

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μεσογειακά Ολοκληρωμένα
Προγράμματα & Γεωργία

Πτυχιακή Εργασία
του Στυλιανού Α. ΑΣΤΡΙΝΑΚΗ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

Π Α Τ Ρ Α 1 9 9 0

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

651

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελίδα
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	
ΜΕΡΟΣ 1ο	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	1
Το ιστορικό πλαίσιο: η εεμελίωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	1
Τι είναι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα	3
Πως διοικείται η Κοινότητα	6
Η κοινοτική οικονομία: γεωργία, βιομηχανία και υπηρεσίες	8
Γεωργία	8
Η βιομηχανία και οι υπηρεσίες	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	11
ΕΟΚ και Ελλάδα	11
Τελωνειακή ένωση - Εξωτερικές υπηρεσίες	14
Κίνηση κεφαλαίων	15
Γεωργική πολιτική	15
Δικαίωμα εγκατάστασης	17
Ο κοινοτικός τομέας	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	20
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	20
Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις	20
Η διάρθρωση της παραγωγής	26
Μέγεθος εκμετάλλευσης και παραγωγική διαδικασία	30
Αιγοπρόβατα	32
Η φυτική παραγωγή	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	38
ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	38
I. Πως φτάσαμε στα Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα	38
II. Τι περιλαμβάνουν τα ΟΜΠ	43
Οι αρχικές προτάσεις της Επιτροπής	43
Ο Κανονισμός	46
Τα ΟΜΠ και η Ελλάδα	50
Η εμπειρία από τα δοκιμαστικά προπαρασκευαστικά προγράμματα	52
Πως θα εφαρμοστούν τα ΟΜΠ	53
Μετά από μια 5ετία εφαρμογής που βρισκόμαστε	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	60
ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - FEOGA	60
I. Η δημιουργία της κοινής γεωργικής πολιτικής	60
Η Συνθήκη της Ρώμης	60
Κοινή διαχείριση της αγοράς	62
Η γεωργική διαρθρωτική πολιτική ως νέο στοιχείο	62
Δημιουργία ενιαίας αγοράς	63
Κοινοτική προτίμηση	64
Χρηματοδοτική αλληλεγγύη	64
II. Πολιτική των τιμών και αγορών	65
α) Εξωτερική προστασία και παρέμβαση	65
β) Εξωτερική προστασία χωρίς μηχανισμούς παρέμβασης	67
γ) Συμπληρωματικές ενισχύσεις στις τιμές	67
δ) Κατ'αποκοπή ενισχύσεις στους παραγωγούς	68
ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ, FEOGA	69

I. Χρηματοδοτική αλληλεγγύη μια θεμελιώδης αρχή της Κοινότητας	70
Ενα περίπλοκο σύστημα κατάρτισης και ψήφισης του προϋπολογισμού	71
Σταθερό πλαίσιο	71
2. Χρηματοδότηση της πολιτικής των αγορών και των τιμών: το τμήμα εγγυήσεων	72
3. Χρηματοδότηση της διαφερωτικής πολιτικής: το τμήμα προσανατολισμού	74
4. Η εξέλιξη των γεωργικών δαπανών	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	78
ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	78
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΜΠ	78
I. Γεωγραφική ζώνη και διάρκεια	78
II. Η Κοινωνικο-Οικονομική κατάσταση και οι επιπτώσεις της διεύρυνσης	78
III. Οι Αναπτυξιακοί Άξονες	82
Συναπτική παρουσίαση του ΜΟΠ και της χρηματοδότησής του	88
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΟΠ	91
I. Υποπρόγραμμα 1: Προσαρμογή του γεωργικού τομέα	92
A. Στόχοι	92
B. Τα μέτρα	95
Αρδευτικά έργα	95
Κτηνοτροφία	102
Τα άλλα μέτρα προσαρμογής και ειδίκευσης της παραγωγής	104

Τα οριζόντια μέτρα	104
Χρηματοδοτικές εκτιμήσεις	105
II. Υποπρόγραμμα 2: Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των Εσωτερικών περιοχών και των νησιών	106
Διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας	107
Αρδευση	108
Δασικός τομέας	112
Η στήριξη των τουριστικών δραστηριοτήτων και των αγροτικών υποδομών	113
Ηπιες μορφές ενέργειας	114
Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις	114
III. Υποπρόγραμμα 3: Προστασία και ανάπτυξη των θαλάσσιων και αλιευτικών πόρων	115
IV. Υποπρόγραμμα 4: Ανάπτυξη του τουρισμού	118
V. Υποπρόγραμμα 5: Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας και του ενεργειακού τομέα	122
Οι χρηματοδοτικές επιπτώσεις	125
VI. Υποπρόγραμμα 6: Βελτίωση της υποδομής	126
Οι χρηματοδοτικές προβλέψεις	129
VII. Υποπρόγραμμα 7: Εφαρμογή	130
Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	131
I. Το σχέδιο χρηματοδότησης	131
II. Ο τρόπος κορήγησης της Κοινοτικής Συνδρομής	133
III. Λεπτομέρειες και Τροποποίηση του Σχεδίου Χρηματοδότησης	135
ΕΦΑΡΜΟΓΗ	138
I. Η Επιτροπή Παρακολούθησης	138
II. Έλεγχος	141

ΙΙΙ. Διαδικασία Κοινοποίησης	141
Η Διυπουργική Επιτροπή	141
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	144
ΜΟΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	145
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	218
ΜΟΠ ΚΡΗΤΗΣ	218
Υποπρόγραμμα 1: Ο πρωτογενής τομέας	222
Υποπρόγραμμα 2: Βιομηχανία και Βιοτεχνία	236
Υποπρόγραμμα 3: Περιοχές της ενδοχώρας	237
Υποπρόγραμμα 4: Υποδομές περιφερειακής σημασίας	238
Υποπρόγραμμα 5: Εφαρμογή	240
ΤΟ ΜΟΠ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ	241
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	243
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	243
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	245

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα αποτελούν μια νέα κοινοτική πολιτική, στα πλαίσια της Κοινής γεωργικής Πολιτικής, με στόχο την γενικότερη και ολοκληρωμένη οικονομική ανάπτυξη τριών μεσογειακών χωρών στις οποίες απευθύνονται (Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία).

Εχουν δε μεγάλη σημασία για την χώρα μας γιατί ενώ απευθύνεται σε τρεις χώρες δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική ενίσχυση της Ελλάδος και ιδιαίτερα χρηματοδοτείται ο αγροτικός της Τομέας.

Στην εργασία αυτή έχει γίνει μιά προσπάθεια να παρουσιαστεί η εφαρμογή των ΜΟΠ στον γεωργικό τομέα της χώρας και επίσης γίνεται προσπάθεια να φανούν ποιά είναι τα σημεία της ελληνικής πραγματικότητας που δεν έχουν αφήσει αυτή την, πράγματι πολύτιμη, κοινοτική βοήθεια να ολοκληρωθεί 5 χρόνια μετά την επίσημη έγκριση της και εφαρμογή της.

Η εργασία αυτή μπόρεσε να πραγματοποιηθεί χάρη στην πολύτιμη βοήθεια της Καθηγήτριας Δις Πάττα Μαρία την οποία και ευχαριστώ θερμά.-

Με τιμή

Στέλιος Α. Αστρινάκης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.-

Το ιστορικό πλαίσιο: η εεμελίωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα γεννήθηκε στις 6 το απόγευμα της 9ης Μαΐου 1950, όταν ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν περιέγραφε τους στόχους και τις μεθόδους αυτού που έγινε γνωστό σαν Σχέδιο Σουμάν.

Στόχος του Σχεδίου Σουμάν ήταν η ενοποίηση της βιομηχανίας άνερακα και χάλυβα, εκείνων των δυτικοευρωπαϊκών χωρών που είχαν την πρόθεση να συμμετάσχουν σ'ένα τέτοιο εγχείρημα, με τη δημιουργία της "Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνερακα και Χάλυβα" (ΕΚΑΧ). Η Κοινότητα ιδρύθηκε επίσημα το 1951, όταν έξι χώρες (Βέλγιο, Γαλλία, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες) υπέγραψαν τη Συνθήκη του Παρισιού.

Διαμορφώθηκαν κοινά όργανα για τη ρύθμιση της λειτουργίας ανάπτυξης της βιομηχανίας άνερακα και χάλυβα στα κράτη μέλη της Κοινότητας.

Η δημιουργία της ΕΚΑΧ θεωρήθηκε από πολλούς σαν το πρώτο βήμα προς μια μεγαλύτερη ενότητα στην Ευρώπη. Πρώτα εα επιδιωκόταν μια ενοποίηση παραγωγικών κλάδων, όπως ο άνερακας και ο χάλυβας. Ύστερα, εα επιδιωκόταν η

ενοποίηση του συνόλου της οικονομίας των κρατών μελών. Τελικά, θα άνοιγε ο δρόμος για μια ευρύτερη ενότητα, και ίσως για τη δημιουργία Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης.

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1957, έγινε ένα καινούργιο βήμα στη διαδικασία ενοποίησης, με την υπογραφή των συνθηκών της Ρώμης που δημιούργησαν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) με σκοπό τη ενοποίηση των οικονομικών των κρατών μελών στο σύνολό τους, καθώς και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ), με σκοπό την ενθάρρυνση της συνεργασίας για την ειρηνική χρησιμοποίηση και ανάπτυξη της πυρηνικής ενέργειας.

Τις τρεις Κοινότητες διευθύνουν κοινά όργανα, με αποτέλεσμα να μπορούμε πια να μιλάμε για μια Ευρωπαϊκή Κοινότητα γενικότερα.

Το 1973, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία ήρθαν να προστεθούν στα έξι ιδρυτικά μέλη.

Τον Ιανουάριο του 1981, εντάχθηκε στην Κοινότητα η Ελλάδα.

Τέλος, τον Ιανουάριο του 1986 πραγματοποιήθηκε η ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, δημιουργώντας έτσι μια Κοινότητα δώδεκα κρατών μελών.

Ο στόχοι και οι μέθοδοι δράσης της Κοινότητας καθορίζονται με σαφήνεια στην "Ενιαία πράξη". Πρόκειται για μία νέα συνθήκη που ισχύει από το 1987 και που θα οδηγήσει από τώρα ως το 1992 στη δημιουργία μιας Ευρώπης δίχως σύνορα, όπου η κυκλοφορία των ατόμων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων θα είναι απολύτως ελεύθερη. Παράλληλα, η κοινή δράση των Ευρωπαίων

θα επικεντρωθεί σε τομείς όπως η κοινωνική και η περιφερειακή πολιτική, η προστασία του περιβάλλοντος, η επιστημονική έρευνα, η νομισματική πολιτική και η εξωτερική πολιτική.

Τι είναι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα

Όπως είδαμε, ο κυριότερος στόχος των ιδρυτών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ήταν να φέρει πιο κοντά τα κράτη μέλη μέσω της οικονομικής συνεργασίας και ενοποίησης αρχικά, που θα οδηγούσε βαθμιαία σε μεγαλύτερη πολιτική συνεργασία πάνω σε μια σειρά θέματα.

Οι λαοί της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αποφάσισαν να αρχίσουν τη διαδικασία αυτή με τη δημιουργία μιας μεγάλης, ενιαίας Κοινής Αγοράς, που θα διεύρυνε τις υφιστάμενες αγορές των κρατών μελών. Στη μεγάλη αυτή αγορά θα κυκλοφορούσαν όλα τα βιομηχανικά προϊόντα χωρίς να καταβάλλουν δασμούς κατά τη διέλευση των συνόρων μεταξύ των κρατών μελών. Οι εισαγωγές από τρίτες χώρες θα υποβάλλονταν σε κοινούς δασμούς όταν εισέρχονταν στη Κοινότητα. Η κυριότερη επιδίωξη ήταν να δημιουργηθεί μια μεγαλύτερη και ασφαλέστερη εσωτερική αγορά, στη οποία θα μπορούσαν οι βιομηχανίες της Κοινότητας να διαθέσουν τα προϊόντα τους. Αυτό με τη σειρά τους θα οδηγούσε σε αποτελεσματικότερες, φθηνότερες μεθόδους παραγωγής, που θα ωφελούσαν τους λαούς της Κοινότητας με τη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών απασχόλησης, υψηλότερων αποδοχών και χαμηλότερων τιμών.

—Αποφασίστηκε, επιπλέον, ότι όλοσσι πολίτες της Κοινότητας θα έπρεπε καταρχήν να έχουν το δικαίωμα να εργάζονται ελεύθερα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Κοινότητας.

Για περισσότερο από ένα τέταρτο του αιώνα και για να γίνει η Κοινή Αγορά πραγματικότητα, η Κοινότητα εκπόνησε κοινές πολιτικές σε πολλούς τομείς:

- την κοινή αγροτική πολιτική: η ΚΑΠ σταθεροποίησε τις αγροτικές αγορές και βοήθησε στον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής γεωργίας. Σήμερα, η πολιτική αυτή πρέπει να προσαρμοσθεί στις νέες συνθήκες και για τον λόγο αυτό μελετάται η αναδιάρθρωσή της,

- την κοινωνική πολιτική: φορά στην εναρμόνιση των συνθηκών εργασίας, τα κοινωνικά δικαιώματα και την αντιμετώπιση της αυξανόμενης ανεργίας,

- την περιφερειακή πολιτική: η Κοινότητα ευνοεί την αρμονική περιφερειακή ανάπτυξη και ενισχύει τις προβληματικές περιοχές,

- τη πολιτική μεταφορών: στοχεύει στη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των ατόμων και των εμπορευμάτων,

- την πολιτική ανταγωνισμού: στόχος της είναι να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των επιχειρήσεων όλων των κρατών μελών για να μην νοθεύεται ο ανταγωνισμός από τις κρατικές ενισχύσεις,

- την κοινή αλιευτική πολιτική: την "Μπλε Ευρώπη", που γεννήθηκε τον Ιανουάριο του 1983, και προβλέπεται να βελτιώσει τη διαχείριση των κοινοτικών αλιευτικών πόρων,

την εμπορική πολιτική: η Κοινότητα που ευνοεί την ελευθερία των ανταλλαγών, έχει συνάψει πολυάριθμες συμφωνίες με αναπτυσσόμενες ή αναπτυσσόμενες χώρες.

Τα τελευταία χρόνια η Κοινότητα τείνει να διευρύνει τις δραστηριότητές της. Οι δώδεκα αντιμετωπίζουν από κοινού τα προβλήματά τους, όπως στην προστασία του περιβάλλοντος ή στην καταπολέμηση της ανεργίας. Το ίδιο ισχύει και για τον βιομηχανικό τομέα, όπου οι χώρες μέλη συντονίζουν τις δράσεις τους για την αναδιάρθρωση των προβληματικών τους κλάδων, όπως η σιδηρουργία, η υφαντουργία και τα ναυπηγεία. Όσο για τους κλάδους που βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη, τα κράτη της Κοινότητας προσπαθούν να δώσουν μια κοινή απάντηση στις κυριότερες σημερινές προκλήσεις, "ποντάροντας" κυρίως στην έρευνα και διευκολύνοντας την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών.

Στο ενεργητικό της Κοινότητας εγγράφονται και άλλα σημαντικά επιτεύγματα, όπως η δημιουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος η εκπόνηση μιας κοινής ενεργειακής πολιτικής ή η ευρωπαϊκή πολιτική για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι πρόοδοι στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα ενίσχυαν το ενδιαφέρον των κρατών μελών για το εγχείρημα αυτό, αφού όλοι αναγνωρίζουν πόσο θεμελιώδης είναι η έννοια της αλληλεγγύης. Η εξέλιξη αυτή είναι καθοριστική σε σχέση με τις "σωβινιστικές" και εγωϊστικές θέσεις που κατίσχυαν στα ευρωπαϊκά έθνη μέχρι το 1945. Με τον τρόπο αυτό η Ευρώπη πραγματοποίησε ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός. Τώρα ετοιμάζεται να πραγματοποιήσει ένα ακόμα μεγάλο βήμα

καταργώντας μέχρι το 1992 τους τελευταίους (αλλά πολυάριθμους) φραγμούς στην ολοκλήρωση της μεγάλης εσωτερικής αγοράς της.

Πως διοικείται η Κοινότητα

Η Κοινότητα απαρτίζεται από δώδεκα κράτη μέλη τα οποία, σε πολιτικό επίπεδο, είναι απόλυτα ανεξάρτητα. Για ορισμένα, όμως, θέματα λαμβάνονται αποφάσεις σε κοινοτικό επίπεδο, δηλαδή η Κοινότητα διαμορφώνει πολιτική και ψηφίζει κανόνες που εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη της. Στη συνέχεια θα περιγράψουμε πως γίνεται η διαμόρφωση των κοινοτικών πολιτικών και η έγκριση της κοινοτικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή εδρεύει στις Βρυξέλλες, την πρωτεύουσα του Βελγίου. Η Επιτροπή είναι ένα σώμα 17 μελών, ανά 2 από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και ανά 1 από το Βέλγιο, τη Δανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία. Κάθε επίτροπος υπηρετεί για μια τετραετία, ενώ η θητεία του είναι δυνατό να ανανεωθεί. Με το διορισμό τους οι επίτροποι παύουν να ενεργούν σαν Γερμανοί ή Γάλλοι ή Βρετανοί και προσπαθούν να ενεργούν μόνο προς το κοινό συμφέρον της Κοινότητας. Η Επιτροπή προτείνει νέες πολιτικές και νομικό πλαίσιο που βασίζονται στην ιδρυτική Συνθήκη. Έχει επιπλέον την αποστολή να εξασφαλίζει την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας σε όλα τα κράτη μέλη. Οι αποφάσεις, όμως, λαμβάνονται από το Συμβούλιο υπουργών,

αφού υπάρξει προηγουμένως διαβούλευση με δύο άλλα όργανα.

Πρώτα πρέπει να ζητηθεί η γνώμη για κάθε προτεινόμενο κοινοτικό νομοθέτημα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σώμα 518 μελών, που εκλέγονται κάθε πενταετία από τους πολίτες της Κοινότητας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντικατοπτρίζει τις διάφορες πολιτικές απόψεις των Ευρωπαίων που εκφράζονται μέσω πολιτικών και όχι εθνικών ομάδων.

Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει τον τελευταίο λόγο για τον προϋπολογισμό της Κοινότητας, έχει δε τη δυνατότητα να ψηφίζει πρόταση μομφής εναντίον της Επιτροπής.

Στη συνέχεια πρέπει να ζητηθεί η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Πρόκειται για επιτροπή 189 μελών, που αντιπροσωπεύουν διάφορα συμφέροντα, όπως τα συνδικάτα, ενώσεις εργοδοτών και οργανώσεις καταναλωτών σε όλη την Κοινότητα.

Αφού ολοκληρωθεί αυτή η διαβούλευση, το Συμβούλιο υπουργών μπορεί να αποφασίσει.

Το Συμβούλιο αποτελείται από 12 υπουργούς, που εκπροσωπούν καθένα από τα κράτη μέλη. Στο Συμβούλιο υπουργών επιχειρείται μια εκτίμηση της πρότασης: στα πιο σημαντικά θέματα πρέπει να υπάρξει ομοφωνία προτού η πρόταση αυτή γίνει "νόμος". Ο αριθμός των περιπτώσεων, ωστόσο, όπου μια απόφαση μπορεί να ληφθεί με πλειοψηφία αυξήθηκε πρόσφατα, για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της Κοινότητας. Πολύ συχνά η συζήτηση μεταξύ των υπουργών, που ο καθένας υποστηρίζει το συμφέρον της χώρας του, είναι

έντονη και γι' αυτό ζητείται από την Επιτροπή, η οποία παρίσταται στις εργασίες του Συμβουλίου, να μεσολαβήσει.

Αφού η πρόταση γίνει κοινοτικός "νόμος", πρέπει να γίνεται σεβαστός από όλα τα κράτη μέλη. Αν οποιοδήποτε κράτος μέλος παραβεί το "νόμο" αυτό, μπορεί να κληθεί να λογοδοτήσει είτε στα εθνικά δικαστήρια είτε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο.

Η κοινοτική οικονομία: γεωργία, βιομηχανία και υπηρεσίες

Η οικονομία της Κοινότητας εμφανίζει σημαντική ποικιλία και οι άνθρωποι εργάζονται σε διάφορες δουλειές. Άλλοι απασχολούνται στη βιομηχανία, παράγοντας προϊόντα από σίδηρο και χάλυβα μέχρι ρολόγια ή ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Άλλοι πάλι εργάζονται σε ελεύθερα επαγγέλματα ή σε υπηρεσίες σαν γιατροί, δάσκαλοι, ή οδηγοί σιδηροδρόμων. Άλλοι, τέλος, εργάζονται στο γεωργικό τομέα.

Γεωργία

Στον πλούτο της Κοινότητας συμβάλλει σημαντικά η γεωργία. Στο σύνολό της απασχολεί κάπου 10.700.000 άτομα, είτε σαν αγρότες είτε σαν αγροεργάτες είτε σαν μεταποιητές αγροτικών προϊόντων. Οι άνθρωποι αυτοί παράγουν περίπου 3,3% του πλούτου της Κοινότητας. Ο μέσος αυτός όρος κρύβει μερικές μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Στην Ελλάδα, περίπου 18,5% του εθνικού εισοδήματος προέρχεται από τη γεωργία, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόνο 1,7%.

Για την Κοινότητα, μια ευημερούσα γεωργία είναι ζωτικής σημασίας, όχι μόνον επειδή απασχολεί μεγάλο αριθμό προσώπων αλλά και επειδή η Κοινότητα χρειάζεται τη γεωργία της για επισιτιστικούς λόγους, ενώ χρησιμοποιεί γεωργικά προϊόντα σαν πρώτες ύλες για τη βιομηχανία της.

Η βιομηχανία και οι υπηρεσίες

Όσο σημαντική, όμως, και αν είναι η γεωργία για την Κοινότητα, δεν είναι δυνατό να συγκριθεί με τη βιομηχανία.

Το 1984 η μεταποιητική βιομηχανία συνεισέφερε 38,4% στο κοινοτικό εγχώριο εισόδημα, οι υπηρεσίες 58,3%, η δε γεωργία μόνο 3,3%.

Αν δει κανείς τα πράγματα ακόμα και κάτω από το πρίσμα της απασχόλησης, βλέπει και πάλι να επιβεβαιώνεται η σχετική σημασία της βιομηχανίας. Σε σύγκριση με τα 10.700.000 ανθρώπων που απασχολούνται γεωργία, η βιομηχανία απασχολούσε περίπου 41.200.000 άτομα και οι υπηρεσίες 70.600.000. Ακόμη και σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιρλανδία, όπου η γεωργία συνεχίζει να'χει μεγάλη σημασία για την οικονομία, το ύψος απασχόλησης στη βιομηχανία ξεπερνά κατά πολύ την απασχόληση στη γεωργία.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί λοιπόν, πρωτίστως ένα βιομηχανικό χώρο με σημαντικό όμως αγροτικό τομέα. Η βιομηχανία της, ωστόσο, πρέπει να είναι σε θέση να ανταγωνίζεται ισότιμα τις αμερικανικές και ιαπωνικές επιχειρήσεις. Η Κοινότητα έχει ήδη λάβει ορισμένα μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά απαιτούνται πρόσθετες

προσπάθειες ώστε να δοθεί η δυνατότητα στην ευρωπαϊκή βιομηχανία να επωφεληθεί των πλεονεκτημάτων των νέων τεχνολογιών καθώς και των προοπτικών μιας εσωτερικής αγοράς ηπειρωτικών, πλέον διαστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.-

ΕΟΚ και Ελλάδα

I. Η προσχώρηση της Ελλάδας στην ΕΟΚ δεν ήταν μια εύκολη υπόθεση. Αντίθετα ήταν το αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης προσπάθειας που άρχισε στις 9 Ιουλίου 1961 όταν υπογράφηκε η συμφωνία σύνθεσης της χώρας με την ΕΟΚ. Η οριστική όμως ένταξη δεν πραγματοποιήθηκε τότε και οι διαδικασίες σταμάτησαν λόγω της δικτατορίας της 21ης Απριλίου 1967. Μετά την πτώση της δικτατορίας η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε από το συμβούλιο Υπουργών της ΕΟΚ την οριστική ένταξη της χώρας μας. Πράγμα που έγινε στις 28 Μαΐου 1979 όταν υπογράφηκε, κατά την διάρκεια επίσημης τελετής στο Ζάπειο Μέγαρο στην Αθήνα, το πρακτικό ένταξης.

II. Πολιτικοί και Οικονομικοί ήταν οι λόγοι για τους οποίους η τότε κυβέρνηση επιδίωξε την πλήρη ένταξη της χώρας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Γιατί η Ελλάδα, αποδεχόταν την ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης, ως ένα οριακό γεγονός, που θα επηρέασει όχι μόνον τη μοίρα της ηπείρου μας, αλλά και την πορεία της ανθρωπότητας. Και τούτο, γιατί την πρώτη φορά θα δημιουργηθεί μια τόσο μεγάλη Κοινότητα Εθνών που θα βασίζεται στην ελεύθερη συγκατάθεση, στην ισότιμη συνεργασία και στον αμοιβαίο σεβασμό.

Σε μια εποχή που πραγματοποιούνταν μεγάλες συνασπίσεις κρατών, η Ελλάδα, μένοντας μόνη, έξω από την

Ευρωπαϊκή Κοινότητα, θα δυσκολεύοταν να αντεπεξέλθει στη πρόκληση της σημερινής ιστορικής συγκυρίας. Μένοντας έξω από την Κοινότητα και αν δεν συμμετείχε στα κέντρα αποφάσεων και στις δομές του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, η Ελλάδα θα υποχρεωνόταν, από την ίδια την δυναμική των πραγμάτων και του συσχετισμού των δυνάμεων, να μείνει στο περιθώριο, με τον κίνδυνο δυσμενών εξαρτήσεων.

III. Σύμφωνα, λοιπόν, με την Πράξη και τους όρους ένταξής της, η Ελλάδα καθίσταται πλήρες και ισότιμο μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Έτσι:

- Από την πρώτη μέρα της ένταξης της και ανεξάρτητα από τις μεταβατικές ρυθμίσεις, η Ελλάδα θα συμμετέχει πλήρως και ισότιμα με τα παλαιά μέλη, χωρίς καμιά διάκριση, σε όλα τα θεσμικά όργανα και τις επιτροπές διαχείρισης της Κοινότητας καθώς και στη λήψη των κοινοτικών αποφάσεων.

- Η Ελλάδα θα συμμετέχει στο Συμβούλιο των Υπουργών της Κοινότητας που θα αποτελείται από 1ης Ιανουαρίου 1981, από δέκα μέλη. Θα προεδρεύει του Συμβουλίου Υπουργών, όπως και οι άλλες χώρες-μέλη, κατ'αλφαβητική σειρά, σύμφωνα με την ονομασία τους στις εθνικές γλώσσες. Συνεπώς, η Ελλάδα θα ασκεί την προεδρία μετά τη Δυτική Γερμανία και προ της Γαλλίας. Η σειρά της, για την άσκηση της προεδρίας θα συμπέσει για πρώτη φορά στο δεύτερο εξάμηνο του 1983.

- Για την εκπροσώπηση της Ελλάδας στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο αριθμός των Επιτρόπων αυξάνεται από 13 σε 14. Δηλαδή, η Ελλάδα θα εκπροσωπείται με έναν εκπρόσωπο στην Εκτελεστική Επιτροπή, όπως το Βέλγιο, η

Ολλανδία, η Δανία, η Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο.

Επίσης, η Ελλάδα θα εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, στο Ελεγκτικό Συνέδριο, στην Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή, στο Συμβούλιο των Διοικητών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και στη Διευθύνουσα επιτροπή της Τράπεζας, που αποτελείται από ένα πρόεδρο και τέσσερις αντιπροέδρους. Στην τελευταία προστίθεται και πέμπτος αντιπρόεδρος, με τον οποίο θα εκπροσωπούνται εκ περιτροπής η Ελλάδα, η Δανία και η Ιρλανδία. Τέλος, η Ελλάδα θα συμμετέχει στη συμβουλευτική επιτροπή της Κοινότητας Άνερακα και Χάλυβα.

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η Ελλάδα θα εκπροσωπείται με 24 αντιπροσώπους. Για την απευθείας ανάδειξη τους, θα διεξαχθούν στην Ελλάδα εκλογές μέσα στο 1981, σε ημερομηνία που θα καθορίσει η Ελληνική Κυβέρνηση. Στο μεταξύ διάστημα από 1 Ιανουαρίου 1981, οι 24 Έλληνες βουλευτές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα προέλθουν από τη σημερινή σύνθεση της Βουλής των Ελλήνων.

Κατά την περίοδο μεταξύ της υπογραφής, της Πράξης Προσχώρησης στις 28 Μαΐου 1979 και της πλήρους ένταξης την 1 Ιανουαρίου 1981 θα λειτουργήσει διαδικασία συμβουλευτικής διαβούλευσης. Κατά τη διαδικασία αυτή, η Κοινότητα θα γνωστοποιεί στην Ελλάδα τα σχέδια των αποφάσεων που προστίθεται να λάβει και η Ελλάδα θα διατυπώνει τη γνώμη της και θα την συζητεί με τους αρμόδιους κοινοτικούς παράγοντες για όσα θέματα κρίνει πως την ενδιαφέρουν.

Εξάλλου, η Ελλάδα έχει καταστήσει σαφές ότι δεν αντιτίθεται στην προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.

Με την Πράξη και τους όρους ένταξης της Ελλάδας ρυθμίζονται και τα εξής:

Τελωνειακή ένωση - Εξωτερικές σχέσεις

Μέσα στο διάστημα μιας μεταβατικής περιόδου πέντε ετών από τη θέση σε εφαρμογή της Συνθήκης Προσχώρησης, θα καταργηθούν βεβαίαι οι δασμοί εισαγωγής για τα βιομηχανικά προϊόντα προέλευσης ΕΟΚ και όλοι οι ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές ως και τα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος. Παράλληλα, οι ελληνικοί δασμοί στα προϊόντα από τρίτες ώρες θα προσαρμοστούν στο ύψος των δασμών του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου της Κοινότητας.

Στο διάστημα της μεταβατικής περιόδου, θα εφαρμοστούν προοδευτικά οι προτιμησιακές συμφωνίες που έχει υπογράψει η Κοινότητα με τα αφρικανικά και άλλα υπό ανάπτυξη κράτη στην Αφρική, τον Ινδικό και Ειρηνικό Ωκεανό και τις Αντίλλες και που προβλέπουν υπέρ των χωρών αυτών δασμολογικές παραχωρήσεις, καθώς και η συμφωνία με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών.

Η τελωνειακή ένωση, με την ένταξη θα περιλάβει στα βιομηχανικά προϊόντα και το χάλυβα. Έτσι, μέσα στη μεταβατική περίοδο θα καταργηθούν οι δασμοί και θα αρθούν τα εμπόδια στην κυκλοφορία προϊόντων χάλυβα μεταξύ των λοιπών χωρών-μελών και της Ελλάδας.

Στην Κοινή Αγορά, οι εισαγωγικοί δασμοί επί των ελληνικών βιομηχανικών προϊόντων έχουν ήδη καταργηθεί με τη Συμφωνία Σύνδεσης του 1961.

Κίνηση κεφαλαίων

Μέσα στην πενταετή μεταβατική περίοδο, η κίνηση κεφαλαίων, και γενικότερα οι πληρωμές μεταξύ Ελλάδας και των άλλων χωρών της Κοινότητας, σταδιακά θα απελευθερωθούν.

Για τις επενδύσεις κεφαλαίων που έχουν γίνει από χώρες της ΕΟΚ από τον Ιούνιο του 1975, θα ισχύει από της ημέρας της ένταξης ελευθερία στον επαναπατρισμό των επενδυθέντων κεφαλαίων και τη μεταφορά κερδών.

Εξάλλου, στο διάστημα της μεταβατικής περιόδου, η δραχμή θα περιληφθεί στη δέσμη της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Μονάδας (ECU) και θα εξεταστεί η συμμετοχή της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα.

Συμφωνήθηκε επίσης ότι η Ελλάδα από τον πρώτο χρόνο της ένταξης θα ορίσει το κορηγούμενο τουριστικό συνάλλαγμα -για τους ταξιδιώτες προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας- σε 500 δολάρια ετήσια. Το ποσό αυτό θα αυξάνει κατά 20% κάθε χρόνο στο διάστημα της πενταετούς μεταβατικής περιόδου.

Γεωργική πολιτική

Για τα ελληνικά προϊόντα, θα εφαρμοστεί η Κοινή

Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Η εφαρμογή της ΚΑΠ στην ελληνική γεωργία θα αρχίσει αμέσως με την ένταξη και στο διάστημα μεταβατικής περιόδου πέντε ετών (εκτός δύο προϊόντων - ροδάκινα, τοματοπολτός- για τα οποία η μεταβατική περίοδος ορίστηκε σε επτά χρόνια) θα ολοκληρωθεί σταδιακά η προσέγγιση των τιμών των ελληνικών προϊόντων προς τις κοινοτικές.

Η Κοινότητα έχει ως στόχο την εξασφάλιση ικανοποιητικού εισοδήματος των παραγωγών, με τις υψηλές τιμές που εξασφαλίζει για τους αγρότες μέσω των μηχανισμών της ΚΑΠ. Με την ΚΑΠ δημιουργείται στην Κοινή Αγορά προνομιακό και προτιμησιακό καθεστώς για τη διάθεση της κοινοτικής αγροτικής παραγωγής, στην οποία θα περιλαμβάνεται και η ελληνική αγροτική παραγωγή. Τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα θα κυκλοφορούν ελεύθερα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Και ο Έλληνας αγρότης θα συμμετέχει στις εισοδηματικές ενισχύσεις που χορηγεί η ΕΟΚ και που θα χορηγηθούν στους Έλληνες αγρότες προοδευτικά στο διάστημα της μεταβατικής περιόδου.

Από το πρώτο έτος της ένταξης θα εφαρμοστεί πολιτική προστασία για τη σταφίδα, τα σύκα, το βαμβάκι καθώς και εισοδηματικές ενισχύσεις για το λάδι.

Επίσης, ελεύθερα θα κυκλοφορούν στην Ελλάδα και τα αγροτικά προϊόντα των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Για να εκμεταλλευθεί η ελληνική γεωργία τις δυνατότητες που της παρέχει η ένταξη στην Κοινή Αγορά είναι απαραίτητη η προσαρμογή της δομής της καθώς και η

αντιμετώπιση των αδυναμιών που υπάρχουν και που οφείλονται κυρίως στη στενότητα του κλήρου, τις εδαφολογικές συνθήκες και την τεχνολογική καυστέρηση.

Στον τομέα αυτό, η Κοινότητα έρχεται αρωγός με τη συμμετοχή της στη χρηματοδότηση προγραμμάτων γεωργικής αναδιάρθρωσης, μέσω του Τμήματος Προσανατολισμού του Γεωργικού Ταμείου.

Δικαίωμα εγκατάστασης

Με τη Συνθήκη Προσχώρησης επέρχεται ουσιαστική μεταβολή και στον τομέα εγκατάστασης και άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Ρώμης, η άσκηση του δικαιώματος της εγκατάστασης και ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι ελεύθερη και αδέσμευτη και δεν θα μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ των υπηκόων των χωρών-μελών της Κοινότητας λόγω εθνικότητας.

Σύμφωνα με το κοινοτικό καθεστώς κάθε χώρα έχει το δικαίωμα να ορίσει προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες επιτρέπεται η λειτουργία επιχειρήσεων, κάτω από τον περιορισμό πάντοτε ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν αντίκεινται στη Συνθήκη της Ρώμης και δεν καθιερώνουν διάκριση μεταξύ των υπηκόων μιας χώρας και των άλλων χωρών της Κοινότητας. Έτσι, στον τομέα αυτό ανοίγονται μεγάλες ευκαιρίες για τους Έλληνες πολίτες να εργαστούν ελεύθερα και να αναπτύξουν την επιστημονική και επαγγελματική τους δραστηριότητα σ'ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο. Φυσικά, και

οι κάτοικοι των άλλων χωρών της ΕΟΚ θα έχουν τα αυτά δικαιώματα.

Συμφωνήθηκε επίσης τριετής μεταβατική περίοδος για την εφαρμογή εκ μέρους της Ελλάδας της κοινοτικής νομοθεσίας ως προς το δικαίωμα εισόδου στο επάγγελμα του μεταφορέα δια φορτηγών αυτοκινήτων καθώς και των οδηγών και συνοδηγών. Για τις διεθνείς μεταφορές εντός της Κοινότητας (όροι εργασίας) συμφωνήθηκε μεταβατική περίοδος ενός έτους.

Ο κοινοτικός τομέας

Το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων μισθωτών εργατών και υπαλλήλων θα ισχύσει για την Ελλάδα και την Κοινότητα ύστερα από μεταβατική περίοδο επτά ετών. Μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου οι Έλληνες εργαζόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να εγκατασταθούν ελεύθερα και να εργαστούν ως μισθωτοί σε οποιαδήποτε χώρα της Κοινότητας.

Είναι αυτονόητο, ότι το γεγονός αυτό, παράλληλα με τη βιομηχανική ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης στην Ελλάδα θα συντελέσει βαθμιαία στη αύξηση της αμοιβής των εργαζομένων στην Ελλάδα που θα τείνουν να προσεγγίσουν προοδευτικά τις αμοιβές των εργαζομένων στις άλλες χώρες της Κοινότητας.

Τα οικογενειακά επιδόματα στους Έλληνες εργαζόμενους στις χώρες-μέλη της Κοινής Αγοράς για τα μέλη των οικογενειών που διαβιούν στην Ελλάδα, στα τρία πρώτα

χρόνια της ένταξης, θα είναι ανάλογα με αυτά που καταβάλλονται από το ΙΚΑ στην Ελλάδα. Μετά την τριετία, το ύψος των οικογενειακών επιδομάτων θα είναι αυτό που προβλέπει η νομοθεσία της χώρας-μέλους στην οποία εργάζονται Έλληνες για τους υπηκόους των άλλων χωρών-μελών.

Η πλήρη εφαρμογή της Συνθήκης Προσχώρησης θα αρχίσει την 1 Ιανουαρίου 1981, αφού προηγουμένα επικυρωθεί το κείμενο της από τα Κοινοβούλια των εννέα χωρών-μελών της Κοινής Αγοράς και της Ελλάδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.-

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις

Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950 ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων παρουσίαζε αύξηση. Στο διάστημα της δεκαετίας του 1950 προστέθηκαν στις ήδη υπάρχουσες εκμεταλλεύσεις άλλες 131, 423, που ανταποκρίνονται σε μια ποσοστιαία μεταβολή κατά 13,9% (πίν. 1). Η αύξηση του πληθυσμού της χώρας, που στη μεγάλη του μάζα αποτελούνταν από αγροτικό πληθυσμό (μόλις το 1961 ο ενεργός γεωργικός πληθυσμός της χώρας αντιπροσώπευε το 53,9% του συνολικού ενεργού πληθυσμού αλλά και η κρατική πολιτική που εφαρμόστηκε αμέσως μετά τη σύσταση του ελληνικού κράτους και που πρότεινε την αποκατάσταση των ακτημόνων με τη διανομή ιδιωτικών, κρατικών ή μοναστηριακών ιδιοκτησιών σ' αυτούς αποτέλεσε τους δυο κύριους παράγοντες αύξησης του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Ωστόσο η αύξηση στο διάστημα 1950/61 ήταν θεαματική μόνο για την περιφέρεια πρωτεύουσας (201,8%), όπου ακολούθησε την αύξηση της γεωργικής γης (από 74.234 σε 275.6467 στρέμματα) και τη μετακίνηση αγροτικού πληθυσμού προς την περιφέρεια αυτή και αξιόλογη μόνο για ορισμένα διαμερίσματα της χώρας, όπως τη Θράκη (25,3%) τη Μακεδονία (19,9%) τη Θεσσαλία (17,8%) και την Κρήτη (18,3%) που διαθέτουν και σημαντική αναλογία πεδινών εκτάσεων. Ήταν

όμως σχεδόν μηδενική στην υπόλοιπη νησιωτική Ελλάδα (αντίστοιχα ποσοστά 1,1% και 0,3% για τα νησιά του Ιονίου και Αιγαίου) όπου η στενότητα της γεωργικής γης και οι οικολογικές συνθήκες (ιδιαίτερα ξηρό κλίμα στα νησιά του Αιγαίου) δεν έδιναν περιθώρια για ανάπτυξη νέων βιώσιμων εκμεταλλεύσεων. Από το 1961 και μετά οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις μειώνονται συνεχώς (9,5% και 8,5% αντίστοιχα για τα διαστήματα 1961/71 και 1971/77). Μετά την αποδιοργάνωση της εμπόλεμης περιόδου και της εμφύλιας αντιπαράθεσης, η οικονομική ανάπτυξη της χώρας συμβαίνει με πιο γρήγορους ρυθμούς. Η βιομηχανική και βιοτεχνική ανάπτυξη αυτής της εποχής ευρύνει τα περιθώρια απορρόφησης εργατικών χεριών από τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας. Εκείνη επίσης την εποχή εντείνεται και το μεταναστευτικό ρεύμα προς τα βιομηχανικά κέντρα της δύσης που έπληξε ιδιαίτερα τον αγροτικό πληθυσμό. Στο διάστημα 1961/1970 1.348.893 άτομα μετανάστευσαν μόνιμα ή προσωρινά προς ευρωπαϊκές ή υπερπόντιες χώρες. Η μετανάστευση συνέβαλε εν μέρει στη μείωση του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αν και γενικά μπορεί να ειπωθεί προς τα άτομα που μετανάστευσαν από τη γεωργία τότε αποτελούσαν κυρίως πλεονάζοντα μέλη της γεωργικής οικογένειας και όχι γεωργικές οικογένειες στο σύνολό τους.

Σε συνέχεια του ρυθμού αύξηση που παρατηρήθηκε στις προηγούμενες δεκαετίες η δεκαετία του 1960 χαρακτηρίζεται από γενική μείωση των εκμεταλλεύσεων σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας. Εντονότερος ρυθμός μείωσης παρατηρήθηκε στη νησιώτικη Ελλάδα (12,0% και 18,1%

αντίστοιχα για τα νησιά του Ιονίου και Αιγαίου και το διάστημα 1961/71) για λόγους που προαναφέρθηκαν, στην Περιφέρεια Πρωτεύουσας (14,6%) και τη Μακεδονία (12,2%). Η ανάπτυξη του βιομηχανικού κέντρου της Πρωτεύουσας και της πόλης της Θεσσαλονίκης εξηγεί στο μεγαλύτερο μέρος τη μείωση του αγροτικού κόσμου των δυο αυτών διαμερισμάτων. Αντίθετα στη Θεσσαλία η μείωση ήταν ασήμαντη (1%). Η μείωση συνεχίστηκε και στην επόμενη χρονική περίοδο 1971/77 και έπληξε αυτή τη φορά και παραδοσιακά γεωργικά διαμερίσματα της χώρας, όπως τη Θράκη (13,5%) και τη Θεσσαλία (8,0%) δείχνοντας πια σαφή την τάση της πτωτικής μεταβολής του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Πίνακας 1

Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατά γεωγραφικό διαμέρισμα

Γεωγραφικό Διαμέρισμα	αριθμός γεωργ. εκμεταλλεύσεων				μεταβολή (%)			
	1950	1961	1971	1977	1950/61	1961/71	1971/77	1950/77
Περιοχ. Πρωτεύουσας	4872	14705	12561	*	+201,8	-14,6	*	*
Επαρ. Ελλάδα Εύβοια	150558	171126	159556	153540	+13,7	- 5,8	-10,8	-1,2
Πελοπόννησος	185604	197585	179395	173600	+6,5	- 9,2	-3,2	-6,5
Νησιά Ιονίου	39945	40385	35552	35710	+1,1	-12,0	+ 0,4	-10,6
Ήπειρος	59653	62336	58071	50340	+4,5	-10,0	-10,2	-15,6
Θεσσαλία	94642	111528	110365	101560	+17,8	-1,0	-8,0	+7,3
Μακεδονία	245270	294122	258264	226350	+19,9	-12,2	-12,4	-7,7
Θράκη	54138	67832	61209	52950	+25,3	-10,0	-13,5	-2,2
Νησιά Αιγαίου	91800	92096	75464	69440	+0,3	-18,1	-8,0	-24,4
Κρήτη	88267	104457	97878	93550	+18,3	-6,3	-4,4	+6,0
Σύνολο	1014749	1156172	1046315	957040	+13,9	-9,5	-8,5	-5,7

Πηγή : ΣΤΥΕ. Αποτελέσματα απογραφής γεωργίας-κτηνοτροφίας 1961, 1971.

Έρευνα διαθεσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων 1977/78

* Περιλαμβάνονται στο διαμέρισμα Στ. Ελλάδα-Εύβοια με βάση τις εκτιμήσεις υπολογίστηκε και η μεταβολή στο χρονικό διάστημα 1950/77.

Στη μέση γεωργική εκμετάλλευση της χώρας αντιστοιχούν 6,1 αγροτεμάχια μέσης έκτασης 5,9 στρεμμάτων (πίν. 2). Ο πολυτεμαχισμός αποτελεί αδυναμία γενικότερη της έγχειας διάρθρωσης της ελληνικής γεωργίας, που αφορά τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των διαμερισμάτων της χώρας, χωρίς ουσιαστική μεταβολή της κατάστασης στο διάστημα τριών περίπου δεκαετιών. Διαχρονικά προκύπτει πως στη δεκαετία 1950/61 ο ήδη κερματισμένος κλήρος τεμαχίστηκε περισσότερο (τα 6,5 αγροτεμάχια έγιναν 7,1), ενώ από τότε και στο εξής σημειώνεται κάποια βελτίωση που ανταποκρίνεται σε σταδιακή μείωση του αριθμού των αγροτεμαχίων (από 7,1 σε 6,1 αγροτεμάχια) με αντίστοιχη αύξηση της μέσης έκτασής τους (από 4,7 σε 5,9 στρεμ.) αποτέλεσμα κυρίως της εφαρμογής του αναδασμού σε πολλές περιοχές της χώρας, ενώ το πρόβλημα του πολυτεμαχισμού του ήδη μικρού γεωργικού κλήρου εξακολουθεί να υφίσταται το ίδιο έντονο. Σε περιφερειακό επίπεδο τα νησιά του Αιγαίου διαθέτουν τον πιο πολυτεμαχισμένο κλήρο (7,8 αγροτεμάχια των 3,7 στρεμ.) ενώ σε υψηλά επίπεδα κυμαίνεται ο τεμαχισμός της έκτασης των εκμεταλλεύσεων σε όλη τη νησιώτικη Ελλάδα, που διαθέτει και τον μικρότερο κλήρο, όπως προαναφέρθηκε. Ευνοϊκότερη εμφανίζεται μόνο η περίπτωση του διαμερίσματος της Στ. Ελλάδας με 3,5 αγροτεμάχια των 6 στρεμμάτων το καθένα.

Οι ρίζες του προβλήματος του πολυτεμαχισμού ξεκινούν από παλαιότερες εποχές. Αμέσως μετά τη σύσταση του ελληνικού Κράτους τέθηκε το πρόβλημα της αποκατάστασης ακτημόνων αγροτών, με τη διανομή βιώσιμου κλήρου, από

εκτάσεις που περιήλεαν στο δημόσιο ή σε ιδιώτες με τη σταδιακή απελευθέρωση των ελληνικών περιοχών. Η προσπάθεια δίκαιης διανομής της γης στους αγρότες από μέρους της Πολιτείας με τη χορήγηση περισσότερων αγροτεμαχίων ανά εκμετάλλευση, ανάλογα με την ποιότητα του εδάφους ή τις δυνατότητες εκμετάλλευσης (εκτάσεις με κλίση, αρδευόμενες κ.λ.π.) αποτέλεσαν σημαντική αιτία κατάτμησης της έκτασης του γεωργικού κλήρου. Η ίδια φροντίδα της Πολιτείας συνεχίστηκε με το μοίρασμα δημοσίων, ιδιωτικών ή μοναστηριακών περιουσιών και για την αποκατάσταση κολλήγων και ακτημόνων προσφύγων διαφόρων χρονικών περιόδων, όπως της ανατολικής Ρωμυλίας στην δεκαετία 1907-1917 και της Μικράς Ασίας μετά το 1922. Και στα μετέπειτα μέχρι τα πρόσφατα χρόνια σημαντικές εκτάσεις από απαλλοτριώσεις μεγάλων ιδιοκτησιών ή αποξηράνσεις ελών ή λιμνών μοιράστηκαν σε αγρότες για την απόκτηση ή την συμπλήρωση βιώσιμου κλήρου. Παρά τους περιορισμούς που τέθηκαν όσον αφορά τον αριθμό των τεμαχίων που θα χορηγούνταν σε κάθε ακτήμονα (1-3) και 1 τεμάχιο στις αποστραγγιζόμενες εκτάσεις) δόθηκαν τελικά περισσότερα από 3 αγροτεμάχια ανά κλήρο. Ακόμη το επικρατούν κληρονομικό δίκαιο, οι αγοραπωλησίες μεταξύ των αγροτών, οι δωρεές αγροτεμαχίων κ.λ.π., χειροτέρεψαν την ήδη υπάρχουσα κατάσταση. Ο αναδασμός αποτελεί ένα μέσο βελτίωσης της κατάστασης, χωρίς ωστόσο να δίνει οριστική λύση στο πρόβλημα εφόσον με το ισχύον δίκαιο η γη αναδιανέμεται σε ίδια μερίδια στους κληρονόμους και οι αγοραπωλησίες αγροτεμαχίων επαναδημιουργούν προϋποθέσεις για νέα κατάτμηση. Η τάση

από την άλλη πλευρά των μη αγροτών κατόχων γης να μην πωλούν τη γη τους, θεωρώντας την κατοχή της ασφαλή τρόπο επένδυσης δεν αφήνει πολλά περιθώρια βελτίωσης της κατάστασης.

Πίνακας 2
Τεμαχισμός της έκτασης των εκμεταλλεύσεων

Γεωγραφικό διαμέρισμα	αριθμός αγροτεμαχίων				μέση έκταση αγρ/χίου (στο)			
	1950	1961	1971	1977	1950	1961	1971	1977
1. Περιοχ. Πρωτευούσης	2,6	3,1	6,4		6,9	6,5	9,9	
2. Στ. Ελλάδα-Εύβοια	7,1	7,3	3,5		4,9	4,9	6,0	
3. Πελοπόννησος	5,8	6,7	5,9		4,9	5,2	6,1	
4. Νησιά Ιονίου	5,4	6,1	6,1		3,3	3,1	3,7	
5. Ήπειρος	5,3	5,5	5,9		4,1	3,8	4,6	
6. Θεσσαλία	7,4	6,9	4,7		6,9	6,2	8,1	
7. Μακεδονία	6,1	6,7	5,3		5,2	4,8	6,1	
8. Θράκη	6,5	7,6	6,2		5,6	5,0	5,8	
9. Νησιά Αιγαίου	6,8	7,3	7,8		3,1	3,0	3,7	
10. Κρήτη	8,9	10,5	6,8		2,9	2,7	2,8	
Σύνολο	6,5	7,1	6,4	6,1	4,7	4,7	5,5	5,9

Πηγή : ΕΣΥΕ. Αποτελέσματα απογραφής γεωργίας - κτηνοτροφίας 1950 , 1961, 1971
έρευνα διαρθρώσεως γεωργικών εκμεταλλεύσεων 1977/78.

Η έκταση των εκμεταλλεύσεων σχεδόν στο σύνολό της αποτελεί ιδιοκτησία του αρχηγού ή των μελών της αγροτικής οικογένειας. Στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων της χώρας το 81,8% της έκτασης είναι ιδιόκτητη.

Στο διάστημα 1950/77 η εκμισθούμενη έκταση αυξήθηκε από 8,3% σε 18,9%. Η μικρή έστω αυτή αύξηση, αποτέλεσμα της εξωτερικής ή εσωτερικής μετανάστευσης αγροτικού πληθυσμού, είναι δηλωτική της τάσης των ιδιοκτητών να εκμισθώνουν την έκταση που κατέχουν παρά να την πουλάνε. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των νησιών του Αιγαίου, όπου η εκμισθούμενη έκταση υπολογίζεται σε 24% (στοιχεία 1961) που χαρακτηρίζονται παράλληλα από αγροτική έξοδο εντονότερη συγκριτικά με τα άλλα διαμερίσματα της χώρας. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία η περισσότερη μη ιδιόκτητη έκταση (17,5%) εκμισθώνεται αντί ενοικίου, ενώ ελάχιστο ποσοστό (1,4%) υπόκειται σε εκμετάλλευση με το μισακάρικο σύστημα. Η εκμετάλλευση μη ιδιόκτητης γης με οποιονδήποτε τρόπο συμβαίνει κυρίως στις πεδινές περιοχές (20,6%) παρά στις ημιορεινές και ορεινές (13,7%), όπου τόσο οι δυνατότητες εκμετάλλευσης του εδάφους από τους ενοικιαστές είναι προσφορότερες, όσο και η αξία σαν μορφή επένδυσης για τους εκμισθωτές μεγαλύτερη.

Η διάρθρωση της παραγωγής

Η καλλιεργούμενη έκταση της γεωργικής εκμετάλλευσης αποτελεί το σημαντικότερο καθοριστικό παράγοντα του ύψους της παραγωγής της.

Η διάρθρωση των καλλιεργειών μέσα στην εκμετάλλευση προσδιορίζεται οπωσδήποτε από το μέγεθος της συνολικής καλλιεργήσιμης έκτασης που διαθέτει. Είναι γνωστό ότι οι μεγάλοι μεγέθους εκμεταλλεύσεις προσανατολίζονται μάλλον προς τις εκτατικές καλλιέργειες, λιγότερο απαιτητικές σε

εργασία, με δυνατότητα πλήρους σχεδόν εκμηχάνισης των καλλιεργητικών εργασιών, αποκοπώντας στην υψηλή παραγωγικότητα εργασίας, βασιζόμενη κυρίως στον όγκο της παραγωγής, παρά στην υψηλή παραγωγικότητα γης. Αντίθετα οι μικρές εκμεταλλεύσεις προσανατολίζονται σε πιο εντατικές καλλιέργειες ενσωματώνοντας περισσότερη οικογενειακή εργασία και λοιπές εισφορές αποσκοπώντας στην επίτευξη ικανοποιητικού εισοδήματος μέσα από την αυξημένη παραγωγικότητα γης. Η μικρή διαφοροποίηση του μέσου μεγέθους της εκμετάλλευσης σε επίπεδο διαμερισμάτων όπως εξετάζεται στην παρούσα περίπτωση, δεν δίνει ευρέα περιθώρια διαπίστωσης των παραπάνω αρχών. Ωστόσο σαφείς ενδείξεις γεωγραφικής εξειδίκευσης των καλλιεργειών, συναρτώμενες τόσο με το μέγεθος της εκμετάλλευσης, αλλά οπωσδήποτε και με τις οικολογικές συνθήκες είναι εμφανείς όπως θα δειχθεί στη συνέχεια.

Στο διάστημα της εικοσαετίας 1961/81 καμιά ουσιαστική μεταβολή δεν παρατηρήθηκε στο μέγεθος της καλλιεργούμενης έκτασης τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και κατά γεωγραφικό διαμέρισμα. Οι εκτάσεις των καλλιεργειών και αγροναπαύσεων από το 1961 (40,616 χιλ. στρ.) με ελάχιστες αυξομειώσεις στα ενδιάμεσα διαστήματα 1971, 1977 ως το 1981 εμφανίζουν μια συνολική μείωση κατά 0,2%. Μια αξιόλογη αντίθετα αύξηση, σημείωσε η καλλιεργούμενη έκταση στο διάστημα 1950/1961 (19,3%) που ήταν γενική για όλα τα διαμερίσματα της χώρας.

Η σημαντικότερη μεταβολή της έκτασης των καλλιεργειών παρατηρείται στην περιφέρεια Πρωτεύουσας,

... αυτή μειώθηκε κατά 7% σαν αποτέλεσμα όχι μόνο της μείωσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που είναι οπωσδήποτε σημαντική των οποίων όμως η έκταση θα μπορούσε να περάσει στην ιδιοκτησία ή στην εκμετάλλευση με αντιμίσθιο σε άλλες εκμεταλλεύσεις, αλλά της προοδευτικής εγκατάλειψης των καλλιεργούμενων γαιών του διαμερίσματος αυτού, κάτω από την πίεση της βιομηχανικής ανάπτυξης της πρωτεύουσας. Ακόμη και στα Νησιά του Αιγαίου παρατηρείται μια σχετικά σημαντική ελάττωση της έκτασης των καλλιεργειών και αγροναπαύσεων (5%) που ακολουθεί την ραγδαία εγκατάλειψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή αυτή της χώρας, όπου τόσο το μέγεθος του γεωργικού κλήρου (23,5% στρ.) όσο και οι οικολογικές συνθήκες (κλίμα ξηρό) στενεύουν τα περιθώρια ανάπτυξης βιώσιμων εκμεταλλεύσεων. Στα υπόλοιπα διαμερίσματα της χώρας, με ελάχιστες διακυμάνσεις, η έκταση διατηρήθηκε αμετάβλητη. Η διαχρονική σταθερότητα της καλλιεργούμενης έκτασης αποτελεί σαφή ένδειξη πως δεν υπάρχουν περιθώρια αύξησης της με πιθανή είσοδο νέων εδαφών σε καλλιέργεια ή έστω ότι αυτά είναι πολύ περιορισμένα.

Η διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων κατά ομάδα καλλιεργειών μας δίνει σαφή υπεροχή των αροτραίων καλλιεργειών, που καταλαμβάνουν το 59,5% της συνολικής έκτασης (για το έτος 1981). Ακολουθούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες (20,6%) ενώ η έκταση των αμπελιών και η κηπευτική γη αντιστοιχούν σε πολύ μικρά ποσοστά της συνολικής έκτασης (4,6% και 2,8% αντίστοιχα). Επίσης μπορούμε να πούμε ότι στη Θράκη, Μακεδονία και Θεσσαλία,

όπου συναντώνται εκτεταμένες πεδινές εκτάσεις, αλλά και όπου διαπιστώνονται τα μεγαλύτερα μεγέθη γεωργικών εκμεταλλεύσεων με δυνατότητες μηχανοποίησης και εφαρμογής εκτακτικών καλλιεργειών (39,7 ως 43,5 στρ.) είναι φανερή η υπεροχή των αροτραίων σε σχέση με τις άλλες καλλιέργειες (91,6%, 85,1%, 80,5% αντίστοιχα). Αντίθετα στη νησιωτική Ελλάδα, Νησιά Ιονίου, Αιγαίου και Κρήτη, όπου η έκταση της εκμετάλλευσης κυμαίνεται από 18,7 ως 26,0 στρ. εγκαταλείπονται οι παραδοσιακές καλλιέργειες των δενδρωδών καλλιεργειών (50,9%, 39,7%, 47,6% αντίστοιχα). Η αμπελοκαλλιέργεια εντοπισμένη στη νησιωτική και νότια Ελλάδα, Κρήτη 15,5%, Νησιά Ιονίου 10,3%, Πελοπόννησος 8%, Νησιά Αιγαίου 6%, αξιοποιεί τις ιδιαίτερες ξηροθερμικές συνθήκες των περιοχών.

Πίνακας 3

Κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων κατά ομάδες καλλιεργειών

Γεωγραφικό διαμέρισμα	Οροσειρές καλλιέργειες						Κησευτική γη					
	1961 ^{αβ}		1971		1981		1961		1971		1981	
	έκταση (κλ. στέρ.)	στο εθνικό του έδαφος του διαμετρήματος	έκταση (κλ. στέρ.)	στο εθνικό του έδαφος του διαμετρήματος	έκταση (κλ. στέρ.)	στο εθνικό του έδαφος του διαμετρήματος	έκταση (κλ. στέρ.)	στο εθνικό του έδαφος του διαμετρήματος	έκταση (κλ. στέρ.)	στο εθνικό του έδαφος του διαμετρήματος	έκταση (κλ. στέρ.)	στο εθνικό του έδαφος του διαμετρήματος
1. Βασίλ. Κρητικιάδας	0	0	2,9	16,9	2,0	12,5	0	0	7,5	61,6	6,8	30,0
2. Γεν. Ελλάδα Εύβοια	4517,9	76,7	3657,8	57,7	3681,8	52,7	199,4	2,4	195,8	2,8	229,2	2,4
3. Πελοπόννησος	4197,2	62,1	2851,0	37,8	2590,2	32,9	261,9	4,2	266,1	3,5	252,6	3,3
4. Ηπειρ. Ιονίου	323,3	40,6	274,1	26,5	203,8	24,0	35,2	4,4	29,5	3,5	24,5	2,9
5. Ήπειρος	1104,7	80,8	808,6	57,0	747,4	54,6	51,0	3,7	45,1	3,2	36,2	2,6
6. Θεσσαλία	4289,6	92,2	4294,4	39,7	4125,5	30,5	32,3	1,7	35,2	1,3	30,3	1,5
7. Ανατολική	2403,6	70,7	2267,6	55,5	2204,8	43,1	232,5	2,4	254,2	2,3	229,5	2,0
8. Βόρεια	2446,9	94,9	2721,2	30,2	2753,0	41,8	47,4	1,8	36,0	1,3	31,8	2,0
9. Ηπειρ. Αιγαίου	931,2	50,8	711,1	32,2	659,1	31,4	121,9	6,2	68,1	3,1	58,2	2,8
10. Κρήτη	1293,4	41,7	590,8	16,1	448,9	12,7	117,7	2,8	89,7	2,6	94,5	2,6
Σύνολο	28090,9	72,7	25229,2	52,0	26238,0	59,5	1169,4	3,2	1029,5	2,8	1135,1	2,8

πηγή: ΣΕΥΕ. Γεωγραφικά στατιστικά της Ελλάδος (έτη 1961, 1971, 1981).

^α Στο Γεωγραφικό στατιστικό της Ελλάδος του έτους 1981 τα στοιχεία του Νομού Έβρου, Κρητικιάδας περιλαμβάνονται ως τμήμα του Νομού Αττικής και κατά συνέπεια στα στοιχεία του διαμετρήματος Γεν. Ελλάδα - Εύβοια.

Παραγωγή εκμετάλλευση	Αυτάκινητα και μηχανοκίνητα						Ανεμόμυλοι και αεροπλάνα					
	1961		1971		1981		1961		1971		1981	
	έτησια (χιλ. στρέμ.)	% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων	έτησια (χιλ. στρέμ.)	% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων	έτησια (χιλ. στρέμ.)	% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων	έτησια (χιλ. στρέμ.)	% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων	έτησια (χιλ. στρέμ.)	% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων	έτησια (χιλ. στρέμ.)	% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων
1. Άγρια. Εμπροσθίας	0	0	0,1	0,6	0,6	3,7	0	0	2,3	13,4	3,3	20,6
2. Άγρια. Ελλάδα Ελλάδα	400,1	5,8	350,0	5,2	387,9	4,4	780,4	13,7	1117,0	18,6	1378,9	21,1
3. Βελανδίνια	871,3	12,9	751,6	10,0	604,7	6,0	1407,3	20,8	1906,6	25,7	2375,6	31,6
4. Πηγάδια Ιονίων	115,3	1,6	101,2	1,2	87,2	0,9	324,9	4,6	388,3	6,1	431,4	5,6
5. Πηγάδια	27,4	0,4	17,9	0,2	10,2	0,1	184,3	2,6	242,7	3,7	293,0	3,8
6. Πηγάδια	107,9	1,5	105,9	1,4	87,0	0,9	330,6	4,6	390,4	5,9	528,5	6,9
7. Πηγάδια	296,4	4,1	170,5	2,2	141,2	1,4	404,6	5,6	547,8	8,0	674,4	8,8
8. Πηγάδια	40,7	0,6	35,3	0,4	30,8	0,3	112,4	1,6	135,2	2,0	167,1	2,2
9. Πηγάδια Αιγίων	125,6	1,7	122,5	1,6	125,7	1,3	701,0	9,8	858,0	12,8	1027,6	13,3
10. Άλλα	516,3	7,2	520,4	7,0	505,8	5,1	1173,7	16,7	1308,1	19,7	1553,0	20,0
Σύνολο	3471,1	47,7	2128,3	28,2	1843,5	18,4	5270,1	70,6	6987,7	92,1	8292,7	107,6

** Τα ποσοστά υπολογίστηκαν στο σύνολο των καλ/ων εκτάσεων χωρίς την έκταση των αγροσταθμών.

Μέγεθος εκμετάλλευσης και παραγωγική διαδικασία

α) Βοοειδή

Με την εκτροφή βοοειδών ασχολείται το 18,7% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (συνολικά 179.330 εκμεταλλεύσεις). Στη μέση βοοτροφική εκμετάλλευση αντιστοιχούν 5 κεφαλές ζώων. Οι περισσότερες από αυτές (62,3%) ανήκουν σε πεδινές κοινότητες, όπου και εκτρέφεται μεγαλύτερος αριθμός ζώων ανά εκμετάλλευση.

Οι περισσότερες βοοτροφικές εκμεταλλεύσεις συγκεντρώνονται στις κατηγορίες των 30-100 στρεμμάτων (52,4%) που εκτρέφουν και τον μεγαλύτερο αριθμό ζώων (52,3%) και όπου επίσης κυρίαρχη θέση κατέχουν οι εκμεταλλεύσεις των πεδινών κοινοτήτων. Η συγκέντρωση των μεγάλων ζώων στις πεδινές κοινότητες σχετίζεται άμεσα με το γεγονός της δυσκινητικότητας των μεγάλων ζώων σε χώρους ανώμαλου αναγλύφου, αλλά και με το γεγονός ότι η διατροφή τους δεν μπορεί να βασιστεί την ελεύθερη βοσκή ή κύρια σ' αυτή, όπως συμβαίνει με τα γιδοπρόβατα. Ακόμη στις μεγαλύτερου μεγέθους εκμεταλλεύσεις ευνοείται η ανάπτυξη κτηνοτροφικών μονάδων σταυλισμένων βοοειδών. Στις εκμεταλλεύσεις 200 και πλέον στρεμμάτων παρατηρείται ο μεγαλύτερος αριθμός εκτρέφόμενων ζώων ανά εκμετάλλευση (17 κεφαλές). Αξίζει να σημειωθεί ότι από τις εκμεταλλεύσεις των 100 στρ. και πλέον (που είναι συνολικά 210) οι 30 εκτρέφουν 12200 κεφαλές ζώων. Η γαλακτοπαραγωγή αποτελεί τον κυριότερο σκοπό εκτροφής (67,1% των εκμεταλλεύσεων), ενώ σε δεύτερη θέση έρχονται οι εκμεταλλεύσεις που εκτρέφουν αγελάδες εργασίας ή μικτών αποδόσεων. Ξενικές αγελάδες γαλακτοπαραγωγής ή μικτών αποδόσεων εκτρέφει μικρός αριθμός εκμεταλλεύσεων (7,1% και 0,9% αντίστοιχα).

Ωστόσο μπορεί να ειπωθεί ότι η βοοτροφία γενικά δεν αποτελεί αποκλειστική απασχόληση της αγροτικής οικογένειας, αλλά συμπληρωματικό κλάδο του γεωργικού εισοδήματος, με σκοπό κυρίως την εξασφάλιση γαλακτομικών προϊόντων και δευτερευόντως κρέατος και ζωϊκής εργασίας.

β) Αιγοπρόβατα

Με την αιγοπροβατοτροφία ασχολούνται περισσότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις παρά με τη βοοτροφία. Τα αιγοπρόβατα, ζώα μικρά και με μικρότερες απαιτήσεις σε συνεήκες διατροφής και σταυλισμό σε σχέση με τα βοοειδή προσιδιάζουν περισσότερο στις συνεήκες παραγωγής των μικτών γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων της ελληνικής γεωργίας. Η εκτροφή μικρού αριθμού αιγοπροβάτων, ιδιαίτερα στις μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις, προσφέρει ικανοποιητικό συμπλήρωμα στο αγροτικό εισόδημα της εκμετάλλευσης. Η αιγοτροφία είναι κυρίως εκείνη που παίζει το ρόλο του μικρού αλλά βασικού και υπολογίσιμου υποστηρικτή του εισοδήματος της αγροτικής οικγένειας, αν λάβει κανείς υπόψη ότι ένας μεγάλος αριθμός εκμεταλλεύσεων εκτρέφει πολύ περιορισμένο αριθμό κεφαλών ανά εκμετάλλευση.

Από τις εκμεταλλεύσεις της χώρας 212170 (ή 22,2% του συνόλου) εκτρέφουν 1 τουλάχιστον και πλέον πρόβατα. Συνολικά εκτρέφονται 8.619.120 κεφαλές, ενώ στη μέση εκμετάλλευση αντιστοιχούν 41 ζώα. Η εκτροφή προβάτων (όπως και αιγών), σε αντίθεση με εκείνη των βοοειδών αποτελεί επιλογή μάλλον των ημιορεινών και ορεινών κοινοτήτων και λιγότερο των πεδινών αν κρίνει κανείς από τη γεωγραφική τοποθέτηση των προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων και τον αριθμό των εκτρεφόμενων από αυτές ζώων.

Κατανομή κοβάτων ανά κατηγορία μεγέθους των γεωμετρικών εκμεταλλεύσεων

Κατηγορία εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με κοβάτες	% στο σύνολο	συνολός ζώων	αριθμός/εκμεταλλεύσεων	γεωμετρικές εκμεταλλεύσεις				ημιορεινές και ορεινές εκμεταλλεύσεις			
					εκμεταλλεύσεις με κοβάτες	% στο σύνολο	συνολός ζώων	αριθμός / εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με κοβάτες	% στο σύνολο	συνολός ζώων	αριθμός / εκμεταλλεύσεων
1. τσίκες γα	3820	52,4	94230	114	2440	52,9	134730	107	2280	51,5	389600	122
2. 1-9 στρώμ.	30890	17,4	94430	31	10510	9,3	219320	21	20380	15,9	125270	35
3. 10-19 "	39000	19,8	130280	33	14520	13,4	257870	25	24560	23,5	944710	18
4. 20-29 "	32290	22,9	119480	34	12990	17,9	355600	27	19300	28,7	803880	47
5. 30-39 "	44480	24,4	171210	38	14870	20,3	707000	35	24640	31,6	1010080	41
6. 40-49 "	44790	21,9	144930	43	20890	23,8	841210	41	23700	40,7	1088280	46
7. 100-189 "	13860	22,7	82810	60	7280	26,7	474150	58	6580	43,3	414160	63
8. 200-299 και άνω	7470	21,0	248100	41	1790	21,0	174040	88	1360	52,0	93160	80
Σύνολο	712170	51,7	8619220	41	84750	11,8	3244980	36	177920	26,4	5769140	44

πηγή : ΕΣΥΣ. Έκθεση Ομοιοτήτων των γεωμετρικών εκμεταλλεύσεων 1977/78

Οι αιγοτροφικές εκμεταλλεύσεις είναι πολύ περισσότερες από τις προβατοτροφικές (387540 σε αριθμό ή 40,5% του συνόλου) αν και ο αριθμός των ζώων που εκτρέφουν είναι πολύ μικρότερος (5.004.420).

Στη μέση αιγοτροφική εκμετάλλευση αντιστοιχούν 13 κεφαλές ζώων. Η προτίμηση της αιγοτροφίας από τις ημιορεινές και ορεινές εκμεταλλεύσεις είναι πιο έκδηλη συγκριτικά με την προβατοτροφία. Το 63% των αιγοτροφικών εκμεταλλεύσεων βρίσκεται στην ημιορεινή και ορεινή ζώνη και ελέγχου το 79,7% των ζώων.

Η αιγοτροφία περισσότερο από ότι η προβατοτροφία ασκεί συμπληρωματικό, δευτερεύοντα ρόλο στη διαμόρφωση του οικογενειακού εισοδήματος. Η σκληρή ιδιοσυγκρασία και το λιτοδίαιτο του ζώου, δεν επιβαρύνει το κόστος λειτουργίας της εκμετάλλευσης, ενώ η συντήρηση μικρού αριθμού οικίσκων ή κοπαδιάρικων με τη μορφή κοινοτικού κοπαδιού αιγών, εξασφαλίζει γαλακτοκομικά είδη και κρέας στην αγροτική οικογένεια.

γ) Η φυτική παραγωγή

Σε επίπεδο χώρας οι περισσότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις φαίνεται να ασχολούνται με τους εξής κυρίως κλάδους φυτικής παραγωγής: δενδρώδεις καλλιέργειες (60,1% των εκμεταλλεύσεων), σιτηρά για καρπό (51,7%), κτηνοτροφικά φυτά για σανό και χόρτο (35%), αμπέλια (32,3) και βιομηχανικά φυτά (20,5%). Με τους υπόλοιπους κλάδους φυτικής παραγωγής ασχολείται το 3,8% (κτηνοτροφικά-όσπρια) ως 14,1% (λαχανικά-πεπονοειδή) των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε εθνικό επίπεδο. Οι δενδρώδεις καλλιέργειες κατά κύριο λόγο και τα σιτηρά για καρπό, φαίνεται πως διαμορφώνουν κυρίως το αγροτικό εισόδημα. Ανάλογα όμως με το μέγεθος της εκμετάλλευσης οι καλλιεργητικές επιλογές των παραγωγών διαφοροποιούνται ουσιαστικά.

Με τη δενδροκαλλιέργεια της χώρας ασχολούνται σε μεγαλύτερη αναλογία οι μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις παρά οι μεγάλες. Η αντίθετη πορεία παρατηρείται με τις εκμεταλλεύσεις που ασχολούνται με την καλλιέργεια σιτηρών για καρπό κυρίως, αλλά και άλλων αροτραίων, καλλιεργειών, όπως οσπρίων βρώσιμων και κτηνοτροφικών, βιομηχανικών φυτών, κτηνοτροφικών φυτών για σανό και χλωρό χόρτο.

Οι εκμεταλλεύσεις με λαχανοκομικά και πεπονοειδή-φράουλες αυξάνονται αναλογικά όσο αυξάνεται το μέγεθος της εκμετάλλευσης. Ωστόσο η αύξηση εντατικών και ημιεντατικών καλλιεργειών με την αύξηση του μεγέθους της εκμετάλλευσης είναι απόρροια τόσο του μικρού κλήρου που δεν επιτρέπει την αποκλειστική εξειδίκευση των μικρών

εκμεταλλεύσεων με εντατικές καλλιέργειες όσο και των οικολογικών συνθηκών που αποτελούν περιοριστικό παράγοντα σε τέτοια εξειδίκευση.

Πίνακας : 5

Εκμεταλλεύσεις κατά ομάδες καλλιεργειών και κατά τάξεις μεγέθους της συνολικής τους έκτασης

Κατηγορίες (11) γεωργικών εκμεταλλεύσεων	συνολική επιφάνεια εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων
1. Κοπή γη	4330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. 1 - 9 στρεμ.	219360	42340	19,3	7660	3,5	1970	0,9	19940	9,1	11740	5,3
3. 10 - 19 "	194210	77630	40,0	13390	6,9	4240	2,2	19290	9,9	30990	15,9
4. 20 - 29 "	194360	80640	41,5	12730	6,5	1290	0,6	16510	8,5	32230	16,5
5. 30 - 49 "	181730	124990	68,8	17970	9,9	9040	5,0	23190	12,8	49930	27,5
6. 50 - 99 "	150950	117700	77,7	19110	12,7	11610	7,7	26740	17,7	44900	29,6
7. 100 - 199 "	48230	39600	82,1	3900	8,1	3490	7,2	8600	17,8	17700	36,7
8. 200 στρεμ. και πάνω	14230	12110	85,1	1340	9,4	1180	8,3	2720	19,1	3470	24,4
Σύνολο	107040	494730	46,2	76390	7,1	20370	1,9	107510	10,0	199900	18,7

πηγή : ΕΣΥΕ. Έκθεση λειτουργιών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων 1977/78

(11) Κατά τάξεις μεγέθους της συνολικής τους έκτασης.

Κατηγορίες (11) γεωργικών εκμεταλλεύσεων	επιφάνεια εκμεταλλεύσεων με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων	εκμεταλλεύσεις με ετήσιες και μηνιαίες καλλιέργειες	% στο σύνολο της επιφάνειας εκμεταλλεύσεων
1. Κοπή γη										
2. 1 - 9 στρεμ.	77450	12,7	17330	7,9	44710	20,4	138210	52,1	34090	20,1
3. 10 - 19 "	54400	29,1	21810	11,7	5440	30,3	123740	43,4	19550	36,8
4. 20 - 29 "	54000	27,5	18940	12,8	5040	25,0	87010	40,2	54900	40,0
5. 30 - 49 "	83310	45,3	20490	16,8	19790	38,4	108230	58,5	74610	41,1
6. 50 - 99 "	82940	55,4	21530	20,5	64160	42,5	89930	54,6	63140	41,8
7. 100 - 199 "	24950	51,9	11070	22,9	17670	36,8	26340	54,8	19930	41,5
8. 200 στρεμ. και πάνω	3940	41,1	2510	17,7	3710	74,1	4510	45,8	4720	31,2
Σύνολο	554610	35,0	170750	14,1	207410	32,3	175510	40,1	259110	27,6

Με την ἄμπελοκαλλιέργεια ασχολούνται συγκριτικά περισσότερο οι μεσαίου μεγέθους εκμεταλλεύσεις 30-49 και 50-99 στρεμ. Ωστόσο οι μικρές εκμεταλλεύσεις αφιερώνουν περισσότερη από τη έκτασή τους στο είδος αυτό των καλλιεργειών (9,4 στρ. οι εκμεταλλεύσεις των 1-9 στρεμ. και 8 στρ. εκείνες των 10-19 στρ.), βλέπουμε δηλαδή η καλλιεργητική προτίμηση των παραγωγών να επηρεάζεται από το μέγεθος της εκμετάλλευσης. Οι πολύ μικρές εκμεταλλεύσεις (1-9 στρ.) αφιερώνουν το 47,1% της έκτασής τους στη δένδροκαλλιέργεια και μόνο το 15,6% στην καλλιέργεια σιτηρών για καρπό, ενώ στις πολύ μεγάλες (200 στρ. και πλέον) τα αντίστοιχα ποσοστά διαμορφώνονται σε 9,0% και 66,4% αντίστοιχα. Εντατικές καλλιέργειες όπως τα δενδρώδη και τα λαχανικά, αλλά και τα αμπέλια που αξιοποιούν την οικογενειακή εργασία και δίνουν υψηλή στρεμματική πρόοδο, καταλαμβάνουν μεγαλύτερες εκτάσεις της συνολικής καλλιεργούμενης γης της εκμετάλλευσης στις μικρές εκμεταλλεύσεις, ενώ μειώνεται σταδιακά αυξανόμενου του μεγέθους της εκμετάλλευσης (ποσοστά μεταξύ μικρότερης και μεγαλύτερης κατηγορίας εκμεταλλεύσεων: δενδρώδεις καλ/γείες 47,1% και 9,0%, λαχανικά-πεπονοειδή-φράουλες 3,4% και 1,4%, αμπέλια 9,4% και 0,7%). Αντίθετα εκτατικές καλλιέργειες με υψηλή εμπορευματική αξία όπως τα σιτηρά για καρπό και τα βιομηχανικά φυτά παρουσιάζονται με αυξημένες αναλογικά εκτάσεις όσο αυξάνει το μέγεθος της εκμετάλλευσης (ποσοστά μεταξύ μικρότερης και μεγαλύτερης κατηγορίας εκμεταλλεύσεων: σιτηρά για καρπό 15,6% και 66,4%, βιομηχανικά φυτά 7,3% και 9,9%). Τα βρώσιμα όσπρια,

καλλιέργεια παραδοσιακή ~~με μειωμένη~~ όπως προειπώθηκε καταναλωτική αξία σε σχέση με τις προηγούμενες ομάδες αροτραίων καλλιεργειών, αλλά και με σχετικά μεγαλύτερες απαιτήσεις σε καλλιεργητικές φροντίδες αποτελούν αντικείμενο προτίμησης μάλλον των μικρών εκμεταλλεύσεων (αντίστοιχα 1,3% και 0,6%). Εδώ πρόσθετος λόγος επιλογής των καλλιεργειών αυτών είναι η εξασφάλιση της οικογενειακής κατανάλωσης δεδομένου ότι η οικονομία αυτοσυντήρησης αρκείται σε αρκετά εντονότερο βαθμό τουλάχιστον στις μικρές εκμεταλλεύσεις. Τα κτηνοτροφικά φυτά για σανό και χλωρό χόρτο μετά από μια κάποια αύξηση της αναλογίας των εκτάσεων τους ως την κατηγορία των μεσαίων εκμεταλλεύσεων (20-29 στρεμ. από 7% έως 8,4%) μειώνεται προς τις μεγαλύτερες κατηγορίες (μέχρι 5,7%).

ανταγωνιστική προς τα άμεσα συμφέροντα των περιοχών αυτών. θεωρήθηκε, γι' αυτό το λόγο, σκόπιμο να ενισχύει η Κοινότητα την ανάπτυξή τους ώστε να αντιμετωπίσουν, στις καλύτερες δυνατές συνθήκες, τις άμεσες συνέπειες της νέας διεύρυνσης. Η ενίσχυση αυτή κρίθηκε, επίσης, αναγκαία και για έναν άλλο λόγο, για ν' αντιμετωπίσουν δηλαδή οι περιοχές αυτές τον ανταγωνισμό που υφίστανται από την εφαρμογή της "μ ε σ ο γ ε ι α κ ή ς π ο λ ι τ ι κ ή ς" της Κοινότητας. Της πολιτικής, δηλαδή, που συνίσταται στην ανάπτυξη στενών, συχνά προτιμησιακών σχέσεων με τις χώρες της Μεσογείου, που δεν είναι μέλη της Κοινότητας και στις οποίες παραχωρούνται διευκολύνσεις για την εξαγωγή προς την Ευρώπη των προϊόντων τους, ιδίως γεωργικών και συνήθως ανταγωνιστικών προς εκείνα των νότιων κοινοτικών γεωργιών.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, το Συμβούλιο Υπουργών της Κοινότητας, έδωσε στην Επιτροπή την "ε ν τ ο λ ή" (30/5/1980) να προετοιμάσει προτάσεις σχετικά με την ανάπτυξη των κοινοτικών πολιτικών. Η σχετική Έκθεση της Επιτροπής υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 1981, και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μια ειδική και αρκετά εκτεταμένη αναφορά στα προβλήματα των Μεσογειακών περιοχών που πρέπει να εξεταστούν με ιδιαίτερη προσοχή λόγω της σημασίας της γεωργίας για την οικονομία τους.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική των αγορών και των διαρθρώσεων πρέπει να συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασής τους. Δεν είναι εντούτοις δυνατό ν' αντικαταστήσει τις άλλες πολιτικές ούτε να επιλύσει αφ' εαυτής το σύνολο των προβλημάτων που προκύπτουν κυρίως από το ιδιαίτερο

οικονομικό πλαίσιο στο οποίο εμπίπτουν αυτά (..α). Η Επιτροπή σχεδιάζει να ετοιμάσει μεσοπρόθεσμα κοινοτικά προγράμματα, τα οποία θα περιλαμβάνουν ενέργειες σχετικές με το εισόδημα, τις αγορές, τις παραγωγές και τις διαθερώσεις.

Στην προσπάθειά της για την επίλυση των προβλημάτων της μεσογειακής γεωργίας η Κοινότητα πρέπει να σεβαστεί δυο σπουδαιότερες αρχές: ισοδυναμία και ισότητα. Η ισοδυναμία απαιτεί, σύμφωνα με τις βασικές αρχές της Συνθήκης, να εφαρμόζεται χωρίς διάκριση στα προϊόντα αυτά η κοινή αγροτική πολιτική. Η ισότητα αποκλείει να επιφέρουν οι απαραίτητες μεταβολές επιδείνωση των όρων διαβίωσης των θιγόμενων. Τα κοινοτικά προγράμματα, που προετοιμάζει η Επιτροπή υπέρ των περιοχών της Μεσογείου, θα κινητοποιήσουν τόσο τα γεωργικά όσο και τα χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας.

Στο διάστημα που μεσολάβησε ανάμεσα στην Έκθεση της Επιτροπής και τη τελική διατύπωση των ΟΜΠ (Μάρτιος 1983), η Επιτροπή εργάστηκε σε συνεννόηση και με τα ενδιαφερόμενα Κράτη, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και κατέληξε σε μια πολύ πιο σφαιρική αντίληψη του προβλήματος.

Τα ολοκληρωμένα μεσογειακά προγράμματα που διατύπωσε και που αναλύονται παρακάτω, είναι πάντοτε επικεντρωμένα στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, αλιεία, δάση), αλλά συμπεριλαμβάνουν και ενέργειες για την τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση, την ανάπτυξη του τουρισμού, των βιοτεχνικών και βιομηχανικών, κυρίως, μικρών και

μεσογείων επιχειρήσεων, καθώς και ορισμένες υποδομές. Βασική ιδέα των ΟΜΠ είναι ότι η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός της γεωργίας πρέπει να συμβαδίσουν με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που θα συμβάλλουν στο να δημιουργηθούν απασχολήσεις για το εργατικό δυναμικό, που θα απελευθερωθεί ή ήδη αδρανεύει, κι αυτό μέσα σε μια συγκεκριμένη ζώνη ή περιφέρεια. Αυτός ο στόχος συνεπάγεται ότι η έννοια της τοπικής ανάπτυξης παίρνει τελικά το προβάδισμα.

Σ' αυτή την πιο "ολοκληρωμένη" διατύπωση των προγραμμάτων συνέβαλαν τόσο η φύση των προβλημάτων, όπως αναδείχθηκαν από τις προκαταρκτικές έρευνες και εργασίες της Επιτροπής όσο και οι διεκδικήσεις των ενδιαφερόμενων περιφερειών, ιδιαίτερα δε μετά την υποβολή του ελληνικού "Μνημόνιο" προς την Κοινότητα, που μεσολάβησε τον Μάρτιο του 1982.

Στο Μνημόνιο, η Ελλάδα τόνιζε τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικονομίας ως συνόλου και ζητούσε μεταξύ άλλων ιδιαίτερα σημαντική συμβολή της Κοινότητας στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της ελληνικής οικονομίας. Η ελληνική κυβέρνηση, συγκεκριμένα, ζητούσε την ενίσχυση της γεωργίας και των μειονεκτικών περιοχών της Ελλάδας.

Η Κοινότητα στην απάντησή της (Απρίλιος 1983), αναγνώριζε την ιδιαιτερότητα της ελληνικής οικονομίας και διαβεβαίωνε ότι η συμβολή της στην ικανοποίηση των ελληνικών αιτημάτων περνούσε κυρίως, αν και όχι αποκλειστικά, από την προώθηση των "ολοκληρωμένων μεσογειακών προγραμμάτων".

Έτσι αυτά πήραν ένα χαρακτήρα ακόμα γενικότερο από τον αυστηρά γεωργικό που είχαν στην αρχική τους σύλληψη. Η τελική τους διατύπωση υποβλήθηκε στο Συμβούλιο στις 29/3/83 και εγκρίθηκε κατ'αρχήν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στουτγάρδης (Ιούνιος 1983), το οποίο κάλεσε το Συμβούλιο Υπουργών να εξετάσει την πρόταση της Επιτροπής.

II. Τι περιλαμβάνουν τα ΟΜΠ

Οι αρχικές προτάσεις της Επιτροπής

Στην πρώτη τους συνολική διατύπωση (Μάρτιος 1983), τα ΟΜΠ περιλαμβάνουν μια πλήρη και αρκετά λεπτομερειακή θεώρηση της οικονομίας των νότιων περιοχών της Κοινότητας, των διαρθρωτικών της αδυναμιών και των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για ν'ανοίξει ο δρόμος της αναβάθμισής τους.

Τα μέτρα αυτά αφορούσαν τη γεωργία, την αλιεία, τα δάση, τις γεωργικές βιομηχανίες, τον τοπικό τουρισμό κλπ. και είχαν γίνει αντικείμενο προχωρημένης επεξεργασίας, σε βαθμό όπου προβλεπόταν και το κόστος της κάθε κατηγορίας σχεδίων, για επένδυση ή στήριξη στη μεσογειακή οικονομία.

Συνολικά, η Επιτροπή προέβλεπε ότι το συνολικό κόστος των αναγκαίων παρεμβάσεων θα έφθανε τα 11 δισεκατομμύρια Ευρωπαϊκές Νομισματικές Μονάδες ECU, από τα οποία η Κοινότητα θα επιβαρυνόταν με τα 6,6 δις ECU, δηλαδή το 60%. Τα 6,6 δις ECU θα κατανέμονταν ως εξής: 38,4% στην Ελλάδα (2,5 περίπου δις ECU), 44,5% στην Ιταλία (περίπου 2,9 δις ECU) και 17,1% στη Γαλλία (περίπου 1,1 δις ECU).

Κατά τομείς οι δαπάνες των ΟΜΠ προβλέπονται να κατα-

κατανεμηθούν ως εξής:

- 40% για τη γεωργία,
- 6% για τα δάση (προστασία, αναδασώσεις κλπ.),
- 5% για την αλιεία (αντικατάσταση σκαφών, αλιευτικά καταφύγια, υδατοκαλλιέργειες κλπ.),
- 7% για την αξιοποίηση της παραγωγής,
- 21% για μη γεωργικές (βιομηχανικές, τουριστικές κλπ.) δραστηριότητες,
- 11% για υποδομές,
- 10% για συνοδευτικά μέτρα,

Ως προς την γενική φιλοσοφία των ΟΜΠ (αύξηση του γεωργικού εισοδήματος και της απασχόλησης, συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού, βελτίωση της ποιότητας της ζωής...), όπως και ως προς την γενική ανάγκη για τη χρηματοδότηση τους, δεν υπήρξαν βασικές αμφισβητήσεις στην Κοινότητα. Εκείνο που κυρίως, συζητήθηκε, ήταν σ'ένα βαθμό το ύψος της χρηματοδότησής τους σε μια εποχή κρίσης και ειδικότερα η σκοπιμότητα να επικεντρώνονται οι δαπάνες, ιδίως στον γεωργικό τομέα έστω και με την μετατόπιση του στόχου των ΟΜΠ από τα κλαδικά στα τοπικά προβλήματα. Τέλος, υπήρξαν παρατηρήσεις ως προς τον τρόπο εφαρμογής των ΟΜΠ: αν δηλαδή ήταν σκόπιμο να προβλεφθούν λεπτομερώς οι επιμέρους επενδύσεις ή αν δεν θα ήταν προτιμότερο τελικά να αφεθεί η ευθύνη της κατανομής των κονδυλίων στους ίδιους τους ενδιαφερόμενους ανάλογα με τα ιδιαίτερα προβλήματα της κάθε περιοχής.

Στις συζητήσεις αυτές συνέβαλαν και τα ενδιαφερόμενα Κράτη-μέλη. Από την ελληνική πλευρά, π.χ. δεν υπήρξαν σημαντικές αντιρρήσεις ως προς τον τρόπο χειρισμού της κατανομής των κονδυλίων των ΟΜΠ. Προβλήθηκαν, όμως, μια σειρά από προτάσεις, που προέκυπταν σ'ένα βαθμό και από το ελληνικό Μνημόνιο. Έτσι, ζητήθηκε να θεωρηθεί όλη η Ελλάδα μ i α περιφέρεια, πράγμα που θα επέτρεπε να περιληφθούν στα ΟΜΠ και η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη που αρχικά είχαν αποκλεισθεί, ως σχετικά πιο αναπτυγμένες περιοχές.

Η διεκδίκηση αυτή θα επέτρεπε, επίσης, τη διαπραγμάτευση και την εφαρμογή των ΟΜΠ κατευθείαν από την ελληνική κυβέρνηση, μια και στην Ελλάδα δεν έχει αναπτυχθεί, όπως στις δύο άλλες χώρες, η τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση.

Η ελληνική πλευρά επέμεινε, επίσης, να καθορισθεί στον Κανονισμό για την εφαρμογή των ΟΜΠ, το συνολικό ποσό των κονδυλίων που θα αφιερωνόταν στα ΟΜΠ, ποσό που θα επέτρεπε έτσι κι αλλιώς να μη συγχέεται με τα ποσά που ήδη η Κοινότητα δαπανά μέσω των διαρθρωτικών της Ταμείων (Γεωργικό, Περιφερειακό, Κοινωνικό...) για παραπλήσιους σκοπούς.

Τέλος, η Ελλάδα τάχθηκε υπέρ της διαχείρισης των ΟΜΠ από την ίδια την Επιτροπή, που θα έπρεπε να εξουσιοδοτηθεί ανάλογα, και όχι από κάποια μορφή διακρατικής συνεννόησης που θ'αποφάσιζε κατά περίπτωση.

Ο Κανονισμός

Η νέα Επιτροπή, που ανέλαβε καθήκοντα από την 1/1/85, επιφορτίσθηκε ν'αναδιομορφώσει την πρότασή της για τα ΟΜΠ, παίρνοντας υπόψη τις όλες τις παρατηρήσεις των Κοινοτικών Οργάνων (Συμβούλιο Υπουργών, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) και των ενδιαφερομένων.

Για την τελική διαμόρφωση του Κανονισμού εφαρμογής των ΟΜΠ, η νέα Επιτροπή έλαβε υπόψη της και τα εξής στοιχεία:

■ Ενώ είναι προφανώς αναγκαίο να δοθεί μεγάλη σημασία στον γεωργικό τομέα είναι αδύνατο να παραμεληθούν παράγοντες της τοπικής ανάπτυξης, όπως οι υποδομές των επικοινωνιών και συγκοινωνιών, της επαγγελματικής κατάρτισης, η ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων. Γι'αυτό θα πρέπει να τονιστεί περισσότερο η συμμετοχή τους στα ΟΜΠ.

■ Η έννοια της "ο λ ο κ λ ή ρ ω σ η ς", που είναι στρατηγική για την εφαρμογή των ΟΜΠ και τη επίτευξη των στόχων τους πρέπει, μετά μάλιστα από τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν από τη δοκιμαστική εφαρμογή ορισμένων "προγραμμάτων-πυλών" το 1984-85, να οριστεί με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Ετσι, η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμο να υπογραμμίσει πως η έννοια αυτή σημαίνει ότι:

■ Τα σχέδια που θα χρηματοδοτεί, θα πρέπει να εντάσσονται σε περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης, που θα καταρτίζονται από τις ίδιες τις ενδιαφερόμενες περιοχές και θα κινητοποιηθούν στην κατάλληλη περιφερειακή κλίμακα όλες τις διαθέσιμες πρωτοβουλίες και όλους τους

διαθέσιμους πόρους.

■ Η υποστήριξη της Κοινότητας θα γίνεται με τη χρήση και τον κατάλληλο συντονισμό όλων των χρηματοδοτικών μέσων που διαθέτει: Διαφερωτικά Ταμεία, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κλπ.

■ Παράλληλα, η Κοινότητα για να συμπληρώσει και ενισχύει στην παρέμβασή της, θα κάνει χρήση π ρ ό σ θ ε τ ω ν πόρων από τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Το ύψος της Κοινοτικής συμμετοχής θα εξαρτάται από την προσπάθεια που καταβάλλει και το ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέλος, από το δυναμισμό των ενδιαφερόμενων στο τοπικό επίπεδο και από το πόσο τα προβαλλόμενα σχέδια συμβαδίζουν με τους γενικούς στόχους της Κοινότητας.

■ Οι στόχοι των ΟΜΠ πρέπει να είναι παράλληλα:

■ Η α ν ά π τ υ ξ η των περιοχών αυτών, δηλαδή, η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού τους, ιδιαίτερα δε των νέων, η αναδιάρθρωση του παραγωγικού τους δυναμικού, γεωργικού, βιομηχανικού και των υπηρεσιών, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, η εξισορρόπηση των αγροτικών με τις αστικές ζώνες των περιοχών, η ανάδειξη νέων τρόπων ζωής και νέων υπηρεσιών. Σήμερα, υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν είναι δυνατό ούτε ευκαίρο να προσπαθούν οι περιοχές ν'αναπτυχθούν με τα παλιά πρότυπα: εκσυγχρονισμός της παραγωγής, έντονος εξαστισμός, αναζήτηση βιομηχανικής απασχόλησης στις μεγάλες πόλεις. Το κύριο αίτημα σήμερα είναι η ανάπτυξη των επιτόπιων δραστηριοτήτων και η βελτίωση των συνθηκών της ζωής στις ίδιες τις περιοχές ώστε να υπάρξει η τάση συγκράτησης του δυναμικού τους υπό

όρους αποδεκτούς από τον ίδιο τον πληθυσμό.

■ Η προσαρμογή των περιοχών στις νέες συνθήκες, διεθνείς και κοινοτικές ιδίως μετά τη διεύρυνση προς την Ισπανία και την Πορτογαλία, δηλαδή ο εξοπλισμός και ο αναπροσανατολισμός της παραγωγής με τρόπο ώστε να γίνουν ικανές ν'αντιμετωπίσουν ικανοποιητικά τον ανταγωνισμό από ταμείς και περιοχές που έχουν συχνά ισχυρές παραδόσεις και πλεονεκτήματα.

■ Τέλος, η άμεση στήριξη των εισοδημάτων και της απασχόλησης στις μεσογειακές περιοχές, οι οποίες συχνά θα έχουν δυσκολίες ν'αναπροσαρμοσθούν δεδομένου ότι χαρακτηρίζονται από γήρανση του πληθυσμού και έντονο αγροτικό χαρακτήρα, που θα περιορίζουν την εμβέλεια των αναγκαίων και επιδιωκόμενων αλλαγών.

Έτσι, η φυσιογνωμία των ΟΜΠ προσδιορίστηκε με περισσότερη σαφήνεια. Πρόκειται για μια ειδική κοινοτική παρέμβαση με ορισμένη διάρκεια (επτά χρόνια) και ορισμένα μέσα, που αποβλέπει στο να δώσει στις νότιες περιοχές της Κοινότητας τη δυνατότητα να προγραμματίσουν οι ίδιες το πως θα προσαρμοστούν και θ'αναπτυχθούν μέσα στα πλαίσια της νέας πορείας της Κοινότητας, ιδίως μετά τη διεύρυνση.

Η Κοινότητα δεν προγραμματίζει πια το τι και πως θα γίνει, αλλά οι ίδιες οι ενδιαφερόμενες περιοχές. Προβλέπονται φυσικά (βλ. παρακάτω) οι μηχανισμοί με τους οποίους η Κοινότητα εγκρίνει, συντονίζει και χρηματοδοτεί αυτόν τον προγραμματισμό. Ως προς το περιεχόμενό του, όμως, μόνο ενδεικτικές κατευθύνσεις περιλαμβάνονται στον τελικό κανονισμό (παράρτημα II).

Τέλος, τα χρηματοδοτικά μέσα που προβλέπονται από τον κανονισμό για την πραγματοποίηση των ΟΜΠ, είναι μικρότερα μεν από την αρχική πρόταση της Επιτροπής (που ποτέ δεν είχε εγκριθεί από το Συμβούλιο), δεν είναι όμως με κανένα τρόπο ασήμαντα. Τα ΟΜΠ θα χρηματοδοτηθούν από τρεις πηγές:

- Από πρόσθετους πόρους του Κοινοτικού Προϋπολογισμού: 1,6 δισεκατομμύρια ECU (περίπου 160 δισ. δρχ.).
- Από τα διαρθρωτικά ταμεία της Κοινότητας (Γεωργικό, Περιφερειακό, Κοινωνικό): 2,5 δισεκατομμύρια ECU (περίπου 250 δισ. δρχ.). Ως προς το ποσό αυτό, έγιναν πολλές συζητήσεις. Πράγματι, τα ταμεία αυτά ήδη ενισχύουν προγράμματα ανάπτυξης, αναδιάρθρωσης και ενίσχυσης της παραγωγής, της απασχόλησης των υποδομών κλπ.

Η ειδική παρέμβαση των ΟΜΠ έχει νόημα μόνο αν, εκτός από το συντονισμό των παρεμβάσεων κάθε Ταμείου στη συγκεκριμένη περιοχή, α υ ξ ά ν ο υ ν για το διάστημα εφαρμογής των ΟΜΠ, τα ποσά που διαχετεύονται μέσω των Ταμείων προς τις νότιες περιοχές πέρα από τους πόρους που αυτές απορροφούν κανονικά κάθε χρόνο. Ο κανονισμός των ΟΜΠ (άρθρο 11) προβλέπει ότι για την περίοδο εφαρμογής των ΟΜΠ, οι πραγματικές αυξήσεις των πόρων των Ταμείων θα χρησιμοποιούνται για να χρηματοδοτηθούν τα ΟΜΠ.

- Από δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων: 2,5 δισεκατομμύρια ECU (περίπου 250 δισ. δρχ.).

Συνολικά, δηλαδή προβλέπονται 6,6 δισ. ECU, από τα οποία 4,1 νέοι πόροι και 2,5 από δάνεια.

Τα ΟΜΠ και η Ελλάδα

Η εξέλιξη των αντιλήψεων σχετικά με το ρόλο των ΟΜΠ και οι συγκεκριμένες προτάσεις και διεκδικήσεις της ελληνικής κυβέρνησης, προσέδωσαν ένα σημαντικό βάρος σ'αυτά τα προγράμματα ως προς την ελληνική αναπτυξιακή πολιτική. Πράγματι, η τελική διατύπωση του Κανονισμού για τα ΟΜΠ δίνει ιδιαίτερη σημασία στη συμμετοχή της Ελλάδας στα ΟΜΠ:

■ Γίνεται ειδική αναφορά στην Ελλάδα (άρθρο 1), ως περίπτωση που απαιτεί ειδική κοινοτική προσπάθεια για να διευκολυνθεί η προσαρμογή της απέναντι στη νέα κατάσταση που δημιουργείται με τη διεύρυνση.

■ Ειδική παράγραφος (άρθρο 10, παρ. 3) του Κανονισμού προβλέπει το συνολικό ποσό που θα πρέπει να διοχετευθεί στα ελληνικά ΟΜΠ, ότι δηλαδή από τα 4,1 δισ. ECU νέων πόρων, τα ελληνικά ΟΜΠ θ'απορροφήσουν 2 δισ. ή περίπου το 50% του συνόλου. Ενώ δηλαδή η γενική αρχή είναι ότι θα χρηματοδοτούνται τα ΟΜΠ ανάλογα με την ποσότητά τους και τη συμβολή τους στους στόχους του κανονισμού, χωρίς να κατανέμονται γενικά και εκ των προτέρων οι κοινοτικοί πόροι, γίνεται μια ειδική εξαίρεση για την Ελλάδα μιας και ορίζεται εκ των προτέρων το σύνολο των πόρων που θα της αφιερωθεί. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι τα ελληνικά ΟΜΠ θα εγκριθούν χωρίς να κριθεί η ποιότητά τους. Σημαίνει ότι, εφόσον ανταποκρίνονται στα κριτήρια επιλογής, είναι εκ των προτέρων βέβαιο ότι θα επιτύχουν το ύψος χρηματοδότησης που προαναφέρθηκε.

■ Η Ελλάδα αναγνωρίζεται (Παράρτημα Ι) ως μια ενιαία περιοχή. Αυτή η ρηθμίση επιτρέπει να καταρτισθούν προγράμματα που περιλαμβάνουν και την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη (ενώ στην Ιταλία και τη Γαλλία, οι μεγάλες αστικές περιοχές συνήθως εξαιρούνται απ' τα ΟΜΠ).

Ωστόσο η ελληνική πλευρά αποφάσισε να καταστρώσει επιμέρους Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα (κατά συγκεκριμένη περιοχή κλπ.) από τα οποία ένα έχει ήδη διαμορφωθεί για την περιοχή της Κρήτης. Το σύνολο αυτών των προγραμμάτων θ' απορροφήσει πάνω από 390 δις δρχ. (περίπου 260 δις δρχ. από κοινοτική χρηματοδότηση -χονδρικά 70% του συνόλου- και τα υπόλοιπα από το ελληνικό κράτος. Συμμετέχοντας στη σύλληψη και εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές (αυτοδιοίκηση κλπ.) θα μπορούν να εξασφαλίσουν τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα τους. Ο κανονισμός προβλέπει, εξάλλου ότι τα ΟΜΠ διαχειρίζονται οι περιφερειακές αρχές η όποια άλλη αρχή (οργανισμός, φορές κλπ.) ορίσει η Κυβέρνηση. Έτσι, υπάχουν εξίσου οι δυνατότητες άμεσης παρουσίας της τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων περιφερειακών αρχών ή μέσω της συμμετοχής τους σε ειδικούς φορείς, που θα διαχειριστούν, για λογαριασμό της Κυβέρνησης, τα ΟΜΠ.

Μετά απ' όλες αυτές τις ρυθμίσεις, η Ελλάδα διαθέτει μια σειρά από δυνατότητες και διευκολύνσεις για τη συντονισμένη επεξεργασία προγραμμάτων που θεωρεί ότι αντιστοιχούν στις ιδιαίτερες ανάγκες της Κοινοτικής ανάπτυξης. Το συνολικό ύψος τους (πάνω από 300 δισ. δρχ.

για 7-χρόνια) ξεπερνάει το σύνολο των δημόσιων επενδύσεων ενός έτους όπως το 1985 πράγμα που υπογραμμίζει τη σημασία που μπορούν να πάρουν τα ΟΜΠ μέσα στις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής ανάπτυξης. Παρά το ότι ο χρόνος που μένει για την κατάρτιση τους δεν είναι πολύς, είναι βέβαιο ότι η συγκέντρωση των προσπαθειών και η ιεράρχηση των προβλημάτων μπορούν να καταλήξουν εγκαίρως στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η εμπειρία από τα δοκιμαστικά προπαρασκευαστικά προγράμματα

Σημαντικά διδάγματα προς την κατεύθυνση της σωστής προετοιμασίας των ΟΜΠ παρέχουν ασφαλώς τα "προγράμματα - πιλότοι" που εφαρμόσθηκαν στην περίοδο 1983-85, σε ορισμένες περιοχές της χώρας (Λέσβος, Λήμνος, Ιωάννινα, Ευρυτανία, Φλώρινα, Αμβρακικός) για την τοπική ανάπτυξη ή για την προώθηση νέων κλάδων, όπως οι υδατοκαλλιέργειες.

Η μεθοδολογία κατάρτισης των προγραμμάτων αυτών, ο συντονισμός εθνικών, τοπικών και κλαδικών φορέων, ο προσδιορισμός συγκεκριμένων στόχων της παρέμβασης στο τοπικό επίπεδο, ο συνδυασμός των χρηματοδοτήσεων, τα ειδικά προβλήματα εφαρμογής, τ'αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν έως τώρα, αποτελούν ένα πλούσιο υλικό προς μελέτη και αξιολόγηση, ώστε η προετοιμασία των ΟΜΠ για την περίοδο 1985-92, να γίνει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Τα "προγράμματα-πιλότοι" προσφέρουν ενδιαφέρουσες ενδείξεις για το διαφοροποιημένο περιεχόμενο που μπορούν να έχουν συγκεκριμένα ΟΜΠ. Έτσι, π.χ. στη Λέσβο, οι

συγκεκριμένες δραστηριότητες που προωθήθηκαν, ήταν η βελτίωση της ελαιοκαλλιέργειας και της εμπορίας του ελαιόλαδου, η ενίσχυση των οδικών υποδομών, η προστασία των αιγοπροβάτων από τις ασθένειες, οι νέες μέθοδοι έγκαιρης πληροφόρησης για τις πυρκαγές των δασών, διάφορες ενέργειες για τη βελτίωση της αλιείας κλπ. Στα Ιωάννινα, ενισχύθηκαν διάφορες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της κτηνοτροφίας και των υποδομών, ο αγροτικός τουρισμός (ιδίως στα Ζαγόρια), η επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών (κυρίως στη χειροτεχνία), η υδροδότηση χωριών, η εγκατάσταση πολιτιστικών και αθλητικών κέντρων, οι επικοινωνίες κλπ.

Το κόστος όλων αυτών των προγραμμάτων προϋπολογιζόταν σε περίπου 32 εκατομμύρια ECU (περίπου 3,2 δισ. δρχ.) από τα οποία η Κοινότητα θα κάλυπτε τα 19 εκ. ECU.

Πως θα εφαρμοσθούν τα ΟΜΠ

Η διαδικασία για την υποβολή και έγκριση των ΟΜΠ περιγράφεται λεπτομερώς στον Κανονισμό. Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της είναι ο κεντρικός ρόλος, που ο Κανονισμός επιφυλάσσει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Οι ενδιαφερόμενες χώρες (Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία) υποβάλλουν τις προτάσεις τους για τα ΟΜΠ στην Επιτροπή. Αυτή, σ'όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας των ΟΜΠ, τηρείται ενήμερη για τις εξελίξεις, ενώ παράλληλα παρέχει στα Κράτη-μέλη, αν το επιθυμούν, τεχνική βοήθεια για την

έγκαιρη και κατάλληλη "επεξεργασία" των προγραμμάτων. Η διάταξη αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα, που έχει σχετικά μικρότερη πείρα από την κατάρτιση τέτοιου είδους προγραμμάτων.

Η Επιτροπή προεδρεύει σ'ένα νέο όργανο, που αποκαλείται "Σ υ μ β ο υ λ ε υ τ ι κ ή Ε π ι τ ρ ο π ή τ ω ν Ο Μ Π" και που αποτελείται από εκπροσώπους των Κρατών-μελών και όπου συμμετέχει αντιπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας. Η "Συμβουλευτική Επιτροπή" δίνει τη γνώμη της για κάθε ΟΜΠ, με ενισχυμένη πλειοψηφία, μέσα σε δυο μήνες από την υποβολή του.

Αν εκφρασθεί θετικά ή δεν εκφράσει γνώμη μέσα σε δυο μήνες, το ΟΜΠ εγκρίνεται από την Επιτροπή. Αν εκφρασθεί αρνητικά, η Επιτροπή τροποποιεί το ΟΜΠ, λαμβάνοντας υπόψη της τις παρατηρήσεις της "Συμβουλευτικής Επιτροπής" και της το υποβάλλει εκ νέου. Μέσα σ'ένα μήνα από την υποβολή η Επιτροπή αποφασίζει τελικά για την εφαρμογή του εν λόγω ΟΜΠ.

Η όλη διαδικασία δείχνει ότι η Επιτροπή έχει τελικά την τελευταία λέξη για την έγκριση και εφαρμογή των ΟΜΠ. Πρόκειται για σημαντική εξουσιοδότηση, που το Συμβούλιο Υπουργών έδωσε στην Επιτροπή για να μπορεί ν'ανταποκρίνεται στο δύσκολο έργο που πρέπει να φέρει σε πέρας. Η εξουσιοδότηση αυτή συμπίπτει και με τη θέση που υποστήριξε η ελληνική κυβέρνηση. Πράγματι, η τελευταία θεωρούσε από την αρχή ότι την τελική απόφαση έπρεπε να παίρνει η Επιτροπή, γιατί αν αφηνόταν κάθε φορά η απόφαση για κάθε ΟΜΠ στο Συμβούλιο, η διαδικασία έγκρισης θα

γινόταν υπέρμετρα πολύπλοκη.

Πάντως, η "Συμβουλευτική Επιτροπή" θα τηρείται συνεχώς ενήμερη για την εκτέλεση των ΟΜΠ μέσω της ετήσιας έκθεσης που θα υποβάλλει η Επιτροπή της Κοινότητας από το 1987.

Μόλις εγκρίνεται ένα ΟΜΠ, δημιουργείται μια "Επιτροπή παρακολούθησης", όπου μετέχουν εκπρόσωποι της Επιτροπής, και του ενδιαφερόμενου Κράτους-μέλους, καθώς και ένας αντιπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Η "Επιτροπή παρακολούθησης" βοηθάει το Κράτος-μέλος, τις περιφερειακές αρχές ή όποιες άλλες αρχές ορίσει το Κράτος-μέλος για την εκτέλεση του ΟΜΠ.

Οι λεπτομέρειες της εκτέλεσης κάθε ΟΜΠ προβλέπονται σε μια "Προγραμματική Σύμβαση" ανάμεσα στην Επιτροπή και τα ενδιαφερόμενα μέρη (Κράτος-μέλος, περιφερειακές αρχές κλπ.). Η σύμβαση περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει ο καθένας για την εκτέλεση του ΟΜΠ.

Τέλος, η Επιτροπή, από το 1987 και μετά, θα συντάσσει κάθε χρόνο λεπτομερή έκθεση για την εκτέλεση των ΟΜΠ. Στην έκθεση αυτή θα περιλαμβάνει εκτιμήσεις ως προς την πορεία της χρηματοδότησης και ως προς τα οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα του προγράμματος.

Η Επιτροπή, για να μπορεί να εκφέρει γνώμη ως προς την πορεία των ΟΜΠ, τηρείται συνεχώς ενήμερη για τις εξελίξεις από το ενδιαφερόμενο Κράτος-μέλος. Προβαίνει, μάλιστα, αν το θεωρεί σκόπιμο, σε ελέγχους και επαληθεύσεις σε συνεργασία με το Κράτος-μέλος.

Εάν διαπιστωθούν ανωμαλίες στη διαχείριση και εκτέλεση του ΟΜΠ ή παρεκκλίσεις από όσα είχαν συμφωνηθεί (στην προγραμματική σύμβαση), τότε μπορεί η Επιτροπή ν' αναστείλει, μειώσει ή καταργήσει τις προβλεπόμενες χρηματοδοτήσεις.

Μετά από μια 5ετία εφαρμογής που βρισκόμαστε

Τα ΟΜΠ βρίσκονται ήδη στο 5ο χρόνο εφαρμογής τους και εύλογα γεννάται το ερώτημα που βρισκόμαστε; Οι φιλόδοξοι στόχοι του προγράμματος έχουν πραγματοποιηθεί ή όχι; Αν κρίνουμε βλέποντας τους πίνακες που ακολουθούν και δείχνουν τα ποσά που έχουν δεσμευθεί για την χρηματοδότηση των ΟΜΠ και αυτά που έχουν απορροφηθεί μέχρι τώρα τα αποτελέσματα, είναι μάλλον αποθαρρυντικά.

Από τον Πίνακα 1 που δείχνει τη συνολική απορρόφηση των ΟΜΠ κατά την περίοδο 1986-1990 (ή τρίμηνο του '90) βλέπουμε ότι η απορρόφηση σε σχέση με τις συνολικές δεσμεύεις της περιόδου 86-99 είναι 40%, δηλαδή έχουν απορροφηθεί από το σύνολο των 3.582.517 χιλ. ECU της περ. 86-92, μέχρι τώρα 1.443.196 χιλ. ECU.

Ο πίνακας 2 δείχνει τις συνολικές απορροφήσεις του ΟΜΠ Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (μέχρι 31.6.90) βλέπουμε ότι μόλις 38% είναι η απορρόφηση που μεταφράζεται σε 2.509.103 χιλ. ECU από το σύνολο των 658.301 (Η διαφορά των ποσών και ποσοστών μεταξύ των δυο πινάκων όσο αφορά το ΟΜΠ Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ οφείλεται στο γεγονός ότι οι πίνακες έχουν χρονική διαφορά 3 μηνών).

Ο πίνακας 3 δείχνει τα ποσά που έχουν απορροφηθεί στον τομέα της γεωργίας από το παραπάνω ΟΜΠ και εδώ βλέπουμε ότι το ποσοστό είναι μικρό σε σχέση με την χρονική περίοδο.

Ο πίνακας 4 δείχνει τα ποσά που έχουν απορροφηθεί στο ΟΜΠ Κρήτης το πρώτο που τέθηκε σε εφαρμογή, βλέπουμε ότι το ποσοστό είναι μόλις πάνω από το 50%.

Ο πίνακας 5 δείχνει τα ποσά που έχει απορροφήσει ο πρωτογενής τομέας του ΟΜΠ Κρήτης βλέπουμε ότι το ποσοστό είναι μόλις 38,6%.

Η απορία λοιπόν γεννιέται εύκολα αφού τα ΟΜΠ αποτελούν μια πολύ σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας γιατί υπάρχει αυτή η καθυστέρηση; Σύμφωνα με την υπεύθυνη για το ΟΜΠ Κρήτης Κα Ε. Σπανού οι λόγοι καθυστέρησης μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

1. Μια περίοδος εφαρμογής του ΟΜΠ είναι από το 1986-92 όμως αυτά εγκρίθηκαν από την Κοινότητα τον Δεκέμβριο του 1987, πλην της Κρήτης που είχε εγκριθεί τον Σεπτέμβριο του 1986. Επακόλουθο αυτής της καθυστέρησης ήταν να υπάρχει ασάφεια στους φορείς για την έγκριση ή όχι των έργων που ήθελαν να εντάξουν στα ΟΜΠ. Εκτός αυτού οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων και υποκίνησης των φορέων και σωστής χρηματοδότησης των έργων ξεκίνησαν τον Ιανουάριο του 88. Υπήρξε δηλαδή, με λίγα λόγια, μια δίχρονη καθυστέρηση στον μηχανισμό του ΟΜΠ.

2. Μη ρεαλιστικός Προγραμματισμός των φορέων τόσο από άποψη τεχνικών δυνατοτήτων όσο και χρηματοδοτικών μέσα στο αυστηρό χρονοδιάγραμμα των ΟΜΠ.

3. Δυσλειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης γεγονός που δεν της επέτρεψε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις απαιτήσεις της διαχείρισης των ΟΜΠ.

Ουσιαστικά για τον σκοπό αυτό έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα μηχανισμοί διοίκησης παράλληλα προς την κλασσική ιεραρχία και γίνεται προσπάθεια να λειτουργήσουν ικανοποιητικά.

Πρόβλημα αποτέλεσε επίσης το γεγονός ότι οι φορείς των έργων δεν ανταποκρίθηκαν όσο θα έπρεπε και προπάντως σωστά στους μηχανισμούς αυτούς. Έλλειψε δηλαδή η συστηματική, σαφής και επαρκής πληροφόρηση για τις πορείες των έργων προς τα αρμόδια όργανα παρακολούθησης.

Τα περισσότερα προβλήματα εφαρμογής των ΟΜΠ εντοπίστηκαν στον πρωτογενή τομέα. Οι αναδιαθερώσεις καλλιεργειών συνάντησαν την έντονη αντίδραση των παραδοσιακών καλλιεργειών που δεν εννοούσαν να αλλάξουν. Παραδοσιακές καλλιέργειες όπως ήταν π.χ. τα Ελαιόδενδρα για χάρη κάποιας άλλης καλλιέργειας. Προβλήματα υπήρξαν επίσης στον τομέα της αλιείας και παραχής γεωργικών συμβουλών.

Στον τομέα του τουρισμού υπήρξε πρόβλημα στις κατασκευές των μαρίνων και των επεμβάσεων στα μνημεία λόγω του ότι επενέβαινε η αρχαιολογική υπηρεσία και ακολουθούσαν πολύπλοκες διαδικασίες για την επίλυση κάθε φορά του θέματος.

Αξιοσημείωτο γεγονός είναι επίσης το ότι οι ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις δεν απορρόφησαν ικανοποιητικά κονδύλια λόγω του ότι δεν έχει γίνει ακόμα η

ενώ -έναρξη- των επενδύσεων αυτών, δηλαδή ενώ υπάρχουν δεσμευμένα χρήματα και κάποια επένδυση ο ιδιώτης που τα δικαιούται δεν έχει κάνει καμία διαδικασία έναρξης της επένδυσης αυτής ώστε να του καταβληθούν αυτά τα χρήματα.

Πίνακας 1: Συνολική απορρόφηση ΜΟΠ κατά την περίοδο 1986-1990 (α' τρίμηνο 1990)

Μ Ο Π	Ποσά σε χιλ. ΕCU					
	Δεσμεύσεις 1986-1990 2	Δεσμεύσεις 1986-1992 (ολικός προϋπολ.) 3	Πληρωμές μέχρι 31.3.90 4	Ποσοτό απορρόφησης % 4:2 5	Ποσοτό απορρόφησης % 4:3 6	
1						
Μακεδονίας-Θράκης	804.313	868.614	385.916	63,9	44,4	
Νησιών Αιγαίου	264.044	410.113	155.814	59,0	38,0	
Ανατολ. Κεντρ. Ελλάδος	380.535	632.043	201.888	53,0	31,9	
Κρήτης	356.743	470.314	275.107	77,1	58,5	
Δυτ. Ελλάδος-Πελοποννήσου	435.825	658.300	227.035	52,0	34,0	
Αττικής	235.890	409.033	156.501	66,3	38,3	
Πληροφορικής	54.040	134.100	40.935	75,7	30,5	
ΣΥΝΟΛΟ	2.331.390	3.582.517	1.443.196	61,9	40,3	

Πίνακας 2: ΜΟΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

σε χιλ. ECUS

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Συνολικός Αναθεωρημένος προϋπολογισμός 1986-1992	Απορροφήσεις από αρχής μέχρι 31.6.90	Ποσοστό απορρόφησης
1. ΓΕΩΡΓΙΑ	126.178	34.746	0,27
2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ	82.975	25.492,8	0,30
3. ΑΛΙΕΙΑ & ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	31.404	19.395	0,62
4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	63.896	19.203	0,30
5. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ & ΕΝΕΡΓΕΙΑ	238.445	81.668	0,34
6. ΥΠΟΔΟΜΕΣ	110.403	69.941,5	0,63
7. ΕΦΑΡΜΟΓΗ	5.000	464	0,09
ΣΥΝΟΛΟ	658.301	250.910,3	0,38

ΜΟΠ ΔΥΤ. ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ - ΠΕΛ/ΣΟΝ

Πίνακας 3: ΜΟΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ & ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: 1. ΓΕΩΡΓΙΑ

σε χιλ. ECUS

Μ Ε Τ Ρ Α	Συν. Αναθ. Προϋπ/σμός 1986/92	Απορ/σεις απ'αοχής μέχρι 30.6.90	%
1. Αρδευση	74.047	8.863	0,12
2. Κτηνιατρικό Πρόγραμμα	6.097	3.615	0,59
3. Γενετική Βελτίωση	3.900	1.449,7	0,37
4. Πριμοδοτήσεις μόσχων	2.580	509,4	0,19
5. Σύμβουλι γεωργικού τομέα	16.660	11.030,9	0,66
6. Συγκομιστήριο πατάτας	1.752	1.374,8	0,78
7. Γεωργική Έρευνα	420	110,8	0,26
8. Αναδ. Ποικ. Καπνού	1.996	231,8	0,11
9. Εργαστήρια έρευνας	3.830	793,2	0,20
10. Κατάρτιση	7.302	5.810	0,79
11. Σύμβουλοι Συν/σμών	2.363	957,1	0,40
12. Ινστιτούτο Λαχανοκομίας	2.333*	0	0
13. Ηπιες μορφές ενέργειας	2.800	0	0
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	126.178	34.746,0	0,27

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	σε χιλ. ECUS			%
	Συν. Αναθ. Προϋπ/σμός 1986-92	Απορ/σεις απ' αρχής μέχρι 31.3.90		
1. Πρωτογενής τομέας	120.138	46.379,1		38,6
2. Τουρισμός	76.987	59.632,7		77,5
3. Βιομηχανία, Βιοτεχνία	152.398	64.374,4		42,2
4. Εσωτερικές ζώνες	36.200	19.024,9		52,6
5. Υλοδομές	103.982	84.817,2		81,6
6. Εφομογή	4.893	878,8		18,0
ΣΥΝΟΛΟ	494.598	275.107,0		55,6

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: 1. Πρωτογενής τομέας

σε χιλ. ECUS

Μ Ε Τ Ρ Α	Συν. Αναθ. Προϋπ/σμός 1986-92	Απορ/σεις απ' αρχής μέχρι 31.3.90	%
1. Άρδευση	60.936	28.588,5	46,9
2. Αναδιάρθρωση καλλιέργειών	10.000	961,1	9,6
3. Περιφερειακές Αγορές	12.406	3.241,5	26,1
4. Προώθηση προϊόντων	1.684	466,1	27,7
5. Γεωργικοί σύμβουλοι	9.800	2.752,9	28,1
6. Εφαρμοσμένη έρευνα	2.360	829,8	35,2
7. Βασική έρευνα	6.460	4.789,3	74,1
8. Επαγγελμ. κατάρτιση σε συνεταιρ.	302	188,5	62,4
9. Ορθολογική χρησιμ. ενέργειας	3.137	1.726,2	55,0
10. Υδατοκαλλιέργεια στην Ελούντα	1.230	67,4	5,5
11. Καταφύγια αλιευτικά	2.516	1.786,3	71,0
12. Ιχθυόσκαλα Χανίων	1.400	0,0	0
13. Απόσυρση αλιευτικών σκαφών	131	58,9	45,0
14. Επαγγελμ. κατάρτιση αλιέων	230	61,2	26,6
15. Έργαστ. ποιот. ελέγχου προϊόντων	240	9,0	3,7
16. Κοινωνικοοικονομικοί σύμβουλοι	580	343,1	59,2
17. Αξιοπ. ήπιων μορφών ενέργ. για αναδ.	4.736	0,0	0
18. Επαγγελμ. κατάρτιση στη γεωργία	2.000	509,3	25,5
ΣΥΝΟΛΟ	120.138	46.379,1	38,6

ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - FEOGA

I. Η δημιουργία της κοινής γεωργικής πολιτικής

Η κοινή γεωργική πολιτική βρέθηκε ευθύς εξαρχής αντιμέτωπη με φιλόδοξους στόχους. Στα τέλη της δεκαετίας του '50 η Κοινότητα διέθετε 65 εκατομμύρια εκτάρια για να απασχολήσει τα 17,5 εκατομμύρια γεωργούς της και να θρέψει τα 150 εκατομμύρια κατοίκους της. Οι ΗΠΑ την ίδια εποχή διέθεταν περισσότερα από 400 εκατομμύρια εκτάρια για 200 εκατομμύρια κατοίκους και η ΕΣΣΔ πάνω από 600 εκατομμύρια εκτάρια για μόλις 250 εκατομμύρια κατοίκους. Ο αμερικανός γεωργός είχε στη διάθεσή του κατά μέσο όρο 100 εκτάρια γης, σχεδόν είκοσι φορές περισσότερο απ'ό,τι ο ευρωπαϊός συνάδελφός του. Κάθε αμερικανός αγρότης έτρεφε κατά μέσον όρο 50 κατοίκους, ενώ ένας Ευρωπαίος μόνο 10 και η Κοινότητα παρήγε μόνο το 85% περίπου των αναγκών της σε είδη διατροφής.

Η Συνθήκη της Ρώμης

Το Μάρτιο του 1957 υπογράφηκε στη Ρώμη η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Οι κυριότεροι στόχοι της γεωργικής πολιτικής καθορίζονται ως εξής: αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας, εξασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου στο γεωργικό πληθυσμό,

σταθεροποίηση των αγορών, εξασφάλιση του εφοδίασμού και διασφάλιση λογικών τιμών στον καταναλωτή. Οι στόχοι της κοινής γεωργικής πολιτικής ανταποκρίνονται έτσι στα συμφέροντα τόσο του παραγωγού όσο και του καταναλωτή. Όμως η ταυτόχρονη επιδίωξη όλων αυτών των στόχων μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις. Ορισμένοι από τους στόχους αυτούς, τουλάχιστον μετά από ένα ορισμένο σημείο, μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο σε βάρος των άλλων. Είναι λοιπόν αναγκαίο να εξευρεθούν συμβιβαστικές λύσεις και να καθορισθούν προτεραιότητες.

Βάσει των στόχων της γεωργικής πολιτικής όπως ορίζονται στη Συνθήκη της Ρώμης η διάσκεψη Stresa που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 1958 καθόρισε τις πρώτες κατευθυντήριες γραμμές για τη μελλοντική κοινή γεωργική πολιτική. Για την περαιτέρω εξέλιξη της αποφασιστική σημασία είχε το γεγονός ότι οι γεωργικές τιμές έπρεπε να αναθεωρούν σ'ένα ενιαίο επίπεδο. Δεδομένου ότι το κόστος παραγωγής στην Κοινότητα ήταν γενικά υψηλότερο απ'ό,τι στις άλλες μεγάλες χώρες παραγωγής, οι κοινοτικές τιμές έπρεπε συχνά να διατηρηθούν σε επίπεδο υψηλότερο από αυτό της παγκόσμιας αγοράς, για να είναι δυνατή η ανάπτυξη και εξασφάλιση της παραγωγής της Κοινότητας. Στόχος της κοινής γεωργικής πολιτικής δεν ήταν η αυτάρκεια της Κοινότητας αλλά η ισόρροπη συμμετοχή της στις διεθνείς συναλλαγές. Για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Κοινότητας έπρεπε ταυτόχρονα να αναμορφωθεί η διάρθρωση της ευρωπαϊκής γεωργίας, χωρίς βέβαια να τεθούν υπό αμφισβήτηση οι οικογενειακές εκμεταλλεύσεις.

Κοινή διαχείριση της αγοράς

Πάνω στη βάση αυτή, το Δεκέμβριο του 1960 το Συμβούλιο εξέδωσε τις αρχές για τη δημιουργία της "πράσινης Ευρώπης". Στο επίκεντρο βρισκόταν η πολιτική των αγορών και τιμών, δηλαδή η ενιαία διαχείριση της αγοράς στο εσωτερικό και οι κοινοί κανόνες στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας. Σταδιακά δημιουργήθηκαν και τέθηκαν σε ισχύ οι κοινές οργανώσεις αγοράς για τους διάφορους τομείς της παραγωγής. Σε πρώτη φάση οι οργανώσεις αυτές κάλυπταν πάνω από το μισό της γεωργικής παραγωγής των έξι χωρών της ΕΟΚ. Από τις πρώτες οργανώσεις αγοράς ήταν το 1962 η ρύθμιση που έγινε για την αγορά των σιτηρών. Οι κοινές οργανώσεις αγοράς κάλυπταν το 1970 ήτο το 87% και το 1986 περίπου το 91% της γεωργικής παραγωγής.

Η γεωργική διαρθρωτική πολιτική ως νέο στοιχείο

Με την πάροδο του χρόνου έγινε φανερό ότι τα προβλήματα της ευρωπαϊκής γεωργίας δεν ήταν δυνατό να λυθούν μόνο με κοινή πολιτική τιμών και αγορών. Για μια αποφασιστική και συνεχή βελτίωση της "διάθρωσης της γεωργίας", δηλαδή των μεθόδων παραγωγής, του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων και του επιπέδου κατάρτισης, ήταν αναγκαία η λήψη πρόσθετων μέτρων. Και ναι μεν ήδη το 1962 έγιναν τα πρώτα δειλά βήματα με κατεύθυνση προς μια γεωργική διαρθρωτική πολιτική, όμως η Κοινότητα περιορίστηκε ουσιαστικά στο συντονισμό και στη συγχρηματοδότηση των διαρθρωτικών μέτρων που εφάρμοζε το κάθε κράτος μέλος χωριστά. Τελικά, ένα μνημόνιο της Επιτροπής αποτέλεσε το

Δεκέμβριο του 1968 το πρώτο βήμα για την διαμόρφωση μιας γνήσιας κοινής γεωργικής διαρθρωτικής πολιτικής, την οποία καιέρωσε το Συμβούλιο των Υπουργών τον Απρίλιο του 1972 με τις πρώτες του διαρθρωτικές οδηγίες.

Έτσι δημιουργήθηκαν οι δύο βασικοί μηχανισμοί της γεωργικής πολιτικής, όπως τους γνωρίζουμε σήμερα: η πολιτική των τιμών και αγορών ρυθμίζει τις αγορές και εεσπίζει το οικονομικό πλαίσιο για τη γεωργία, ενώ η γεωργική διαρθρωτική πολιτική υποστηρίζει τη διαδικασία προσαρμογής της γεωργίας ως προς ορισμένους στόχους.

Ουσιαστικά η κοινή γεωργική πολιτική βασίζεται σε τρεις αρχές δημιουργία ενιαίας αγοράς, κοινοτική προτίμηση και χρηματοδοτική αλληλεγγύη.

Δημιουργία ενιαίας αγοράς

Ενιαία αγορά σημαίνει ελεύθερη κυκλοφορία των γεωργικών αγαθών μεταξύ των κρατών μελών. Οι συναλλαγές με γεωργικά προϊόντα πρέπει να γίνονται το ίδιο απρόσκοπτα σ' όλη την Κοινότητα όπως σε κάθε κράτος μέλος. Στόχος είναι η δημιουργία μιας ενιαίας μεγάλης εσωτερικής αγοράς, στην οποία αποκλείονται οι δασμοί, οι άλλοι περιορισμοί του εμπορίου και οι επιδοτήσεις που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της ενιαίας αγοράς είναι να καθορισθούν κοινές τιμές και κοινοί κανόνες ανταγωνισμού, να διατηρούν σταθερές νομισματικές ισοτιμίες στη γεωργία και, τέλος, να εναρμονιστούν οι διοικητικές διατάξεις υγειονομικού και κτηνιατρικού ελέγχου. Η ενότητα της αγοράς απαιτεί κοινή

διαχείριση των αγρών, την οποία αναλαμβάνει κεντρικά η Κοινότητα. Και τέλος η ενότητα της αγοράς θέτει ως προϋπόθεση τη θέσπιση ενιαίων κανόνων στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας.

Κοινοτική προτίμηση

Κοινοτική προτίμηση είναι η αρχή σύμφωνα με την οποία πρέπει να παρέχεται προτεραιότητα στη διάθεση της κοινοτικής παραγωγής. Επειδή οι τιμές της Κοινότητας βρίσκονται πάνω από το επίπεδο των τιμών της παγκόσμιας αγοράς πρέπει η κοινή γεωργική πολιτική να διαφυλάξει την εσωτερική αγορά από εισαγωγές σε χαμηλές τιμές και από τις ενίοτε υπερβολικές διακυμάνσεις της παγκόσμιας αγοράς. Αυτό επιτυγχάνεται με διάφορους μηχανισμούς που ενεργούν ανασχετικά στις εισαγωγές και εξαγωγές και που προλαμβάνουν τις διακυμάνσεις τιμών στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας. Για τα προϊόντα που δεν απολαύουν παρόμοιας εξωτερικής προστασίας προβλέπονται ενισχύσεις με σκοπό να καταστούν οι τιμές τους ανταγωνιστικές έναντι των εισαγομένων εμπορευμάτων.

Χρηματοδοτική αλληλεγγύη

Κάθε πολιτική κοστίζει χρήματα και, όταν πρόκειται για κοινή πολιτική, πρέπει βέβαια το κόστος αυτό να αναλαμβάνεται από κοινού. Γι'αυτό η χρηματοδοτική αλληλεγγύη είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της κοινής γεωργικής πολιτικής. Για να εφαρμοστεί στην πράξη η πολιτική αυτά τα κράτη μέλη αποφάσισαν τον Απρίλιο του 1962 να ιδρύσουν ένα

κοινό ταμείο: το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΓΤΠΕ). Από το Ταμείο αυτό χρηματοδοτούνται από κοινού οι απαιτούμενες δαπάνες για τη γεωργική πολιτική, ανεξάρτητα για ποιά προϊόν ή για ποιά κράτος μέλος προορίζονται.

II. Πολιτική των τιμών και αγορών

Κοινές τιμές και οργανώσεις αγοράς αποτελούν τον κεντρικό μηχανισμό για να φθάσει η γεωργική παραγωγή στα επιθυμητά επίπεδα και να σταθεροποιηθούν οι αγορές.

Σε κάθε γεωργικό τομέα επικρατούν πολύ διαφορετικές συνθήκες παραγωγής και αγοράς. Για το λόγο αυτό δεν θα ήταν λογικό να δημιουργηθεί μια ενιαία οργάνωση αγοράς για όλα τα προϊόντα. Χάριν ευκολίας ας ξεχωρίσουμε τέσσερις τύπους οργάνωσης αγοράς.

α) Εξωτερική προστασία και παρέμβαση

Αυτός ο τύπος οργάνωσης της αγοράς, ο οποίος ισχύει με τη μία ή την άλλη μορφή για περισσότερο από το 70% της γεωργικής παραγωγής αποτελείται από δύο συνισταμένες, τη ρύθμιση της παρέμβασης στην εσωτερική αγορά και το σύστημα εξωτερικής προστασίας. Στόχος είναι να ενεργοποιηθούν οι κατάλληλοι μηχανισμοί, ώστε να μην πέσουν οι τιμές της αγοράς στην Κοινότητα κάτω από ορισμένες ελάχιστες τιμές.

Για πολλά προϊόντα όπως π.χ. σιτηρά, βούτυρο, αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, ζάχαρη ή βόειο κρέας, έχει

συστήσει η Κοινότητα ειδικούς οργανισμούς -παρέμβασης. Σε περιόδους μεγάλης προσφοράς οι οργανισμοί παρέμβασης αγοράζουν τα πλεονάσματα της παραγωγής, για να σταθεροποιήσουν τις τιμές της αγοράς. Το αποθεματοποιημένο αυτό εμπόρευμα μεταπωλείται μόλις αποκατασταθεί η ισορροπία της αγοράς ή αναζητούνται άλλες δυνατότητες διάθεσης, όπως παραδείγματος χάρη εξαγωγής προς τρίτες χώρες.

Μέχρι πρότινος οι οργανισμοί παρέμβασης κατέβαλαν στους παραγωγούς τη λεγόμενη "τιμή παρέμβασης", που καθορίζεται από το Συμβούλιο μια φορά το χρόνο. Εν τω μεταξύ ισχύει μια νέα ρύθμιση: οι οργανισμοί παρέμβασης προκηρύσσουν διαγωνισμούς, κατά τους οποίους καθορίζονται οι τιμές αγοράς ανάλογα με την κατάσταση της αγοράς. Στην αγορά ζάχαρης, ισχύει η πλήρης τιμή παρέμβασης μόνον για τις ποσότητες εκείνες, οι οποίες είναι αναγκαίες για τον εφοδιασμό της Κοινότητας. Σε περίπτωση που οι γεωργοί παράγουν πέραν αυτών των ποσοτήτων, τότε πρέπει να αναλαμβάνουν οι ίδιοι την ευθύνη της διάθεσης των προϊόντων τους.

Οι μηχανισμοί παρέμβασης είναι ακόμα πιο ευέλικτοι για προϊόντα όπως το χοίρειο κρέας, ορισμένα οπωροκηπευτικά ή επιτραπέζιους οίνους. Σε περίοδο μεγάλης προσφοράς μπορεί παραδείγματος χάρη η Κοινότητα να διατηρήσει ένα μέρος της παραγωγής εκτός αγοράς καταβάλλοντας ενισχύσεις για την ιδιωτική αποθεματοποίηση των προϊόντων. Σε περίπτωση που βελτιωθούν οι δυνατότητες διάθεσης, τότε τα προϊόντα εξέρχονται από το απόθεμα και

προσφέρονται στην αγορά προς πώληση.

Οι ελάχιστες τιμές στη Κοινότητα βρίσκονται γενικά σε υψηλότερο επίπεδο απ'ό,τι στην παγκόσμια αγορά. Για το λόγο αυτό η στήριξη της εσωτερικής αγοράς μπορεί να λειτουργήσει μόνον αν υπάρχει ταυτοχρόνως εξωτερική προστασία για ορισμένα προϊόντα.

β) Εξωτερική προστασία χωρίς μηχανισμούς παρέμβασης

Για μια δεύτερη ομάδα προϊόντων, η οποία περιλαμβάνει το 25% περίπου της παραγωγής, η οργάνωση της αγοράς περιορίζεται ουσιαστικά στην εξωτερική προστασία. Εδώ περιλαμβάνονται οργανώσεις αγοράς για τα αυγά και πουλερικά, τους σίβους υψηλής ποιότητας, τα άνηθ και πολλά είδη οπωροκηπευτικών. Πρόκειται δηλαδή για προϊόντα, τα οποία είτε δεν αποτελούν βασικά είδη διατροφής είτε παράγονται κατά το μάλλον ή ήττον εκτός εδάφους. Ειδικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της εσωτερικής αγοράς δεν είναι εδώ απαραίτητες. Η εξωτερική προστασία μπορεί να περιλαμβάνει, ανάλογα με την οργάνωση αγοράς, δασμούς ή ποικίλες μεταβλητές εισφορές είτε συνδυασμό και των δύο.

γ) Συμπληρωματικές ενισχύσεις στις τιμές

Για μιά σειρά προϊόντων η Κοινότητα ανέλαβε την υποχρέωση στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) να διατηρεί σταθερούς τους δασμούς εισαγωγής. Επομένως οι οργανώσεις αγοράς για τα προϊόντα αυτά πρέπει ουσιαστικά να ανταπεξέλθουν χωρίς εξωτερική

προστασία. Σ' αυτά τα προϊόντα ανήκουν... παραδείγματος χάρη κραμβόσποροι, ηλιανθέσποροι, βαμβακόσποροι και πρωτεϊνούχα φυτά όπως πύρα και κουκιά. Με σκοπό την εξασφάλιση στους παραγωγούς της Κοινότητας μιας αγοράς για τη διάθεση των προϊόντων τους παρά τον ανταγωνισμό λόγω των φθηνών εισαγομένων προϊόντων, παρέχεται στη μεταποιητική βιομηχανία μια ενίσχυση, αν χρησιμοποιεί προϊόντα που παράγονται στη Κοινότητα. Σκοπός της ενίσχυσης αυτής είναι η κάλυψη της διαφοράς μεταξύ της κοινοτικής τιμής που καθορίζεται από το Συμβούλιο και της τιμής αγοράς κατά την εισαγωγή. Καθιστά δυνατή τη διατήρηση σχετικά χαμηλών τιμών στον καταναλωτή και τη στήριξη των εισοδημάτων των παραγωγών και της κοινοτικής παραγωγής.

δ) Κατ' αποκοπή ενισχύσεις στους παραγωγούς

Τέλος, σε ορισμένες κοινές οργανώσεις αγοράς απαντώνται κατ' αποκοπή ενισχύσεις, που παρέχονται είτε ανά εκτάριο είτε ανά ποσότητα παραγωγής. Εδώ πρόκειται για πολύ ειδικούς κλάδους παραγωγής που όλοι μαζί αποτελούν ένα πολύ μικρό ποσοστό της γεωργικής παραγωγής στην Κοινότητα, αλλά που έχουν μεγάλη σημασία για ορισμένες περιοχές ή ομάδες εκμεταλλεύσεων. Μ' αυτόν τον τρόπο στηρίζονται οι παραγωγοί λίνου, κάνναβης λυκίσκου, οι σπρετρόφοι και οι παραγωγοί σπόρων προς σπορά. Σε άλλους τομείς όπως του σκληρού σίτου οι ενισχύσεις των παραγωγών συνδυάζονται με τους άλλους μηχανισμούς οργάνωσης της αγοράς.

Εκ πρώτης όψεως λοιπόν εμφανίζεται ένα πολύπλοκο σύστημα ελάχιστων τιμών, όπου συνδυάζονται η εξωτερική προστασία και οι διάφορες ενισχύσεις. "Απλές" λύσεις αποτυγχάνουν λόγω της πολυμορφίας της γεωργικής παραγωγής στη Κοινότητα. Για να διατηρηθεί η γεωργία με τις διαφορετικές μορφές και πτυχές της, πρέπει η πολιτική των τιμών και αγορών να λάβει υπόψη της φυσικά τις διάφορες αυτές συνθήκες.

ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ: το FEOGA

Μια πολιτική απαιτεί κατά κανόνα χρήμα. Όταν πρόκειται για κοινή πολιτική, όπως η γεωργική πολιτική, τότε είναι λογικό ότι το κόστος αυτό πρέπει να αντιμετωπίζεται από κοινού. Γι' αυτό ήδη στη Συνθήκη της Ρώμης έχει προβλεφθεί η ίδρυση ενός ταμείου για τη χρηματοδότηση της γεωργικής πολιτικής. Από την ίδρυσή του το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΓΤΠΕ) απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του κοινοτικού προϋπολογισμού. Γι' αυτό και βρίσκεται πάντα στα επίκεντρα των συζητήσεων του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αποτελούν τα δυο σκέλη της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής. Πέραν αυτού το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο με την ιδιότητα του ανεξάρτητου οργάνου ελέγχου μεριμνά για τη σωστή χρησιμοποίηση των εγκεκριμένων πιστώσεων. Πάντως το Ταμείο διαχειρίστηκε το 1987 προϋπολογισμό 7 δισεκατ. Ecu περίπου, ο οποίος είναι σημαντικά μεγαλύτερος απ' ό,τι παραδείγματος χάρη ο

προϋπολογισμός της Ελλάδας ή της Ιρλανδίας.

I. Χρηματοδοτική αλληλεγγύη: μια θεμελιώδης αρχή της Κοινότητας

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν από κοινού τα μέσα για το ΕΓΤΠΕ. Και εδώ δεν παίζει κανένα ρόλο ποιός επωφελείται κυρίως των γεωργικών δαπανών. Το ΕΓΤΠΕ αποτελεί περισσότερο μέρος του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του οποίου η χρηματοδότηση ρυθμίζεται ουσιαστικά ανάλογα με την οικονομική ισχύ των κρατών μελών. Η χρηματοδοτική αυτή αλληλεγγύη μεταξύ των πλουσίων και λιγότερο οικονομικά εύρωστων κρατών αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις αρχές της κοινοτικής πολιτικής. Αποτελεί προϋπόθεση για μια μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική ισορροπία μεταξύ των χωρών-εταίρων και ένα στόχο που στη γεωργική πολιτική παίζει έναν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο. Εκτός από τις εισφορές των κρατών μελών στον κοινοτικό προϋπολογισμό, περιέρχονται στην Κοινότητα και οι δασμοί που καταβάλλονται κατά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες. Αλλά και η κοινή γεωργική πολιτική εξασφαλίζει έσοδα, με τη μορφή των γεωργικών εισφορών και της λαγόμενης εισφοράς για τη ζάχαρη, που αποτελούν επίσης μέρος των γενικών ιδίων πόρων του κοινοτικού προϋπολογισμού. Οι εισφορές για τη ζάχαρη μαζί με τις γεωργικές εισφορές απέφεραν το 1987 περί τα 3,1 δισεκατ. Ecu στον προϋπολογισμό.

Ενα περίπλοκο σύστημα κατάρτισης και ψήφησης του προϋπολογισμού

Για το ύψος και την κατανομή των γεωργικών δαπανών στα διάφορα προϊόντα και μέτρα αποφασίζουν το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη γενική διαδικασία κατάρτισης και ψήφησης του προϋπολογισμού. Ενα προσχέδιο της Επιτροπής καθορίζει τις προβλεπόμενες ανάγκες σε πιστώσεις. Εκτός αυτού ελέγχονται επίσης όλες οι νέες αποφάσεις και προτάσεις στα πλαίσια της γεωργικής πολιτικής ως προς τα οικονομικά τους αποτελέσματα. Παρ'όλα αυτά δεν αποφεύγεται πάντα η δημιουργία αποκλίσεων μεταξύ πιστωτικών μέσων και των πραγματικών αναγκών. Εξάλλου δεν είναι δυνατό να προβλεφθούν με ακρίβεια η ανάπτυξη της παραγωγής στην Κοινότητα, οι τιμές της παγκόσμιας αγοράς και οι συναλλαγματικές ισοτιμίες. Σε τέτοιες περιπτώσεις είτε μεταφέρονται πιστώσεις από άλλα κονδύλια του προϋπολογισμού, τα οποία δεν έχουν πλήρως εξαντληθεί ή εν ανάγκη ψηφίζεται στη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους ένας συμπληρωματικός προϋπολογισμός.

Σταθερό πλαίσιο

Οι δαπάνες για την πολιτική των τιμών και αγορών αφορούν τις λεγόμενες υποχρεωτικές δαπάνες. Αυτό σημαίνει: η Κοινότητα είναι υποχρεωμένη να διαθέσει τα αναγκαία μέσα για να διασφαλίσει τη λειτουργία της κοινής γεωργικής πολιτικής. Ανεξάρτητα από τις καθημερινές πολιτικές προστριβές για τα οικονομικά θέματα, εξασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο η συνέχεια της γεωργικής πολιτικής. Φυσικά

αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα μπορούσαν να διορθωθούν στρεβλώσεις που προξενούν υπερβολικές δαπάνες. Στο σημείο αυτό είναι όμως αναγκαίες κοινές αποφάσεις που δεν λαμβάνουν υπόψη τους μόνο θέματα που αφορούν τον προϋπολογισμό, αλλά ανταποκρίνονται και στις απαιτήσεις της γεωργικής πολιτικής. Το ΕΓΤΠΕ δημιουργεί έτσι ένα σταθερό πλαίσιο, για να πραγματοποιήσει μακροπρόθεσμα τους στόχους της γεωργικής πολιτικής της Κοινότητας.

2. Χρηματοδότηση της πολιτικής των αγορών και των τιμών: το τμήμα εγγυήσεων

Όπως υποδηλώνει η ονομασία του, το ΕΓΤΠΕ περιλαμβάνει δυο τμήματα. Το τμήμα εγγυήσεων χρηματοδοτεί τις κοινοτικές δαπάνες που προκύπτουν από την πολιτική των αγορών και τιμών, ενώ το τμήμα προσανατολισμού διαχειρίζεται τα κοινοτικά κεφάλαια για την κοινή γεωργική διαρθρωτική πολιτική. Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του ΕΓΤΠΕ διατίθεται για τις γεωργικές δαπάνες για τις εγγυήσεις. Οι δαπάνες αυτές το 1987 ανήλθαν στο 96% περίπου των συνολικών δαπανών του ΕΓΤΠΕ. Το μεγαλύτερο μέρος πάλι των γεωργικών δαπανών για τις εγγυήσεις αφορούσε τα μέτρα για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών στην Κοινότητα. Τα διάφορα μέτρα παρέμβασης (παραδείγματος χάρη αγορά και αποθεματοποίηση των γεωργικών πλεονασμάτων για τη σταθεροποίηση των τιμών, ενισχύσει στην παραγωγή, μεταποίηση και αποθεματοποίηση) ανήλθαν το 1987 στο 60% περίπου των συνολικών δαπανών για τις εγγυήσεις. Οι

ρές, δηλαδή τα μέτρα για τη στήριξη των εξαγωγών των προϊόντων σε τρίτες χώρες, αποτέλεσαν το 40% περίπου των συνολικών δαπανών.

Η κατανομή των δαπανών ανά τομέα δείχνει ότι το γαλακτοκομικά προϊόντα έτυχαν ενός πέμπτου περίπου των δαπανών. Πρόκειται λοιπόν για τον πιο δαπανηρό τομέα, που η Κοινότητα έλαβε το 1984 περιοριστικά μέτρα για την παραγωγή και καθειέρωσε ένα σύστημα ποσοστώσεων.

Ανά σειρά οι τομείς των σιτηρών (18% των δαπανών), των λιπαρών ουσιών (16%), του βοείου κρέατος και της ζάχαρης (8,8%). Περισσότερο από τα τρία τέταρτα των δαπανών αφιερώνονται στο σύνολο αυτών των τομέων. Η κατάσταση αυτή αντικατοπτρίζει το πρόβλημα των πλεονασμάτων. Τα τελευταία έτη αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των δαπανών για τις εγγυήσεις που παρέχονται για τη στήριξη των τιμών των σιτηρών, του βοείου κρέατος και των ελαιούχων σπόρων.

Ως ένα πρώτο στάδιο, οι δαπάνες για την πολιτική των τιμών και τιμών βαρύνουν τα κράτη μέλη: οι οργανισμοί της Κοινότητας καταβάλλουν τις επιστροφές κατά την εξαγωγή και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποθεματοποίησης έχει εισαχθεί πάντως ένα σύστημα δαπανών στα κράτη μέλη. Το σύστημα αυτό τροποποιήθηκε σημαντικά λόγω της κρίσιμης κατάστασης του προϋπολογισμού. Τα κράτη μέλη προκαταβάλλουν τις δαπάνες για τις εγγυήσεις και η Κοινότητα επιστρέφει τις επιστροφές από δύομισι μήνες το ΕΓΤΠΕ τις επιστρέφει.

Η άμεση ρύθμιση αφήνει περιθώρια για απάτες - στη συνέχεια συμβαίνει το ίδιο όπως και στους άλλους τομείς. Η Κοινότητα έχει την ευθύνη της καλής χρησιμοποίησής των

αυθής
α κράτη
ξού των
ται με
εις έχει
τά των

ο τμήμα

οινοτικά
αρωτικής
ελούνται
νεργασία
μερικές
αυς. Με

οινοτικό τα
ν μέρος
εις, για
καιούχος
μό ή για
πτό μια

εί κανόνα
εφαρμογή
αυθής
αυξήσει

σημαντικά τη συμμετοχή της και να τη διαφοροποιήσει ανάλογα με τις κατά τόπους συνθήκες. Έτσι, διάφορες ενέργειες ή περιφερειακά προγράμματα που έχουν τεθεί σε εφαρμογή στην Ιρλανδία, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία τυχάνουν πολύ μεγαλύτερης κοινοτικής συμμετοχής (50,65 ή και 75%). Εκτός αυτού η Κοινότητα συμμετέχει στη χρηματοδότηση διαφόρων ειδικών μέτρων, τα οποία συνήθως αφορούν ένα συγκεκριμένο τομέα παραγωγής και έχουν καθορισμένη χρονική διάρκεια. Στην περίπτωση αυτή εμπίπτουν παραδείγματος χάρη οι ενισχύσεις στις οργανώσεις παραγωγών.

Αντίθετα απ'ό,τι συμβαίνει με τις δαπάνες του τμήματος εγγυήσεων, οι δαπάνες του τμήματος προσανατολισμού είναι κυρίως δαπάνες συγχρηματοδότησης. Με τον τρόπο αυτό εξηγείται, τουλάχιστον εν μέρει, γιατί τα μέσα που διατίθενται από το τμήμα προσανατολισμού είναι σαφώς χαμηλότερα απ'ό,τι τα αντίστοιχα του τμήματος εγγυήσεων. Το 1987 τα ποσά αυτά ανήλθαν σε 847 εκατ. Ecu περίπου των συνολικών δαπανών ΕΓΤΠΕ. Είναι εμφανές ότι με ένα παρόμοιο ποσό δεν μπορεί να συντελεστεί μια σημαντική ανάπτυξη της κοινής διαφερωτικής πολιτικής. Γι'αυτό η Κοινότητα προσπαθεί να συγκεντρώσει τους διαθέσιμους πόρους σε "προβληματικές περιοχές". Το ήμισυ και πλέον των διαφερωτικών μέσων διατέθηκε το 1987 για την εφαρμογή τέτοιων μέτρων που αφορούν συγκεκριμένες περιοχές και μάλιστα το 24% διατέθηκε για προγράμματα υπέρ των γεωργών των μειονεκτικών περιοχών. Και ακόμα ένα περίπου τέταρτο των δαπανών αφορά μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών

μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Τα γενικά κοινωνικοδιαρθρωτικά μέτρα (ενισχύσεις για επενδύσεις στις μεμονωμένες εκμεταλλεύσεις και προώθηση της κατάρτισης) απορρόφησαν το 14% των διαρθρωτικών ποσών.

4. Η εξέλιξη των γεωργικών δαπανών

Τα τελευταία χρόνια γίνεται πολύς λόγος και δικαιολογημένα για το θέμα των δαπανών για την κοινή γεωργική πολιτική. Οι αριεμοί μιλούν μόνοι τους. Στην διάρκεια των τελευταίων ετών οι γεωργικές δαπάνες σχεδόν τετραπλασιάστηκαν. Μεταφραζόμενες σε σταθερές τιμές οι γεωργικές δαπάνες αυξήθηκαν ετησίως από το 1975 κατά 7,5%, δηλαδή 3,5 φορές ταχύτερα απ'ό,τι το ακαθάριστο εσωτερικό προϊόν στην Κοινότητα. Η πολιτική των τιμών και αγορών του έτους 1987 στοίχισε συνολικά περίπου 27,5 δισεκατ. Ecu και έφθασε στο πιο θεαματικό επίπεδό της.

Τα αίτια αυτής της εξέλιξης, είναι σαφή: η γεωργική παραγωγή στο μεταξύ υπερβαίνει σε πολλές αγορές την κατανάλωση της Κοινότητας, χρειάζονταν ολοένα και περισσότεροι πόροι για την αγορά, την αποθεματοποίηση και τέλος τη μεταπώληση των πλεονασμάτων σε τιμή συχνά χαμηλότερη του εγός τρίτου της τιμής αγοράς. Παρά τα σημαντικά ποσά που διετίθεντο για τη στήριξή τους τα γεωργικά εισοδήματα μειώθηκαν ακόμη περισσότερο κάτω από την πίεση των διαρθρωτικών πλεονασμάτων. Η συνεχής αύξηση των γεωργικών δαπανών απειλούσε όμως να παραλύσει την ικανότητα δράσης της Κοινότητας, η γεωργική πολιτική

απορροφούσε όλους τους διαθέσιμους πόρους που ήταν απόλυτα αναγκαίοι για άλλους τομείς. Η Επιτροπή είχε ήδη προειδοποιήσει το Συμβούλιο γι'αυτή την εξέλιξη των πραγμάτων από τα τέλη της δεκαετίας του 60. Αλλά μόνο με την εμφάνιση των προβλημάτων χρηματοδότησης στη δεκαετία του 80 δραστηριοποιήθηκαν τα όργανα της Κοινότητας και προέβησαν τελικά στη λήψη μιας σειράς αποφάσεων αναμόρφωσης της γεωργικής πολιτικής με στόχο, αφενός τη συγκράτηση της γεωργικής παραγωγής και αφετέρου, τη δημιουργία μιας νέας υγιούς βάσης για τα οικονομικά της Κοινότητας.

Αν η κοινή γεωργική πολιτική επιβαρύνει τον κοινοτικό προϋπολογισμό αυτό οφείλεται απλώς και μόνο στο δισταγμό των κρατών μελών να θεσπίσουν άλλες πολιτικές, οι οποίες θα παρουσίαζαν τον ίδιο βαθμό "κοινοτικοποίησης" και θα είχαν να επιδείξουν όπως η κοινή γεωργική πολιτική μια πραγματική χρηματοδοτική αλληλεγγύη. Σε άλλους τομείς πρέπει να αναπτυχθούν και άλλοι κοινοτικές πολιτικές προκειμένου να αποκτήσουν αποτελεσματικότητα. Στην περιφερειακή και κοινωνική πολιτική έχουν γίνει τα πρώτα βήματα. Τέλος, ορισμένες δαπάνες που βαρύνουν προς το παρόν το ΕΓΤΠΕ οφείλονται εν μέρει σε λόγους που δεν έχουν καμία σχέση με τη γεωργία, όπως η ανάγκη διατήρησης επαρκούς πληθυσμού, στις πιο φτωχές περιοχές και πρέπει λογικά να αναληφθούν από άλλες κοινές πολιτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΜΠ

I. Γεωγραφική ζώνη και διάρκεια

1. Το μεσογειακό ολοκληρωμένο πρόγραμμα για τη Δυτική Ελλάδα και την Πελοπόννησο, που στο εξής θα καλείται ΜΟΠ" αφορά τέσσερις περιοχές σχεδιασμού, τη Νότια Πελοπόννησο, τη Βόρεια Πελοπόννησο και την Αιτωλοακαρνανία, την Ηπειρο, τα Ιόνια νησιά, που αντιπροσωπεύουν συνολικά 16 νομούς από τους οποίους οι τέσσερις είναι νησιά.

2. Η διάρκεια του ΜΟΠ που κατατέθηκε στην Επιτροπή στις 23 Ιουλίου 1986 καλύπτει τη περίοδο από τις 23 Ιουλίου 1986 έως τις 31 Δεκεμβρίου 1992.

II. Η Κοινωνικο-Οικονομική κατάσταση και οι επιπτώσεις της διεύρυνσης

3. Η περιφέρεια που καλύπτει το ΜΟΠ "Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου" έχει έκταση 38.369 τετρ. χιλιόμετρα και αντιπροσωπεύει το 29% της συνολικής έκτασης της χώρας. Ο πληθυσμός της περιφέρειας ανέρχεται, με βάση την απογραφή του 1981, σε 1.739.000 κατοίκους, δηλαδή το 17,8% του πληθυσμού της χώρας. Η πυκνότητα του πληθυσμού είναι 45 κάτοικοι ανα τετρ. χιλιόμετρο έναντι 74 κατοίκων ανά τετρ. χιλιόμετρο για το σύνολο της χώρας. Η περιφέρεια αυτή

είναι συνεπώς μια από τις πιο αραιοκατοικημένες περιοχές της χώρας.

Το υψηλό ποσοστό των ορεινών και ημιορεινών περιοχών (50% περίπου του συνόλου), η έκταση των ακτών και η ύπαρξη νησιών καθιστούν την περιφέρεια αυτή ένα ανομοιογενές σύνολο που παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα ανάπτυξης.

4. Στο εσωτερικό της περιφέρειας αυτής, παρατηρούμε ότι οι πιο αραιοκατοικημένοι νομοί είναι οι νομοί Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Αρκαδίας, ενώ υπάρχουν ζώνες με μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού, όπως οι νομοί Αχαΐας, με πρωτεύουσα την Πάτρα (155.000 κάτοικοι), οι ακτές της Βόρειας Πελοποννήσου και η Κέρκυρα. Ο πληθυσμός της περιφέρειας, μετά από ένα σημαντικό μεταναστευτικό ρεύμα, παρουσιάζει σήμερα ελαφρά αύξηση στις πόλεις της Κορίνθου, του Αιγίου, του Αγρινίου, της Καλαμάτας, της Άρτας, της Πρέβεζας, της Ηγουμενίτσας και των Ιωαννίνων.

5. Σε γεωγραφικό επίπεδο, η περιφέρεια χωρίζεται σε τρεις μεγάλες ενότητες (που είναι διαφορετικές από τις ενότητες που έχουν ληφθεί υπόψη σε διοικητικό επίπεδο):

- την περιοχή της Ηπείρου και της Αιτωλοακαρνανίας, που χωρίζεται από την υπόλοιπη Κεντρική και Ανατολική Ελλάδα και τη Βόρεια Ελλάδα με την οροσειρά της Πίνδου και τα Βαρδούσια Όρη, και από την Πελοπόννησο με τον Κορινθιακό και Πατραϊκό Κόλπο. Συνδέεται με την υπόλοιπη περιοχή μόνον με τα πορμεία Ρίου-Αντιρρίου,
- την Πελοπόννησο που περιβάλλεται από θάλασσα και

... συνδέεται με την Αττική με τον ισθμό της Κορίνθου, τα Ιόνια Νησιά, η οικονομία των οποίων εξαρτάται σε ένα μεγάλο βαθμό από την ηπειρωτική χώρα που εκτείνεται απέναντι από τις ακτές τους.

6. Διαπιστώθηκε ότι το αναπτυξιακό επίπεδο της περιφέρειας "Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου" παρουσιάζει μεγάλες ενδοπεριφερειακές διαφορές. Πολλοί είναι οι λόγοι που συνέβαλαν στη δημιουργία σημαντικών ανισοτήτων, χωρίς να έχει διορθωθεί κανένας από τους παράγοντες που εμποδίζουν την ανάπτυξη της περιοχής.

Το μεγαλύτερο τμήμα της περιφέρειας εξακολουθεί να είναι απομονωμένο σε σχέση με τη Ανατολική Ελλάδα. Η έλλειψη οδικής σύνδεσης με την Πελοπόννησο (πράγμα που προκαλεί τη διακοπή των επικοινωνιών) καθώς και η ανεπάρκεια των οδικών συγκοινωνιών τόσο με τη Βορειοανατολική Ελλάδα όσο και με τις άλλες περιφέρειες της Κοινότητας εμποδίζουν σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας αυτής. Στην περιφέρεια αυτή παρατηρείται μεγάλη έλλειψη έργων υποδομής, ιδίως στον τομέα των κοινωνικών υποδομών, πράγμα που αποτελεί σημαντικό αρνητικό παράγοντα για τη διατήρηση του πληθυσμού στην περιοχή. Η κατάσταση είναι εξαιρετικά σοβαρή στις ορεινές περιοχές της περιφέρειας αυτής που, εκτός από μια γενική τάση εγκατάλειψής της, παρουσιάζει υψηλό ποσοστό ανεργίας και υποαπασχόλησης, καθώς και ηλικιωμένων ατόμων.

Εξάλλου ο κοινωνικός και οικονομικός ιστός της περιφέρειας πλήττεται έντονα από την έλλειψη

δραστηριοτήτων στο δευτερογενή τομέα στις περισσότερες περιοχές. Από την κατανομή της απασχόλησης στους διάφορους τομείς φαίνεται καθαρά ο γεωργικός χαρακτήρας της περιφέρειας αυτής. Πιο συγκεκριμένα, ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 47,5% του ενεργού πληθυσμού, έναντι 29% για το σύνολο της χώρας, ενώ τα ποσοστά απασχόλησης στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα ανέρχονται σε 21% και 31,5% αντίστοιχα, σε σύγκριση με 30 και 41% σε εθνικό επίπεδο.

7. Η Δυτική Ελλάδα και η Πελοπόννησος αποτελούν μια από τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της Κοινότητας και μία από τις ζώνες που έχουν υφεί περισσότερο από τη διεύρυνση.

- στο γεωργικό τομέα, όπου εκδηλώνεται έντονος ανταγωνισμός για τα μεσογειακά προϊόντα ιδίως τις καλλιέργειες λαχανοκηπουρικών, τα εσπεριδοειδή, την ελαιοκαλλιέργεια στις πεδινές περιοχές της Αρτας, Πρέβεζας και των νομών Θεσπρωτίας και Αιτωλοακαρνανίας και στις εύφορες περιοχές της Πελοποννήσου,

- στο βιομηχανικό και βιοτεχνικό τομέα, που δεν είναι αρκετά ανεπτυγμένος στη περιφέρεια αυτή, και όπου αρκείται έντονος ανταγωνισμός σε βάρος της παραδοσιακής παραγωγής (μεταποίηση ξύλου, μεταποίηση βαμβακιού, έπιπλα, κλωστούφαντουργικά προϊόντα, είδη κεραμικής, βιομηχανίες μαρμάρου, δέρματος κλπ) που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητας στην περιφέρεια αυτή και ικανοποιούν

τις τοπικές ανάγκες.

8. Πρέπει επίσης να τονιστεί η μεγάλη αξία του περιβάλλοντος σε ορισμένες περιοχές που καλύπτει αυτό το ΜΟΠ, καθώς και ο βαθμός ευαισθησίας τους. Η περιοχή που καλύπτει το ΜΟΠ περιλαμβάνει πράγματι πολλούς βιότοπους, μεταξύ των οποίων ο κόλπος του Αμβρακικού, στον οποίο υπάρχουν είδη που συγκαταλέγονται στα σπανιότερα της Κοινότητας και σε αυτά που απειλούνται περισσότερο. Γι' αυτό το λόγο, τα μέτρα που αποφασίστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να εφαρμοστούν με τη μέριμνα να εξασφαλίσουν μια καλή προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως στον Αμβρακικό κόλπο. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πραγματοποιήσουν εκ των προτέρων κατάλληλη εκτίμηση για τα σχέδια που εμπεριέχουν ενδεχομένως σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για το περιβάλλον και ιδίως για τα σχέδια τα οποία μπορούν ενδεχομένως να πλήξουν το δυναμικό διατήρησης των φυσικών πόρων σε σημαντικές από αυτήν την άποψη περιοχές. Αυτή η εκτίμηση θα τηρήσει τις αρχές που καθορίζονται στη οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου. Τα αποτελέσματά της θα κοινοποιηθούν στην Επιτροπή.

III. Οι Αναπτυξιακοί Άξονες

9. Το ΜΟΠ για τη Δυτική Ελλάδα και την Πελοπόννησο πρέπει να συγκεντρώνει τους πόρους του στην επίτευξη των σημαντικότερων κοινωνικο-οικονομικών αναπροσαρμογών που πρέπει να γίνουν στους τομείς οι οποίοι είγονται άμεσα από τη διεύρυνση. Παράλληλα με άλλες αναπτυξιακές προσπάθειες που καταβάλλονται υπέρ της εν λόγω περιοχής, το ΜΟΠ τείνει

να επιδράσει θετικά στη γενική οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας, στις συνθήκες διαβίωσης και στα εισοδήματα των κατοίκων. Τέλος, κάθε φορά που θεωρείται κατάλληλο το ΜΟΠ προσπαθεί επίσης να τονώσει τις νέες δραστηριότητες που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα για το μέλλον.

10. Οι αναπτυξιακοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να καταβληθεί συμπληρωματική προσπάθεια είναι οι ακόλουθοι:

α) Παγιοποίηση και προσαρμογή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του γεωργικού τομέα στις απαιτήσεις της αγοράς.

Αυτό συνεπάγεται ότι η περιοχή πρέπει να εντείνει τη δράση της σύμφωνα με την κοινή γεωργική πολιτική, με στόχο:

- την ποιοτική βελτίωση της παραγωγής με την προσαρμογή, εάν χρειάζεται, των τεχνικών μεθόδων παραγωγής, ή την προσαρμογή των χρονοδιαγραμμάτων παραγωγής ανάλογα με τη ζήτηση στην αγορά, την ενίσχυση της κτηνοτροφίας και την ορθολογικότερη οργάνωση των ζωϊκού κεφαλαίου,
- τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, ιδίως με τη μείωση των τιμών κόστους παραγωγής για τα προϊόντα για τα οποία η περιφέρεια διαθέτει το κατάλληλο έδαφος και συγκριτικά πλεονεκτήματα,
- τη διαφοροποίηση από τις πλεονασματικές παραγωγές σε παραγωγές που παρουσιάζουν δυνατότητες διάθεσης και την συνεχή προσαρμογή του μηχανισμού

αξιοποίησης της γεωργικής παραγωγής.

Τα ανωτέρω απαιτούν τον εκσυγχρονισμό και τη επέκταση των αρδευτικών δικτύων, την αύξηση της τεχνικής βοήθειας, τη διάδοση των γνώσεων, της κατάρτισης και της έρευνας, περιλαμβανομένων και των υποδομών.

β) Την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των εσωτερικών περιοχών και των νησιών.

Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο ΜΟΠ τείνουν να διορθώσουν τις οικονομικές ανισότητες της περιφέρειας με μια αναπτυξιακή ολοκληρωμένη πολιτική που είναι ειδικά προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες των εσωτερικών περιοχών και των νησιών. Πρόκειται κυρίως για ενέργειες που αποσκοπούν στη διαφοροποίηση της παραγωγής ανάλογα με τις δυνατότητες διάθεσης των προϊόντων, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων που παράγονται με ευνοϊκές συνθήκες σε αυτές τις περιοχές, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας αυτών των παραγωγών.

Για να υλοποιηθούν αυτοί οι στόχοι, πρέπει να εκσυγχρονιστεί και να επεκταθεί το αρδευτικό δίκτυο, καθώς και να βελτιωθεί η τεχνική βοήθεια. Αυτές οι ενέργειες θα συμπληρωθούν με παρεμβάσεις που συνδέονται με την προστασία και την ενίσχυση του δασικού τομέα, ιδίως με την υλοποίηση δασικών έργων και με τη βελτίωση της διαχείρισης των δασικών πόρων.

Θα καταβληθεί σημαντική προσπάθεια για την ανάπτυξη των κατάλληλων αγροτικών υποδομών (αγροτικά οδικά δίκτυα, ύδρευση, ηλεκτροδότηση) για να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης και εργασίας των κατοίκων, ενώ προβλέπονται

παρεμβάσεις στον τομέα του αγροτικού τουρισμού και της στέγασης των τουριστών για να αναπτυχθούν οι συμπληρωματικές δραστηριότητες. Προβλέπονται επίσης παρεμβάσεις σε θέματα κατάρτισης, ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού της βιοτεχνίας και των τοπικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

γ) Προστασία και ανάπτυξη των θαλάσσιων πόρων και των πόρων της αλιείας. Αυτό απαιτεί:

- τον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή των δυνατοτήτων που προσφέρει η υδατοκαλλιέργεια σε υφάλμυρα ύδατα με στοχο την ανάπτυξη της οστρακοκαλλιέργειας, μεριμνώντας ταυτόχρονα για την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό, η παραγωγή ισχυδίων πρέπει να αποτελέσει πολύ σημαντική αφετηρία,
- την εξυγίανση του αλιευτικού στόλου με την οριστική εγκατάλειψη της αλιευτικής δραστηριότητας των μικρών μηχανότρατων,
- την εξασφάλιση καλών συνθηκών εργασίας και ασφάλειας για τον ήδη υπάρχοντα στόλο, με τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό αλιευτικών καταφυγίων στην περιοχή, λαμβανομένης υπόψη της μορφολογίας του εδάφους της περιοχής,
- την ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης τόσο των επιστημόνων όσο και των επαγγελματιών που απασχολούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

δ) Ενεθάρρυνση της ανάπτυξης του τουρισμού. Ο στόχος αυτός προϋποθέτει:

- την αύξηση της δυναμικότητας των κυρίων και δευτερευόντων καταλυμάτων ιδίως στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές οι οποίες διαθέτουν αξιοποιήσιμους τουριστικούς πόρους,
- την αξιοποίηση των τουριστικών πόρων των ορεινών περιοχών,
- την αξιοποίηση των αρχαιολογικών πόρων, των μικρών χωριών και των παραδοσιακών κτιρίων της περιοχής, τον επαναπροσδιορισμό των στοιχείων που αφορούν τον τουρισμό και τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών,
- την παράταση της τουριστικής περιόδου μετά την παραδοσιακή περίοδο στις τουριστικές περιοχές της Νότιας Πελοποννήσου (Λακωνία, Μεσσηνία),
- την ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ειδικευμένο προσωπικό υψηλού επιπέδου στον τουριστικό τομέα,
- την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι σχετικά ανεπτυγμένες τουριστικές περιοχές (Κέρκυρα, Αργολίδα),
- την υλοποίηση ενεργειών που συνδέονται με το περιβάλλον.

ε) Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας και του ενεργειακού τομέα.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται η μεγαλύτερη αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής και η

σημαντική βελτίωση της διαχείρισης και του τεχνολογικού επιπέδου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Τα μέτρα που πρέπει να εγκριθούν για την επίτευξη αυτού του στόχου αφορούν ειδικότερα:

- τη χρηματοδότηση των παραγωγικών επενδύσεων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα με βάση τα κριτήρια που καθορίζει για τις ιδιωτικές επενδύσεις ο νόμος 1262/82,
- σειρά μέτρων για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των ΜΜΕ στα οποία συμπεριλαμβάνονται ιδίως η δημιουργία εταιριών παροχής υπηρεσιών, η δημιουργία κοινών υπηρεσιών στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η ανάπτυξη της διαχείρισης με βάση τις μεθόδους πληροφορικής καθώς και η προώθηση και η βελτίωση των προϊόντων,
- μέτρα που συνδέονται με την παραγωγή, τη μεταφορά και τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας,
- την κατασκευή ενός υδροηλεκτρικού σταθμού στον ποταμό Άραχθο, που θα είναι βοηθητικός του σταθμού που ήδη υπάρχει, καθώς και μιας βιομηχανικής παράκτιας ζώνης στην Αιτωλοακαρνανία που θα ειδικεύεται στη παραγωγή σιδηρικών από τη διάλυση παλιών πλοίων.
- ένα σημαντικό μέρος αφιερωμένο στην κατάρτιση.

11. Η στρατηγική για την ανάπτυξη, όπως έχει καθοριστεί, απαιτεί για την εφαρμογή της, σαφή βελτίωση ενός συνόλου υποδομών που σήμερα αντιμετωπίζουν ελλείψεις, και πιο συγκεκριμένα:

- την επεξεργασία προπαρασκευαστικών μελετών για τις εργασίες όσον αφορά τη μόνιμη σύνδεση μεταξύ Ρίου και Αντιρρίου,
- τον εκσυγχρονισμό μέρους του αδικού δικτύου,
- τον εξοπλισμό των μικρών κέντρων υγείας,
- την επεξεργασία και τον καθαρισμό των αποβλήτων, τη βελτίωση των υποδομών για την ύδρευση και την αποχέτευση,
- την ανάπτυξη των υποδομών εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης,
- την ανοικοδόμηση της πόλης της Καλαμάτας μετά από το σεισμό του Σεπτεμβρίου 1986,
- τη βελτίωση των υποδομών των λιμένων και αεροδρομίων και ιδίως τον εκσυγχρονισμό του αεροδρομίου των Ιωαννίνων.

Συνοπτική παρουσίαση του ΜΟΠ και της χρηματοδότησής του

12. Η διάρθρωση αυτού του ΜΟΠ συνίσταται στους αναπτυξιακούς άξονες που έχουν παρουσιαστεί ανωτέρω. Ετσι, αυτό το ΜΠΘ αποτελείται από επτά υποπρογράμματα,

- γεωργικό τομέα
- εσωτερικές περιοχές και νησιά
- αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
- τουρισμός
- βιομηχανία και ενέργεια
- υποδομές
- εφαρμογή.

13. Το λεπτομερές ποσό του κόστους καθορίστηκε για τα έτη 1986-1988 και ενδεικτικά για τα επόμενα έτη (1989-1992). Σ' αυτό το στάδιο, το περιεχόμενο του ΜΟΠ συνοπτικά και σε αριθμούς είναι το εξής:

Πίνακας 25-9. 1 : Περιεχόμενο του ΜΟΠ "Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου"

Υποπρογράμματα	1986-88 χιλ. ECU	1989-92 χιλ. ECU	Σύνολο χιλ. ECU	%
1. Έργα του τομέα	17.362	108.816	126.178	
2. Έργα κέντρων περιοχής και αγορών	18.695	64.280	82.975	
3. Έργα για υδατοκαλλιέργειες	6.231	25.173	31.404	
4. Έργα οδοών	7.144	56.752	63.896	
5. Έργα ύδρευσης και ενέργειας	33.447	204.998	238.445	
6. Έργα κτιρίων	39.979	70.424	110.403	
7. Έσοδα του ΜΟΠ	70	4.930	5.000	
Σύνολο κόστος	122.928	535.373	658.301	

14. Οι δημοσιονομικές προσπάθειες που καταβάλλουν για αυτό το ΜΟΠ τόσο οι ελληνικές αρχές όσο και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα κατανέμονται ως εξής για ό,τι αφορά τους πόρους του προϋπολογισμού.

Πίνακας αριθ. 3 : Προέλευση των δημοσιονομικών πιστώσεων για το ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου (δημόσιος τομέας)

Πηγή χρηματοδότησης	1986-1988		1989-1992	
	Ποσό χιλ. ECU	%	Ποσό χιλ. ECU	%
Ελλάδα	45.222	36,8	236.949	44,3
ΕΟΚ	77.706	63,2	298.423	55,7
ΣΥΝΟΛΟ	122.928	100	535.373	100

Όσον αφορά τα κοινοτικά μέσα δανειοδότησης, υπολογίζεται ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα χορηγήσει περίπου 113 εκατ. ECU υπό μορφή δανείων στο πλαίσιο αυτού του ΜΟΠ κατά την περίοδο 1986-1992.

15. Η δημοσιονομική προσπάθεια που πρέπει να καταβάλει η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να εκτιμηθεί ιδίως στο πλαίσιο του εθνικού προϋπολογισμού για τις δημόσιες επενδύσεις. Κατά τα προσεχή έτη, θα δοθεί προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου στη

διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και ειδικότερα του εθνικού προϋπολογισμού για τις δημόσιες επενδύσεις, κατά τη διάρκεια όλης της περιόδου που καλύπτει αυτό το ΜΟΠ.

16. Οι συνεισφορές από τον προϋπολογισμό της Κοινότητας που έχουν εγγραφεί στη σύμβαση προγράμματος, εκφράζονται σε ECU. Εν πάση περιπτώσει, η συνεισφορά του κράτους μέλους δεν πρέπει να είναι χαμηλότερη από το ποσό που του αναλογεί σύμφωνα με τη σύμβαση του προγράμματος.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΟΠ

1. Αυτό το κεφάλαιο περιγράφει διαδοχικά τα επτά υποπρογράμματα που αποτελούν το ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, και υπογραμμίζει τις συνέργειες στο εσωτερικό του ίδιου υποπρογράμματος και μεταξύ των υποπρογραμμάτων. Το κεφάλαιο 3 περιγράφει τις σχέσεις μεταξύ του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου στο σύνολό τους και άλλων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της περιφέρειας κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Στο παράρτημα του παρόντος εγγράφου, βρίσκεται σειρά τεχνικών δελτίων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού του ΜΟΠ, δηλαδή ένα δελτίο για κάθε μέτρο υποπρογράμματος, που αναφέρουν ειδικότερα το τεχνικό περιεχόμενο, το κόστος και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, τη γεωγραφική θέση, τους δικαιούχους, την πιθανή συμβολή του υπό εξέταση μέτρου στην υλοποίηση των στόχων που έχουν καθοριστεί για κάθε υποπρόγραμμα και τον πιθανό αντίκτυπο του μέτρου στο κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο.

I. Υποπρόγραμμα 1: Προσαρμογή του γεωργικού τομέα

A. Στόχοι

Στόχος αυτού του υποπρογράμματος είναι να επιταχύνει στις πεδινές περιοχές τις αναπροσαρμογές οι οποίες θα επιτρέψουν στη γεωργία να αντιμετωπίσει την κατάσταση των αγορών και των εξελίξεών τους ανάλογα με τις δυνατότητές της.

Στο πλαίσιο αυτού του στόχου πρέπει να λαμβάνεται επίσης υπόψη ο αντίκτυπος που έχει η διεύρυνση στη γεωργική δραστηριότητα, δεδομένου ότι η γεωργική παραγωγή της περιφέρειας αποτελείται ουσιαστικά (2/3) από μεσογειακά προϊόντα που είναι πολύ ευαίσθητα στη διεύρυνση και ιδίως τα σπυροκηπευτικά, τα εσπεριδοειδή, το κρασί και τα ελαιούχα προϊόντα.

1.2. Η στρατηγική που αναφέρεται στο σημείο 1.1. αφορά ειδικότερα:

- α) την προσαρμογή της καλλιέργειας σπυροκηπευτικών και καπνού με μέτρα που θα συμβάλουν στη ποιοτική βελτίωση, στον καλύτερο έλεγχο των μεθόδων και/ή χρονοδιαγραμμάτων παραγωγής, για να εξασφαλιστεί για μεγαλύτερη εναρμόνιση με τις ανάγκες της αγοράς.
- β) Τη διαφοροποίηση προς γεωργικές παραγωγές που έχουν δυνατότητες διάθεσης στην αγορά. Αυτή η διαφοροποίηση θα πραγματοποιηθεί ξεκινώντας από επιφάνειες στις οποίες σήμερα παράγονται πλεονασματικά προϊόντα (ιδίως χειμερινά σιτηρά, σταφίδες, ελαιόλαδο) και θα

αναπροσανατολιστεί προς χορτοδοτικές καλλιέργειες (αραβόσιτο, τριφύλια, χορτονομές), τα εσπεριδοειδή, τα λαχανικά εκτός εποχής και, σε ένα μικρότερο βαθμό προς τα νωπά σταφύλια, τις πατάτες (ιδίως τις πρώιμες) και τα ελαιοπρωτεϊνούχα.

Οι στόχοι που αναφέρονται ανωτέρω συνδέονται με το γενικό περιορισμό να εξασφαλιστεί το ότι δεν θα αυξηθούν καθόλου οι όγκοι παραγωγής ιδίως για τα πλεονασματικά προϊόντα που υπάγονται σε κοινή οργάνωση της αγοράς. Σχετικά με αυτό και λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της περιφέρειας, ο καταλληλότερος τρόπος είναι να πραγματοποιείται αυστηρός έλεγχος των επιφανειών στις οποίες γίνονται αναπροσαρμογές (εκσυγχρονισμός και/ή επέκταση των αρδευτικών έργων).

Όσον αφορά τους τομείς στους οποίους δεν παρατηρούνται πλεονάσματα και οι οποίοι υπόκεινται σε κοινή οργάνωση της αγοράς και παίζουν σημαντικό ρόλο στη γεωργική οικονομία της περιφέρειας, ισχύουν οι ακόλουθοι όροι:

- για τον καπνό, επιτρέπονται οι ενέργειες μετατροπής της ποικιλίας χωρίς να αυξηθούν οι εκτάσεις που προορίζονται σήμερα για αυτή την καλλιέργεια: ειδικότερα, η μετατροπή των ποικιλιών Μαύρα, τσεμπέλια πρέπει να γίνει ιδίως προς τις ποικιλίες Βιρτζίνια και να λαμβάνονται ταυτόχρονα υπόψη οι αγρονομικές δυνατότητες της περιφέρειας όταν πραγματοποιείται αυτή η μετατροπή στις προς άρδευση εκτάσεις,

- για το βαμβάκι, η επέκταση της επιφάνειας είναι αποδεκτή χωρίς περιορισμό ιδίως στο πλαίσιο της μετατροπής καλλιεργειών που πρέπει να υλοποιηθούν στις αρδευόμενες επιφάνειες. Ωστόσο, αυτή η επέκταση δεν συνοδεύεται με αύξηση της ποσότητας η οποία καλύπτεται από εγγύηση για την ενίσχυση στην παραγωγή και η οποία έχει καθοριστεί με βάση το πρωτόκολλο αριθμ. 4 της πράξης προσχώρησης της Ελλάδας, όπως έχει τροποποιηθεί από το πρωτόκολλο αριθμ. 14 της πράξης προσχώρησης της Ισπανίας και Πορτογαλίας.

Τέλος, ένας τελευταίος περιορισμός είναι ότι η επέκταση των δικτύων άρδευσης δεν μπορεί να επιφέρει αύξηση της ΧΓΕ στο σύνολο της περιφέρειας της Δυτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου.

1.3. Η ενίσχυση της κτηνοτροφίας με μία προσπάθεια αξιοποίησης του γενετικού της δυναμικού, καταπολέμησης των ασθενειών και ορθολογικής οργάνωσης και διαχείρισης του ζωϊκού κεφαλαίου, πρέπει να αποτελέσει ένα ουσιαστικό στοιχείο της εξισορρόπησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων της γεωργίας στο σύνολο της περιφέρειας της Πελοποννήσου και της Δυτικής Ελλάδας. Κατά συνέπεια, η ανάλυση αυτού του κλάδου δεν περιορίζεται στο αυστηρό πλαίσιο της πεδινής γεωργίας και η εξέταση που του επιφυλάσσεται, αφορά τον τομέα και το σύνολο της περιφέρειας που καλύπτει το ΜΟΠ.

B. Τα μέτρα

Αρδευτικά έργα

1.4. Αυτό το ΜΟΠ περιλαμβάνει για τις πεδινές περιοχές ένα τμήμα αφιερωμένο στην άρδευση που αποτελείται από:

- τον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση του αρδευτικού δικτύου σε μία επιφάνεια 7.240 εκταρίων τα οποία ήδη αρδεύονται με παραδοσιακές και παλιές μεθόδους,
- την επέκταση των δικτύων σε μια επιφάνεια 6.615 εκταρίων που σήμερα είναι ξερική,

δηλαδή μια συνολική επιφάνεια που αποτελείται από 13.855 εκτάρια και που συμπεριλαμβάνεται στις 34 περιμέτρους που έχουν προσδιοριστεί σαφώς.

1.5. Τα αρδευτικά έργα που αφορούν συλλογικούς εξοπλισμούς (αγωγούς και συλλογικά δίκτυα διανομής, συναφή συστήματα αποστράγγισης), κατανέμονται μεταξύ των τριών επί μέρους περιφερειών που καλύπτει το πρόγραμμα, όπως αναφέρεται στον πίνακα Α.

Πίνακας Α : Κατανομή των ενεργειών άρδευσης στις πεδινές περιοχές

Επί μέρους περιφέρειες	Προς άρδευση εκτάσεις (εκτάρια)				Αριθμός δικαιοϋχων εκμεταλλεύσεων	Κατανομή του κόστους %
	Εκσυγχρονισμός	Επέκταση	Σύνολο	%		
Ήπειρος	1.408	2.312	3.720	27	4.500	33
Αιτωλοακαρνανία	350	950	1.300	9		9
Πελοπόννησος	5.482	3.353	8.835	64	6.200	58
Σύνολο	7.240	6.615	13.855	100	10.700	100

Οι αρδευόμενες επιφάνειες σε όλη την περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου καλύπτουν σήμερα έκταση 230.000 εκταρίων. Η πραγματική επέκταση της άρδευσης (6.615 εκτάρια) καλύπτει επομένως μόνον το 2,9% των αρδευόμενων εκτάσεων της περιφέρειας.

1.6: Ο πίνακας Β αναφέρει την ενδεικτική κατανομή των καλλιεργειών στο εσωτερικό της συνολικής επιφάνειας των 13.855 εκταρίων που θα αρδευτεί, αφού υλοποιηθούν τα αρδευτικά έργα. Η στήλη Β αναφέρει τη σημερινή χρησιμοποίηση του εδάφους σε αυτές τις εκτάσεις, η στήλη Γ αναφέρει την επιφάνεια ανά αρδευόμενη καλλιέργεια στο εσωτερικό αυτών των εκτάσεων με παλαιά δίκτυα ή με άλλες παραδοσιακές και δαπανηρές μεθόδους, η στήλη Δ αναφέρει τις προβλέψεις χρησιμοποίησης του εδάφους σε αυτές τις εκτάσεις μετά την εγκατάσταση των δικτύων (και κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΜΟΠ) και η στήλη Ε αναφέρει τη διαφορά μεταξύ των δυο προηγούμενων στηλών. Το σύνολο της στήλης Ε αναφέρει την επέκταση των αρδευτικών δικτύων προς μη αρδευόμενες εκτάσεις (νέα άρδευση).

Πίνακας Β : Αρδευτικά έργα στις πεδιάδες : χρησιμοποίηση του εδάφους στο εσωτερικό των προς άρδευση εκτάσεων (σε εκτάρια)

(Α)	(Β)	(Γ)	(Δ)	(Ε)
Καλλιέργειες	Κατανομή		Προβλεπόμενη κατανομή στο πλαίσιο του ΜΟΠ	Διαφορά μεταξύ Γ και Δ
	Συνολική κατανομή	Αρδευόμενη έκταση		
Σιτηρά	2.870	0	899	+ 899
Χορτοδοτικές καλλιέργειες	3.148	1.178	4.792	+3.614
Λαχανικά εποχής (2)	1.312	1.050	1.050	0
Λαχανικά εκτός εποχής (1)	130	130	270	+ 140
Βαμβάκι	934	870	910	+ 40
Άλλες ετήσιες καλλιέργειες (2)	286	154	140	- 14
Αμπελώνες για την παραγωγή κρασιού και σταφίδων	245	154	0	- 150
Αμπελώνες για την παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών		0	166	+ 166
Ελαιώνες για την παραγωγή ελαιόλαδου	2.555	1.200	1.160	- 40
Ελαιώνες για την παραγωγή επιτραπέζιων ελιών	361	360	400	+ 40
Εσπεριδοειδή	1.858	1.558	3.013	+1.455
Βερικοκιές	796	590	590	0
Άλλα (3)	390	0	465	+ 465
ΣΥΝΟΛΟ	14.885	7.240	13.885	6.615
Προς διευκρίνιση καλλιέργειες (4)			1.030	

Σημείωση : (1) Καθώς και νωπές τομάτες

(2) Καπνός, ρύζι, πατάτες, αραχίδα Για τους σκοπούς αυτούς του ΜΟΠ μειώνονται σημαντικά οι ποσότητες του ρυζιού και του καπνού και αυξάνονται οι ποσότητες για την αραχίδα και τις πατάτες.

(3) Άλλα : σπρωφόρα δένδρα (μηλιές, αχλαδιές), μικρόκαρπα (κεράσια, βύσινα, μούρα), συκιές, αχτινίδια, ξηροί καρποί, φαρμακευτικά φυτά, αρωματικά φυτά, και άλλα ελαιοπρωτεϊνούχα φυτά (ηλιοτρόπιο, σουσάμι).

(4) Στο πλαίσιο της τήρησης των αρχών της κοινής γεωργικής πολιτικής.

1.7. Η επιφάνεια των 1.030 εκταρίων θα χρησιμοποιηθεί μόνον εάν η επιτροπή παρακολούθησης διαπιστώσει κατά την εφαρμογή του ΜΟΠ ότι αποτελεί αντικείμενο, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου, ενεργειών διαφοροποίησης σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στο σημείο 1.2. και ότι πραγματοποιείται η επέκταση των αρδευτικών δικτύων που προβλέπεται στη στήλη Ε του πίνακα Β.

1.8. Ο εκσυγχρονισμός των σημερινών αρδευτικών συστημάτων που εφαρμόζουν παλαιές και δαπανηρές μεθόδους, θα πραγματοποιηθεί μόνον για τις εκτάσεις καλλιεργειών που αναφέρονται στη στήλη Γ του πίνακα Β (περίπου 7.240 εκτάρια). Ο στόχος αυτού του εκσυγχρονισμού είναι να μειωθεί το κόστος παραγωγής και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των καλλιεργειών επί τόπου. Αυτός ο εκσυγχρονισμός θεωρείται ότι δεν θα έχει καμία επίπτωση στους όγκους της παραγωγής.

1.9. Οι καλλιέργειες για τις οποίες προβλέπεται μείωση ή κατάργηση της αρδευόμενης επιφάνειας, πράγμα που εν πάση περιπτώσει συμφωνεί με τις αρχές της ΚΓΠ, είναι οι εξής:

- ελιές για την παραγωγή ελαιολάδου,
- αμπελώνες για την παραγωγή κρασιού και σταφίδων,
- άλλες ετήσιες καλλιέργειες (καπνός, ρύζι).

1.10. Η επέκταση των αρδευομένων εκτάσεων που επιτρέπεται για 6.675 εκτάρια, είναι αποδεκτή για τις ακόλουθες καλλιέργειες και όρους:

- χειμερινά σιτηρά (σιτάρι, βρώμη, κριθάρι)
- χορτοδοτικές καλλιέργειες (αραβόσιτος, χορτονομές, τριφύλια),

- λαχανικά_ εκτός εποχής (με τους όρους που αναφέρονται στο σημείο 1.7.),
- βαμβάκι,
- αμπελώνες για την παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών,
- ελαιώνες για την παραγωγή επιτραπέζιων ελιών,
- εσπεριδοειδή,
- άλλα προϊόντα (οπωροφόρα δένδρα, άλλα ελαιοπρωτεϊνούχα προϊόντα, άλλες καλλιέργειες).

Σχετικά με τα σιτηρά πρέπει να αναφερθεί ότι η επέκταση της άρδευσης που προβλέπεται σε αυτό το ΜΟΠ, συνοδεύεται από σημαντικά μείωση των εκτάσεων που έχουν αφιερωθεί σε αυτή τη παραγωγή. Η επέκταση της άρδευσης για τα εσπεριδοειδή σε έκταση 1.455 εκταρίων και για τα επιτραπέζια σταφύλια σε έκταση 166 εκταρίων, αποτελεί μέρος των προγραμμάτων εφαρμογής των κανονισμών (ΕΟΚ) 2511/69 ("σχέδιο εσπεριδοειδών") και 895/85 (αναδιάρθρωση των ελληνικών αμπελώνων). Αυτά τα δυο προγράμματα αποτελούν μέτρα συναφή του ΜΟΠ. Σχετικά με τη βελτίωση των διαθεσίμων του αμπελο-οινικού τομέα, υπενθυμίζεται ότι η επαναφύτευση αμπελιών που προορίζονται για την παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών με βελτιωμένη ποιότητα, προϋποθέτει το ότι έχουν εκριζωθεί προηγουμένως αμπέλια σε αγροτεμάχια που η ελάχιστη έκτασή τους ισοδυναμεί με την έκταση της επαναφύτευσης και ότι για τα εσπεριδοειδή η μετατροπή των καλλιεργειών πορτοκαλιών, μανταρινιών και λεμονιών προς ποικιλίες που ικανοποιούν τις απαιτήσεις των καταναλωτών, πραγματοποιείται χωρίς να αυξηθούν οι επιφάνειες στις

οποίες καλλιεργούνται εσπεριδοειδή. Και στις δυο περιπτώσεις, οι εργασίες επέκτασης του αρδευτικού δικτύου πρέπει να αξιολογηθούν με βάση τις ετήσιες εκθέσεις που πρέπει να συντάσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθμ. 895/85 και 2511/69.

1.11. Οι προβλέψεις χρησιμοποίησης των επιφανειών που αναφέρονται στον πίνακα Β, θα επανεξεταστούν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΜΟΠ για να προσαρμοστούν δοθείσης περιπτώσεως, με βάση την αποκτηθείσα εμπειρία και τις μεταγενέστερες εξελίξεις της αγοράς, και εφόσον έχει επέλθει κοινή συμφωνία μεταξύ των αρμόδιων ελληνικών αρχών και της Επιτροπής.

1.12. Για να εξασφαλισθεί το ότι η συνδρομή της Κοινότητας στην κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό αυτών των αρδευτικών δικτύων, είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 4.1 του κανονισμού ΕΟΚ 2088/85, οι ελληνικές αρχές πρέπει να πληρούν ιδίως τους ακόλουθους όρους κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΜΟΠ και αφού έχουν καθοριστεί προηγουμένως οι όροι στα σημεία 1.2 και 1.6 έως 1.10. Για την εφαρμογή του ΜΟΠ, θεωρείται ότι οι προσανατολισμοί που περιγράφονται στα σημεία 1.7 έως 1.10 στο εσωτερικό κάθε αρδευόμενης έκτασης την οποία διαχειρίζεται ένας ΟΕΒ (Οργανισμός Έγχειρας Βελτίωσης), αποτελούν πρόγραμμα καλλιεργειών κατά την έννοια του άρθρου 6 του βασιλικού διατάγματος της 13.9.59 σχετικά με τους ΟΕΒ, εφόσον οι προσανατολισμοί για το σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων στις πεδινές περιοχές που καλύπτει αυτό το ΜΟΠ αποτελούν μέρος του γενικού γεωργικού προγράμματος κατά την έννοια του εν

λόγω διατάγματος.

Οι ΟΕΒ αναπροσαρμόζουν αυτά τα προγράμματα καλλιεργειών κάθε χρόνο, και τα ανανοικνώνουν στην επιτροπή παρακολούθησης για γνωμοδότηση. Η σύμβαση προγράμματος καθορίζει τον τρόπο κατάρτισης αυτών των προγραμμάτων σε επίπεδο της περιφέρειας για το σύνολο των σχετικών αρδευομένων εκτάσεων. Επίσης αποτελούν μέρος αυτών των προγραμμάτων, τα προγράμματα καλλιεργειών που εκπονούνται υπό την υπευθυνότητα των αρμοδίων αρχών ή οργανισμών, όταν αφορούν τις αρδευόμενες εκτάσεις που δεν διαχειρίζεται κανένας ΟΕΒ.

Αν θεωρηθεί αναγκαίο, η επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να προτείνει στις αρμόδιες αρχές τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα με σκοπό να τηρηθούν οι προσανατολισμοί παραγωγής σύμφωνα με τους προσανατολισμούς που καθορίζονται στα σημεία 1.7 έως 1.10.

Μπορεί ιδίως να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές να προβλέψουν μέτρα ενίσχυσης των ΟΕΒ και ειδικότερα να υιοθετήσουν ένα σύστημα διαφοροποιημένης τιμολόγησης του ύδατος που προορίζεται για άρδευση. Αν χρειαστεί, η επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να ζητήσει μια συνάντηση συνεννόησης μεταξύ των οργανισμών και των αρχών που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή αυτού του ΜΟΠ.

Όπως θα καθορίζεται στη σύμβαση προγράμματος, πρέπει να εκπονούνται, κατά τη διάρκεια εφαρμογής αυτού του ΜΟΠ και επί συνεχούς βάσεως, εκθέσεις που θα απευθύνονται στην επιτροπή παρακολούθησης και που θα αφορούν τα έργα που έχουν υλοποιηθεί και τις

διαφοροποιήσεις που έγιναν σε σχέση με την κατάσταση των καλλιεργειών πριν από την εκτέλεση των έργων. Αυτές οι εκθέσεις που επιτρέπουν να εξακριβώνεται το αν έχουν τηρηθεί οι προσανατολισμοί που καθορίζονται στα σημεία 1.7 έως 1.10, βασίζονται στα προγράμματα καλλιεργειών και περιλαμβάνουν την αξιολόγηση όλων των τομέων και της εξέλιξής τους η οποία επηρεάζει την οικονομική και κοινωνική σκοπιμότητα των ενεργειών άρδευσης που προβλέπονται σ' αυτό το υποπρόγραμμα, κάνοντας ενδεχομένως ορισμένες συστάσεις σχετικά με τις αναπροσαρμογές που πρέπει να γίνουν όσον αφορά την ιεράρχηση των γεωργικών τιμών.

1.13. Αν δεν τηρηθούν οι όροι χρηματοδότησης που περιγράφονται στην παράγραφο 1.12, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα, και αφού προηγουμένως προβεί στην κατάλληλη κοινοποίηση προς τις ελληνικές αρχές, να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή της υπέρ των αρδευτικών έργων.

Κτηνοτροφία

1.14. Η κτηνοτροφία αποτελεί σημαντικό τομέα της παραδοσιακής γεωργίας της περιφέρειας. Τα προβατοειδή της περιφέρειας ανέρχονται σε 2,9 εκατομμύρια (το 35% των ζώων σε εθνικό επίπεδο), τα αιγοειδή σε 1,6 εκατομμύρια (34% των ζώων σε εθνικό επίπεδο) και τα βοοειδή σε 95.670 (12% των ζώων σε εθνικό επίπεδο). Έτσι παρατηρούμε ότι υπάρχει ισχυρή συγκέντρωση προβατοειδών και αιγοειδών, πράγμα που δείχνει ότι η περιφέρεια και ιδίως η Ηπειρος, ειδικεύεται

σε αυτόν τον τομέα (30% του ζωικού κεφαλαίου της περιφέρειας). Αντίθετα, η εκτροφή βοοειδών παίζει σχετικά περιορισμένο ρόλο και αντιμετωπίζει όλο και μεγαλύτερα προβλήματα επιδείνωσης τόσο όσον αφορά τον αριθμό των ζώων όσο και την υγιεινολογική και γενετική κατάστασή τους, κυρίως στα Ιόνια νησιά.

1.15. Τα μέτρα που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτού του ΜΟΠ, στοχεύουν στη σταθεροποίηση και στην ενίσχυση της κτηνοτροφίας στο σύνολό της. Ειδικότερα, αφορούν την καταπολέμηση των διαφόρων ασθενειών που πλήττουν τα ζώα, καθώς και την κατασκευή δυο κτηνιατρικών εργαστηρίων για να εξασφαλιστεί η επιτυχία του υγιεινολογικού προγράμματος, η γενετική βελτίωση των ζώων και οι ενισχύσεις για τη διατήρηση των μοσχαριών για την παραγωγή κρέατος στις εκμεταλλεύσεις για μια διάρκεια τουλάχιστον 12 μηνών. Υπολογίζεται ότι το 55 έως 60% των μοσχαριών της περιφέρειας μπορούν να επωφεληθούν από αυτή την ενίσχυση. Επιπλέον, προβλέπεται μια ειδική βοήθεια που θα καταβάλλεται υπέρ των αγελάδων που προορίζονται για κρεατοπαραγωγή στα Ιόνια νησιά, με σκοπό να επιβραδυνθεί ο ρυθμός επιδείνωσης του ζωικού κεφαλαίου και να εξασφαλιστεί μια ελάχιστη αυτάρκεια σε βοδινό κρέας και να μειωθεί έτσι η επισιτιστική εξάρτηση των νησιών. Αυτά τα μέτρα που συνδέονται με την κτηνοτροφία, συμπληρώνουν τα μέτρα που υλοποιούνται από κοινού (εκτός του ΜΟΠ) στις εσωτερικές περιοχές - εξισωτική αποζημίωση, βελτίωση της βουσκής - ή που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΜΟΠ - αύξηση της παραγωγής κτηνοτροφικών καλλιεργειών.

Τα άλλα μέτρα προσαρμογής και ειδίκευσης της παραγωγής

1.16 Τα μέτρα αυτά θα διευκολύνουν τη μετατροπή της ποικιλίας καπνού ιδίως προς την ποικιλία Βιρτζίνιας στις περιοχές καλλιέργειας (νομοί Αιτωλοακαρνανίας και Αργολίδας) με τη χορήγηση βοήθειας προσωρινού προσανατολισμού που θα καλύπτει το υψηλό κόστος αυτής της ποικιλίας εφόσον στόχος είναι να καλύψει αυτή η μετατροπή έκταση 2.730 εκταρίων. Η μετατροπή της ποικιλίας θα πραγματοποιηθεί ιδίως από τις ποικιλίες Μαύρα και Τσεμπέλια ή από άλλες ανατολικές ποικιλίες. Η βοήθεια θα χορηγηθεί κατά τα δύο πρώτα χρόνια, για να καλυφθούν εν μέρει τα έξοδα που θα προκύψουν από τη μετατροπή της ποικιλίας ιδίως από τη χρησιμοποίηση ζιζανιοκτόνων, λιπασμάτων και από την αγορά ειδικού εξοπλισμού.

Τα οριζόντια μέτρα

1.17. Στο γεωργικό τομέα προβλέπεται σειρά μέτρων πλαισίωσης των μέτρων αναπροσαρμογής και διαφοροποίησης για τα στάδια πριν και μετά την εφαρμογή τους. Για το στάδιο πριν από την εφαρμογή των προβλεπομένων μέτρων, πρέπει να ενισχυθούν οι οργανώσεις των παραγωγών οι οποίοι θα παίξουν σημαντικό ρόλο κατά την εφαρμογή αυτού του υποπρογράμματος, με την πρόσληψη ειδικών οι οποίοι θα αναλάβουν την τεχνική στήριξη και την συμπαράσταση των γεωργών και των οργανώσεων τους, καθώς και να εξασφαλιστούν υπηρεσίες εμπειρογνομώνων και συμβούλων σε γεωργικά θέματα, καθώς και πολλές ενέργειες κατάρτισης τόσο σε βασικά θέματα όσο και σε θέματα ειδίκευσης.

Στο στάδιο μετά την εφαρμογή αυτών των μέτρων προσαρμογής, διαφοροποίησης και ειδίκευσης, πρέπει να εφαρμοστούν μέτρα ενίσχυσης των δυνατοτήτων αξιοποίησης των προϊόντων. Όλα αυτά τα μέτρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται επίσης η δημιουργία ινστιτούτων, κέντρων και εργαστηρίων έρευνας, γεωργικών εφαρμογών και ποιοτικού ελέγχου, καθώς και τα κτηνιατρικά εργαστήρια που αναφέρονται στο σημείο 1.15. και τα μέτρα εφαρμοσμένης έρευνας αποτελούν ένα συναφές σύνολο που έχει ως στόχο να διαφοροποιήσει, να αναπροσαρμόσει και να ειδικεύσει την παραγωγή καθώς και να αναπτύξει την εμπορία της.

1.18. Τέλος προβλέπεται η αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας (γεωθερμική) για τη παραγωγή ανεοκομικών προϊόντων εκτός εποχής με χαμηλό κόστος ενέργειας.

Χρηματοδοτικές εκτιμήσεις

1.18. Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις γι'αυτά τα μέτρα περιγράφονται στον ακόλουθο πίνακα Γ:

Πίνακας Γ : Πρωτογενής τομέας

Μέτρα	Συνολικό κόστος (χιλ. ECU)		
	1986-1988	1989-1992	σύνολο
1. Άρδευση	3848	70199	74047
2. Κτηνιατρικό πρόγραμμα	2106	3989	6097
3. Γενετική βελτίωση	996	2904	3900
4. Πριμοδοτήσεις για τα μοσχάρια και τις αγελάδες (νησιά)	108	2472	2580
5. Σύμβουλοι για τη διάδοση γνώσεων στο γεωργικό τομέα	6606	10054	16660
6. Αξιοποίηση	214	1538	1752
7. Εφαρμοσμένη έρευνα	37	383	420
8. Μετατροπή στον τομέα του κτηνοτροφικού	78	1918	1996
9. Εργαστήρια, κέντρα έρευνας	207	3723	3830
10. Κατάρτιση	2691	4611	7302
11. Στήριξη των ενώσεων παραγωγών	471	1892	2363
12. Ινστιτούτο γεωργικών θεμάτων	0	2333	2333
13. Ήπιες μορφές ενέργειας	0	2800	2800
ΣΥΝΟΛΟ	17362	108816	126178
Συνεισφορά EOK	11681	71287	82968

II. Υποπρόγραμμα 2: Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των Εσωτερικών περιοχών και των νησιών

2.1. Στόχος αυτού του υποπρογράμματος είναι να ενεργήσει μια καλύτερη χρησιμοποίηση του οικονομικού και ανθρωπίνου δυναμικού των περιοχών οι οποίες μειονεκτούν τόσο λόγω της γεωμορφολογίας τους όσο και της θέσης τους.

Για το σκοπό αυτό και για να δοθούν κίνητρα στον πληθυσμό να παραμείνει επί τόπου, έχει προβλεφθεί σειρά ολοκληρωμένων μέτρων για να αυξηθεί το επίπεδο εισοδημάτων με τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων. Αυτό το υποπρόγραμμα αφορά πάνω από το 79% της συνολικής έκτασης της περιφέρειας και λαμβάνει υπόψη τους φυσικούς πόρους, ειδικότερα τους δασικούς και γεωργικούς, γύρω από τους οποίους διαπερώνονται συμπληρωματικά μέτρα στους τομείς του αγροτικού τουρισμού, της βιοτεχνίας, της κατάρτισης των ατόμων και της δημιουργίας σειράς βασικών υποδομών.

2.2. Τα μέτρα που αποτελούν αυτό το υποπρόγραμμα συμπληρώνονται με συναφή μέτρα που θα συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό και στην ενίσχυση των γεωργικών δομών και στη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας και του αγροτικού περιβάλλοντος, όπως προβλέπεται από τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 797/85 και 1975/82 και από ορισμένα μέτρα που περιλαμβάνονται στο υποπρόγραμμα του ΜΟΠ για τον πρωτογενή τομέα (κτηνοτροφία, τεχνική στήριξη, έρευνα, διάδοση γνώσεων, κλπ.). Αυτό το υποπρόγραμμα θα χρηματοδοτηθεί από την Κοινότητα, πράγμα που θα επιτρέψει να αναπτυχθούν συνολικά οι εσωτερικές περιοχές και τα νησιά.

Διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας

2.3. Όσον αφορά τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας, τα μέτρα αφορούν ορισμένα αρδευτικά έργα που θα διευκολύνουν την αναπροσαρμογή και τη διαφοροποίηση της παραγωγής. Ωστόσο, για να δοθούν κίνητρα στον πληθυσμό

να παραμείνει επί τόπου, τα μέτρα στον γεωργικό τομέα συμπληρώνονται με μέτρα που θα αυξήσουν το επίπεδο των εισοδημάτων με τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων. Έτσι, οι παρεμβάσεις που προβλέπονται για το δασικό τομέα, οι αγροτικές υποδομές (αγροτικό οδικό δίκτυο, ύδρευση, ηλεκτροδότηση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων) που θα βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης σε αυτές τις περιοχές και τις συνθήκες εργασίας στο γεωργικό τομέα, η ανάπτυξη του τοπικού αγροτικού τουρισμού, της βιοτεχνίας, και της αξιοποίησης ήπιων μορφών ενεργείας, συμβάλλουν άμεσα στη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας και στην ανάπτυξη πολλαπλών δραστηριοτήτων στις εσωτερικές περιοχές.

Αρδευση

2.4. Αυτό το υποπρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης μια σειρά αρδευτικών έργων για μια συνολική έκταση 8.362 εκταρίων. Ο εκσυγχρονισμός και η ανανέωση του αρδευτικού δικτύου που ήδη υπάρχει αφορά μια έκταση 3.362 εκταρίων ενώ η πραγματική επέκταση των δικτύων (νέα δίκτυα) θα καλύψει τη διαφορά μεταξύ αυτών των δυο προηγούμενων στοιχείων, δηλαδή 5.000 εκτάρια. Η συνολική επιφάνεια εκτείνεται στις 89 περιμέτρους που έχουν προσδιοριστεί σαφώς.

2.5. Τα αρδευτικά έργα που θα αφορούν συλλογικούς εξοπλισμούς (αγωγούς και συλλογικά δίκτυα διανομής, καθώς και τα συναφή συστήματα αποστράγγισης) κατανέμονται μεταξύ των τεσσάρων επί μέρους περιφερειών του προγράμματος, όπως αναφέρεται στον πίνακα Δ.

Πίνακας Δ : Κατανομή των αρδευτικών έργων στις εσωτερικές περιοχές

Επί μέρους περιφέρειες	Επιφάνεια προς άρδευση (εκτάρια) συμπεριλαμβανομένου του εκσυγχρονισμού		Αριθμός δικαιούχων εκμεταλλεύσεων	Κατανομή του κόστους %
	εκτάρια	%		
Ήπειρος	805	10		7
Αιτωλοακαρνανία	480	6	1.300	7
Ιόνια νησιά	1.368	16	1.200	17
Πελοπόννησος	5.709	68	8.500	69
Σύνολο	8.362	100	11.000	100

Η αρδευόμενη επιφάνεια σε όλη την περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου καλύπτει σήμερα έκταση 230.000 εκταρίων και η πραγματική επέκταση του αρδευτικού δικτύου, στο πλαίσιο αυτού του υποπρογράμματος ανέρχεται μόνο στο 2,2% των επιφανειών που αρδεύονται σήμερα. Ως εκ τούτου, υπολογίζεται ότι αυτή η άρδευση θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο στην ισορροπία των γεωργικών αγορών, στο βαθμό που πρόκειται για ενέργειες μικρής εμβέλειας στις εσωτερικές περιοχές που χαρακτηρίζονται

γενικά από μικρή παραγωγικότητα και δυσμενείς συνθήκες εκμετάλλευσης.

2.6. Ο πίνακας Ε αναφέρει την κατανομή των καλλιεργειών στο εσωτερικό της συνολικής επιφάνειας των 8.362 εκταρίων, και η οποία θα καλυφθεί εξ ολοκλήρου από τα εν λόγω αρδευτικά έργα. Το σημείο 1.6. του υποπρογράμματος 1 επεξηγεί το περιεχόμενο των στηλών Β, Γ, Δ και Ε.

Πίνακας Ε : Άρδευση στις εσωτερικές περιοχές : Χρησιμοποίηση του εδάφους στο εσωτερικό των περιοχών άρδευσης (σε εκτάρια)

(Α) Καλλιέργειες	(Β)		(Γ)	(Δ)	(Ε)
	Συνολική	Σημερινή κατανομή αρδευόμενη έκταση	Προβλεπόμε- νη κατανομή στο πλαίσιο του ΜΟΠ	Διαφορά με- ταξύ (Γ) και (Δ)	
Σιτηρά	3.200	0	428	+ 428	
Χορτοδοτικές καλλιέργειες	1.981	1.621	4.880	+ 3.259	
Λαχανικά εποχής (1)	385	380	380	0	
Λαχανικά εκτός εποχής (1)	0	0	207	+ 207	
Καπνός	290	200	305	+ 105	
Άλλες ετήσιες καλλιέρ- γειες (2)	516	110	521	+ 411	
Αμπέλια (όλων των κατηγο- ριών)	225	80	74	- 6	
Ελαιώνες	864	510	504	- 6	
Εσπεριδοειδή	349	349	538	+ 189	
Άλλα (3)	552	112	525	+ 413	
ΣΥΝΟΛΟ	8.362	3.362	8.362	5.000	

- Σημείωση : (1) Καθώς και οι νωπές τομάτες
 (2) Πατάτες, αραχίδα, βρώσιμα οσπριοειδή (φασόλια, μπιζέλια, κουκιά)
 Η άρδευση αφορά κυρίως τις πατάτες και την αραχίδα.
 (3) Άλλα : οπωροφόρα δένδρα (αχλαδιές, μηλιές), μικρόκαρπα (κεράσια, βύσινα, μούρα, κλπ.),
 σουκιές, αχτινίδια, ξηροί καρποί (αμύγδαλα, καρύδια, φουντούκια, δαμάσκηνα), φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά.

2.7. - Για να επιτευχθεί ο απαραίτητος έλεγχος της παραγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 2088/85, οι ακόλουθες αρχές πρέπει να διέπουν την υλοποίηση των ενεργειών άρδευσης στις εσωτερικές περιοχές.

Είναι δυνατό να προβλεφθούν μέτρα που περιλαμβάνουν τόσο τον εκσυγχρονισμό του ήδη υπάρχοντος αρδευτικού δικτύου στο οποίο χρησιμοποιούνται δαπανηρές και παλιές μέθοδοι όσο και επέκτασή του. Ωστόσο, η επέκταση του αρδευτικού δικτύου αντιμετωπίζει δυο περιορισμούς:

- α) Η επέκταση της άρδευσης προς τους αμπελώνες για την παραγωγή κρασιού και σταφίδων, δεν είναι αποδεκτή.
- β) Η επέκταση της άρδευσης σε καλλιέργειες οπωροφόρων δένδρων ή η χρησιμοποίηση της άρδευσης για να αναπτυχθούν οι καλλιέργειες οπωροκηπευτικών, ιδίως όταν αυτές οι παραγωγές επωφελοούνται από μια κοινή οργάνωση της αγοράς, πρέπει να πραγματοποιηθούν με εξαιρετική σύνεση. Η αύξηση της παραγωγής γίνεται αποδεκτή μόνο για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της αυξημένης τοπικής κατανάλωσης ή για τα προϊόντα τα οποία δεν υπάγονται σε κοινή οργάνωση της αγοράς (κεράσια, βύσινα, ξηροί καρποί, λάχανα, καρότα, κρεμύδια, πατάτες, μπιζέλια, φασόλια, σαλάτες, αγγούρια, κλπ.).

2.8. Οι προσανατολισμοί που καθορίζονται στον πίνακα Ε αντιστοιχούν στις προτάσεις του αρχικού σχεδίου του ΜΟΠ που έχει υποβληθεί στην Επιτροπή.

Διαπιστώνεται ότι οι ενέργειες άρδευσης στις εσωτερικές περιοχές που καλύπτει αυτό το ΜΟΠ συμφωνούν με

τις αρχές της ΚΓΠ και θεωρούνται οι κατάλληλες για τη συγκεκριμένη περιφέρεια. Η άρδευση θα αποτελέσει το μέσο για τη διαφοροποίηση των καλλιεργειών, ιδίως ξεκινώντας από τα σιτηρά, τους αμπελώνες και τους ελαιώνες προς τις χορτοδοτικές καλλιέργειες καταρχήν και, ως ένα μικρότερο βαθμό, προς την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, τις πατάτες, την αραχίδα και τα λαχανικά με την κατάλληλη επιλογή των ειδών, των ποικιλιών και των χρονοδιαγραμμάτων παραγωγής. Η επέκταση της άρδευσης γίνεται ωστόσο αποδεκτή για τα λαχανικά εκτός εποχής μόνο όταν αφορά τα είδη που δεν υπάγονται σε κοινή οργάνωση της αγοράς ή όταν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της τοπικής αγοράς. Για τον καπνό η άρδευση πρέπει να αποτελέσει το μέσο για τη μετατροπή της ποικιλίας μόνο προς τις ποικιλίες Βιρτζίνια ή Μυρωδάτα Αγρινίου. Σχετικά με τα εσπεριδοειδή, η επέκταση (180 εκτάρια) γίνεται αποδεκτή εφόσον αποτελεί στοιχείο του προγράμματος εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΠΚ) αριθμ. 2511/69, που θεωρείται ως συναφές μέτρο του ΜΟΠ (βλέπε παρατηρήσεις στο σημείο 1.10).

2.9. Για να εξασφαλιστεί η παρακολούθηση των ενεργειών άρδευσης σύμφωνα με τις αρχές που πρέπει να διέπουν το έλεγχο της γεωργικής παραγωγής, ισχύουν τα σημεία 1.11 έως 1.13 ανάλογα με τις απαιτήσεις αυτού του υποπρογράμματος.

Δασικός τομέας

2.10. Ο δασικός τομέας παρουσιάζει ενδιαφέρουσες δυνατότητες ανάπτυξης. Ωστόσο, για να αναπτυχθούν αυτές οι δυνατότητες πρέπει να καταβληθεί προηγουμένως σημαντική

τη προσπάθεια προστασίας, διευθέτησης και βελτίωσης των δασών. Οι προσπάθειες αφορούν επίσης την αναδάσωση, τη βελτίωση του δάσους, την προστασία των δασών, του εδάφους, τη δημιουργία δασικών οδικών δικτύων καθώς και την αύξηση των δυνατοτήτων απασχόλησης του πληθυσμού στις ορεινές περιοχές. Εξάλλου, κατά τη δεύτερη περίοδο εφαρμογή του ΜΟΠ έχουν προβλεφθεί πιο φιλόδοξα μέτρα για να εξασφαλιστεί η καλύτερη ανάπτυξη αυτού του τομέα.

Η στήριξη των τουριστικών δραστηριοτήτων και των αγροτικών υποδομών

2.11. Τα μέτρα που προβλέπονται σε συνδυασμό με τη στήριξη των τουριστικών δραστηριοτήτων αποσκοπούν στο να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη πολλαπλών δραστηριοτήτων εκ μέρους των γεωργών. Πρόκειται για μέτρα αποκατάστασης των κτιρίων που ανήκουν στην εθνική πολιτιστική κληρονομιά και που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από τουριστικής πλευράς, καθώς και για τη βελτίωση και την κατασκευή καταλυμάτων για να βελτιωθούν οι δυνατότητες στέγασης των τουριστών στις αγροτικές τουριστικές περιοχές οι οποίες, παρόλο που είναι λιγότερο ανεπτυγμένες, διαθέτουν δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης. Η υλοποίηση αγροτικών υποδομών (οδικό δίκτυο, ύδρευση, ηλεκτροδότηση) θα ωφελήσει άμεσα τους κατοίκους της περιφέρειας και κυρίως τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με αποτέλεσμα να αυξηθεί η παραγωγικότητά τους. Αυτά τα μέτρα παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξης και αναζωογόνησης των εν λόγω περιοχών. Το ίδιο ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης και η

προσπάθεια κατάρτισης που συνδέεται ουσιαστικά με τον αγροτικό τουρισμό. Το σύστημα τεχνικής στήριξης και αξιοποίησης που καλύπτει το σύνολο της περιφέρειας, θα ωφελήσει τις εσωτερικές περιοχές με την εφαρμογή πιο σύγχρονων μεθόδων παραγωγής και με τον αναπροσαρμοστικό της παραγωγής για να μη δημιουργηθούν πλεονάσματα και να μην υπάρξουν δυσμενείς επιπτώσεις για το περιβάλλον.

Ηπιες μορφές ενέργειας

2.12. Προβλέπεται η αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας (ηλιακή) για την μείωση του κόστους παραγωγής κηπευτικών που καλλιεργούνται υπό κάλυψη εκτός εποχής.

Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις

2.13. Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις που αφορούν τα μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτό το υποπρόγραμμα, περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα 1.

Πίνακας-Ζ : Εσωτερικές περιοχές και νησιά

Μέτρα	συνολικό κόστος (χιλ. ECU)		
	1986-1988	1989-1992	Σύνολο
1. Άρδευση	2.916	25.731	28.647
2. Δασοκομία	1.288	15.960	17.248
3. Αγροτικό οδικό δίκτυο	2.974	3.833	6.807
4. Ηλεκτροδότηση αγροτικών πε- ριοχών	3.119	7.402	10.521
5. Ύδρευση	7.466	2.497	9.963
6. Αποκατάσταση παραδοσιακών κτιρίων	163	657	820
7. Αγροτικά καταλύματα	136	1.510	1.646
8. Αγροτικός τουρισμός	0	2.630	2.630
9. Κατάρτιση/Ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο	50	432	482
10. Τουριστικές υποδομές	583	1.726	2.311
11. Θερμοκήπια	0	1.700	1.700
Σύνολο	18.695	64.280	82.975
Συνεισφορά ΕΟΚ	11.125	40.931	52.055

III. Υποπρόγραμμα 3: Προστασία και ανάπτυξη των θαλάσσιων και αλιευτικών πόρων

3.1. Στόχος αυτού του υποπρογράμματος είναι να προστατεύσει και να αναπτύξει τους αλιευτικούς πόρους και

τους πόρους των λιμνοθαλασσών της περιφέρειας, ιδίως με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει η υδατοκαλλιέργεια και η αλιεία στις λιμνοθάλασσες και στις κλειστές θάλασσες, καθώς και με την εξυγίανση και την προστασία του αλιευτικού στόλου και με την κατάρτιση του εργατικού δυναμικού.

3.2. Το σημαντικότερο μέρος των δραστηριοτήτων αυτού του υποπρογράμματος διεξάγονται στις δυναμικές περιοχές της λιμνοθάλασσας του Μεσολογίου και των λιμνοθαλασσών του Αμβρακικού κόλπου. Η επιτροπή παρακολούθησης θα μεριμνήσει ώστε η υλοποίηση ορισμένων μέτρων αυτού του υποπρογράμματος να μην έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον αυτών των περιοχών. Για το σκοπό αυτό, η εκτέλεση των εργασιών για την αξιοποίηση των λιμνοθαλασσών και των εκκολαπτηρίων που βρίσκονται στους υδροβιότοπους η σημασία των οποίων είναι διεθνώς αναγνωρισμένη, θα εκτελεστούν μόνο αφού γίνει προηγουμένως εκτίμηση των επιπτώσεων τους στο περιβάλλον, σύμφωνα με το σημείο II, 8 ανωτέρω.

3.3. Για να επιτευχθούν οι στόχοι που αναφέρονται ανωτέρω, το ΜΟΠ αποσκοπεί:

α) στο να αναπτύξει ένα πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των μονάδων υδατοκαλλιέργειας στις λιμνοθάλασσες με την αναπροσαρμογή των παραδοσιακών μεθόδων (εκτατική υδατοκαλλιέργεια) και στο να ενθαρρύνει ιδίως την κοχχυλοκαλλιέργεια και την καλλιέργεια χελιών.

Στο να δημιουργήσει εκκολαπτήρια που προορίζονται να τροφοδοτήσουν ιδίως τις μονάδες υδατοκαλλιέργειας

της περιφέρειας και τις λιμνοθάλασσες τις οποίες εκμεταλλεύονται οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί της περιφέρειας.

Η αξιοποίηση των λιμνοθαλασσών της περιφέρειας πρέπει να συμβάλει ευρέως στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

- β) στο να αποσυμφορήσει τον παράκτιο αλιευτικό στόλο που αποτελείται από μεγάλο αριθμό αλιευτικών πλοίων τα οποία αλιεύουν σε μικρή απόσταση από τις ακτές και που εξαντλούν, λόγω των δραστηριοτήτων τους, τους θαλάσσιους πόρους.

Αυτό το μέτρο προβλέπει την οριστική απόσυρση 160 περίπου μικρών μηχανότρατων μήκους λιγότερου των 12 μέτρων, τα οποία δεν επωφελούνται από τα κοινοτικά μέτρα που εφαρμόζονται σε αυτόν τον τομέα (Κανονισμός 4028/86).

- γ) στο να ενθαρρύνει την κατασκευή πρόχειρων αλιευτικών καταφυγίων καθώς και τον εκσυγχρονισμό των καταφυγίων που υπάρχουν σήμερα για τον αλιευτικό στόλο, για να εξασφαλιστούν καλές συνθήκες εργασίας και ασφάλειας για τα πλοία του στόλου που αλιεύουν στην περιφέρεια.

3.4. Τα μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτό το υποπρόγραμμα πρέπει να συμφωνούν με τους στόχους και τους κανόνες των κοινοτικών πολιτικών και να εντάσσονται στα προγράμματα που προβλέπονται από αυτές τις πολιτικές.

3.5. Τα προαναφερόμενα μέτρα πρέπει να συνοδεύονται από σημαντικές ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης. Τα προγράμματα κατάρτισης απευθύνονται στα υπεύθυνα

επιστημονικά και τεχνικά στελέχη του τομέα της διαχείρισης, ιδίως για τη υδατοκαλλιέργεια, αλλά και στους αλιείς και υδατοκαλλιεργητές.

3.6. Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις για τα μέτρα που αποτελούν μέρος αυτού του υποπρογράμματος παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας Η : Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια

Μέτρα	συνολικό κόστος (χιλ. ΕΕΥ)		
	1986-1988	1989-1992	σύνολο
1. Αξιοποίηση των λιμνοθαλασσών	3.224	13.876	17.100
2. Υδατοκαλλιέργεια	0	2.000	2.000
3. Εκκολαπτήρια	510	2.157	2.667
4. Απόσυρση αλιευτικών πλοίων	482	2.860	3.342
5. Πρόχειρα καταφύγια	1.724	2.991	4.715
6. Επαγγελματική κατάρτιση	291	1.289	1.580
ΣΥΝΟΛΟ	6.231	25.173	31.404
Κοινοτική συνδρομή	4.264	17.207	21.471

IV. Υποπρόγραμμα 4: Ανάπτυξη του τουρισμού

4.1. Οι γενικοί στόχοι αυτού του υποπρογράμματος που αφορά, εκτός από τις εσωτερικές ζώνες και τους περισσότερους νομούς της περιφέρειας οι οποίοι διαθέτουν

πόρους και σημαντικές δυνατότητες--τουριστικής ανάπτυξης, διαρθρώνονται κυρίως γύρω από τα ακόλουθα σημεία:

- τη δημιουργία ή την αύξηση των δυνατοτήτων στέγασης μικρών και μεσαίων διαστάσεων, σε περιοχές που δεν έχουν αναπτυχθεί, οι οποίες ωστόσο διαθέτουν αξιοσημείωτα τουριστικά πλεονεκτήματα,
- την ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας του τουρισμού και των συναφών υπηρεσιών,
- την επίλυση των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί με την αύξηση των τουριστικών ρευμάτων και με τη συγκέντρωσή τους σε ορισμένες περιφέρειες.

Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται σ' αυτό το υποπρόγραμμα αντιστοιχούν στις παρεμβάσεις που έχουν εξεταστεί στο πλαίσιο του υποπρογράμματος "εσωτερικές περιοχές και νησιά".

4.2. Η δημιουργία λιμένων για τα σκάφη αναφυκής στα Ιονια νησιά και στη Πελοπόννησο αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Η κατασκευή αυτών των μαρινών πρέπει να συμβάλει στη δημιουργία περίπου 500 μόνιμων θέσεων απασχόλησης και να έχει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στις άλλες εμπορικές δραστηριότητες αυτών των περιοχών. Αναμένεται ότι τα έργα διευθέτησης ορισμένων ιαματικών πηγών της Πελοποννήσου θα έχουν τις ίδιες επιπτώσεις στην απασχόληση και στις εμπορικές και ξενοδοχειακές δραστηριότητες της περιοχής. Η αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής θα συμβάλει στο να παρατείνεται η διάρκεια διαμονής των τουριστών και στο να ενισχυθεί η τοπική

οικονομία της περιφέρειας.

4.3. Συγχρόνως, για να εξασφαλιστεί η επιτυχία του υποπρογράμματος προβλέπεται να αυξηθούν οι δυνατότητες στέγασης κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΜΟΠ, σε 3.500 περίπου κρεβάτια, στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές από τουριστικής πλευράς οι οποίες ωστόσο διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, έτσι ώστε να φθάσουν στο επίπεδο της περιφέρειας. Η υλοποίηση αυτού του μέτρου θα γίνει με βάση τις διατάξεις του νόμου 1262/82 που προβλέπει τη χορήγηση επιδοτήσεων της τάξης του 35% κατά μέσο όρο του συνολικού κόστους της επένδυσης.

4.4. Επιπλέον, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη προώθηση του τουρισμού της περιφέρειας καθώς και στην προστασία των ευαίσθητων σε οικολογικό και περιβαλλοντικό επίπεδο περιοχών. Αντιπροσωπευτικά της μέριμνας αυτής είναι το μέτρο για την προστασία της θαλάσσιας κελώνας της Ζακύνθου, καθώς και του βιοτόπου της, που προβλέπει την προστασία των πιο ευαίσθητων περιοχών καθώς και τη δημιουργία ενός κέντρου πληροφόρησης για τους τουρίστες και ενός επιστημονικού κέντρου. Παρόμοια μέτρα προβλέπονται για τη διευθέτηση των σπηλαίων των Καλαβρύτων και της Αργολίδας. Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται σε θέματα περιβάλλοντος θα συμβάλουν στο να διατηρηθεί η πανίδα και η χλωρίδα της περιφέρειας, καθώς και η ποιότητα του περιβάλλοντος στον Αμβρακικό κόλπο.

Η επιτροπή παρακολούθησης θα φροντίσει ειδικότερα να εκτιμήσει σε γενικές γραμμές τις επιπτώσεις αυτού του υποπρογράμματος στο περιβάλλον, θα επιδιώξει επίσης να

εξασφαλίσει το ότι οι τουριστικές επενδύσεις (ειδικότερα τα ξενοδοχεία) είναι σύμφωνες με τις υπάρχουσες ή τις προβλεπόμενες υποδομές (σύστημα ύδρευσης, αποχετευτικό σύστημα). Η επιτυχία αυτού του υποπρογράμματος εξαρτάται επίσης σε μεγάλο βαθμό από την κατάρτιση ενός ειδικευμένου προσωπικού υψηλού επιπέδου. Αυτά τα μέτρα κατάρτισης των ατόμων θα έχουν αποτελέσματα ειδικότερα κατά τη δεύτερη φάση εκτέλεσης του προγράμματος.

Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις

4.5. Οι χρηματοδοτικές εκτιμήσεις που αφορούν αυτά τα μέτρα, περιγράφονται στον πίνακα θ κατωτέρω:

Πίνακας θ : Τουρισμός

Μέτρα	συνολικό κόστος (χιλ. ECU)		
	1986-1988	1989-1992	σύνολο
1. Μαρίνα	2.040	13.800	15.840
2. Ιαματικές πηγές	966	3.701	4.667
3. Αρχαιολογικοί χώροι	2.813	9.014	11.827
4. Προώθηση του τουρισμού	1.044	1.156	2.200
5. Εργαστήριο αναπαραγωγής έργων τέχνης	0	667	667
6. Σπήλαια	192	186	360
7. Εθνικός δρυμός Ζακύνθου	55	1.412	1.467
8. Περιβάλλον	34	102	136
9. Κατάρτιση	0	1.779	1.779
10. Στέγαση τουριστών	0	24.933	24.933
Σύνολο	7.144	56.752	63.896
Κοινοτική συνδρομή	4.544	26.638	31.182

V. Υποπρόγραμμα 5: Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας και του ενεργειακού τομέα

5.1. Αυτό το υποπρόγραμμα είναι, από χρηματοδοτικής πλευράς, το σημαντικότερο του ΜΟΠ. Αυτή η κατάσταση αντανακλά τόσο το δυναμικό της περιφέρειας όσο και την ισχυρή θέληση των αρχών να προωθήσουν την ανάπτυξη της περιφέρειας δίνοντας νέα ώθηση στις παραγωγικές επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι δυνατότητες που προσφέρονται διαφέρουν αισθητά μέσα στην ίδια την περιφέρεια, εφόσον οι περιοχές της Πάτρας, της Κορίνθου και της Αρτας συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος της βιομηχανικής δραστηριότητας, ενώ οι ορεινές περιοχές χαρακτηρίζονται από μικρό βαθμό εκβιομηχάνισης.

5.2. Τα προβλεπόμενα μέτρα διαφέρουν γύρω από δυο κύριους στόχους:

- α) να εξασφαλιστεί η τόνωση των παραγωγικών επενδύσεων στο πλαίσιο του νόμου 1262/82,
- β) να βελτιωθούν η αποδοτικότητα και οι τεχνολογικές και εμπορικές δυνατότητες των επιχειρήσεων.

5.3. Όσον αφορά τις παραγωγικές επενδύσεις, πρέπει να τονωθούν οι επενδύσεις οι οποίες υπόσχονται πολλά στον τομέα της απασχόλησης και της χρησιμοποίησης των προηγμένων τεχνολογιών, όπως προβλέπετο από την εφαρμογή του νόμου 1262/82 σχετικά με το ελληνικό εθνικό καθεστώς ενισχύσεων για περιφερειακούς σκοπούς. Η Επιτροπή Παρακολούθησης θα φροντίσει ώστε να υπάρχει στενή σχέση μεταξύ αυτών των επενδύσεων και των μέτρων που

εφαρμόζονται στο πλαίσιο του ΜΟΠ Πληροφορικής.

Παράλληλα με αυτή την προσπάθεια προσέλκυσης των παραγωγικών επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα με βάση το νόμο 1262/82, θα αξιοποιηθεί επίσης ο ρόλος του δημοσίου τομέα στη διαδικασία ανάπτυξης χάρη στην ενεργό συμμετοχή του στην τόνωση των επενδύσεων.

5.4. Όσον αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, θα προσφερθεί διοικητική μέριμνα σε πολλά επίπεδα με ένα σύνολο συναφών μέτρων για:

- τη δημιουργία εταιριών για την παροχή υπηρεσιών στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και κέντρων καινοτομίας (δωρεάν και/ή επί πληρωμή υπηρεσίες στις επιχειρήσεις).
- την ανάπτυξη των υπηρεσιών που είναι κοινές σε πολλές επιχειρήσεις (κοινή χρησιμοποίηση των γραφείων και του εξοπλισμού, ανεφοδιασμός σε πρώτες ύλες, διαχείριση και εκτέλεση των παραγγελιών, προώθηση των πωλήσεων, κλπ.).
- την τεχνική ενίσχυση και παροχή συμβουλών (καινοτομίες, σχεδιασμός των προϊόντων, προώθηση)
- την ανάπτυξη της διαχείρισης με βάση τις μεθόδους της πληροφορικής (τεχνική ενίσχυση, επεξεργασία προγραμμάτων και απόκτηση υλικού).

5.5. Αυτή η σημαντική προσπάθεια προς όφελος των παραγωγικών επενδύσεων και του εκσυγχρονισμού της βιομηχανικής και βιοτεχνικής δομής θα επωφεληθεί των ενεργειών που προκύπτουν από την εφαρμογή του υποπρογράμματος "υποδομές" το οποίο μέσω της δράσης του

στον τομέα των επικοινωνιών ειδικότερα, εξασφαλίζει την αποδοτικότητα αυτών των προσπαθειών και του ΜΟΠ πληροφορικής που συγκεντρώνει το σύνολο των καταρτίσεων των σχετικών με τις τεχνολογίες πληροφόρησης.

5.6. Στον τομέα της ενέργειας, το υποπρόγραμμα αποβλέπει στην πλήρη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η περιφέρεια, και πιο συγκεκριμένα, έχει ως στόχο:

- να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη του ηλεκτρικού δικτύου σε ορισμένα μέρη της περιφέρειας, καθώς και η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας ιδίως στην Ηπειρο,
- να περατωθεί η κατασκευή ενός υδροηλεκτρικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής, που θα είναι βοηθητικός του σταθμού που ήδη υπάρχει στο Πουρνάρι στον ποταμό Άραχο. Πρέπει να γίνει μια εκτίμηση του αντίκτυπου στο περιβάλλον σύμφωνα με το σημείο II 8 ανωτέρω.

Αυτά τα μέτρα που θα δημιουργήσουν νέες θέσεις απασχόλησης, επιτρέπουν να καλυφθούν οι αυξανόμενες ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αλλά και να ενισχυθεί η τροφοδότηση σε ηλεκτρικό ρεύμα των μειονεκτικών περιφερειών ή ακόμα και να ηλεκτροδοτηθούν οι απομακρυσμένες περιοχές.

5.7. Στο βιομηχανικό τομέα, οι παρεμβάσεις θα αφορούν την υλοποίηση έργων υποδομής που είναι αναγκαία στην παράκτια βιομηχανική περιοχή του Αστακού. Αυτό το σχέδιο, το οποίο έχει καταρτιστεί από την Ελληνική τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης, περιλαμβάνει έργα διευθέτησης στον βιομηχανικό τομέα που θα εκτελεστούν εκτός του ΜΟΠ στο

πλαίσιο του νόμου 162/82. Πρόκειται κυρίως για την παραγωγή παλαιοσίδερων από παλιά πλοία, που είναι προϊόντα για τα οποία η κοινότητα παρουσιάζει έλλειμμα. Η χρησιμοποίηση αυτών των παλαιοσίδερων δεν θα οδηγήσει σε καμία αύξηση των δυνατοτήτων παραγωγής χάλυβα. Η εκτέλεση αυτού του σχεδίου είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις τοπικές ανάγκες του νομού Αιτωλοακαρνανίας, δεδομένου ότι το σχέδιο αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία 800 περίπου νέων θέσεων απασχόλησης. Η χρηματοδότηση αυτού του σχεδίου θα γίνει μόνον αφού γίνει μια μελέτη κόστους-κέρδους που το αφορά.

5.8. Τέλος, προβλέπεται μια σημαντική προσπάθεια κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού. Κατ'αρχήν αυτή η ενέργεια θα θέσει στη διάθεση των ΜΜΕ οικονομικούς φορείς οι οποίοι είναι οι καταλληλότεροι για τη διαχείριση των διαδικασιών αναπροσαρμογής και εκσυγχρονισμού, με την παροχή συμβουλών σχετικά με ορισμένα προβλήματα κατά προτεραιότητα, μεταξύ των οποίων οι νέες τεχνολογίες, ο έλεγχος της ποιότητας, η προώθηση και η σύλληψη των προϊόντων. Εξάλλου, πρόκειται επίσης για μέτρα κατάρτισης τα οποία είναι κατάλληλα είτε για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ηλιακά συστήματα, ατομική ενέργεια) είτε για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής ή για τη διαχείριση των συστημάτων της βιοτεχνολογίας.

Οι χρηματοδοτικές επιπτώσεις

5.9. Οι χρηματοδοτικές επιπτώσεις σχετικά με τα μέτρα

που περιλαμβάνονται σε αυτό το υποπρόγραμμα αναφέρονται στον πίνακα I κατωτέρω:

Πίνακας I : Βιομηχανία και ενέργεια

Μέτρα	συνολικό κόστος (χιλ. ECU)		
	1986-1988	1989-1992	σύνολο
1. Ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις	6.011	130.322	136.333
2. Δημόσιες παραγωγικές επενδύσεις	0	11.430	11.430
3. Εταιρίες παροχής υπηρεσιών	21	3.179	3.200
4. Χρηματοδότηση από τρίτους οργανισμούς	14	2.119	2.133
5. Εκσυγχρονισμός προϊόντων	123	877	1.000
6. Σχεδιασμός και προϊόντα διαφήμισης	83	1.917	2.000
7. Κοινές υπηρεσίες για τις ΜΜΕ	133	4.200	4.333
8. Διαχείριση με βάση τις μεθόδους της πληροφορικής	124	1.542	1.666
9. Δίκτυο διανομής ενέργειας, παραγωγή ενέργειας	18.352	4.650	23.002
10. Κατάρτιση	5.760	22.690	28.450
11. Υδροηλεκτρικός σταθμός	0	6.420	6.420
12. Θαλάσσια βιομηχανική ζώνη	2.823	14.264	17.087
13. Βιοτεχνία	3	1.388	1.391
Σύνολο	33.447	204.998	238.445
Κοινοτική συνδρομή	18.940	89.806	108.746

VI. Υποπρόγραμμα 6: Βελτίωση της υποδομής

6.1. Η σημαντική συμβολή που παρέχουν τα ΜΟΠ στην υποδομή δικαιολογείται από τη γεωγραφική διάσπαρση της περιφέρειας που αποτελείται από δυο μεγάλες ενότητες (την

Πελοπόννησο και την περιοχή Ηλείου/Αιτωλίας-Ακαρνανίας) και από ένα αρχιπέλαγος (τα νησιά του Ιονίου), από την ανισορροπία που υπάρχει μέσα στις περιφέρειες, που τονίζεται ακόμη περισσότερο από τον ορεινό χαρακτήρα της περιοχής. Τα μέτρα που προτείνονται δυνάμει του υποπρογράμματος αυτού σκοπό έχουν την αξιοποίηση των φυσικών πόρων και του δυναμικού της περιφέρειας, το να πάψει να είναι απομονωμένη και την ενίσχυση των άλλων τομεακών δράσεων που διεξάγονται στα πλαίσια των προηγούμενων υποπρογραμμάτων.

6.2. Το ΜΟΠ προτίθεται να συμβάλει στο να δοθεί μια απάντηση στην ανεπάρκεια της επικοινωνίας που υπάρχει μεταξύ της Ηλείου και της Αιτωλοακαρνανίας αφενός και της Πελοποννήσου αφετέρου.

Η σύνταξη προπαρασκευαστικών μελετών και η κατασκευή γέφυρας που να συνδέει το Ρίο και το Αντίρριο θα δώσουν νέα ώθηση στην ανάπτυξη της περιφέρειας και θα συμβάλουν στο να τεθεί τέρμα στην απομόνωση που υπάρχει στο δυτικό τμήμα της Ελλάδας.

6.3. Η βελτίωση του υπάρχοντος και η κατασκευή του οδικού δικτύου, καθώς και των λιμανιών και ο εκσυγχρονισμός του αεροδρομίου των Ιωαννίνων θα ανταποκριθούν στις ανάγκες που υπάρχουν για τη μεταφορά των κατοίκων και των τουριστών και θα τονίσουν τις προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής, που εξαρτάται κατά πολύ από το επίπεδο του οδικού δικτύου. Η διεξαγωγή εργασιών στο λιμάνι του Μεσολογγίου απαιτεί την προηγούμενη εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον της

περιοχής της λιμνοθάλασσας, σύμφωνα με το σημείο II.8 ανωτέρω. Ως προς τα μέτρα που σχετίζονται με την επεξεργασία και τον καθαρισμό των αποχετευτικών λυμάτων, καθώς και με την ύδρευση και την κατασκευή αποχετευτικού δικτύου, σκοπό θα έχουν την άμεση κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού, και τη συμβολή στη μείωση τόσο της μόλυνσης όσο και των κινδύνων για την υγεία.

6.4. Προβλέπεται επίσης η κατασκευή οικημάτων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και έρευνας που να σχετίζονται άμεσα με τους στόχους που ΜΟΠ και με την αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού της περιοχής (πανεπιστημιακά εργαστήρια, κατασκευή ινστιτούτων τεχνικής εκπαίδευσης, σχολικά κέντρα...). Το ΜΟΠ προβλέπει επίσης τη βελτίωση των υπηρεσιών υγιεινής και των κοινωνικών υπηρεσιών. Το μέτρο αυτό, που σκοπό έχει να τεθεί σε λειτουργία μια επαρκής ιατρική υποδομή, στην οποία να υπάρχει εύκολη πρόσβαση, καθώς και άλλα στοιχεία κοινωνικού εξοπλισμού, έχει εκτός από τις άμεσες επιπτώσεις για την ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού, άμεση συνέργια με τους στόχους των υποπρογραμμάτων για τον τουρισμό και για τις εσωτερικές και νησιώτικες ζώνες. Η εμβέλεια της ειδικής ενέργειας που αποφασίστηκε το Δεκέμβριο του 1986 από την Επιτροπή, μετά από το σεισμό της Καλαμάτας, και που λήγει το Δεκέμβριο 1987, παρατείνεται από παρόμοιες ενέργειες με τις ενέργειες που προβλέπονται στην απόφαση της Επιτροπής. Πρόκειται ουσιαστικά για ενέργειες που αφορούν την υποδομή και που συμβάλλουν στην ανοικοδόμηση της Καλαμάτας. Το ΜΟΠ

θα είναι σε θέση, κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης του, να προσδώσει μεγαλύτερη σημασία σε άλλες ενέργειες, που συνδέονται ειδικά με την Καλαμάτα, και που θα μπορούν να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης και του νομού Μεσσηνίας.

Οι χρηματοδοτικές προβλέψεις

6.5. Οι χρηματοδοτικές προβλέψεις που σχετίζονται με τα μέτρα αυτά διαγράφονται στον πίνακα Κ κατωτέρω:

Πίνακας Κ : Υποδομή

Μέτρα	συνολικό κόστος (χιλ. ECU)		
	1986-1988	1989-1992	σύνολο
1. Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου	2.449	0	2.449
2. Λιμάνια	3.420	5.060	8.480
3. Επεξεργασία και καθαρισμός των αποχετευτικών λυμάτων	10	1.257	1.267
4. Οδικό δίκτυο	11.354	13.073	24.427
5. Ύδρευση και αποχέτευση	3.179	13.711	16.890
6. Υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες	5.904	20.926	26.830
7. Εκπαιδευτικά οικήματα	11.285	11.588	22.873
8. Ανοικοδόμηση της Καλαμάτας	236	2.831	3.067
9. Εφοδιασμός	2.120	0	2.120
10. Αεροδρόμιο	22	1.978	2.000
Σύνολο	39.979	70.424	110.403
Κοινοτική συνδρομή	27.103	49.103	76.207

VII. Υποπρόγραμμα 7: Εφαρμογή

7.1. Η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου παίζει έναν σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της καλής εφαρμογής του ΜΟΠ. Στα πλαίσια του υποπρογράμματος αυτού προβλέπονται πιστώσεις για να τη διευκολύνουν στα καθήκοντά της.

7.2. Στην πρώτη φάση (μέχρι το 1988) η έμφαση θα δοθεί στη δημοσιότητα, που θα λαμβάνει υπόψη τους τελικούς δικαιούχους και τις μελέτες που προηγούνται της θέσης σε εφαρμογή των σημαντικών ενεργειών, καθώς και την εκτίμηση των μέτρων και την ανάλυση της συνεισφοράς τους, προκειμένου να ετοιμαστούν οι αναγκαίες τροποποιήσεις που θα προταθούν για τη δεύτερη φάση εφαρμογής του προγράμματος.

Καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος η επιτροπή θα παίζει επίσης ρόλο στην οικονομική ανασωπύρωση.

Εξάλλου, προβλέπονται πιστώσεις για την αγορά εξοπλισμού γραφείου (πληροφορική και τηλεπικοινωνίες) που έχει άμεση σχέση με τη θέση σε εφαρμογή του συστήματος παρακολούθησης του ΜΟΠ.

7.3. Η χρηματοδοτική πρόβλεψη που σχετίζεται με τις ενέργειες αυτές περιγράφεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας Α : Εφαρμογή

Μέτρα	Συνολικό κόστος σε χιλ. ECU		
	1986-1988	1989-1992	σύνολο
1. Μελέτες εφαρμογής	0	750	750
2. Μελέτες εκτίμησης	0	1.250	1.250
3. Οικονομική αναζωπύρωση	0	1.500	1.500
4. Διαφήμιση	0	500	500
5. Εξοπλισμός, έξοδα λειτουργίας, μετακίνησης, κλπ.	70	930	1.000
ΣΥΝΟΛΟ	70	4.930	5.000
Κοινοτική συνδρομή	49	3.451	3.500

Κεφάλαιο 3 : Το ΜΟΠ στο συνολικό του πλαίσιο

~~Ι. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ~~

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ι. Το σχέδιο χρηματοδότησης

1. Το σχέδιο χρηματοδότησης του ΜΟΠ Δ. Ελλάδας και Πελοποννήσου καθορίζει τη χρηματοδοτική συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των εθνικών αρχών με την έννοια του άρθρου 7, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2088/85. Για την περίοδο 1986-1988 περιλαμβάνει την χρηματοδοτική υλοποίηση για καθεένα από τα επτά υποπρογράμματα που συνθέτουν το ΜΟΠ Δ. Ελλάδας και Πελοποννήσου αναφέροντας για κάθε μέτρο το ποσό των πραγματοποιηθέντων δαπανών. Για την περίοδο 1989-1992,

II. Ο τρόπος χορήγησης της Κοινοτικής Συνδρομής

2. Όσον αφορά τη συνδρομή των Ταμείων (ΕΓΤΠΕ, Κοινωνικό Ταμείο και ΕΤΠΑ) και σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 14 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 2088/85:

α) Τα μέτρα που προβλέπονται στο σχέδιο χρηματοδότησης του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, αποτελούν εθνικό πρόγραμμα, για το οποίο υπάρχει κοινοτικό ενδιαφέρον με την έννοια του τίτλου ΙΙΙ, κεφάλαιο Ι, τμήμα 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 1787/84.

Η ανάληψη υποχρεώσεων στον προϋπολογισμό που σχετίζεται με το εν λόγω εθνικό πρόγραμμα, για το οποίο υπάρχει κοινοτικό ενδιαφέρον, όπως και οι αναλήψεις υποχρεώσεων που σχετίζονται με το κονδύλιο του προϋπολογισμού "ΜΟΠ" θα πραγματοποιηθούν με ετήσιες δόσεις σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 25 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1787/84 και 15 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2088/85. Τα ποσά που αναφέρονται στον πίνακα 1 αποτελούν τα στοιχεία αναφοράς για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων αυτών.

β) Τα μέτρα που προβλέπονται στο σχέδιο χρηματοδότησης του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, που χρηματοδοτούνται από το τμήμα προσανατολισμού του ΕΓΤΠΕ αποτελούν κοινές ενέργειες με την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 729/70. Επειδή αποτελούν κοινές ενέργειες δυνάμει του άρθρου 12 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ)

αριθμ. 2088/85, αποτελούν ένα ειδικό πρόγραμμα δράσης για την περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου. Οι διαδικασίες θέσης σε εφαρμογή του συγκεκριμένου προγράμματος θα περιγράφονται στη σύμβαση του προγράμματος του ΜΟΠ.

γ) Τα μέτρα που προβλέπονται στο σχέδιο χρηματοδότησης του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, που χρηματοδοτούνται ως σχέδιο ή ως ενέργειες (για παράδειγμα δυνάμει του Κοινωνικού Ταμείου, του κανονισμού 355/77 ή του κανονισμού 4028/86) θεωρείται ότι έχουν προτεραιότητα, επειδή αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου προγράμματος, υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι κανόνες, οι προσανατολισμοί και τα κριτήρια των Ταμείων και οι άλλες ειδικές διατάξεις εφαρμογής από τις αιτήσεις για συνδρομή. Από την πλευρά της η Επιτροπή θα προσέξει να μην υπάρξουν τροποποιήσεις των κριτηρίων ή των προσανατολισμών της θέσης σε εφαρμογή, από την πλευρά των Ταμείων, που θα υπάρξει περίπτωση να καυσητήσουν υπέρ το δέον τη χρηματοδότηση των μέτρων που συναπαρτίζουν το παρόν ΜΟΠ.

3. Προβλέπεται ότι, με την ευκαιρία της ανανεώρησης της σύμβασης του προγράμματος του ΜΟΠ, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα προβεί σε δήλωση των προθέσεων της σχετικά με τα κοινοτικά δάνεια που θα παρασχεθούν προς το ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου το 1986, 1987 και 1988. Στο παρόν ΜΟΠ, στο τρέχον στάδιο, τα ποσά που παρέχονται ως δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) και από το Νέο Κοινοτικό Μέσο (ΝΚΜ) μπορούν να δοθούν μόνο

κατ'εκτίμηση και εξαρτώνται ~~όλα~~ από τον ορισμό των συγκεκριμένων προγραμμάτων που είναι σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται για τα χρηματοδοτικά μέσα. Δεν προκαθορίζουν τα αποτελέσματα που θα έχει η συνήθης εκτίμηση που γίνεται από τις υπηρεσίες της Τράπεζας ούτε τις αποφάσεις του διοικητικού της συμβουλίου, ούτε και τις αποφάσεις του υπεύθυνου για το πρόγραμμα. Επίσης, η χρηματοδοτική συμμετοχή της Τράπεζας και του ΝΚΜ δεν περιορίζεται στις ενδείξεις που παρέχονται στο σχέδιο χρηματοδότησης. Προγράμματα που επί του παρόντος δεν έχουν προσδιοριστεί θα μπορούν σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου III.10 παρακάτω, να συμπεριληφθούν αργότερα σ' αυτό το ΜΟΠ προς χρηματοδότηση υπό μορφή δανείων από την ΕΤΕ ή του ΝΚΜ, χωρίς να προδικάζουν την χορήγηση κοινοτικών επιδοτήσεων εφόσον η Επιτροπή τα κρίνει σύμφωνα με τους στόχους του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου και εφόσον ανταποκρίνονται στα κριτήρια παρέμβαση της ΕΤΕ.

III. Λεπτομέρειες και Τροποποίηση του Σχεδίου Χρηματοδότησης

4. Το παρόν ΜΟΠ εγκρίνεται για περίοδο επτά ετών, όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο 1, παράγραφος 2.

Πριν από το τέλος του 1988 η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα υιοθετήσει τις λεπτομέρειες του κάθε υποπρογράμματος του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου για την περίοδο 1989-1993 και, μετά από διαβουλεύσεις με την ΕΤΕ, τα αντίστοιχα σχέδια

χρηματοδότησης, θα συνταχθεί για την ίδια περίοδο και τμήτα τροποποιητική σύμβαση του προγράμματος για τα ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου.

Ο συντελεστής της συμμετοχής της Κοινότητας στη χρηματοδότηση των ατομικών μέτρων και η επιλογή του τρόπου χρηματοδότησης (επιχορηγήσεις και δάνεια) μπορεί να αλλάξει κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής σε σχέση με την κατάσταση του 1986-1988.

5. Κατά τη διάρκεια της θέσης σε εφαρμογή του ΜΟΠ οι ελληνικές αρχές μπορούν να αποφασίσουν την τροποποίηση κατά 10% των εκτιμήσεων για τις περιόδους 1986-1988 και 1989-1992 στα πλαίσια του κάθε ετήσιου σχεδίου χρηματοδότησης για τα ατομικά μέτρα, υπο την προϋπόθεση ότι θα χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, ή δυνάμει του άρθρου 551 του προϋπολογισμού της Κοινότητας, ή θα χρηματοδοτούνται από το τμήμα Προσανατολισμού του ΕΓΤΠΕ ως προγράμματα δράσης με την έννοια της παραγράφου 4.β. ανωτέρω.

Η απόφαση αυτή πρέπει να ληφθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο κεφάλαιο 5 του παρόντος προγράμματος. Οι επανεκτιμήσεις αυτές δεν πρέπει να οδηγήσουν στην ουσιαστική τροποποίηση της ισορροπίας των συμβολών που προέρχονται από τις διαφορες πηγές χρηματοδότησης.

6. Οι ελληνικές αρχές μπορούν να τροποποιήσουν, στα επουσιώδη σημεία, την περιγραφή του περιεχομένου των μέτρων στα τεχνικά παραρτήματα και να προσδιορίσουν το που θα γίνει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα ή μια συγκεκριμένη

πραγματοποιητική δράση, όταν αυτό δεν γίνεται στα τεχνικά παραρτήματα, επίσης μπορούν να αλλάξουν τους υπεύθυνους των έργων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα αλλάξουν ούτε τη χρηματοδότηση ούτε τους συγκεκριμένους στόχους του μέτρου, ούτε τον χαρακτήρα του δικαιούχου, είτε είναι δημόσιος, είτε ιδιωτικός είτε δημοσίου δικαίου. Οι ελληνικές αρχές θα διασφαλίσουν, μαζί με την Επιτροπή, ότι οποιαδήποτε τροποποίηση προτείνουν δεν θα έχει επιπτώσεις αντίθετες προς τη θέση που εκφράζεται στην παράγραφο 4.γ. ανωτέρω.

7. Οι ανωτέρω τροποποιήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς να χρειαστεί να τροποποιηθεί το ΜΟΠ. Αντίθετα, εάν προταθεί:

- α) να τροποποιηθεί ουσιαστικά η περιγραφή του περιεχομένου ενός μέτρου, ή της τοποθεσίας που έχει ήδη οριστεί στα τεχνικά παραρτήματα,
- β) να αυξηθούν τα χρηματοδοτικά μέσα που προβλέπονται για ένα μέτρο πάνω από το 10% για την περίοδο 1986-1988 και 1989-1992,
- γ) να μην τεθεί σε εφαρμογή ένα μέτρο που είναι σημαντικό για την επιτυχία του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, ή να πραγματοποιηθεί σε επίπεδο που να ανέρχεται στο 50% το πολύ των δαπανών που έχουν προβλεφθεί για περίοδο διετή που αρχίζει από το 1988.
- δ) να προστεθούν μέτρα για την επίτευξη των στόχων ενός υποπρογράμματος τα οποία δεν περιλαμβάνονται στο ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, εκτός αν υπάρχουν διατάξεις που να προβλέπουν κάτι τέτοιο ρητά μέσα στο ΜΟΠ αυτό,

- ε) να τροποποιηθεί η ισορροπία των δαπανών που υπάρχει μεταξύ των επτά υποπρογραμμάτων του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου ή μεταξύ των διαφόρων πηγών χρηματοδότησης της Κοινότητας,
- ζ) να τροποποιηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές αγροτικής παραγωγής που διαγράφονται στο ΜΟΠ αυτό.

Τότε ανήκει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η απόφαση τροποποίησης του ΜΟΠ και, ενδεχομένως, η έγκριση μιας συμπληρωματικής σύμβασης προγράμματος ΜΟΠ.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

1. Η Επιτροπή Παρακολούθησης

1. Η Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία συμβάλλει στη θέση σε εφαρμογή του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου και συνεδριάζει στην περιοχή αυτή απαρτίζεται από αντιπροσώπους των συμβαλλομένων μερών στη σύμβαση του προγράμματος και αυτούς της ΕΤΕ. Η σύνθεση της επιτροπής και ο τρόπος λειτουργίας της θα προσδιοριστούν στη σύμβαση του προγράμματος.

2. Η Επιτροπή Παρακολούθησης έχει τα ακόλουθα καθήκοντα:

- α) να προωθήσει με άμεσο τρόπο την εφαρμογή του ΜΟΠ,
- β) να προωθήσει την καλή εκτέλεση του ΜΟΠ, και ιδίως τη διατήρηση του ολοκληρωμένου του χαρακτήρα, με διαβουλεύσεις που θα γίνουν μεταξύ των αρμοδίων αρχών,

να προετοιμάσει τις αποφάσεις που πρέπει να λάβουν, σε μεταγενέστερο στάδιο, άλλες αρμόδιες αρχές και ιδίως η Διυπουργική Επιτροπή, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις προτάσεις για τη χρηματοδότηση των μέτρων του ΜΟΠ για την περίοδο 1989-1992. Η επιτροπή παρακολούθησης θα αναλάβει τη διαχείριση των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στο υποπρόγραμμα "εφαρμογή" του ΜΟΠ.

δ) να εγκρίνει τις τροποποιήσεις του ΜΟΠ, μέσα στα όρια που καθορίζει αυτό το πρόγραμμα, εφόσον αυτές οι τροποποιήσεις δεν επηρεάζουν τις δημοσιονομικές εκτιμήσεις και δεν προϋποθέτουν την έγκριση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ε) να εξετάσει τη δυνατότητα επιλογής των ενεργειών που χρηματοδοούνται στο πλαίσιο αυτού του ΜΟΠ, για εθνική και κοινοτική χρηματοδότηση.

3. Η σύμβαση του προγράμματος θα καθορίσει το πώς θα γίνει ο συντονισμός με την επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ Πληροφορικής, σχετικά με τις επενδύσεις στον τομέα αυτό.

4. Για να διευκολυνθεί η εκτέλεση των καθηκόντων της η επιτροπή παρακολούθησης θα χρησιμοποιεί τις διοικητικές δομές της περιοχής του ΜΟΠ. Η οργάνωση των εργασιών της, που θα καθοριστεί με κοινή συμφωνία στη σύμβαση του προγράμματος, σκοπό θα έχει να διασφαλίσει τη συνεχή παρακολούθηση του ΜΟΠ και την εκτίμηση των αποτελεσμάτων του ως προς τους συγκεκριμένους στόχους που έχει θέσει.

Πρέπει να διασφαλίζονται τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το σύστημα παρακολούθησης και εκτίμησης θα διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που πρέπει να

διαβιβαστούν στην Επιτροπή και στην ΕΤΕ, και την ανάγκη να διευκολυνθεί η διαχείριση με βάση τις μεθόδους της πληροφορικής των δεδομένων από τους κοινοτικούς, τους εθνικούς και τους περιφερειακούς φορείς. Η σύμβαση του προγράμματος θα προσδιορίζει με λεπτομερή τρόπο τις πληροφορίες που θα αποτελούν τη βάση του συστήματος παρακολούθησης και εκτίμησης,

β) ορισμένα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΟΠ θα αναλάβουν την ευθύνη εντός υποπρογράμματος, για το οποίο θα διασφαλίζουν την παρακολούθηση, τον συντονισμό και την προώθηση της θέσης σε συντονισμένη εφαρμογή των μέτρων που περιέχει, σε συνδυασμό με τους στόχους που έχουν καθοριστεί για αυτό το υποπρόγραμμα. Τα μέλη αυτά θα υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις στην επιτροπή παρακολούθησης σχετικά με τις εργασίες τους και θα προσδιορίζουν τα προβλήματα, τα οποία πρέπει να συζητηθούν κατά προτεραιότητα. Τα μέλη αυτά θα προέρχονται από το προσωπικό των δημοσίων υπηρεσιών.

γ) ένα μέλος της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΟΠ που δεν θα προέρχεται από το προσωπικό των δημοσίων υπηρεσιών θα πραγματοποιεί, επί συνεχούς βάσεως, εκτίμηση του ΜΟΠ.

Θα γίνεται περιοδικά μια συνολική εκτίμηση του ΜΟΠ προκειμένου να εκτιμώνται οι ενδεχόμενες ανάγκες τροποποίησης του ΜΟΠ και προκειμένου να προετοιμάζεται η συνέχιση του ΜΟΠ. Η εκτίμηση αυτή μπορεί να καταλήξει, ανάλογα με την περίπτωση, σε προτάσεις απλουστεύσης ή/και επιτάχυνσης των διοικητικών και

χρηματοδοτικών διαδικασιών.

Η επιτροπή παρακολούθησης μπορεί επίσης να ζητεί τη βοήθεια εμπειρογνομώνων, εάν αυτό είναι αναγκαίο.

- δ) Η Επιτροπή και η ΕΤΕ θα συμμετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις της επιτροπής παρακολούθησης. Η ΕΤΕ συμμετέχει στις εργασίες της, κυρίως όταν η επιτροπή παρακολούθησης ασχολείται με προγράμματα που χρηματοδοτούνται ή που μπορεί να χρηματοδοτηθούν, με κονδύλια της ΕΤΕ ή με κονδύλια του ΝΚΜ, τα οποία θα προσδιορίζει η ΕΤΕ υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 17 σημείο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 208/85.
- ε) Η επιτροπή παρακολούθησης συνεδριάζει τακτικά, τουλάχιστον μια φορά ανά τρίμηνο.

II. Έλεγχος

5. Όσον αφορά τον διοικητικό, δικαστικό και χρηματοδοτικό έλεγχο, αυτός ανήκει στην αρμοδιότητα των κοινοτικών και των εθνικών οργανισμών που έχουν εεσμοθετηθεί.

III. Διαδικασία Κοινοποίησης

Η Διοικητική Επιτροπή

6. Όταν οι προτάσεις προσδιορισμού ή τροποποίησης του περιεχομένου του ΜΟΠ "Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου"

που έχει εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, επηρεάζουν τις δημοσιονομικές εκτιμήσεις για κάθε μέτρο αλλά παραμένουν μέσα στα όρια ελιγμών που διαθέτουν οι ελληνικές αρχές για το πρόγραμμα αυτό, εγκρίνονται από μια ειδική Διυπουργική Επιτροπή που αναλαμβάνει τη διαχείριση των ΜΟΠ στην Ελλάδα. Αυτή η Επιτροπή συνέρχεται κανονικά στην Αθήνα. Οι αποφάσεις της κοινοποιούνται αμέσως στους αντιπροσώπους των υπουργείων και στους σχετικούς με το ΜΟΠ δημόσιους οργανισμούς, η σύνθεσή της μπορεί να αλλάξει ανάλογα με τον τύπο των προβλημάτων που πρέπει να επιλυθούν.

7. Όταν μια πρόταση προσδιορισμού και τροποποίησης του περιεχομένου του ΜΟΠ υποβάλλεται στην Διυπουργική Επιτροπή προς συζήτηση, ανεξάρτητα από το που προέρχεται, πρέπει να συνοδεύεται από αιτιολογημένη γνώμοδότηση της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΟΠ. Η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ μπορεί επίσης να υποβάλει, με δική της πρωτοβουλία, μια πρόταση στην Διυπουργική Επιτροπή. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και/ή ο αντιπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ μπορεί να ζητήσει να καταχωρηθεί η θέση του χωριστά στην αιτιολογημένη γνώμοδότηση της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΟΠ.

8. Η Διυπουργική Επιτροπή αναλαμβάνει επίσης την προετοιμασία των προτάσεων που ζητούν να εγκριθεί τροποποίηση του ΜΟΠ. Οι διαδικασίες που περιγράφονται στη παράγραφο 7 ανωτέρω εφαρμόζονται και σ' αυτές τις περιπτώσεις. Οι προτάσεις, αφού εγκριθούν από την Διυπουργική Επιτροπή, διαβιβάζονται από τις ελληνικές

αρχές στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

9. Για να τεθούν σε εφαρμογή τα γεωργικά μέτρα που αφορούν ένα καθεστώς ενίσχυσης και που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τους πόρους του συμπληρωματικού κονδυλίου του προϋπολογισμού, με την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 2088/85, πρέπει να υιοθετηθούν ορισμένες διοικητικές, κανονιστικές και χρηματοδοτικές διατάξεις σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες:

- α) τα σχέδια των διατάξεων διαβιβάζονται στην Επιτροπή από τις ελληνικές αρχές, τουλάχιστον για ό,τι αφορά τα γεωργικά μέτρα που θα τεθούν σε εφαρμογή το 1987, το αργότερο δυο μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης του προγράμματος,
- β) η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες ή την τροποποίηση των ανωτέρω διατάξεων,
- γ) η Επιτροπή γνωστοποιεί προς τις ελληνικές αρχές εντός προθεσμίας ενός μηνός αν οι διατάξεις αυτές είναι σύμφωνες ως προς την κοινή αγροτική πολιτική και προς τις διατάξεις του ΜΟΠ, ώστε να μπορέσουν οι ελληνικές αρχές να εγκρίνουν τις εν λόγω διατάξεις,
- δ) κάθε πρόταση τροποποίησης των διατάξεων πρέπει να διαβιβάζεται στην Επιτροπή, δεν θα χρειαστεί όμως τροποποίηση του ΜΟΠ παρά μόνον αν οι διατάξεις αυτές διέπονται από την παράγραφο 10 του κεφαλαίου 4 ανωτέρω.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.-

ΜΟΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Χρηματοδοτικοί Πίνακες των Υποπρογραμμάτων

(1986 - 1992)

- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1. Σταθεροποίηση του γεωργικού τομέα
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των εσωτερικών περιοχών και των νησιών
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3. Προστασία και ανάπτυξη των θαλάσσιων και αλιευτικών πόρων
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4. Ανάπτυξη του τουρισμού
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5. Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας και του ενεργειακού τομέα
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6. Βελτίωση της υποδομής
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7. Εφαρμογή

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 1: ΑΡΔΕΥΣΗ

I. Περιγραφή του Μέτρου

1.1. Περιεχόμενο

Η Κοινότητα συμμετέχει στη χρηματοδότηση 44 αρδευτικών έργων κόστους 74.047 εκατ. ECU και επιφάνειας 138.550 στρεμ. Τα αρδευτικά αυτά έργα αφορούν τον εκσυγχρονισμό των υπάρχόντων αρδευτικών δικτύων επιφάνειας περίπου 72.400 στρεμ. καθώς και την επέκτασή τους σε έκταση 66.150 στρεμ.

Τα έργα περιλαμβάνουν την κατασκευή αρδευτικών δικτύων με ανοικτούς αγωγούς ή σωληνώσεις, την πραγματοποίηση γεωτρήσεων, την κατασκευή αντλιοστασίων και δεξαμενών, την κατασκευή του απαραίτητου δικτύου και έργα διευθέτησης της ροής των υδάτων, καθώς και έργα εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων.

Με αυτά τα αρδευτικά έργα:

- α) θα μειωθεί το κόστος παραγωγής σε σχέση βέβαια και με την ποιοτική βελτίωση και κλιμάκωση της παραγωγής
- β) στην περίπτωση που επεκτείνονται τα αρδευτικά δίκτυα στόχος είναι ο επαναπροσανατολισμός της παραγωγής προς εύκολα διατιθέμενα είδη και ποικιλίες.

Στις ζώνες που η παραγωγή είναι ελλειμματική, η άρδευση στόχο έχει την εντατικοποίησή της.

Το μέσο κόστος των συλλογικών δράσεων ξεπερνά κατά λίγο τις 5.480 ECU ανά εκτάριο.

Σύμφωνα με τις παραπάνω αρχές ο πίνακας Β, (σημείο 1.6) του 1ου υποπρογράμματος του παρόντος ΜΟΠ, παρουσιάζει την κατανομή των καλλιεργειών στο εσωτερικό των αρδευόμενων εκτάσεων και στη στήλη Δ του ίδιου πίνακα παρουσιάζεται ένα υπόλοιπο 1.030 εκταρίων. Προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση των αρδευτικών δικτύων στη συγκεκριμένη έκταση, είναι ο ακριβής προσδιορισμός των καλλιεργειών σύμφωνα με τις πιο πάνω αρχές. Ο πίνακας Α (σημείο 1.5) του 1ου υποπρογράμματος παρουσιάζει την κατανομή των αρδευτικών έργων μεταξύ των υπο-περιοχών.

1.2. Τοποθεσία

Οι πεδινές περιοχές της Δυτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα.

- α) Στην Πελοπόννησο οι νομοί Αχαΐας, Λακωνίας, Αργολίδας, Μεσσηνίας, Ηλείας και Κορινθίας
- β) στη Δυτική Ελλάδα οι νομοί Αιτωλίας, Ιωαννίνων, Αρτας και Πρέβεζας.

1.3. Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις

Θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προς αποφυγή αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

Περίπου 10.700 γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εκ των οποίων 4.500 στη Δυτική Ελλάδα και 6.200 στην Πελοπόννησο.

1.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος
Υπουργείο Γεωργίας και οι Νομαρχίες.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός ενέργειας

Ενίσχυση μιας ενέργειας ήδη σε εξέλιξη. Νέα ενέργεια.

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

ΕΤΠΑ

ΕΚΤ

ΕΓΤΠΕ

Γραμμή 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα

Με τη λήξη εφαρμογής του προγράμματος θα αρδεύεται έκταση 138.550 στρεμ. έως 148.850 στρεμ. και θα επωφεληθούν 10.700 γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Οι ενέργειες αυτές θα επιτρέψουν τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και κατ'επέκταση θα βελτιώσουν το εισόδημα των γεωργών, επιτρέποντας ταυτόχρονα τον προσανατολισμό της παραγωγής σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΚΑΠ, πράγμα που αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ. Πιο

συγκεκριμένα, η πραγματοποίηση των αρδευτικών έργων συμβάλλει στην επίτευξη των κάτωθι στόχων:

- αύξηση της καλλιέργειας αραβοσίτου και τριφυλλιού κατά 2%.
 - αύξηση της καλλιέργειας των κηπευτικών εκτός εποχής για τα οποία υπάρχει σταθερή ζήτηση, κατά 13%.
 - αύξηση αμπελώνων επιτραπέζιων σταφυλιών μειώνοντας τις εκτάσεις των οίνο-αμπελιών (στο πλαίσιο του Καν. 895/85),
 - αύξηση των εσπεριδοειδών (κατ'εφαρμογή του Καν. 1204/820),
 - αύξηση των εσπεροδοειδών (κατ'εφαρμογή του Καν. 1204/82),
- μειώνοντας τις εκτάσεις όπου καλλιεργούνται δαπανηρές καλλιέργειες από την άποψη του ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Εγγυήσεων, όπως τα χειμερινά σιτηρά και η ελαιοκαλλιέργεια.

II.5. Συνάφεια με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Οι αρδευτικές αυτές δράσεις αποτελούν τον άξονα γύρω από τον οποίο θα αναπτυχθεί ένα σύνολο ενεργειών του υποπρογράμματος:

- διευκόλυνση στη διαδικασία προσαρμογής της παραγωγής καθώς και στη μερική αναδιάρθρωση του καπνού,
- διευκόλυνση και υποστήριξη της ανάπτυξης του κτηνοτροφικού τομέα μέσω της αύξησης της τοπικής παραγωγής ζωοτροφών,

- προσαρμογή της διάδοσης των γεωργικών εφαρμογών και της γεωργικής κατάρτισης σύμφωνα με τις ανάγκες που θα προκύψουν από τον επαναπροσανατολισμό της παραγωγής,

- διευκόλυνση των ομάδων παραγωγών για να αντιμετωπίσουν τις νέες τεχνικές παραγωγής και διαχείρισης των κοινών τους επιχειρήσεων,

- διαβίβαση της έρευνας προς τα νέα θέματα που θα προκύψουν από τον προσανατολισμό της γεωργικής παραγωγής (έρευνα για τα οπωροκηπευτικά προϊόντα, για τα κτηνοτροφικά και για τα γεώμηλα).

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Base ->

Mesure No. 01 : IRRIGATION

Milliers ECU

11-10-1992

Période	Montant 2 = 3 + 17	Dépenses publiques												Autres organismes			Prêts de la B.E.I.	
		Coopératives communautaires						Administrations nationales						Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
		Total		PEOCA		Ligne 551		Etat		Régions		Autres						
		Montant 5 = 7 + 9	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*					
1986A	216	100.0	108	50.0	0	0.0	108	50.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986B	104	100.0	52	50.0	136	15.0	316	35.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1987	1417	100.0	722	55.1	79	5.0	495	34.9	213	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1988	1311	100.0	53	4.5	656	50.0	458	34.9	197	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1988	3648	100.0	2371	64.2	725	20.0	1377	35.3	546	14.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1989	14246	100.0	7260	55.0	173	1.0	4986	35.0	2137	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1990	20983	100.0	3639	15.0	10492	50.0	344	1.0	3147	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1991	30934	100.0	13040	45.0	16492	50.0	344	1.0	3148	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1992	11986	100.0	4091	35.0	6993	50.0	4895	35.0	3098	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1992	70199	100.0	45638	65.0	51100	50.0	24369	35.0	10538	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1992	7404*	100.0	3101	43.0	3704*	50.0	3194*	35.0	1437*	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

(*) Pourcentage du coût total (colonne 2)

ΜΟΡ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ: Κτηνιατρικό πρόγραμμα πρόληψης και καταπολέμησης των ασθενειών και παρασιτώσεων των βοοειδών και αιγοπροβάτων.

I. Περιγραφή του Μέτρου

I.1. Περιεχόμενα

α) Αποζημίωση των κτηνοτρόφων των οποίων τα βοοειδή έχουν προσβληθεί από φυματίωση ή βρουκέλωση και οδηγούνται σε υποχρεωτική σφαγή.

Η αποζημίωση ορίζεται μέχρι 750 ECU ανά βοοειδές και ποικίλλει ανάλογα με την απόδοση και τη κατηγορία του βοοειδούς.

Το ποσό χορηγείται ολόκληρο μόνο σε περίπτωση σφαγής και αντικατάστασης του βοοειδούς. Το ποσό προσαυξάνεται σε περίπτωση κατασχεθέντων ζώων στο σφαγείο ή σε περίπτωση αποκατάστασης των σφαγέντων ζώων με έγκυες αγελάδες.

β) Ενίσχυση των κτηνοτρόφων λοιμοβλήτων ή λοιμυόπτων προβάτων. Το ύψος της ενίσχυσης φτάνει μέχρι το 100% της αξίας των ζώων που έχουν σφαγεί ή έχουν πεθάνει, αφού αφαιρεθεί το ποσό που θα εισπραχθεί από τυχόν διάθεση των σφαγίων.

γ) Ενίσχυση των κτηνοτρόφων που προμηθεύονται φάρμακα για τον έλεγχο των παρασιτώσεων στα αιγοπρόβατα και της μαστίτιδας στα βοοειδή και αιγοπρόβατα, καθώς επίσης

λογικά προϊόντα για την πρόληψη της εντεροτοξιναιμίας. Το ύψος της ενίσχυσης θα αυξάνει μέχρι το 50% με δυνατότητα να φθάσει το 60% της αξίας της αγοράς.

δ) Δαπάνες απασχόλησης έκτακτου προσωπικού για την εκτέλεση του ανωτέρω κτηνιατρικού προγράμματος (έλεγχος, εμβολιασμός, φυματινισμός κλπ) περίπου σε 75.000 βοοειδή και 4.300.000 αιγοπρόβατα.

1.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

Όλοι οι νομοί της Δυτικής Κεντρικής Ελλάδας και Πελοποννήσου (Αρτας, Πρέβεζας, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Λευκάδας, Κέρκυρας, Αργολίδας, Κορινθίας, Αχαΐας, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας Ζακύνθου και Κεφαλληνίας).

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

Νέα ενέργεια.

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Βελτίωση της ποιότητας των ζωικών προϊόντων και της παραγωγικότητας του ζωικού κεφαλαίου, προστασία της

δημόσιας υγείας.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Βελτίωση του βαθμού ανεφοδιασμού της αγοράς σε κτηνοτροφικά προϊόντα, κυρίως αιγοπροβατοτροφίας καλής ποιότητας και υγιεινής προέλευσης με την επιτάχυνση της δημιουργίας υγιούς ζωικού δυναμικού στην περιοχή. Δεδομένου ότι στόχος του μέτρου είναι η καλύτερη κάλυψη των αναγκών της κατανάλωσης σε προϊόντα ποιότητας και σε επαρκείς ποσότητες (από το ντόπιο πληθυσμό και τους τουρίστες) το σχέδιο ανταποκρίνεται πλήρως σ' αυτό το σκοπό. Εξασφαλίζει επίσης καλύτερη προστασία της υγείας των καταναλωτών.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Το πρόγραμμα αυτό συνδέεται άμεσα με τα άλλα μέτρα του υποπρογράμματος, όσον αφορά αύξηση και την ορθολογική οργάνωση του ζωικού κεφαλαίου και με την αναμενόμενη αύξηση των ζωοτροφών ως αποτέλεσμα του επαναπροσανατολισμού της παραγωγής ύστερα από την εκτέλεση των αρδευτικών έργων.

Sous-programme No. 1 : Agriculture Base - 2

Mesure No. 02 : PROGRAMME VETERINAIRE

Période	Coût total Montant 2 = J + 17	Dépenses publiques												Autres organismes			Pris de la B.E.I.	
		Total				Concours communautaire				Administrations nationales				Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
		Total		Fonds Structurels		Ligne 551		Etat		Regions		Autres						
		Montant 3 = S + N48	% 4*	Montant 5 = 7 + 9	% 6*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*					
1986	412	100,0	288	69,9	288	69,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1987	371	100,0	341	92,0	340	91,9	0	0,0	340	92,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1988	923	100,0	646	70,0	646	70,0	0	0,0	377	40,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1988	2106	100,0	1474	70,0	1474	70,0	0	0,0	632	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1989	467	100,0	407	87,0	407	87,0	0	0,0	260	55,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1990	1000	100,0	760	76,0	760	76,0	0	0,0	390	39,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1991	1100	100,0	770	70,0	770	70,0	0	0,0	330	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1992	1022	100,0	715	70,0	715	70,0	0	0,0	207	20,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1989-1992	3989	100,0	3292	82,5	3292	82,5	0	0,0	1197	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1992	6095	100,0	4266	70,0	4266	70,0	0	0,0	1379	22,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*) Pourcentage du coût total (colonne 2)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ: Γενετική βελτίωση του ζωϊκού κεφαλαίου βοοειδών και αιγοπροβάτων

I. Περιγραφή του Μέτρου

I.1. Περιεχόμενο

Το σχέδιο συνίσταται:

α) στην τεχνητή σπερματέγχυση βοοειδών και αιγοπροβάτων και στο συγχρονισμό του οίστρου αιγοπροβάτων.

Υπολογίζεται ότι το πρόγραμμα συγχρονισμού του οίστρου θα εφαρμοστεί σε 540.300 αιγοπρόβατα ενώ το πρόγραμμα της τεχνητής σπερματέγχυσης σε 23.000 αγελάδες και σε 64.000 αιγοπρόβατα μέσα στην περίοδο 1986/88.

Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνεται η αξία των υλικών και του εξοπλισμού που είναι αναγκαίος για τα παραπάνω προγράμματα.

β) στη ενίσχυση 30 συνεταιριστικών οργανώσεων για την εφαρμογή προγράμματος ελέγχου αποδόσεων και τη δημιουργία υποδομής για τη διάδοση γενετικού υλικού βοοειδών των φυλών SWITZ, SIMMENTAL, CHAROLAISE, LIMOUSIN και HOLSTEIN - FRISAN, καθώς επίσης αιγοπροβάτων ALPINE, SAANEN, TONGNEBURG, FRISIAN, ΒΟΥΤΣΙΚΑ, ΖΑΚΥΝΘΟΥ και διάφορων ντόπιων απροσδιόριστων φυλών.

- γ) στην ενίσχυση μεμονωμένων παραγωγών, ομάδων παραγωγών και συνεταιριστικών οργανώσεων για τη δημιουργία πυρήνων βελτιωμένου γενετικού υλικού των παραπάνω φυλών. Η επιλογή των δικαιούχων γίνεται από τα αρμόδια κέντρα γενετικής βελτίωσης των ζώων της Αθήνας και των Ιωαννίνων. Η ενίσχυση για τα αιγοπρόβατα δεν υπερβαίνει τα 10 ECU ανά ζώο.
- δ) στην ενίσχυση των κτηνοτρόφων που συμμετέχουν στα προγράμματα γενετικής βελτίωσης για την απομάκρυνση - αντικατάσταση των ζώων που είναι ακατάλληλα για αναπαραγωγή. Η επιλογή των ζώων γίνεται από τα κέντρα γενετικής βελτίωσης της Αθήνας και των Ιωαννίνων. Το ύψος των ενίσχυσης ανέρχεται σε 50 ECU για τα αιγοπρόβατα και σε 450 ECU για τις αγελάδες ανά ζώο.
- ε) στην ενίσχυση των κτηνοτρόφων που εκτρέφουν βοσειδή και αιγοπρόβατα στα οποία εφαρμόζεται πρόγραμμα ελέγχου αποδόσεων για ερευνητικούς σκοπούς. Το ύψος της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τα 25 ECU για τις αγελάδες και τα 13 ECU για τα αιγοπρόβατα ανά ζώο και κλιμακώνεται ανάλογα με το χρόνο παραμονής του ζώου στο πρόγραμμα.

1.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

Όλοι οι νομοί της Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου (Αρτας, Πρέβεζας, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Λευκάδας, Κέρκυρας, Αργολίδας, Κορινθίας, Αχαΐας, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας, Ζακύνθου και Κεφαλληνίας).

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Καμία.

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

Μεμονωμένοι παραγωγοί, ομάδες παραγωγών, συνεταιριστικές οργανώσεις.

1.5. Υπεύνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας, Διευθύνσεις Γεωργίας και Κτηνιατρικής της Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

Συνέχιση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ενίσχυση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Νέα ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες:

- 1) ΕΤΠΑ
- 2) Κοινωνικό Ταμείο
- 3) Γεωργικό Ταμείο
- 4) Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Αξιοποίηση του εγχώριου γενετικού δυναμικού της Κεντρικής Ελλάδας και Πελοποννήσου με ιδιαίτερη έμφαση στην προβατοτροφία με στόχο την αύξηση των αποδόσεων

των ζώων και τη βελτίωση της παραγωγικότητας της κτηνοτροφίας που αποτελεί το παραδοσιακό τομέα παραγωγής στην περιοχή καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας των κτηνοτροφικών προϊόντων.

II.4. Συμβολή στη πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Τα μέτρα αυτά ευθυγραμμίζονται με το υπόλοιπο τμήμα του προγράμματος για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, που αποτελεί έναν από τους κυριότερους στόχους του ΜΟΠ.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Η ενέργεια αυτή συνδέεται άμεσα με τα άλλα μέτρα του υποπρογράμματος όσον αφορά την αύξηση και την ορθολογική οργάνωση του ζωικού κεφαλαίου, και με την αναμενόμενη αύξηση της παραγωγής ζωοτροφών ως αποτέλεσμα του αναπροσανατολισμού της παραγωγής ύστερα από την εκτέλεση των αρδευτικών έργων.

Mesure No. 03 : AMELIORATION GENETIQUE

11 - 10 - 1989

Milliers ECU

Période	Montant 2 = J + J1	Coût total		Dépenses publiques												Autres organismes			Prix de la B.E.L.		
		Montant J = S + Nal	% 4*	Concours communitaires						Administrations nationales						Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*		
				Total		Ponds Structurés		Ligne 351		Etat		Régions		Autres							
				Montant 3 = 7 + 9	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*						
1985A	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1985B	185	185	100,0	0	0,0	0	0,0	130	70,3	0	0,0	55	29,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1987	494	494	100,0	0	0,0	0	0,0	346	70,0	0	0,0	148	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1988	317	317	100,0	0	0,0	0	0,0	222	70,0	0	0,0	95	20,0	0	0,0	3	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1988	996	996	100,0	0	0,0	0	0,0	698	70,1	0	0,0	298	29,9	0	0,0	3	0,0	0	0,0	0	0,0
1989	317	317	100,0	0	0,0	0	0,0	176	55,5	0	0,0	141	44,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1990	80	80	100,0	0	0,0	0	0,0	546	68,3	0	0,0	254	31,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1991	300	300	100,0	0	0,0	0	0,0	560	186,7	0	0,0	240	79,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1992	87	87	100,0	0	0,0	0	0,0	551	633,3	0	0,0	236	27,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1989-1992	2904	2904	100,0	0	0,0	0	0,0	2033	70,0	0	0,0	871	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1992	3900	3900	100,0	0	0,0	0	0,0	2731	70,0	0	0,0	1169	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*1) Pourcentage du coût total (colonne 2)

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ: Πριμοδότηση στους κτηνοτρόφους ολόκληρης της περιοχής που καλύπτεται από το πρόγραμμα για τη διατήρηση μοσχαριών κρεοπαραγωγικής φυλής και στους κτηνοτρόφους των νησιωτικών περιοχών που καλύπτονται από το πρόγραμμα για τη διατήρηση αγελάδων για κρεοπαραγωγή.

I. Περιγραφή του Μέτρου

I.1. Περιεχόμενο

Το μέτρο συνίσταται στη:

1. Χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης (πριμ) στους κτηνοτρόφους για τη διατήρηση μοσχριών κρεοπαραγωγικής φυλής ή που προέρχονται από διασταύρωση με φυλή και παραγωγική και διατηρούνται τουλάχιστον δώδεκα μήνες στη εκμετάλλευσης. Τούπος της ενίσχυσης ανέρχεται μέχρι 30 ECU κατά μοσχάρι (36 ECU στα νησιά).

2. Χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για τη διατήρηση αγελάδων για κρεοπαραγωγή. Το ύψος της ενίσχυσης ανέρχεται μέχρι 120 ECU το χρόνο κατά αγελάδα και μέχρι συνολικό ποσό 1200 ECU κατά ατομική εκμετάλλευση ετησίως.

Κρεοπαραγωγικές φυλές θεωρούνται κατά βάση ζώα εγχώρια ή με ποσοστά αίματος βελτιωμένων φυλών κρεοπαραγωγής ή μικτής κατεύθυνσης. Η ενίσχυση που αναφέρεται στο σημείο 2. περιορίζεται στις αγελάδες για κρεοπαραγωγή των νησιωτικών περιοχών.

I.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

Νομοί της Δυτικής Κεντρικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, δηλαδή Αρτας, Πρέβεζα, Ιωαννίνων, Βεσπρωτίας, Λευκάδας, Κέρκυρας, Αργολίδας, Κορινθίας, Αχαΐας, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας, Ζακύνθου και Κεφαλληνίας.

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Καμία.

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

Κτηνοτρόφοι

1.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας, Διευθύνσεις Γεωργίας των παραπάνω νομών.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

- Συνέχιση της ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη
- Ενίσχυση της ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη
- Νέα ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

1. ΕΤΠΑ
2. Κοινωνικό Ταμείο
3. γεωργικό Ταμείο

4. Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Διατήρηση του ζωϊκού κεφαλαίου στην εκμετάλλευση για μεγαλύτερες περιόδους για να κερδίσουν βάρος τα ζώα έτσι να αυξηθεί η παραγωγή κρέατος για να καλυφθούν οι ανάγκες της τοπικής ζήτησης (περιλαμβανομένου και του τουρισμού και λαμβανομένης υπόψη μιας προβλεπόμενης αύξησης της κατανάλωσης σε τοπικό επίπεδο) και να βελτιωθούν τα εισοδήματα των παραγωγών.

Από το μέτρο προβλέπεται να ωφελούνται κάθε χρόνο 6.000 εκμεταλλεύσεις και να επιδοτηθούν 68.500 μοσχάρια καθώς επίσης και 8.700 αγελάδες συνολικά κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Το σχέδιο εντάσσεται στο γενικότερο πρόγραμμα βελτίωσης της κτηνοτροφίας και ανταποκρίνεται στους στόχους του ΜΟΠ όσον αφορά τη στήριξη της κτηνοτροφικής παραγωγής και την ορθολογική οργάνωση της διαχείρισης των εκμεταλλεύσεων.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Το μέτρο αυτό έχει άμεση σχέση με τα άλλα μέτρα του υποπρογράμματος όσον αφορά την αύξηση και την ορθολογική οργάνωση της κτηνοτροφικής παραγωγής, και με την αναμενόμενη αύξηση της παραγωγής ζωοτροφών την οποία

συνεπάγεται ο επαναπροσανατολισμός της παραγωγής ύστερα από την εκτέλεση των αρδευτικών έργων.

Période	Dépenses publiques										Autres organismes		Pris de la B.E.I.					
	Coopérations communautaires					Administrations nationales												
	Total		PEOCC		Lignes SSI		Etat		Régions		Autres		Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*		
Montant 1 = 3 + 17	% 4*	Montant 3 = 5 + 14a	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*	Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
1985	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1987	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1988	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1985-1988	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1989	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1990	274	100.0	274	100.0	192	70.1	0	0.0	82	29.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1991	374	100.0	374	100.0	192	51.3	0	0.0	82	21.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	10	2.7
1992	385	100.0	385	100.0	200	51.9	0	0.0	85	22.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	10	2.6
1989-1992	833	100.0	833	100.0	584	70.1	0	0.0	249	29.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	10	1.2
1986-1992	833	100.0	833	100.0	584	70.1	0	0.0	249	29.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

*% Pourcentage du coût total (colonne 2)

Zone du champ d'application du R 1975/82

Pays : ELLES

P.I.M. No. 3 : Grece Occidentale- Peloponnese

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Base = 2

Mesure No. 04b : PRIMES PR VEAUX & VACHES (ILE) : Primes pr veaux & vaches (ile)-b-

Milliers ECU

Période	Coût total Montant 2 = 3 + 17	Dépenses publiques														Autres organismes			Prix de la B.E.T.	
		Coopérations communautaires						Administrations nationales						Autres organismes			Prix de la B.E.T.			
		Total		FEOGA		1ère SSI		Etat		Regions		Autres		Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*			
		Montant 3 = 5 + 7 + 9	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*	Montant	%	Montant	%			
1986	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1987	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1988	108	100,0	6	5,6	6	5,6	32	29,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1988-1988	108	100,0	6	5,6	6	5,6	32	29,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1989	242	100,0	169	69,8	169	69,8	3	1,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1990	460	100,0	322	70,0	322	70,0	138	29,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1991	467	100,0	327	70,0	327	70,0	140	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1992	470	100,0	329	70,0	329	70,0	141	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1989-1992	1639	100,0	1147	70,0	1147	70,0	492	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
1986-1992	1747	100,0	1223	70,0	1223	70,0	524	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0		

*1) Pourcentage du coût total (colonne 2)

Autres zones

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 5: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

I. Περιγραφή Ενέργειας

I.1. Περιεχόμενο

Εχει προβλεφεί για όλη την περιφέρεια του προγράμματος, η απασχόληση 468 γεωτεχνικών από τους οποίους 254 είχαν προσληφεί την περίοδο 1984-1985 με βάση τον Καν. 2966/83. Οι υπόλοιποι θα προσληφθούν την περίοδο 86-88. Η χρηματοδότηση του προγράμματος μεταξύ Δεκεμβρίου 1984 και Δεκεμβρίου 1985 είχε εξασφαλιστεί με βάση τον παραπάνω κανονισμό. Η διάρκεια της κοινοτικής συνδρομής για τα έξοδα απασχόλησης κάθε γεωτεχνικού είναι 6 χρόνια. Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί καθόλη τη διάρκεια εφαρμογής του ΜΟΠ, ως εξής:

Αριθμός γεωτεχνικών και έτος πρόσληψης	εκατ. δρχ.				ΣΥΝΟΛΟ εκατ. δρχ.
	1986	1987	1988	1989-92	
143/1984	157	157	157	229	700
111/1985	122	122	122	250	616
69/1986	76	76	76	246	474
39/1987	-	10	43	167	215
106/1988	-	-	21	474	495
468	355	365	419	1.366	2.500

Οι γεωτεχνικοί που θα προσληφθούν θα παρακολουθήσουν ένα βραχυχρόνιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σύμφωνα με τις διατάξεις του αρχικού προγράμματος γεωργικών εφαρμογών που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) 2966/83. Οι ειδικότητες των γεωτεχνικών είναι:

- Γεωπόνοι
- Τεχνολόγοι Γεωπονίας
- Δασολόγοι
- Τεχνολόγοι Δασολογίας
- Κτηνίατροι
- Ιχθυολόγοι

Οι λοιπές προϋποθέσεις και λεπτομέρειες εφαρμογής του προγράμματος είναι σύμφωνες με το εγκριθέν από τη Επιτροπή πρόγραμμα εφαρμογής του Κανον. 2966/83 (απόφαση της Επιτροπής της 13.1.84 - (84/40/ΕΟΚ), ΕΕ L 23 της 18.1.84 για την έγκριση του αρχικού προγράμματος και απόφαση της 5.12.84 (85/21/ΕΟΚ), ΕΕ L 23 της 16.1.85 για την έγκριση μιας τροποποίησης του αρχικού προγράμματος).

1.2. Τοποθεσία

Όλοι οι νομοί της Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου.

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Καμία

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

Υπουργείο Γεωργίας

I.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

Ενίσχυση μιας ενέργειας ήδη σε εξέλιξη.

Νέα Ενέργεια.

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

Γεωργικό Ταμείο

Γραμμή 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα

Υποβοηθούνται οι γεωργοί για την εφαρμογή συγχρόνων μεθόδων παραγωγής, αξιοποίησης των κοινοτικών κανονισμών και προσφέρεται τεχνική υποστήριξη στους συνεταιρισμούς. Η παρέμβαση των γεωργικών εφαρμογών θα συμβάλλει, τόσο στη βελτίωση των μεθόδων παραγωγής όσο και στον καλύτερο προσανατολισμό της, με στόχο την ενθάρρυνση παραγωγής προϊόντων που ανταποκρίνονται πληρέστερα στις ανάγκες της αγοράς αποφεύγοντας έτσι τη δημιουργία πλεονασμάτων που δημιουργούν πρόσθετες δαπάνες στον κοινοτικό Προϋπολογισμό. Επιπλέον, θα συμβάλλει στη διαφύλαξη του οικοσυστήματος και τη προστασία του περιβάλλοντος, μέσω κατευθύσεων και οδηγιών που οι γεωτεχνικοί θα δώσουν στους αγρότες για την ορθολογική αξιοποίηση των λιπασμάτων και των γεωργικών φαρμάκων.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Ο ρόλος των γεωτεχνικών βρίσκεται μ' αυτόν τον τρόπο άμεσα συνδεδεμένος με τους στόχους αναδιάρθρωσης και αναπροσανατολισμού της γεωργικής παραγωγής που προβλέπεται από το ΜΟΠ.

II.5. Συνάφεια με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Η ενέργεια είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον αναπροσανατολισμό των καλλιεργειών, με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και την αξιοποίηση των υδραυλικών έργων, είναι παράλληλη και συμπληρωματική με τα προγράμματα γεωργικής κατάρτισης, υποστήριξης των οργανώσεων των παραγωγών, καθώς οι γεωτεχνικοί αναλαμβάνουν το σπουδαίο έργο να διαδώσουν τα αποτελέσματα της εφαρμοσμένης έρευνας. Έχοντας υπόψη το μέγεθος του μέτρου γεωγραφικά καθώς επίσης και το ρόλο των γεωργικών εφαρμογών, η ενέργεια αυτή ενδιαφέρει επίσης άμεσα το δεύτερο υποπρόγραμμα (εσωτερικές περιοχές) και είναι ειδικά συνδεδεμένο με την ανάπτυξη του γεωργικού χώρου στις περιοχές της ενδοχώρας.

Pays : ELLAS
P.I.M. No. 3 : Grece Occidentale- Peloponnese
Sous-programme No. 1 : Agriculture
Mesure No. 05 : CONSEILLERS AGRICOLES
Base = 2

11 - 10 - 1989

Période	Coût total	Dépenses publiques																		Autres dépenses			Frais de la B.E.L.	
		Contributions communautaires						Administrations nationales						Autres										
		Total		PEDGA		Lignes 551		Etat		Régions		Autres		Montant 15		% 16*		Montant 17		% 18*				
		Montant 1-3+17	% 4*	Montant 5-7+9	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 11*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*	Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*					
1984A	687	100,0	344	50,1	344	50,1	0	0,0	343	99,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1984B	1428	100,0	1001	70,0	714	50,0	286	20,0	278	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1987	2125	100,0	1488	70,0	1063	50,0	425	20,0	637	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1988	2366	100,0	1656	70,0	1183	50,0	473	20,0	710	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1988-1988	5606	100,0	4338	77,2	3304	50,0	1184	17,9	3118	32,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1989	2835	100,0	1985	70,0	1418	50,0	567	20,0	950	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1990	3600	100,0	2520	70,0	1800	50,0	720	20,0	1080	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1991	2400	100,0	1600	66,7	1200	50,0	400	16,7	800	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1992	1219	100,0	854	70,1	610	50,0	244	20,0	365	29,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1989-1992	10054	100,0	7039	70,0	5028	50,0	2011	20,0	3015	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				
1988-1992	16660	100,0	11327	68,0	8332	50,0	3195	19,2	5123	30,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0				

*): Pourcentage au coût total (colonne 2)

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ 6: Δημιουργία κέντρου συσκευασίας γεωμήλων

I. Περιγραφή του μέτρου

I.1. Περιεχόμενο

Προβλέπεται η κατασκευή σύγχρονης μονάδας διαλογής και συσκευασίας γεωμήλων για καλύτερη αξιοποίηση του προϊόντος. Η μονάδα αυτή θα περιλαμβάνει χώρους αποθήκευσης, πλυσίματος, διαλογής, συσκευασίας και διατήρησης σε ψύξη ικανότητας 1.000 τόνων για τη διατήρηση έτοιμων προϊόντων. Η ικανότητα των χώρων συσκευασίας θα είναι 40 τόν/ώρα. Το κέντρο θα προσανατολίζεται προς τις εξαγωγές δεδομένου ότι η ποιοτική βελτίωση των προϊόντων θα επιτρέπει τη διάθεσή τους στις εξωτερικές αγορές. Προβλέπεται ότι 14.500 τόνοι γεωμήλων ετησίως θα αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, η ποσότητα αυτή αντιπροσωπεύει το 55- 60% της παραγωγής της περιφέρειας.

Οι λεπτομέρειες αυτής της ενέργειας περιγράφονται στο φάκελλο αριθμ. 86.41 GR0 52.0 που υποβλήθηκε στο ΕΓΤΠΕ και εγκρίθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 355/77 με απόφαση της Επιτροπής της 19.12.1986.

I.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

Μεσσήνη (επαρχία Μεσσήνης, νομός Μεσσηνίας)

I.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Καμία αρνητική επίπτωση

I.4. Ωφελοούμενοι από την ενέργεια

Συνεταιρισμός με 420 μέλη/παραγωγούς

I.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

Συνέχιση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη

Ενίσχυση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη

Νέα Ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

1. ΕΤΠΑ
2. Κοινωνικό Ταμείο
3. Γεωργικό Ταμείο
4. Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Περίπου 15.000 τόνοι/έτος γεωμύλων θα αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας και θα διατεθούν. Το σχέδιο αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία συνθηκών που θα επιτρέπουν καλύτερη αξιολόγηση της παραγωγής, αύξηση του εισοδήματος των καλλιεργητών της περιφέρειας (με την κατάργηση των ενδιάμεσων κυκλωμάτων που θα συνεπάγεται καλύτερες τιμές)

και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

II.4. Συμβολή στη πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Το μέτρο αυτό θα συμβάλει στην εξυγίανση των εμπορικών κυκλωμάτων και στη βελτίωση του εισοδήματος, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως. Απ' αυτή την άποψη, το μέτρο είναι σύμφωνο με τους στόχους του ΜΟΠ.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Η ενέργεια αυτή εναρμονίζεται με τον προβλεπόμενο επαναπροσανατολισμό της παραγωγής, ιδίως σε σχέση με την πραγματοποίηση αρδευτικών έργων.

Milliers ECU

11 - 10 - 1988

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Mesure No. 06 : VALORISATION

Période	Coût total 2 = 3 + 17	Dépenses publiques														Autres organisations		Prêts de la B.E.L.		
		Total				Concours communautaire				Administrations publiques						Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
		Montant 3 = 5 + Nat	% 4*	Total		FEOGA		Ligne 551		Etat		Régions		Autres						
				Montant 5 = 7 + 9	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*					
1986	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1987	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1988	214	4,8	107	50,0	19	8,9	14	15,9	34	15,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	54	25,2	0	0,0
1986-1988	214	4,8	107	50,0	19	8,9	14	15,9	34	15,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	54	25,2	0	0,0
1989	1101	25,0	551	50,0	99	9,0	176	16,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	275	25,0	0	0,0
1990	337	5,1	219	50,1	39	5,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	109	23,9	0	0,0
1991	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1992	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1992	1538	35,0	770	50,1	138	9,0	346	16,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	384	25,0	0	0,0
1986-1992	1932	45,0	1034	53,5	157	8,1	380	16,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	438	22,7	0	0,0

*) Pourcentage de coût total (colonne 2)

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ 7: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ

I. Περιγραφή των ενεργειών

I.1. Περιεχόμενο

A) Έρευνα γεωμήλων

Η ενέργεια διαιρείται σε δυο φάσεις:

Πρώτη φάση:

- α) Βελτίωση τεχνικής στο εργαστήριο (επίδραση σκότους, δυνατότητα μηχανοποίησης παραγωγής, κλπ.).
- β) Συγκριτικά πειράματα αξιοποίησης για παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού πρώτων σταδίων (σε εντομοπροστατευμένο θερμοκήπιο για μελέτη συνθηκών για εμπορική χρήση και εκτός θερμοκηπίου σε σπορόκεντρα κλπ.).

Δεύτερη φάση:

Τα πειράματα θα αφορούν την παραγωγή σπόρων, ποιότητας και ποσότητας μέσα από χειρισμούς στο μητρικό φυτό όσο και στο περιβάλλον και στις συνθήκες θρέψης. Γενικότερα σχεδιασμός FACTORIAL πειραμάτων στον αγρό (σε περιοχές όπου δεδομένες ποικιλίες σποροπαράγουν) και στα θερμοκήπια σε ηλεγμένο μίγμα εδάφους ως προς τα λιπαντικά στοιχεία και όπου μπορεί να εφαρμοστούν διαφορετικά επίπεδα των κύριων λιπαντικών στοιχείων (N, P, K) σε μια ή περισσότερες ποικιλίες. Οι καταμετρούμενες αξίες μπορεί να είναι καταρχή ο αριθμός λουλουδιών κατά φυτό, το ποσοστό

καρπώδους, ο αριθμός καψών κατά φυτό, ο αριθμός σπόρων κατά κάψα. Εν συνεχεία μπορεί να γίνει ο ποιοτικός έλεγχος του παραγόμενου σπόρου μέσω των παραδεδεγμένων από το ISTA δοκιμών (Διεθνής Οργανισμός Δοκιμής Σπόρων). Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω STANDARDS TESTS: βραστικότητα, βάρος 1000 σπόρων, VIGOR TEST (ευρωστίας), κατάταξη σε κατηγορίες ευρωστίας, τεστ θερμότητας και τεστ ψύχους, μέτρηση VIGOR μέσω ηλεκτρολυτών των σπόρων, κλπ. (MATHEWS ET POWELL 1980, MATHEWS ET AL 1984, HERBURN ET AL 1983).

Κόστος έργου : 82.667 ECU
Φορέας χρηματοδότησης : Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας

Β) Χρησιμοποίηση κατεψυγμένου συμπυκνωμένου πρόβειου γάλακτος

Η μελέτη στοχεύει στη μακρά συντήρηση του πρόβειου γάλακτος με διατήρηση των ιδιοτήτων του νωπού, χρησιμοποιώντας σαν τεχνικές, την υπερδιήθηση, την αντίστροφη όσμωση και την κατάψυξη. Η βιομηχανία γάλακτος θα μπορεί έτσι να επεξεργάζεται το πρόβειο γάλα σε όλη τη διάρκεια του έτους δεδομένου ότι στην περιοχή της Δυτ. Κεντρικής Ελλάδας παράγεται και επεξεργάζεται πρόβειο γάλα σε υψηλό ποσοστό σε σχέση με τη συνολική παραγωγή της χώρας.

Το συνολικό κόστος της ενέργειας είναι 454.000 ECU. Από αυτά 200.000 ECU χρηματοδοτούνται από το Πολιτικό σκέλος του NATO, και τα υπόλοιπα 254.000 ECU από την ΑΤΕ

και την Βιομηχανία Γάλακτος Ωωδώνη Α.Ε.

Κόστος έργου : 254.000 ECU

Φορέας χρηματοδότησης : Αγροτική Τράπεζα Ελλάδας:
254.000 ECU

Γ) Έρευνα νέων ποικιλιών κηπευτικών και ανθεκτικών ειδών

Η ενέργεια προβλέπει τις κάτωθι εργασίες:

1. Αξιολόγηση νέων ποικιλιών κηπευτικών με την εγκατάσταση πειραματικών αγρών εντός θερμοκηπίου
2. Εγκατάσταση πειραματικών βελτίωσης και απολύμανσης του εδάφους του θερμοκηπίου.

Οι εργασίες θα γίνουν στο Κεντρικό αγρόκτημα του Ινστιτούτου Οπωροκηπευτικών και Ελαίας Καλαμάτας.

Οι δαπάνες αφορούν την κατασκευή 1 στρεμ. θερμοκηπίου πλήρως εξοπλισμού, την αγορά λιπασμάτων και φαρμάκων, καυσίμων, την πρόσληψη ενός γεωργοτεχνίτη καθώς και εποχιακού προσωπικού.

Κόστος έργου : 83.333 ECU

Φορέας χρηματοδότησης : Υπ. Γεωργίας

Οι δαπάνες κατά δραστηριότητα αναλύονται ως κατωτέρω:

Μόνιμα υλικά : 26.667 ECU

Αναλώσιμα υλικά : 16.666 ECU

Ημερομίσθια έκτακτου προσωπικού: 40.000 ECU

Σ Υ Ν Ο Λ Ο

83.333 ECU

1.2. Τοποθεσία

- A) Πόλη Καλαμάτας
- B) Δυτική Ελλάδα
- Γ) Πόλη Καλαμάτας

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- A)
- B) Καμία αρνητική επίπτωση
- Γ)

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

- A) Γεωργική έρευνα
- B) Βιομηχανία γάλακτος
- Γ) Ινστιτούτο Οπωροκηπευτικών και Ελαίας Καλαμάτας

1.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή

- A) Ινστιτούτο Οπωροκηπευτικών και Ελαίας Καλαμάτας
- B) Α.Τ.Ε., Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Βιομηχανία Γάλακτος "Ωωδώνη"
- Γ) Υπουργείο Γεωργίας

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός ενέργειας

Νέα ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

Γραμμή 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα

- A) Μείωση της οικονομικής επιβάρυνσης από τις εισαγωγές του προϊόντος αυτού και επίλυση των προβλημάτων διάθεσής του.
- B) Επεξεργασία προβείου γάλακτος σ'όλη τη διάρκεια του χρόνου και ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της παραγωγής τυρού.
- Γ) Ποιοτική βελτίωση και προσαρμογή της παραγωγής κηπευτικών.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Ποιοτική βελτίωση των παραγωγών σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ΚΑΠ και των στόχων του ΜΟΠ.

II.5. Συνάφεια με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

- A) Υποστήριξη αυτής της παραγωγής, προσαρμοσμένη στις συνθήκες της περιφέρειας.
- B) Υποστήριξη στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και της προσπάθειας για διατήρηση, μετατροπή, και εμπορία των γαλακτοκομικών προϊόντων.
- Γ) Ποιοτικός αναπροσανατολισμός για τη μείωση των κινδύνων των πλεονασματικών παραγωγών.

Pays : **ELLAS** P.I.M. No. 3 : *Grece Occidentale- Peloponnese*
 Sous-programme No. 1 : *Agriculture* Base = 2

Mesure No. 07 : RECHERCHE APPLIQUEE

Milliers ECU 11 - 10 - 1989

Période	Coût total Montant 2 = 3 + 17	Dépenses publiques												Autres organismes			Pris de la D.E.L.	
		Concours communautaire						Administrations nationales						Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
		Total		Fonds Structuraux		Ligne 551		Etat		Regions		Autres						
		Montant 3 = 5 + 2a	% 4*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*					
1986	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1987	2	100,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1988	35	100,0	0	0,0	25	71,4	10	28,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1988	37	100,0	0	0,0	26	70,3	11	29,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1989	117	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1990	109	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1991	49	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1992	43	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1992	383	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1992	420	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*1 Pourcentage du coût total, colonne 2)

ΜΟΡ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ Β: Αναδιάρθρωση των ποικιλιών καπνού

I. Περιγραφή του μέτρου

I.1. Περιεχόμενο

Το μέτρο αφορά την αντικατάσταση των προβληματικών ποικιλιών κύρια Τσεμπέλια-Μαύρα και δευτερευόντως των ποικιλιών εκείνων που παρουσιάζουν ανάλογα φαινόμενα όπως Μυρωδάτα Αγρινίου στις πεδινές και εσωτερικές ζώνες με τη ζητούμενη ποικιλία Βιρτζίνια στους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αργολίδας, Κορινθίας, Αρτας και Ιωαννίνων.

Η ποικιλία αυτή είναι έντονα ζητούμενη ποικιλία καπνού από τις ξένες και εγχώριες καπνοβιομηχανίες σιγαρέττων μετά τη στροφή των καπνιστών στα Αμερικανικού τύπου τσιγάρα BLENDED.

Επιπλέον και στα πλαίσια της αντικαπνιστικής εκστρατείας της ΕΟΚ η στροφή προς την ποικιλία αυτή αποτελεί αναγκαία επιλογή για την Ελλάδα.

Οι αυξημένες όμως παραγωγικές δαπάνες της ποικιλίας Βιρτζίνια πέρα από τις δαπανηρές εγκαταστάσεις τους (ξηραντήρια) που ενισχύονται σε ποσοστά μέχρι 70% κατέστησαν αναγκαία την ενίσχυση των παραγωγών για την κάλυψη των επί πλέον καλλιεργητικών δαπανών στην προσπάθεια προώθησης της ποικιλίας Βιρτζίνια.

Για το σκοπό αυτό εντάχθηκαν στα ΜΟΠ - Δ.Ε.Π. 9000 στρέμματα (2.100 στρ. το 88 και τα υπόλοιπα την περίοδο 89-92) προβληματικών ποικιλιών (αντικατάσταση με Βιρτζίνια) για ενίσχυση της οποίας το ύψος ανέρχεται σε 73 ECU/στ. (α' δόση 40 ECU και β' δόση 33 ECU).

Η θετική ανταπόκριση των παραγωγών, που οφείλεται βασικά στο σημαντικό κίνητρο της στρεμματικής ενίσχυσης κατέστησε αναγκαία την ανασθεώρηση του ήδη εγκεκριμένου προγράμματος.

Προβλέπεται, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις και με την προϋπόθεση ότι θα γίνουν τα απαραίτητα αρδευτικά έργα στις περιοχές αυτές, ότι η συνολική έκταση στο χώρο της Δ.Ε.Π. μέχρι το 1992 μαζί με τις ήδη αντικατασταθείσες εκτάσεις να φθάσει τα 27.300 στρέμματα περίπου.

Διαχρονικά η επέκταση της καλλιέργειας της ποικιλίας Βιρτζίνια προβλέπεται να εξελιχθεί ως εξής:

1989	5.230 στρεμ.
1990	4.885 "
1991	5.095 "
1992	10.204 "

Το όλο πρόγραμμα επέκτασης των καπνών Βιρτζίνιας σε βάρος των προβληματικών ποικιλιών των περιοχών Δ.Ε.Π. θα γίνεται με την επίβλεψη των έμπειρων στελεχών του Εθνικού Οργανισμού Καπνού.

- Το κίνητρο που θα χορηγηθεί θα ανέρχεται πάλι σε 73 ECU/στρεμ. και θα αποτελεί ένα πριμ προσανατολισμού.

Κρίνεται απαραίτητο η στρεμματική ενίσχυση των 73 ECU να εξακολουθεί να δίνεται σε δυο δόσεις (δυο συνεχείς εσοδείες) για κάθε παραγωγό που εντάσσεται στο πρόγραμμα δηλαδή:

40 ECU/στρέμ. τον 1ο χρόνο

33 " " " 2ο "

οπότε η συνολική δαπάνη στη Β'φάση του προγράμ/τος θα ανέλθει:

1989	1900	στρ.	Χ	33	ECU/στρ.	=	62.700	ECU
	5230	"	Χ	40	"	=	209.200	"
1990	5230	"	Χ	33	"	=	172.590	"
	4885	"	Χ	40	"	=	195.400	"
1991	4885	"	Χ	33	"	=	161.205	"
	5095	"	Χ	40	"	=	203.800	"
1992	5095	"	Χ	33	"	=	168.135	"
	10204	"	Χ	40	"	=	408.160	"
1993	10204	"	Χ	33	"	=	336.732	"

							Σ ύ ν ο λ ο	1.917.922
							=====	

1.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

Δυτική Ελλάδα - Πελοπόννησος, ιδίως οι πεδινές και εσωτερικές περιοχές των νομών Αργολίδας και Αιτωλοακαρνανίας.

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Καμία αρνητική επίπτωση.

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

- Μεμονωμένοι παραγωγοί
- Ομάδες παραγωγών
- Συνεταιρισμοί

1.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας και οι περιφερειακές υπηρεσίες του καθώς και ο Εθνικός Οργανισμός Καπνού (ΕΟΚ).

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

- Συνέχιση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη
- Ενίσχυση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη
- Νέα ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

- 1) ΕΤΠΑ
- 2) Κοινωνικό Ταμείο
- 3) Γεωργικό Ταμείο
- 4) Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Αύξηση του εισοδήματος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και κατ'επέκταση της ευρύτερης περιφέρειας εφαρμογής του προγράμματος.

Περιορισμός της αστυφιλίας - Αύξηση της απασχόλησης

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Συμβάλλει κατά τον πλέον ουσιαστικό τρόπο στο πρόβλημα αναδιάρθρωσης της ελληνικής γεωργίας και ειδικότερα στον τομέα του καπνού, ο οποίος χαρακτηρίζεται από υπερπαραγωγή και ποικιλιακή σύνθεση τέτοια που δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αγοράς.

II.5. Συναχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Το πρόγραμμα συμβάλλει στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών.

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Base = 2

Mesure No. 08 : RECONVERSION TABAC

Milliers ECU

11 - 10 - 1989

Période	Montant 3+5+8+17	Dépenses publiques										Autres organismes		Pris de la B.E.L.			
		Total		Concours communautaire			Administrations nationales				Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*			
		Montant 3+5+8+17	% 4*	Fonds Structurés	Ligne SSI	Etat	Régions	Autres									
1986	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1987	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1988	78	100,0	0	0,0	47	60,3	0	0,0	31	39,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1986-1988	78	100,0	0	0,0	47	60,3	0	0,0	31	39,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1989	272	100,0	163	59,9	0	0,0	109	40,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1990	368	100,0	221	60,1	0	0,0	147	39,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1991	365	100,0	219	60,0	0	0,0	146	40,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1992	713	100,0	448	63,0	0	0,0	268	40,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1986-1992	1918	100,0	1151	60,0	0	0,0	767	40,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
1986-1992	1996	100,0	1198	60,0	0	0,0	798	40,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0

*1. Pourcentage au coût total : colonne 2)

ΜΟΠ : ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ 9: α) Περιφερειακά εργαστήρια Γεωργικών Εφαρμογών και Ανάλυσης των Λιπασμάτων
β) Περιφερειακό εργαστήριο Ποιοτικού Ελέγχου
γ) Περιφερειακά Κτηνιατρικά Εργαστήρια
δ) Εγκατάσταση Κέντρου Γεωργικής Βιοτεχνολογίας στην Αθήνα καθώς και στην Καλαμάτα (Μεσσηνία).

I. Περιγραφή του μέτρου

I.1. Περιεχόμενο

Τα παρακάτω έργα υποδομών σχεδιάζονται για τη γεωργική ανάπτυξη της Περιφέρειας:

A. Κατασκευή δυο (2) περιφερειακών εργαστηρίων γεωργικών εφαρμογών και ανάλυσης λιπασμάτων

Η εγκατάσταση αυτών των εργαστηρίων αποβλέπει στο να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα των καλλιεργητών όσον αφορά τη διατροφή, τη λίπανση και την προστασία της συγκομιδής.

Τα αρμόδια ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα της χώρας έχουν καταλήξει σε ειδικά συμπεράσματα σχετικά μ'αυτά τα θέματα, τα οποία θα εφαρμόσουν τα παραπάνω εργαστήρια.

Πρέπει να αναφερθεί ότι τέτοια εργαστήρια δεν υπάρχουν στις περιφέρειες που καλύπονται από το ΜΟΠ. Τα εργαστήρια αυτά θα ιδρυθούν: ένα στα Ιωάννινα (Θεσπρωτία, Πρέβεζα, Αρτα, Κέρκυρα και Λευκάδα) και το άλλο στο

Ξυλόκαστρο Κορινθίας το οποίο θα εξυπηρετεί τους παρακάτω νομούς: Κορινθίας, Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Αρκαδίας, Αργολίδας, Αιτωλ/νίας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου. Οι δαπάνες αφορούν έργα υποδομών (Κτίρια) και την αγορά εξοπλισμού.

Β. Κατασκευή δύο (2) περιφερειακών κτηνιατρικών

εργαστηρίων στην Πάτρα και Τρίπολη για να στηρίξουν την εφαρμογή των προγραμμάτων για την υγιεινή του ζωϊκού κεφαλαίου.

Παρόμοιο εργαστήριο λειτουργεί στα Ιωάννινα. Οι δαπάνες αφορούν τα αναγκαία κτίρια και την αγορά εξοπλισμού.

Γ. Επέκταση και εκσυγχρονισμός του εργαστηρίου ποιοτικού ελέγχου της Πάτρας με τη κορήγηση και εγκατάσταση του κύριου και βοηθητικού εξοπλισμού.

Τα διάφορα όργανα που θα αγοραστούν θα χρησιμοποιηθούν για την διεξαγωγή ποιοτικού ελέγχου στα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα (οπωροκηπευτικά σε κονσέρβες, κρασιά, επιτραπέζια σταφύλια και ελιές κλπ.) που θα εξαχθούν ή θα διανεμηθούν στην εσωτερική αγορά της χώρας και θα αποβλέπουν στην ποιοτική βελτίωσή τους.

Δ. Ίδρυση ερευνητικού κέντρου γεωργικής βιοτεχνολογίας στην Καλαμάτα

Με την ίδρυση της ερευνητικής αυτής μονάδας επιδιώκεται η ανάπτυξη της βιοτεχνολογίας στον τομέα της

γεωργίας. Πιο συγκεκριμένα, τα ερευνητικά προγράμματα του σταθμού θα αποβλέπουν στην επίλυση των ιδιαίτερων προβλημάτων όσον αφορά την ανάπτυξη της γεωργίας στη χώρα με τη εφαρμογή των κατάλληλων βιοτεχνολογικών μεθόδων.

Στους ευρύτερους ερευνητικούς στόχους του σταθμού περιλαμβάνονται:

1. Η ανάπτυξη μεθόδων παραγωγής βιομάζας και βιοτεχνολογικών προϊόντων χρήσιμων στη γεωργία.
2. Η ανάπτυξη βιοτεχνολογικών μεθόδων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος.
3. Η βιοτεχνολογική αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας για την παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας.
4. Η ανάπτυξη της μετασυλλεκτικής βιοτεχνολογίας.

Ο σταθμός θα αποτελεί τμήμα της Γεωπονικής Σχολής Αθηνών, αλλά θα συνεργάζεται με άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως Ινστιτούτο και υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και τα Πανεπιστήμια Πάτρας και Κρήτης.

Στα πλαίσια των ερευνητικών προγραμμάτων του σταθμού θα μπορούν να εκπαιδεύονται φοιτητές όλων των πανεπιστημιακών ετών, καθώς και σημαντικός αριθμός μεταπτυχιακών σπουδαστών.

Ο σταθμός πρόκειται να εγκατασταθεί στο Νομό Μεσσηνίας, όπου η γεωργική φυσιογνωμία της περιοχής (μεγάλη ποικιλία γεωργικών προϊόντων της εύκρατης και υποτροπικής ζώνης και σημαντικός αριθμός γεωργικών βιομηχανιών) είναι κατάλληλη για τα ερευνητικά αντικείμενα του σταθμού. Οι δαπάνες αφορούν την κατασκευή του κτιρίου

και την αγορά εξοπλισμού.

**Ε. Ιδρυση δυο (2) Γεωργικών Αυτόματων Μετεωρολογικών
Σταθμών στη Πάτρα και Αρτα.**

Με την εγκατάσταση των Σταθμών θα μετρούνται
χρήσιμοι για την άσκηση της γεωργίας μετεωρολογικοί
παράμετροι όπως α) η εισερχόμενη ολική ηλιακή ακτινοβολία,
β) η εισερχόμενη άμεση ηλιακή ακτινοβολία, γ) η
θερμοκρασία εδάφους σε τέσσερα βάθη (2, 20, 50 και 10
εκ.), δ) η θερμοκρασία περιβάλλοντος, ε) η βροχόπτωση, στ)
η εξάτμιση και ζ) η υγρασία εδάφους.

Ι.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

- α) Εργαστήρια Γεωργικών Εφαρμογών: Ξυλόκαστρο, Ιωάννινα
- β) Κτηνιατρικά Εργαστήρια : Τρίπολη, Πάτρα
- γ) Εργαστήριο Ποιοτικού Ελέγχου : Πάτρα
- δ) Ερευνητικό Κέντρο Γεωργικής
Βιοτεχνολογίας : Καλαμάτα
- ε) Γεωργικοί Αυτόματοι Μετεωρολο-
γικοί Σταθμοί : Πάτρα, Αρτα

Ι.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις
Καμία.

Ι.4. Ωφελοόμενοι από την ενέργεια

Εκτός από τις ήδη υπάρχουσες ανάγκες, οι οποίες θα
καλυφθούν, οι παραγωγοί θα επωφεληθούν από την τεχνική
υποστήριξη στις διάφορες καλλιέργειες, από την εφαρμογή

των προγραμμάτων αναδιάρθρωσης της παραγωγής που προβλέπονται στο πρόγραμμα, καθώς και 50.000 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που συμμετέχουν στα προγράμματα πρόληψης και ελέγχου των ασθενειών. Εξάλλου, το πρόγραμμα θα είναι προς όφελος του κυκλώματος παραγωγής-μεταποίησης-εμπορίας των γεωργικών προϊόντων καθώς επίσης και των καταναλωτών, που θα αγοράζουν προϊόντα καλύτερης ποιότητας.

Όσον αφορά το βιοτεχνολογικό κέντρο, δικαιούχοι είναι το υπουργείο Γεωργίας και η Γεωπονική Σχολή Αθηνών.

I.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

1. Υπουργείο Γεωργίας
2. Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

Συνέχιση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη
Ενίσχυση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη
Νέα ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

- 1) ΕΤΠΑ
- 2) Κοινωνικό Ταμείο
- 3) Γεωργικό Ταμείο
- 4) Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Αναμένεται ότι:

- α) Κάθε εργαστήριο θα εξυπηρετήσει 30.000 εκμεταλλεύσεις ετησίως, οι οποίες θα καλύπτουν 100.000 εκτάρια περίπου.
- β) Θα επωφεληθούν 50.000 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις με τη βελτίωση της υγειονομικής κατάστασης των ζώων καθώς επίσης και της ποιότητας των κτηνοτροφικών προϊόντων.
- γ) Θα βελτιωθεί η ποιότητα των εξαγομένων ή μη εξαγομένων μεταποιημένων προϊόντων για να γίνουν ανταγωνιστικά ύστερα από την αύξηση των εξαγωγών προς όφελος της γεωργικής παραγωγής και του τομέα της μεταποίησης και τέλος της εθνικής οικονομίας. Αναμένεται επίσης ότι θα δημιουργηθούν νέες θέσεις απασχόλησης για βοηθητικό και επιστημονικό προσωπικό.
- δ) Ο στόχος του σχεδίου είναι η δημιουργία συνθηκών για την ανάπτυξη της γεωργικής βιοτεχνολογίας. Σ' αυτό το κέντρο μπορεί να επιτευχθεί η ανάπτυξη προσανατολισμένων ερευνητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με τα άλλα ερευνητικά κέντρα και το Υπ. Γεωργίας.
- ε) Θα βελτιωθεί, προς όφελος των παραγωγών, το σύστημα γεωργικών προειδοποιήσεων για την έγκαιρη επέμβαση στην καταπολέμηση ασθενειών και εντόμων των καλλιεργειών, θα διευκολυνθεί η γεωργική έρευνα και η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Από την λειτουργία αυτών των εργαστηρίων θα προκύψουν τα παρακάτω οφέλη:

1. Διατήρηση της γονιμότητας και βελτίωση των γεωργικών εκτάσεων.
2. Περισσότερο ορθολογική χρησιμοποίηση των λιπασμάτων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η μείωση κατά 10% της κατανάλωσης των λιπασμάτων συνεπάγεται οικονομικό όφελος της τάξεως περίπου των 7,5 δισεκατομμυρίων δρχ. για τους παραγωγούς.
3. Καλύτερη χρησιμοποίηση των υδάτινων πόρων της χώρας.
4. Καλύτερη προστασία της φυτικής παραγωγής από τα ζιζάνια και παράσιτα.
5. Ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της γεωργικής παραγωγής.
6. Προστασία του περιβάλλοντος από τη μη ορθολογική χρησιμοποίηση λιπασμάτων και ζιζανιοκτόνων.
7. Κάλυψη των καταναλωτικών αναγκών (τοπικός πληθυσμός και τουρίστες) με προϊόντα ποιότητας σε κατάλληλες ποσότητες.
8. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων.
9. Βελτίωση της γεωργικής έρευνας σε προηγμένους τομείς.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Η ενέργεια στηρίζει τις γεωργικές εφαρμογές, την αναδιάρθρωση της παραγωγής, την προστασία του περιβάλλοντος, την υγιεινή του ζωϊκού κεφαλαίου τη βελτίωση της ποιότητας και εμπορίας των γεωργικών

προϊόντων και τη χρησιμοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας
(ηλιακή) στα θερμοκήπια.

	Coût total	Dépenses publiques												Autres organismes		Pris de la D.E.L.			
		Contours communitaires						Ministères fédérales											
		Montant 2 = J + 17	Montant 3 = 5 + 2a	% 1*	Montant 5 = 7 + 9	% 0*	FEDER	Ligne 531	Fiat	Regions	Autres	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*	Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*
1986	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1987	41	41	100.0	41	50.6	15	19.8	24	29.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1988	126	126	100.0	88	69.8	61	50.0	26	20.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1988	167	167	100.0	129	78.0	104	50.2	41	24.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1989	305	305	100.0	354	115.4	303	100.0	341	112.9	3	1.0	3	1.0	3	1.0	3	1.0	3	1.0
1990	1,081	1,100	101.0	770	70.0	550	50.0	300	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1991	1,100	1,100	100.0	714	65.0	550	50.0	300	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1992	718	718	100.0	403	56.0	359	50.0	215	29.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1992	3,723	3,723	100.0	2,607	70.0	1,462	50.0	1,116	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1992	3,910	3,910	100.0	2,752	70.4	1,766	50.0	1,178	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

* Pourcentage du coût total (colonne 2)

ΜΟΡ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 10: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

I. Περιγραφή της ενέργειας

I.1. Περιεχόμενο

I.1.1. Πρόγραμμα γεωργικής κατάρτισης

Πρόγραμμα διάρκειας 3 ετών απευθυνόμενο στους νέους κάτω των 25 ετών που είναι σπουδαστές στα τεχνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (ΤΕΙ) Μεσολογίου. Οι ειδικότητες είναι συνδεδεμένες με τις ενέργειες σε όφελος του πρωτογενή τομέα, εφαρμογή νέων τεχνικών στη γεωργική παραγωγή, βελτίωση, μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων.

Η μέση διάρκεια των μαθημάτων είναι 30 ώρες την εβδομάδα επί συνολικής περιόδου 30 εβδομάδων το χρόνο.

Το συνολικό κόστος είναι 3.669 εκατ. ECU. Τα προγράμματα του 1986 και 1987 θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από το κονδύλι 551.

I.1.2. Παγίωση του γεωργικού τομέα

I.1.2.1. Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης στελεχών συνεταιρισμών

Το πρόγραμμα προϋπολογισμού 1.636 εκατ. ECU περιλαμβάνει 24 σεμινάρια των 100 ατόμων ανά σεμινάριο και αφορά κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες, την οργάνωση και τη

διαχείριση συνεταιριστικών επιχειρήσεων που απασχολούν λιγότερα από 500 άτομα.

1.1.2.2. Πρόγραμμα κατάρτισης και επανεκπαίδευσης νέων αγροτών κάτω των 25 ετών

Το πρόγραμμα προϋπολογισμού 280.000 ECU περιλαμβάνει 24 σεμινάρια των 30 ατόμων ανά σεμινάριο για τους νέους αγρότες στους τομείς της λογιστικής, εμπορίας των προϊόντων, διαχείρισης επιχειρήσεων, οργάνωσης συνεταιρισμών, χρησιμοποίησης υπολογιστών.

1.1.2.3. Προγραμματισμός κατάρτισης αγροτών

Το πρόγραμμα προϋπολογισμού 210.000 ECU περιλαμβάνει 18 σεμινάρια επανεκπαίδευσης και κατάρτισης των αγροτών στον τομέα των μεθόδων οργάνωσης και διαχείρισης των συνεταιρισμών. Το σύνολο των μαθημάτων του προγράμματος 1.1.2 θα έχει ελάχιστη διάρκεια 100 ωρών.

1.1.3. Πρόγραμμα κατάρτισης και εξειδίκευσης σε απλές μορφές βιοτεχνολογίας στον τομέα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας και πρόγραμμα κατάρτισης, επιμόρφωσης και εξειδίκευσης στους τομείς της ενέργειας με βιοτεχνολογικές εφαρμογές στη γεωργία.

Τα δυο προγράμματα συνολικού προϋπολογισμού 1,307 εκατ. ECU περιλαμβάνουν 28 σεμινάρια των 700 ατόμων ανά σεμινάριο, διάρκειας 250 ωρών. Τα άτομα που θα καταρτιστούν είναι άνεργοι και εργαζόμενοι, διπλωματούχοι των ΤΕΙ ή των ΑΕΙ, που πρόκειται να απασχοληθούν στις

περιφέρειες που δίνεται η κατάρτιση.

1.1.4. Πρόγραμμα για την ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών των επιχειρήσεων σε αγροτικές περιοχές

Πρόγραμμα διάρκειας 480 ωρών συνολικού κόστους 200.000 ECU απευθυνόμενο στους νέους κάτω των 25 ετών οι οποίοι επιθυμούν να αναπτύξουν επιχειρηματική δραστηριότητα στον αγροτικό τομέα. Οι άξονες κατάρτισης του προγράμματος είναι: οι αναπτυξιακοί νόμοι, δυναμικοί κλάδοι, μελέτες σκοπιμότητας, σύγχρονες καλλιεργητικές μέθοδοι, πληροφορική, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων κλπ.

1.2. Τοποθεσία

Δυτική Ελλάδα και Πελοπόννησος.

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

- οι νέοι, οι άνεργοι και οι αγρότες της περιφέρειας
- οι κατά τόπους ασχολούμενοι με την παραγωγή

1.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Κέντρα επιμόρφωσης της περιφέρειας και ειδικότερα:

- α) Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- β) ΠΑΣΕΓΕΣ
- γ) ΕΛΚΕΠΑ
- δ) ΑΤΕ

II. Αξιοποίηση

II.1. Χαρακτηρισμός ενέργειας

Ενίσχυση νέας ενέργειας ήση σε εξέλιξη: (I.1)

Νέα Ενέργεια : (I.2, I.3, I.4)

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

Κοινωνικό Ταμείο

Γραμμή 551 (χρηματοδότηση κατά 70% της ενέργειας I.1 για το 1986 και 1987).

Οι συνθήκες για την επιλεξιμότητα των αιτήσεων συνδρομής που κατατίθενται στο Κοινωνικό Ταμείο καθορίζεται από τον Καν. (ΕΟΚ) 4255 .

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα

- ενίσχυση της γεωργικής κατάρτισης
- βελτίωση της γεωργικής απόδοσης
- καταπολέμηση της ανεργίας των νέων

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Η ενέργεια συμβάλλει στην εκπλήρωση των στόχων του ΜΟΠ στον γεωργικό τομέα, όπως:

ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της αγροτικής παραγωγής, ενίσχυση των συνεταιρισμών, διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, εφαρμογή νέων τεχνικών κλπ.

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Phase - 2

Mesure No. 10 : FORMATION

Annex 14.11

31 Ju 1981

Période	Montant 2 = 3 + 4	Dépenses publiques										Autres organismes		Fixes de la R.E.L.				
		Total			Concours communautaire			Administrations nationales				Montant 17	%	Montant 18	%			
		Montant 3 = 5 + 6	% 4*		Total	PSE	Ligne 551	Etat	Regions	Autres								
Montant 5 = 7 + 9	% 6*	% 7	Montant 8*	% 9*	Montant 10	% 11	Montant 12	% 13*	Montant 14	% 15*	Montant 16	% 17*						
1966	3	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1967	1009	100.0	0	0.0	52	5.2	44	4.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1968	1682	100.0	1171	70.0	925	55.0	252	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1969-1968	2671	100.0	3863	145.0	1187	44.1	696	25.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1969	1253	100.0	577	46.1	689	55.0	138	11.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1970	1254	100.0	578	46.1	700	55.0	188	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1971	1203	100.0	542	45.1	662	55.0	180	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1972	301	100.0	648	215.3	496	55.0	135	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1980-1972	4611	100.0	3228	70.0	2537	55.0	691	15.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1980-1971	5303	100.0	3113	58.7	2724	51.0	1307	19.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

*1) Pourcentage du coût total (colonne 2)

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ 11: Ανάπτυξη Συστήματος Κοινωνικοοικονομικών και
Γεωτεχνικών Συμβούλων σε Συνεταιρισμούς ή Ομάδες
Παραγωγών

I. Περιγραφή του μέτρου

I.1. Περιεχόμενο μέτρου

Πρόσληψη Κοινωνικοοικονομικών και Γεωτεχνικών Συμβούλων που θα στελεχώσουν συνεταιρισμούς ή ομάδες παραγωγών στην περίοδο 1990-1992.

Οι Γεωτεχνικοί Σύμβουλοι θα απασχοληθούν σε γεωργικές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν το οικονομικό μέγεθος εκείνο, το οποίο θα τους επέτρεπε να ενταχθούν και να ωφεληθούν από τους Κοινοτικούς Κανονισμούς 1360/78 και 797/85 και η Ελλάδα προσδοκά με την ενέργεια αυτή να συμπληρώσει και να βελτιώσει την οργάνωση του θεσμού των γεωργικών εφαρμογών με ειδικευμένους γεωτεχνικούς συνδεδεμένους τόσο με την κρατική υπηρεσία εφαρμογών (γεωργική έρευνα, εκπαίδευση, εφαρμογές) όσο και με τις γεωργικές επιχειρήσεις και τις κάθε μορφής εμπορικές εταιρείες που έχουν δραστηριότητα στον Αγροτικό Τομέα.

Είναι δεδομένο σήμερα τόσο από το Δημόσιο Λογιστικό όσο και από τις διοικητικές εργασίες εφαρμογής της ΚΑ και αδυνατούν να συνεργασθούν αποτελεσματικά με γεωργικές επιχειρήσεις (συνεταιρισμοί-ομάδες παραγωγών) και τις εμπορικές εταιρείες με αγροτική δραστηριότητα. Επομένως,

με την συμπλήρωση του έργου των γεωργικών εφαρμογών, από επιστήμονες με ιδιωτικά συμβόλαια εργασίας προσδοκάται η συμπλήρωση του συστήματος γεωργικών εφαρμογών για να καταστεί δυνατόν αυτό να ανταποκριθεί στις νέες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές περιστάσεις που η "σύγχρονη γεωργία" είναι υποχρεωμένη να ακολουθήσει στενά για την βελτίωση των γεωργικών διαπερώσεων, για την διευκόλυνση της ενσωμάτωσης των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων στην αγορά (εσωτερική-ευρωπαϊκή-παγκόσμια) και την επιτυχία του απώτερου στόχου που είναι η συμβολή και η συμμετοχή του αγροτικού πληθυσμού της Ελλάδας στην προσπάθεια για την οικονομική και κοινωνική συνοχή στην Κοινότητα.

Είναι απαραίτητο σε εφαρμοστικές υπηρεσίες να δοκιμάσουν και να αναπτύξουν μεθόδους πρακτικές και τρόπους προσαρμοσμένους στις νέες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών του δημοσίου τομέα αλλά και να αξιοποιηθούν όλοι οι διαθέσιμοι πόροι του ιδιωτικού φορέα. Έτσι με το νέο συμπληρωματικό σύστημα οι Γεωργικές Εφαρμογές δεν θα είναι απλώς ένα μέσο απλής μεταφοράς γνώσεων, αλλά μέσο για παροχή βοήθειας στην επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων, μέσο για λήψη συγκεκριμένων επαγγελματικών αποφάσεων από άτομα ή επιχειρήσεις προς τις οποίες απευθύνονται, δηλ. ένα σύστημα-πυλώνας για την περίοδο ισχύος του ΜΟΠ με τα παραπάνω στοιχεία:

- Συμβουλές για τον καλύτερο συνδυασμό των μέσων παραγωγής.

- Διαπίστωση προβλημάτων, ανάλυση των παραγωγικών δυνατοτήτων μιας συγκεκριμένης επιχείρησης σε μια συγκεκριμένη περιοχή και προώθηση της συνεργασίας των υπευθύνων της επιχείρησης με τους τοπικούς παράγοντες για την επίλυσή τους.
- Παροχή τεχνικών συμβουλών για την ανάπτυξη των συγκεκριμένων συνεταιρισμών και ενθάρρυνση για την συνεργασία με άλλους συνεταιρισμούς ομοειδών οικονομικών δραστηριοτήτων για την ομαδική εμπορία της παραγωγής.
- Εγκαιρη πληροφόρηση σχετικά με τα νέα μέτρα της αγροτικής πολιτικής, γιατί οι νέοι αυτοί εφαρμοστές θα βρίσκονται σε άμεση επικοινωνία με τους κρατικούς δημοσίους υπαλλήλους γεωτεχνικούς που έχουν γεωργοεφαρμοστικά καθήκοντα.
- Χρησιμοποίηση COMPUTERS και όλων των νέων μεθόδων της ρομποτικής στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις με προγράμματα για τις ποικιλίες των φυτών, πληροφορίες γενετικής, εντομοκτόνων, λιπασμάτων, κτηνοτροφίας, διατροφής, αγροτικών προειδοποιήσεων και αγρομετεωρολογίας κλπ.
- Παροχή στοιχείων για την παραγωγή προγραμμάτων που αποσκοπούν στην εφαρμογή νέας τεχνολογίας μέσω COMPUTERS.

Με τους παραπάνω στόχους η Ελλάδα προτείνει παράλληλα με την απασχόληση κοινωνικοοικονομικών συμβούλων την οργάνωση συστήματος γεωργικών συμβούλων για τεχνική υποστήριξη των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων που επιθυμούν να προσλάβουν γεωτεχνικό προσωπικό αλλά δεν διαθέτουν το οικονομικό μέγεθος εκείνο που θα τους

επέτρεπε την κάλυψη των δαπανών μισθοδοσίας.

Στη Δυτική Ελλάδα - Πελοπόννησο για τους 15 νομούς θα προσληφθούν συνολικά 38 άτομα (Κοινωνικοοικονομικοί και Γεωτεχνικοί Σύμβουλοι) για την περίοδο 1990 - 1992.

I.2. Τοποθεσία

Νομοί: Αιτωλίας, Αργολίδας, Αρμαδίας, Αρτας, Αχαΐας, Ηλείας, Βεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Κορινθίας, Λακωνίας, Λευκάδας, Μεσσηνίας, Πρέβεζας, Ζακύνθου.

I.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Με τη λελογισμένη χρήση των γεωργικών εφοδίων, υλικών (φυτών, φαρμάκων, ζιζανιοκτόνων, λιπασμάτων) προσδοκάται η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος.

I.4. Επωφελούμενοι από την ενέργεια

Συνεταιρισμοί και ομάδες παραγωγών.

I.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός ενέργειας

Νέα ενέργεια

Συνέχιση και επέκταση ενέργειας που βρίσκεται σε εξέλιξη.

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες

Γραμμή 551 και Γεωργικό Ταμείο.

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

α) Προσαρμογή των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων (συνετ/σμών ή ομάδων παραγωγής) στις νέες απαιτήσεις για εκσυγχρονισμό της γεωργίας και βελτίωση των γεωργικών διαρθρώσεων, μέσω της βελτίωσης του οικονομικού της μεγέθους λόγω ενδεδειγμένης χρήσης των συντελεστών παραγωγής και επομένως η ενέργεια συμβάλλει στην καλή ενσωμάτωση της γεωργίας στις νέες απαιτήσεις της Κοινότητας και κινείται προς την κατεύθυνση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

β) Απασχόληση νέων ανέργων Οικονομολόγων, Κοινωνιολόγων και Γεωτεχνικών επιστημόνων.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων ΜΟΠ.

α) Η ενέργεια συμβάλλει στην πραγματοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής γιατί παρέχει ευκαιρίες οικονομικής μεγένθυσης σε μικρές γεωργικές επιχειρήσεις που αποτελούν το 90% στην Ελλάδα και δεν είναι συγκρίσιμες με εκείνες του μέσου όρου στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

β) Συμβάλλει, επίσης, στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με

χαμηλό κόστος.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του προγράμματος

Συμπληρώνει την τεχνική υποδομή σε μέσα και εξοπλισμό που προβλέπουν τα έργα του υποπρογράμματος, με υποδομή σε στελεχικό δυναμικό χωρίς το οποίο είναι αδύνατον να αποδώσουν οι άλλες προτεινόμενες ενέργειες.

Pays : ELLAS P.I.M. No. 3 : Grece Occidentale- Peloponnese

Base = 2

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Mesure No. 11a : SOUTIEN AUX GR. DE PRODUCTEURS : Soutien aux gr. de producteurs-a-

11 - 10 - 1989

Période	Coût total 2 = 3 + 17	Dépenses publiques												Autres organismes			Prêts de la B.E.L.	
		Concours conjugués				Administrations nationales				Autres				Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
		Total		Fonds Structurés		Type 551		État		Régions		Autres						
Montant 3 = 5 + Nat	% 4*	Montant 5 = 7 + 9	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15	% 16*	Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*	
1986	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1987	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1988	471	4,9	247	52,4	0	0,0	287	52,4	106	22,5	0	0	0	118	25,1	0	0,0	0
1986-1988	471	4,9	247	52,4	0	0,0	287	52,4	106	22,5	0	0	0	118	25,1	0	0,0	0
1989	600	5,0	315	52,5	1	0,0	315	52,5	135	22,5	3	0,0	0	150	25,0	0	0,0	0
1990	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0,0	0
1991	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0,0	0
1992	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0,0	0
1986-1992	600	5,0	315	52,5	0	0,0	315	52,5	135	22,5	3	0,0	0	150	25,0	0	0,0	0
1986-1992	1071	5,0	562	52,5	0	0,0	562	52,5	241	21,5	0	0,0	0	268	25,0	0	0,0	0

* % Pourcentage du coût total (colonne 2)

Mesure No. 11b : SOUTIEN AUX GR. DE PRODUCTEURS : Soutien aux gr. de producteurs-b

11-10-1989

Milliers F.C.U.

Période	Coût total Montant 2 = 3 + 17	Dépenses publiques														Autres organismes			Prêts de la H.F.L.														
		Total		Coutiers communaux				Administrations nationales				Autres			Montant 18	% 18*	Montant 19	% 20*															
		Montant 3 = 5 + 4	% 4*	Montant 5	% 6*	Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 12	% 14*	Montant 15						% 16*													
1986	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0						
1987	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0				
1988	4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1986-1988	4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1989	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1990	320	250	62.1	175	44.9	125	32.1	50	12.8	25	6.2	10	2.5	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2	5	1.2
1991	330	275	64.0	175	44.9	138	32.1	55	12.8	28	6.2	11	2.5	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2
1992	472	302	64.0	211	44.7	151	32.0	60	12.7	31	6.1	12	2.5	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2	6	1.2
1989-1992	1392	827	40.0	579	44.8	414	32.0	165	12.8	83	6.1	33	2.5	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2
1986-1992	1392	827	40.0	579	44.8	414	32.0	165	12.8	83	6.1	33	2.5	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2	13	1.2

* Pourcentage du coût total (colonne 2)

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ 12: Κατασκευή και εξοπλισμός εργαστηρίων για τα κηπευτικά και καλλιέργειες θερμοκηπίου.

Ι. Περιγραφή του μέτρου

Το μέτρο αυτό αφορά την κατασκευή κατάλληλου κτιρίου και τον εφοδιασμό του με τον αναγκαίο εξοπλισμό για την υλοποίηση της λειτουργίας των λεγόμενων καλλιεργειών θερμοκηπίου. Σε γενικές γραμμές ο εξοπλισμός του εργαστηρίου περιλαμβάνει (μηχανήματα, θερμοκήπια, θαλάμους βλάστησης κλπ.). Το Ινστιτούτο κηπευτικών και καλλιεργειών θερμοκηπίου πρόκειται να εγκατασταθεί στην Πάτρα, στην Πελοπόννησο. Στόχος του Ινστιτούτου είναι η έρευνα των συγκομιδών υπαίθριας και σε θερμοκήπιο καλλιέργειας κηπευτικών και των καλλιεργημένων μανιταριών καθόλη τη διάρκεια του βιολογικού κύκλου τους. Η έρευνα θα αφορά τόσο τα νωπά όσο και τα μεταποιημένα κηπευτικά. Η έρευνα θα καλύπτει επίσης τα μέσα καλλιέργειας των παραπάνω συγκομιδών δηλαδή τα θερμοκήπια, τη χρησιμοποίηση ήπιας μορφής ενέργειας (ηλιακή, γεωθερμική, ατομική) κλπ. θα μελετά τη διατήρηση και μεταποίηση των προϊόντων των παραπάνω συγκομιδών.

Οι δαπάνες υπολογίζονται ότι θα είναι 2,33 θα καλύπτουν ιδιαίτερα την κατασκευή κατάλληλου κτιρίου 1.000 τ.μ. (εργαστήρια, γραφεία, απομόνωση κατά την ανάπτυξη, θαλάμοι, βιβλιοθήκη, αίθουσα συνεδριάσεων, αποθήκες κλπ.)

και μηχανικό και εργαστηριακό εξοπλισμό (θερμοκήπια, θάλαμοι βλάστησης, αίθουσες σταθερής θερμοκρασίας).

I.2. Περιοχή εφαρμογής του μέτρου

Νομός Αχαΐας

I.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Καμία.

I.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

Ινστιτούτο κηπευτικών και συγκομιδών θερμοκηπίου

I.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας.

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός της ενέργειας

Νέα ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες:

- 1) ΕΤΠΑ
- 2) Κοινωνικό Ταμείο
- 3) Γεωργικό Ταμείο
- 4) Κονδύλιο 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Η ενέργεια αυτή θα εντοπίσει και θα δώσει λύση στα προβλήματα που έχουν σχέση με την καλλιέργεια, τη γενετική βελτίωση και την παραγωγή των συγκομιδών κηπευτικών. Επίσης θα δώσει απαντήσεις στα προβλήματα που έχουν σχέση με τα μέσα καλλιέργειας, τις κατασκευές θερμοκηπίων, τη χρησιμοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας και τέλος στη μελέτη της μεταποίησης και διατήρησης των προϊόντων.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Η ενέργεια αυτή θα συμβάλει στην ανάπτυξη των κηπευτικών ειδών στα πλαίσια των απαιτήσεων της εθνικής και διεθνούς αγοράς (υψηλή ποιότητα, εκτός εποχής, παραγωγή κλπ.). Το αποτέλεσμα που αναμένεται θα είναι η αύξηση του εισοδήματος των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμφωνεί με την Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) και τους σκοπούς των μεσογειακών ολοκληρωμένων προγραμμάτων.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Η ενέργεια αυτή συνδέεται με την ανασύσταση των συγκομιδών και την εισαγωγή νέων φυτικών ειδών που έχουν ζήτηση στην τοπική και διεθνή αγορά.

Pays : ELLAS P.L.M. No. 3 : Grèce Occidentale- Peloponnese
Sous-programme No. 1 : Agriculture Base = 2

Mesure No. 12 : INSTITUT AGRICOLE

11 - 10 - 1989

Milliers ECU

Période	Coût total Montant 2 = 1 + 17	Dépenses publiques										Autres organismes			Prêts de la D.E.L.			
		Coopératives communautaires					Administrations nationales					Montant 17	% 18	Montant 19	% 20			
		Total	FEDER	Ligne 551	Etat	Regions	Autres											
Montant 3 = 4 + 5 + 6 + 9	% 4	Montant 7	% 8	Montant 9	% 10	Montant 11	% 12	Montant 13	% 14	Montant 15	% 16							
1986	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1987	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1988	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1986-1988	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1989	333	100,0	24	7,2	2	6,3	50,4	15,1	37	29,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1990	200	100,0	100	50,0	40	20,0	50,0	25,0	60	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1991	1000	100,0	500	50,0	300	30,0	30,0	30,0	300	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1992	1000	100,0	500	50,0	200	20,0	20,0	20,0	300	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1989-1992	2333	100,0	834	35,8	467	20,0	31,0	13,5	699	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1986-1992	2333	100,0	834	35,8	467	20,0	30,0	13,5	699	30,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

(*) Pourcentage du coût total - colonne 2

ΜΟΠ: ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι: ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΤΡΟ 13: Αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας για την
ανάπτυξη ανθοκομικών καλλιεργειών σε θερμοκήπια

I. Περιγραφή του μέτρου

I.1. Περιεχόμενο μέτρου

Το πρόγραμμα συνιστάται στην αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας για την παραγωγή ανθοκομικών προϊόντων εκτός εποχής με χαμηλό κόστος ενέργειας δεδομένου ότι σήμερα η κατανάλωση ενέργειας, με τη μορφή υγρών καυσίμων συμμετέχει στο κόστος παραγωγής με ποσοστό 30% κατά μέσο όρο. Για το σκοπό αυτό προγραμματίζεται η εγκατάσταση θερμοκηπίων παραγωγής ανθοκομικών προϊόντων συνολικής έκτασης 40 στρεμ. για την ορθολογική αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής και της ήπιας μορφής ενέργειας.

Τα κίνητρα που προγραμματίζεται να χορηγηθούν είναι τα ακόλουθα:

Χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης στους φορείς οι οποίοι θα προβούν στην εγκατάσταση θερμοκηπίων παραγωγής ανθοκομικών προϊόντων με ενέργεια ήπιας μορφής μέχρι 49.000 ECU ανά στρέμμα.

Η Ενίσχυση αυτή καλύπτει μέρος των δαπανών για την εγκατάσταση ενός στρέμματος θερμοκηπίου με τον αναγκαίο εξοπλισμό του.

1.2. Τοποθεσία

Δυτική Στερεά και Πελοπόννησος

Βασικά στους Νομούς Πρέβεζας, Αιτωλ/νίας, Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας, Ζακύνθου, Κεφαλλονιάς, Κέρκυρας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας, Λευκάδας και Αρκαδίας.

1.3. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η τεχνολογία που θα χρησιμοποιηθεί δεν θα δημιουργήσει προβλήματα στο περιβάλλον. Επίσης η ποιότητα του απορριπτομένου γεωθερμικού νερού δε θα δημιουργήσει περιβαλλοντικά προβλήματα.

1.4. Ωφελούμενοι από την ενέργεια

Η Τοπική αυτοδιοίκηση, Νομικά πρόσωπα του ευρύτερου Δημοσίου τομέα, όπως ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/82, Συν/κές οργανώσεις, γεωργοί με γνώσεις και εμπειρία στην καλλιέργεια ανθοκομικών ειδών, με βεβαίωση των αρχών και γεωπόνοι καθώς και τεχνολόγοι γεωπονίας-φυτικής παραγωγής (ελεύθεροι επαγγελματίες) ή άλλα νομικά πρόσωπα.

1.5. Υπεύθυνη αρχή για την εφαρμογή του προγράμματος

Υπουργείο Γεωργίας και Περιφερειακές Υπηρεσίες του (Νομαρχιακές, Διανομαρχιακές).

II. Αξιολόγηση

II.1. Χαρακτηρισμός ενέργειας

Συνέχιση μιας ενέργειας ήδη σε εξέλιξη

Ενίσχυση μιας ενέργειας ήδη σε εξέλιξη

Νέα Ενέργεια

II.2. Επιλέξιμες δαπάνες:

- 1) ΕΓΠΑ
- 2) Κοινωνικό Ταμείο
- 3) Γεωργικό Ταμείο
- 4) Γραμμή 551

II.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα της ενέργειας

Προβλέπεται η αξιοποίηση γεωθερμικών πεδίων, ηλιακής ενέργειας και βιομάζας. Η υποκατάσταση της χρήσης υγρών καυσίμων και η συμβολή στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών.

II.4. Συμβολή στην πραγματοποίηση των στόχων του ΜΟΠ

Η δραστηριότητα αυτή αποσκοπεί στην αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας και στην ανάπτυξη της ανθεκτικότητας με την ορθολογική αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής δεδομένου ότι η κατανάλωση ενέργειας με τη μορφή υγρών καυσίμων συμμετέχει σήμερα στο κόστος παραγωγής με ποσοστό 30% περίπου. Στοχεύει επίσης στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τη συγκράτηση του γεωργικού πληθυσμού σε συνδυασμό με τον ομαλό εφοδιασμό της εγχώριας αγοράς και

την ανάπτυξη των εξαγωγών με τη προσφορά προϊόντων ανθοκομίας εξαιρετικής ποιότητας. Το συγκριτικά υψηλό εισόδημα που εξασφαλίζει ο παραγωγός από ανθοκομική εκμετάλλευση είναι η εγγύηση.

II.5. Συνοχή με τις άλλες ενέργειες του υποπρογράμματος

Η ενέργεια συνδέεται με την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών την αξιοποίηση των αρδευτικών έργων και τη χρησιμοποίηση των γεωτεχνικών.

Pays : ELLAS P.I.M. No. 3 : Grece Occidentale- Peloponnese

Base = 2

Sous-programme No. 1 : Agriculture

Mesure No. 13 : RESSOURCES-ENERGIE DOUCE :

11 - 10 - 1989

Milliers ECU

Période	Cout total Montant 2 = 1 + 17	Dépenses publiques															Autres organismes			Prêts de la B.E.L.								
		Etat			Concours communautaire					Administrations nationales							Montant 17	% 18*	Montant 19	% 20*								
		Montant 3 = 5 + Nat	% 1*	Total	Fonds Structuraux		Ligne 151	Etat		Regions		Autres																
					Montant 5 = 7 + 9	% 6*		Montant 7	% 8*	Montant 9	% 10*	Montant 11	% 12*	Montant 13	% 14*	Montant 15					% 16*							
1986	3	0.0	1	0.0	1	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	0.0	3	0.0	3	0.0				
1987	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1988	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1986-1988	3	0.0	1	0.0	1	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1989	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
1990	733	0.0	57	49.0	49	0.0	457	49.0	196	21.0	196	21.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1991	734	0.0	56	49.0	49	0.0	458	49.0	196	21.0	196	21.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1992	733	0.0	57	49.0	49	0.0	457	49.0	196	21.0	196	21.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1989-1992	2800	0.0	1372	49.0	49	0.0	1372	49.0	388	21.0	388	21.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
1986-1992	2800	0.0	1372	49.0	49	0.0	1372	49.0	388	21.0	388	21.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

*1 Pourcentage du cout total - colonne 2 ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.-

ΜΟΠ ΚΡΗΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΜΟΠ

I. Γεωγραφική περιοχή και διάρκεια

1. Το Μεσογειακό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα για τη νήσο Κρήτη (που στο εξής καλείται "ΜΟΠ Κρήτης") αφορά όλο το έδαφος του νησιού της Κρήτης. Η διάρκειά του είναι από (13 Νοεμβρίου 1985 μέχρι και 12 Νοεμβρίου 1992) περιλαμβανομένης.

II. Οι κοινωνικο-οικονομικές δομές του νησιού της Κρήτης

2. Πλήρης περιγραφή των κοινωνικο-οικονομικών δομών του νησιού της Κρήτης δίνεται στο Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης (1986-1990) γι' αυτό το νησί. Ένα μικρό στατιστικό διάγραμμα δίνεται στο παράρτημα 3 αυτού του προγράμματος. Συνοπτικά αναφέρεται ότι:

- Το νησί περιλαμβάνεται ανάμεσα στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας: το 1984, το κατά κεφαλή ακαθάριστο περιφερειακό προϊόν ήταν λιγότερο από το 80% του εθνικού μέσου όρου και, ως εκ τούτου, μικρότερο από το 35% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως συνόλου. Οι κοινωνικο-οικονομικές ενδείξεις επιβεβαιώνουν ότι το επίπεδο ζωής σε γενικές γραμμές στην Κρήτη είναι αρκετά κάτω από το μέσο όρο του επιπέδου ζωής της Ελλάδας ως συνόλου.

- Το περιφερειακό διάγραμμα του νησιού της Κρήτης δείχνει ιδιαίτερα ανισόρροπη διάρθρωση, με τον πρωτογενή τομέα από μόνο του να ξεπερνά το 51% της απασχόλησης το 1981. Η οικονομία της, με τα χαρακτηριστικά της περιφέρειας και της μικρής νήσου, αντιμετωπίζει ειδικά προβλήματα για να διαφοροποιηθεί από τη γεωργία.

3. Οι εκτιμήσεις που έκανε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τις συνέπειες της διεύρυνσης θέτει το νησί της Κρήτης ανάμεσα στις περιοχές που πιθανόν να επηρεασθούν περισσότερο εξαιτίας της μεγάλης εξάρτησής του από την καλλιέργεια ,εσογειακών προϊόντων. Στο μέλλον θα υπάρξει ανάγκη να εξασφαλιστεί μια εξισορροπημένη ενσωμάτωση της κρητικής οικονομίας, σαν τμήμα της ελληνικής, στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως συνόλου, και ιδίως νμα αποφευχθεί η υπερβολική εξάρτησή της από τον τουρισμό που αντικαθιστά την εξάρτησή της από τη γεωργία.

Στο πρόσφατο παρελθόν, η σχετική σημασία του πρωτογενούς τομέα σαν πηγή απασχόλησης ακολούθησε πτωτική τάση, με ετήσιο ποσοστό 1,5% περίπου, με αντίστοιχη τάση αύξησης του τριτογενούς τομέα (κυρίως του τουρισμού) και με πολύ μικρή πρόοδο όσον αφορά τη σχετική σημασία του δευτερογενούς τομέα.

III. Απαραίτητες προσαρμογές των κοινωνικο-οικονομικών δομών

4. Κατά συνέπεια, οι γενικοί στόχοι του ΜΟΠ Κρήτης, όσον αφορά τις απαραίτητες προσαρμογές των κοινωνικο -

οικονομικών δομών είναι οι εξής:

- 4.1. Μαζί με άλλες προσπάθειες ανάπτυξης για το νησί της Κρήτης, το ΜΟΠ Κρήτης θα πρέπει να συμβάλει στην ουσιαστική κείωση της διαφοράς του εισοδήματος και του επιπέδου ζωής που υπάρχει ανάμεσα στο νησί της Κρήτης και στην Ελλάδα ως σύνολο. Το ΜΟΠ Κρήτης θα βοηθήσει στο να επεκταθούν σημαντικά οι δυνατότητες απασχόλησης, ίσως αξιοποιώντας ως εργατική δύναμη το ανθρωπινό δυναμικό το οποίο προς το παρόν δεν χρησιμοποιείται σωστά.
- 4.2. Κατά μέγα μέρος, θα εξακολουθήσουν, όπως και στο παρελθόν να σημειώνονται βελτιώσεις στο επίπεδο ζωή, με μετακίνηση από δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα (ιδίως της γεωργίας), σε δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα (κυρίως τουρισμός). Στόχος του ΜΟΠ Κρήτης είναι να επικεντρώσει τη μελλοντική ανάπτυξη του τουρισμού σε περιοχές που δεν έχουν ακόμη κορεσθεί στο δυτικό τμήμα του νησιού και να εναρρύνει μια περισσότερο επιλεκτική μορφή τουρισμού. Συγχρόνως, θα γίνουν ενέργειες για να διασωθεί μακροπρόθεσμα η αποτελεσματικότητα των προηγούμενων εξελίξεων στον τομέα του τουρισμού, ιδίως στο ανατολικό τμήμα της χώρας.
- 4.3. Για να αποφευχθεί η υπερβολική εξάρτηση από τον τουρισμό, θα γίνει στο ΜΟΠ Κρήτης ιδιαίτερη προσπάθεια για να αναπτυχθούν οι βιομηχανικές δραστηριότητες. Συγχρόνως, το ΜΟΠ Κρήτης σκοπεύει

να αναπροσανατολίσει στην γεωργική παραγωγή και να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της σε ζώνες κατάλληλες για γεωργία λόγω των φυσικών πλεονεκτημάτων τόσο του εδάφους όσο και του κλίματος, όχι μόνον όσο αφορά την Κρήτη αλλά σε σχέση με την Ελλάδα ως σύνολο.

4.4. Τελικά, το ΜΟΠ Κρήτης περιλαμβάνει ενέργειες που θα ενισχύσουν την οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών γενικά, και των περιοχών της ενδοχώρας ειδικά. Οι ενέργειες αυτές εκτός από τον άμεσο αντίκτυπό τους στα εισοδήματα, την παραγωγικότητα και το επίπεδο ζωής, προετοιμάζουν την ανάπτυξη του "πράσινου" τουρισμού σε ευρύτερη κλίμακα, και συμβάλλουν στη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος.

4.5. Οι προσαρμογές αυτές θα απαιτήσουν σημαντική ενίσχυση των δυνατοτήτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης που είναι διαθέσιμες στο νησί της Κρήτης, καθώς και την αποφασιστική σύναψη στενότερων δεσμών ανάμεσα στις ερευνητικές και παραγωγικές δραστηριότητες. Η επέκταση των δυνατοτήτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης εθνικής σημασίας στη Κρήτη θα συμβάλει επίσης στη διαφοροποίηση της κρητικής οικονομίας, ιδίως στον τριταγενή τομέα.

ΤΟ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΟΠ

5. Το κεφάλαιο αυτό περιγράφει διαδοχικά τα 6 υποπρογράμματα που περιλαμβάνονται στο ΜΟΠ Κρήτης, υπογραμμίζοντας τα συμπληρωματικά στοιχεία μέσα σε κάθε υποπρόγραμμα και μεταξύ των υποπρογραμμάτων. Το επόμενο κεφάλαιο περιγράφει τις αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ του ΜΟΠ Κρήτης ως συνόλου, και άλλων δαπανών ανάπτυξης στο νησί, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Στο παράρτημα 1 αυτού του κεφαλαίου υπάρχει μια σειρά τεχνικών σημειώσεων, μια για κάθε μέτρο σε κάθε υποπρόγραμμα, που υποδεικνύει ιδίως τους τεχνικούς προσδιορισμούς του, το κόστος και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του, τη χωροθεσία του, τους δικαιούχους του και την αναμενόμενη συνεισφορά του μέτρου στην επίτευξη των στόχων που καθορίζει κάθε υποπρόγραμμα.

Υποπρόγραμμα αριθμ. 1: Ο πρωτογενής τομέας

6. Το υποπρόγραμμα αυτό έχει δυο μέρη. Κατά το μεγαλύτερο μέρος του, αφορά ενέργειες για αναπροσανατολισμό της παραγωγής, βελτίωση της ποιότητας και μείωση του κόστους παραγωγής, ενώ επωφελείται από τη φυσική κλίση ορισμένων περιοχών προς τη γεωργία. Το υπόλοιπο τμήμα αυτού του υποπρογράμματος αναφέρεται στη δυνατή μελλοντική ανάπτυξη της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, στο βαθμό που περαιτέρω μελέτες θα επιβεβαιώσουν την ύπαρξη σημαντικών δυνατοτήτων.

ΓΕΩΡΓΙΑ

7. Στόχος αυτού του τμήματος του υποπρογράμματος είναι να επιτύχει ένα καλύτερο φάσμα παραγωγής που θα λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις της αγοράς για προϊόντα για τα οποία υπάρχει κανονική πρόσβαση στην αγορά. Βασίζεται ουσιαστικά στη μετατροπή των παραδοσιακών καλλιεργειών σε περισσότερο ανταγωνιστικές καλλιέργειες που θα έχουν πρόσβαση στην αγορά, καθώς και σε αναδιάρθρωση των παραδοσιακών καλλιεργειών λαχανικών που συνδέονται με την εισαγωγή ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού αρδευτικού συστήματος. Τα εισοδήματα των αγροτών που επωφελούνται απ' αυτό το υποπρόγραμμα θα βελτιωθούν σημαντικά, καθώς επίσης θα βελτιωθεί η ποιότητα της ζωής τους και το περιβάλλον εργασίας τους.

8. Το κεντρικό τμήμα των γεωργικών μέτρων κατά τη διάρκεια της περιόδου 1986-1992 συνίσταται σε μια ευρεία ενέργεια αναπροσανατολισμού της παραγωγής σε έκταση περίπου 1360 εκταρίων σε όλο το νησί, και εισαγωγής σύγχρονων συστημάτων άρδευσης για μια περιοχή λίγο μικρότερη από 14000 εκτάρια, από τα οποία τα 4200 εκτάρια θα είναι σε πεδιάδες και το υπόλοιπο σε περιοχές της ενδοχώρας. Ήδη ένα μεγάλο τμήμα αυτών των 14000 εκταρίων αρδεύεται με παραδοσιακές και επαχθείς μεθόδους με σπατάλη των υδάτινων πόρων του νησιού Κρήτης. Έτσι, η εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων άρδευσης μπορεί να γίνει χωρίς να χρειαστούν επί πλέον υδάτινοι πόροι. Η ενέργεια θεωρείται συμφέρουσα οικονομικά χωρίς να προϋποθέτει εντατικοποίηση της παραγωγής πράγμα που θα ήταν αντίθετο με τους στόχους

της κοινής γεωργικής πολιτικής.

9. Για να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος υπερπαραγωγής, ιδίως σε τομείς διαρθρωτικού πλεονάσματος σε κοινοτικό επίπεδο, πρέπει να τηρηθούν οι παρακάτω κατευθυντήριες γραμμές για τη γεωργική παραγωγή σε σχέση με τα προτεινόμενα αρδευτικά συστήματα:

9.1. Ο πίνακας 1 δείχνει τις διάφορες χρήσεις της γης μέσα στα αρδευόμενα όρια παρουσιάζοντας την παρούσα και προβλεπόμενη κατάσταση κατά το τέλος της περιόδου ΜΟΠ, όπως σχεδιάσθηκε αρχικά. Ο πίνακας αυτός πρόκειται να επαναξιητασθεί με βάση τις εκτιμήσεις που αναφέρονται παρακάτω για να προετοιμασθεί μια αναθεωρημένη πρόβλεψη, που θα εγκριθεί από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην αρχή του 1989.

9.2. Ο εκσυγχρονισμός των υπάρχοντων συστημάτων άρδευσης που χρησιμοποιούν παραδοσιακές, επαχθείς και πεπαλαιωμένες μεθόδους σε μια έκταση περίπου 6000 εκταρίων είναι αποδεκτός υπό τον όρο ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για τη γεωργική παραγωγή θα συμφωνούν με τις απαιτήσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ). Σκοπός αυτού του εκσυγχρονισμού είναι ως εκ τούτου να μειωθεί το κόστος της παραγωγής, και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των υπάρχουσών καλλιεργειών χωρίς να επηρεασθεί ο συνολικός όγκος της παραγωγής.

9.3. Όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές για την παραγωγή στις περιοχές επέκτασης της άρδευσης, που

είναι 7330 εκτάρια συνολικά, γίνονται αποδεκτές οι παρακάτω καλλιέργειες:

- χορτοδοτική καλλιέργεια
- υποτροπικά φρούτα
- επιτραπέζιες ελιές, που υπόκεινται σε περαιτέρω εξέταση των ποικιλιών διπλής χρήσης (επιτραπέζιες ελιές για σύνελιψη)
- ετήσιες καλλιέργειες άλλες εκτός από λαχανικά, φράουλες, πεπόνια και καρπούζια
- διακοσμητικά φυτά

9.4. Οι καλλιέργειες για τις οποίες η διαχείριση της παραγωγής μέσα στις εκτάσεις που θα αρδευτούν είναι βασική για να εξασφαλιστεί η συμφωνία με τις απαιτήσεις της ΚΓΠ είναι οι εξής:

- ελιές για σύνελιψη (προς το παρόν καλλιεργούνται σε περιοχή 5653 εκταρίων)
- αμπέλια που έχουνε στην Κρήτη τριπλή χρήση (κρασί, επιτραπέζια σταφύλια και σταφίδες, που προς το παρόν καλλιεργούνται σε περιοχή 1213 εκταρίων)
- φρούτα, φράουλες, πεπόνια, καρπούζια (που προς το παρόν καλλιεργούνται σε περιοχή 1089 εκταρίων)
- λαχανικά, ιδίως εσπεριδοειδή (που προς το παρόν καλλιεργούνται σε περιοχή 1180 εκταρίων).

9.5. Αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω περιορισμοί, η επέκταση της αρδευόμενης έκτασης σε συνδυασμό με τις παρακάτω καλλιέργειες δεν είναι αποδεκτή:

- ελιές για σύνελιψη για μια έκταση 1275 εκταρίων. Η έκταση αυτή είναι η διαφορά μεταξύ της περιοχής ελιών για σύνελιψη που προβλέπονται για το τέλος της περιόδου ΜΟΠ (4035 εκτάρια) και της περιοχής που ήδη αρδεύεται με παραδοσιακές μεθόδους (2760 εκτάρια)
- αμπέλια, των οποίων η έκταση δεν θα αυξηθεί πράγματι στα αρδευόμενα όρια (πίνακας αριθμ. 1).

9.6. Για τις παρακάτω καλλιέργειες η αύξηση στην υπό άρδευση περιοχή συνδυασμένη με τη χρησιμοποίηση για παραγωγή εγκαταλελειμμένων και ακαλλιέργητων εδαφών εξαρτάται από τις μελέτες της αγοράς των οποίων τα προσωρινά αποτελέσματα πρόκειται να σταλούν στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πριν από το τέλος του 1988.

- λαχανικά, φράουλες, πεπόνια, καρπούζια σε περιοχή 2360 εκταρίων. Αυτή είναι η διαφορά ανάμεσα στην περιοχή για τις καλλιέργειες εκείνες που προβλέπονται για το τέλος της περιόδου ΜΟΠ (3440 εκτάρια) και αυτής που ήδη αρδεύεται με παραδοσιακές μεθόδους (1080 εκτάρια).
- σπορφόρα δένδρα σε έκταση 325 εκταρίων, που είναι η διαφορά ανάμεσα στην έκταση για τις καλλιέργειες που προβλέπονται στο τέλος της περιόδου ΜΟΠ (1245 εκτάρια) και σ'αυτή που ήδη αρδεύεται με παραδοσιακές μεθόδους (1100 εκτάρια).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κατανομή των χρήσεων των χρήσιμων γεωργικών εδαφών (Χ.Γ.Ε.) μέσα στις αρδευόμενες περιμέτρους

Καλλιέργειες	Σημερινή κατάσταση (εκτάρια)	από τα οποία αρδύονται σήμερα με παραδοσιακές μεθόδους (εκτάρια)	Κατανομή των καλλιεργειών που προβλέπεται στο τέλος του ΜΟΠ (εκτάρια)
Ελιές για σύνθλιψη	5653	2760	4035
Επιτραπέζιες ελιές	50	50	385
Αμπέλια	1213	700	695
Λαχανικά, φράουλες			
Πεπόνια	1089	1080	3440
Παραδοσιακά φρούτα	1180	1100	1425
Υποτροπικά φρούτα	—	—	1700
Χορτοδοτικές καλλιέργειες	168	150	970
Ετήσιες καλλιέργειες	1644	160	680
I. Σύνολο καλλιεργούμενων γατών	10997	6000	13330
II. Ακαλλιέργητες ή μη χρησι- μοποιούμενες γαίες	2938	—	605
III. Γενικό σύνολο (Χ.Γ.Ε.) μέσα στις αρδευόμενες περιμέτρους	13935	—	13935

9.7. Για να εξασφαλιστεί συμφωνία με τους στόχους της ΚΓΠ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2088/85, οι εκτάσεις και τα χρηματοδοτικά ποσά που προβλέπονται για άρδευση πρέπει να συμφωνούν με τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζονται παραπάνω. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται οπωσδήποτε μείωση κατά 1275 εκτάρια στην έκταση που θα αρδευθεί το 1992 σύμφωνα με το σημείο 9.5 παραπάνω. Εφαρμόζεται προσωρινή μείωση που φθάνει τα 2360 εκτάρια καθώς και 325 εκτάρια σύμφωνα με το σημείο 9.6. παραπάνω, αυτή η προσωρινή μείωση μπορεί να επανεξεταστεί στο βαθμό που η Επιτροπή κρίνει ότι τα αποτελέσματα των μελετών της αγοράς που προβλέπονται στο σημείο 9.6 παραπάνω δείξουν την ύπαρξη κανονικών προσβάσεων στην αγορά με δικαιολογημένο οικονομικό κόστος για τις εν λόγω καλλιέργειες. Στο σχέδιο χρηματοδότησης και στις τεχνικές σημειώσεις αυτού του ΜΟΠ περιλαμβάνεται ενδεικτικά χρηματοδοτικά αποθεματικά για τις περιοχές που θα αρδεύονται το 1992 στις οποίες εφαρμόζεται προσωρινή μείωση.

10. Για να εξασφαλισθεί ότι η συνεισφορά της Κοινότητας στη εφαρμογή και στον εκσυγχρονισμό αυτών των αρδευτικών δικτύων θα είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 4.1. του κανονισμού ΕΟΚ 2088/85, οι ελληνικές αρχές θα πρέπει να τηρήσουν κυρίως τις παρακάτω προϋποθέσεις κατά την περίοδο εφαρμογής του ΜΟΠ εφόσον έχουν καθορισθεί οι προϋποθέσεις του σημείου 9.

Για την εφαρμογή του ΜΟΠ θεωρείται ότι οι προσανατολισμοί που καθορίζονται στο σημείο 9, μέσα σε κάθε αρδευόμενη έκταση που διαχειρίζεται ένας ΟΕΒ (Όργανισμός Έγχειας Βελτίωσης) αποτελούν ένα πρόγραμμα καλλιεργειών κατά την έννοια του άρθρου 6 του Βασιλικού Διατάγματος της 13.09.1959 για τους ΟΕΒ, ενώ οι προσανατολισμοί από το σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων προς τις οποίες αποβλέπει το παρόν ΜΟΠ περιλαμβάνονται στο γενικό γεωργικό πρόγραμμα κατά την έννοια του εν λόγω Βασιλικού Διατάγματος.

Αυτά τα προγράμματα καλλιεργειών ενημερώνονται από τους ΟΕΒ κάθε χρόνο με βάση την πείρα που αποκτάται και τις περαιτέρω εξελίξεις αγοράς. Τα προγράμματα αυτά διαβιβάζονται για γνώμη στην επιτροπή παρακολούθησης. Με προσθήκη στη σύμβαση προγράμματος θα καθοριστούν οι λεπτομέρειες για τη σύνταξη αυτών των προγραμμάτων στο επίπεδο της περιφέρειας για το σύνολο των εν λόγω αρδευόμενων περιοχών. Στα προγράμματα αυτά περιλαμβάνονται επίσης τα προγράμματα για καλλιέργειες που καταρτίζονται με την ευθύνη των αρχών ή άλλων αρμοδίων οργανισμών, όταν αφορούν αρδευόμενες εκτάσεις τις οποίες δεν διαχειρίζεται ένας ΟΕΒ.

Αν είναι αναγκαίο, η επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να προτείνει στις αρμόδιες αρχές τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι θα τηρηθούν οι προσανατολισμοί της παραγωγής σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που παρουσιάζονται στο σημείο 9. Μπορεί επίσης να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές να λάβουν μέτρα για την ενίσχυση

των ΟΕΒ και ιδίως την εισαγωγή ενός συστήματος διαφοροποιημένης διατίμησης του αρδευτικού νερού. Σε περίπτωση ανάγκης, η επιτροπή παρακολούθησης ζητά να υπάρχει συμφωνία ανάμεσα στους οργανισμούς και τις αρχές που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του ΜΟΠ.

Σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που θα καθοριστούν στη σύμβαση προγράμματος, κατά την εφαρμογή του ΜΟΠ θα καταρτίζονται για να τεθούν υπόψη της επιτροπής παρακολούθησης κάθε τόσο εκθέσεις για τις υλοποιήσεις και τις διαφοροποιήσεις σε σύγκριση με την κατάσταση των καλλιεργειών πριν από την υλοποίηση των έργων, οι εκθέσεις αυτές που θα επιτρέπουν να εξακριβωθεί αν τηρούνται οι κατευθύνσεις που εξετάζονται στο σημείο 9, θα βασίζονται στα προγράμματα για τις καλλιέργειες που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο παραπάνω και περιλαμβάνουν συνολική αξιολόγηση των παραγόντων και της εξέλιξής τους που θα επηρεάζει την οικονομική και κοινωνική σκοπιμότητα των αρδευτικών έργων που προβλέπονται σ' αυτό το υποπρόγραμμα, με ενδεχόμενες συστάσεις σχετικά με τις αναγκαίες προσαρμογές, για παράδειγμα την ιεράρχηση των γεωργικών τιμών.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατηρεί το δικαίωμα, ύστερα από προηγούμενη κοινοποίηση, να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τις κοινοτικές συνδρομές για τα αρδευτικά έργα αν δεν τηρούνται οι όροι που περιγράφονται παραπάνω.

11. Τα αρδευτικά έργα πρέπει να συμφωνούν με τη σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων του νησιού, στα πλαίσια ενός

γενικού σχεδίου για τη χρησιμοποίηση των υδάτων στην Κρήτη.

12. Για να εξασφαλιστεί η επιτυχία της προσπάθειας αναδιάρθρωσης και μετατροπής, προτείνεται μια σειρά συμπληρωματικών μέτρων όσον αφορά την έρευνα και την παρουσίαση (περιλαμβανομένης και της μελέτης των προσβάσεων στην αγορά για τη γεωργική παραγωγή, ένας από τους σκοπούς της οποίας είναι η επικαιροποίηση παλαιότερων παρόμοιων μελετών), τις βελτιωμένες υπηρεσίες παροχής γεωργικών συμβουλών και γεωργικής κατάρτισης, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και την καλύτερη εμπορία και επεξεργασία, την πλαίσιωση των οργανώσεων των παραγωγών με ειδικευμένο προσωπικό, την αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας για την γεωργική παραγωγή, καθώς και τη βελτιωμένη προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος. Στο σύνολό τους, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα 2 αποτελούν ένα συγκροτημένο σύνολο ενεργειών που αποβλέπουν στην ενίσχυση της παραγωγής και εμπορίας, καθώς και στο να δώσουν κατάλληλο πλαίσιο στην προσπάθεια αναδιάρθρωσης και μετατροπής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (1)
1986 - 1992

Συνολική δαπάνη (σε χιλιάδες ECU)

Μέτρα	1986 - 1987 Δαπάνες που πραγματο- ποιήθηκαν	1988 - 1992 Δαπάνες που προγραμματί- ζονται	ΣΥΝΟΛΟ
1. Αρδευση	10.980	49.956	60.936
2. Ενίσχυση για τη μετατροπή	110	9.890	10.000
3. Περιφερειακές αγορές	683	11.723	12.406
4. Προώθηση των Προϊόντων	184	1.500	1.684
5. Γεωργοεφαρμοστές	1.012	8.788	9.800
6. Εφαρμοσμένη έρευνα	0	2.350	2.350
7. Βασική έρευνα	2.342	4.118	6.460
8. Επαγγελματική κατάρτιση για συνεταιρισμούς	92	210	302
9. Ορθολογική χρησιμοποίηση της ενέργειας	507	2.630	3.137
10. Εξοπλισμός εργαστηρίου ποιοτικού ελέγχου γεωργικών προϊόντων	Νέο Μέτρο	240	240
11. Ανάπτυξη συστήματος Κοινωνικο-Οικονομικών Συμβούλων	Νέο Μέτρο	580	580
12. Αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας για την ανα- διάρθρωση των καλλιεργειών	Νέο Μέτρο	4.736	4.736
13. Επαγγελματική κατάρτιση στη γεωργία	Νέο Μέτρο	2.000	2.000
ΣΥΝΟΛΟ	15.910	98.721	114.631

(1) περιλαμβάνει δαπάνες για πεδιάδες και περιοχές της ενδοχώρας

13. Η επιτροπή παρακολούθησης θα φροντίσει ιδιαίτερα για την εφαρμογή των μέτρων που περιγράφονται παραπάνω σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα χρηματοδότησης που καθορίζεται στα τεχνικά δελτία (Παράρτημα 1) και θα είναι προσεκτική όσον αφορά τη διάθεση κατάλληλων πληροφοριών

για τους καλλιεργητές και τους συνεταιρισμούς τους, σχετικά με τις προοπτικές διεξόδου των ευαίσθητων προϊόντων και των παραγωγών υποκατάστασης τόσο στην εθνική όσο και στη διεθνή αγορά. Θα προτείνει ενδεχομένως να βελτιωθεί η διάθεση αυτών των πληροφοριών και θα μπορέσει να χρησιμοποιήσει για το σκοπό αυτό πιστώσεις που προβλέπονται για το υποπρόγραμμα "εφαρμογή".

14. Η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ θα εξετάσει επίσης, τις ευκαιρίες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο νησί της Κρήτης που προκύπτουν από τα παραπάνω μέτρα. Τέλος, η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ θα δώσει προσοχή στην ανάπτυξη των προσβάσεων στην αγορά για τη γεωργική παραγωγή που έχει σχέση με τον τουρισμό στην Κρήτη.

15. ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Η προβλεπόμενη δράση στοχεύει τον εκσυγχρονισμό του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Αυτή η δράση θα περιοριστεί σε ένα αριθμό μέτρων μικρής κλίμακας που προορίζονται να επιτρέψουν στο πλαίσιο καλύτερων συνθηκών, την συνέχεια των υπάρχοντων δραστηριοτήτων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
1986 - 1992

Συνολική δαπάνη

(σε χιλιάδες ECU)

Μέτρα	1986 - 1987 Δαπάνες που πραγματο- ποιήθηκαν	1988 - 1992 Δαπάνες που προγραμματί- ζονται	ΣΥΝΟΛΟ
1. Υδατοκαλλιέργεια	60	1.170	1.230
2. Καταφύγια σκαφών	216	2.300	2.516
3. Ιχθυόσκαλα	0	1.400	1.400
4. Απόσυρση σκαφών	26	105	131
5. Κατάρτιση	27	203	230
ΣΥΝΟΛΟ	329	5.178	5.507

16. Το υποπρόγραμμα αυτό επιδιώκει τους εξής στόχους:

16.1. Να κατευθύνει τη μελλοντική ανάπτυξη του τουρισμού σε περιοχές της νήσου που δεν έχουν ακόμη κορεσθεί να εναρρύνει συγχρόνως έναν περισσότερο επιλεκτικό τουρισμό που θα βασίζεται στην αποκατάσταση των πόλεων Χανίων και Ρεθύμνου και στην ανάπτυξη του νότιου τμήματος του νομού Χανίων το οποίο έχει

- περιβάλλον υψηλής ποιότητας.
- 16.2. Να διορθώνει τις ζημιές του περιβαλλοντος σε ζώνες που παλαιότερα ήταν αναπτυγμένες, ιδίως με την επεξεργασία των απόβλητων υδάτων και να αυξήσει τις ευκολίες τους, ώστε να διατηρηθεί η γοητεία αυτών των ζωνών σε μία αγορά που γίνεται πιο απαιτητική.
- 16.3. Να παρατείνει την περίοδο του τουρισμού στην Κρήτη.
- 16.4. Με τους τρόπους αυτούς, να διατηρήσει την παγιωμένη τάση αύξησης στην απασχόληση που έχει σχέση με τις τουριστικές δραστηριότητες στην Κρήτη κατά τη διάρκεια της περιόδου 1986-1992.
17. Στο παρόν υποπρόγραμμα δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην προστασία του περιβάλλοντος. Για το λόγο αυτό, σε σχέση με τα παραπάνω μέτρα:
- 17.1. Θα προετοιμαστεί σχέδιο των ζωνών ειδικής σημασίας όσον αφορά το περιβάλλον που θα πρέπει να διαφυλαχθούν στο νησί της Κρήτης, και κατά κύρια προτεραιότητα, στο νότιο τμήμα του νομού Χανίων.
- 17.2. Θα προετοιμαστεί σχέδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης σε περιοχές με ευαίσθητο περιβάλλον ή ιδιαίτερα υποβαθμισμένες, για να προστατευθεί και αποκατασταθεί η ποιότητα του περιβάλλοντος.
18. Η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση του αντίκτυπου που θα έχει αυτό το υποπρόγραμμα στο περιβάλλον. Επίσης θα δώσει προσοχή στη πρόωση της εμπορίας της τοπικής γεωργικής και βιοτεχνικής παραγωγής σε σχέση με τον τουρισμό.

Υποπρόγραμμα αριθμ. 2: Βιομηχανία και Βιοτεχνία

19. Στόχος αυτού του υποπρογράμματος είναι να αυξήσει τις ευκαιρίες απασχόλησης στο νησί της Κρήτης στο δευτερογενή τομέα από λιγότερο από 18% σε περίπου 20% όλης της απασχόλησης το 1992, αναπτύσσοντας τις τοπικές δυνατότητες του νησιού, περιλαμβανομένης και της προώθησης των παραδοσιακών βιοτεχνιών, και ενισχύοντας τις εγκατεστημένες βιομηχανίες. Επιπλέον, αυτό το υποπρόγραμμα θα ενθαρρύνει την έναρξη βιομηχανικών δραστηριοτήτων σε σχετικά προηγμένους τομείς. Οι στόχοι θα επιδιωχθούν σε συμφωνία με τις πολιτικές της Κοινότητας όσον αφορά τη βιομηχανία, και τις κατευθυντήριες γραμμές για την κοινοτική χρηματοδοτική βοήθεια που προκύπτει από αυτές.

20. Είναι πιθανόν να απαιτηθεί ιδιαίτερη προσπάθεια για τεχνική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα για την επίτευξη των στόχων αυτού του υποπρογράμματος.

21. Μόλις φανεί περισσότερο που υπάρχουν δυνατότητες, η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ θα συστήσει την υποστήριξη ειδικών τομέων σε συμφωνία με τις πολιτικές της Κοινότητας. Από αυτή την άποψη θα δοθεί προσοχή στην ενίσχυση της βιομηχανίας μεταποίησης ποτών και τροφίμων στην Κρήτη, και σε άλλες βιομηχανίες που αντικατοπτρίζουν τις υπάρχουσες δυνατότητες του νησιού, όπως οι γεωργικοί εξοπλισμοί και οι κατασκευές καθώς επίσης και στις πιθανές νέες δραστηριότητες όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο ιατρικός και ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός. Οποτε απαιτηθεί, θα αναληφθούν μελέτες για τον αντίκτυπο των παραγωγικών επενδύσεων στο περιβάλλον, σύμφωνα με την οδηγία της ΕΟΚ

337/85.

Στο μέτρο που υπάρχει πρόθεση να υποστηριχθούν οι επενδύσεις στη βιομηχανία τροφίμων που θα συμφωνούν με το ειδικό πρόγραμμα κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) 355/77, οι επενδύσεις αυτές είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν υπό τον όρο ότι θα τηρηθούν τα κριτήρια του κανονισμού που αναφέρθηκε παραπάνω.

Υποπρόγραμμα αριθμ. 3: Περιοχές της ενδοχώρας

22. Στόχος αυτού του υποπρογράμματος είναι να αναπτύξει το τοπικό οικονομικό δυναμικό όπου είναι δυνατόν, και να εξασφαλίσει, με ολοκληρωμένη ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων, της δασοκομίας, της βιοτεχνίας και του αγροτικού τουρισμού, την παροχή συμπληρωματικών πόρων στο εισόδημα των νοικοκυριών σε αγροτικές περιοχές, ιδίως σε περιοχές της ενδοχώρας.

Συγχρόνως, το υποπρόγραμμα αποβλέπει στο να αποκτήσουν αυτές οι περιοχές τις βασικές υποδομές και υπηρεσίας που απαιτούνται για ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής, και να βελτιωθούν οι οδικές επικοινωνίες με τα κύρια σημεία συγκέντρωσης του πληθυσμού στο νησί.

23. Ενώ γίνονται προσπάθειες για να αναπτυχθούν πηγές εισοδήματος συμπληρωματικές προς τη γεωργία, λόγω των κοινωνικών συνθηκών στις περιοχές της ενδοχώρας αναπόφευκτα η γεωργία, θα παραμείνει μεσοπρόθεσμα, η κύρια πηγή εισοδήματος. Ως εκ τούτου, προτείνονται μέτρα για να ενισχυθεί η βιωσιμότητα αυτών των περιοχών, σε συνδυασμό με ενέργειες που θα δώσουν νέα ώθηση στην

επιλεκτική γεωργική δραστηριότητα και να βελτιωθούν τα εισοδήματα.

24. Όσον αφορά τις εκτάσεις που πρόκειται να αρδευθούν μέσα σε αυτές τις περιοχές της ενδοχώρας, γίνεται αναφορά στο υποπρόγραμμα "πρωτογενής τομέας" και ιδίως στις παραγράφους 8,9,10 αυτού του κεφαλαίου. Βεβαίως, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται εξίσου στα σχέδια άρδευσης των περιοχών της ενδοχώρας.

25. Η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ θα αξιολογήσει τον αντίκτυπο αυτών των μέτρων, για να προτείνει τις απαραίτητες τροποποιήσεις όσον αφορά το σύνολο των μέτρων ή ορισμένα ειδικά μέτρα. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στον προσδιορισμό των μέτρων που θα βοηθήσουν στο να παραμείνουν οι νέοι στις περιοχές της ενδοχώρας. Επίσης θα δοθεί προσοχή στη διατήρηση του περιβάλλοντος ιδίως όσον αφορά τις δραστηριότητες για τους εθνικούς δρυμούς.

26. Τέλος η Επιτροπή παρακολούθησης του ΜΟΠ θα φροντίσει για την καλύτερη κατανομή των ευκαιριών εργασίας και των βασικών υπηρεσιών στις παράκτιες περιοχές, και ιδίως για την ανάπτυξη της πόλης του Ρεθύμνου, ως ουσιαστική συνεισφορά στην επίτευξη των στόχων αυτού του υποπρογράμματος.

Υποπρόγραμμα αριθμ. 4: Υποδομές περιφερειακής σημασίας

27. Οι υποδομές περιφερειακής σημασίας που περιλαμβάνονται στο ΜΟΠ Κρήτης αποτελούν ένα σχετικά μικρό τμήμα του ευρύτερου προγράμματος εργασιών, που περιγράφεται λεπτομερέστερα στο επόμενο κεφάλαιο. Έχουν

επιλέγει για να συμπεριληφθούν στο ΜΟΠ με βάση τους λειτουργικούς δεσμούς τους με τους στόχους των διαφόρων υποπρογραμμάτων που έχουν περιγραφεί προηγουμένως.

27.1. Στα εκπαιδευτικά ιδρύματα θα διεξαχθούν δραστηριότητες επαγγελματικής κατάρτισης και έρευνας που θα έχουν άμεση σχέση με τους αναπτυξιακούς στόχους στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, της βιομηχανίας και του τουρισμού.

27.2. Η βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, εκτός από τη γενική συμβολή τους στην ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού του νησιού, θα στηρίξει ιδίως στους στόχους του προγράμματος για τον τουρισμό και του προγράμματος για τις περιοχές της ενδοχώρας, με την παροχή επαρκούς και προσιτής ιατρικής μέριμνας και άλλων κοινωνικών παροχών.

27.3. Η βελτίωση της ύδρευσης και η επεξεργασία των απόβλητων υδάτων καθώς και τα έργα για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως είναι η εξασφάλιση κατάλληλων χώρων όπου θα εναποτίθενται τα απορρίματα, είναι βασικά για την επιτυχία του τουριστικού προγράμματος, καθώς επίσης και απαραίτητα για την ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού γενικότερα.

27.4. Η βελτίωση του οδικού δικτύου, των λιμένων και αερολιμένων καθώς και των σχετικών υπηρεσιών είναι απαραίτητη σε σχέση με την ανάπτυξη της παραγωγικής δραστηριότητας γενικά, και του τουρισμού και της γεωργίας ειδικότερα. Συμβάλλει επίσης στην ισορροπία

ανάπτυξη του νησιού με τη σύνδεση των παράκτιων περιοχών με την ενδοχώρα καθώς και των βόρειων ακτών με τις νότιες.

27.5. Η επέκταση των δικτύων διανομής ηλεκτρικού ρεύματος περιλαμβάνεται στο μέτρο που συνδέεται ιδιαίτερα με τα σχέδια άρδευσης και την ανάπτυξη του τουρισμού στην Κρήτη.

Υποπρόγραμμα αριθμ. 5: Εφαρμογή

28. Το υποπρόγραμμα προβλέπει χρηματοδότηση στα πλαίσια του ΜΟΠ για τις δραστηριότητες της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΟΠ. Εκτός από αυτές τις προβλέψεις, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ενδέχεται να παράσχει τεχνική βοήθεια όπου κρίνεται απαραίτητο.

29. Στην πρώτη περίοδο του ΜΟΠ, η έμφαση θα δοθεί στη δημοσιότητα που θα απευθύνεται στους τελικούς δικαιούχους και σε μελέτες πριν από την εφαρμογή. Κατά τη δεύτερη περίοδο του ΜΟΠ, από το 1988 και εξής, θα δοθεί επίσης έμφαση στην παρακολούθηση και εκτίμηση του αντίκτυπου του ΜΟΠ με σκοπό να προσδιοριστούν οι αναγκαίες προσαρμογές. Η προσπάθεια για οικονομική δραστηριότητα θα συνεχιστεί καθ'όλη την περίοδο του ΜΟΠ. Η χρηματοδότηση της δημόσιας διοίκησης δεν είναι επιλέξιμη με εξαίρεση την εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων γραφείου (η εξαίρεση αυτή δεν αφορά τις υπηρεσίες παροχής γεωργικών συμβουλών).

ΤΟ ΜΟΠ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ

30. Το ΜΟΠ για την Κρήτη εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης (ΠΠΑ) 1986-90 για την περιοχή αυτή. Το ΠΠΑ δεν αντιπροσωπεύει μόνο ένα πλαίσιο αναφοράς για το ΜΟΠ, περιλαμβάνει επίσης μέτρα που βρίσκονται εκτός του ΜΟΠ, και, ως εκ τούτου, δεν χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του τελευταίου, η εφαρμογή του οποίου είναι βασική για να επιτευχθούν οι αναπτυξιακοί στόχοι που καθορίζονται στο ΜΟΠ Κρήτης. Αυτά τα "συναφή" μέτρα είναι:

30.1. Η αποπεράτωση του βόρειου και νότιου οδικού άξονα του νησιού που αποτελούν ένα αναπόσπαστο σύνολο μαζί με τις οδικές συνδέσεις (ειδικά βορρά-νότου) που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του ΜΟΠ. Η βελτίωση του βασικού οδικού δικτύου του νησιού είναι ουσιαστική για την περαιτέρω γεωργική, βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη, μέτρα για την ασφάλεια των οδών (υπολογιζόμενο κόστος: περίπου 2 εκατ. ECU).

30.2. Η βελτίωση των μέσων μεταφοράς και επικοινωνίας με την υπόλοιπη Ελλάδα, βασική για την καλύτερη οικονομική επαφή ανάμεσα στην Κρήτη, την Ηπειρωτική Ελλάδα και την Κοινότητα γενικότερα:

- θαλάσσια και εναέρια σύνδεση: βελτίωση της γραμμής Καστέλλι-Γύθειο εκτέλεση των έργων που έχουν προγραμματιστεί στα λιμάνια του Ηρακλείου και της Σούδας,

■ τηλεπικοινωνίες με την ηπειρωτική Ελλάδα και μέσα στο νησί.

30.3. Παροχή ύδατος στο Ηράκλειο, που είναι βασικό μέσο για να στηριχθεί η αναμενόμενη αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας σ' αυτή την περιοχή και ενίσχυση της νομοθεσίας για την επεξεργασία του ύδατος με σκοπό να προστατευθεί το περιβάλλον και να υποστηριχθεί η περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη.

30.4. Παροχή ενέργειας, πιο συγκεκριμένα οι απαιτούμενες επενδύσεις για την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στο νησί της Κρήτης (υπολογιζόμενο κόστος: περίπου 27 εκατ. ECU).

30.5. Δημιουργία κτηματολογίου, που είναι βασικό για την παρακολούθηση της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για τη γεωργική παραγωγή και για την εξασφάλιση και τον έλεγχο της τουριστικής και βιομηχανικής ανάπτυξης.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΩΝ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
(1986 - 1992)

- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: Πρωτογενής τομέας
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2: Τουρισμός
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3: Βιομηχανία και Βιοτεχνία
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4: Περιοχές της ενδοχώρας
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5: Υποδομές
- ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6: Εφαρμογή

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: 1. Πρωτογενής τομέας

	ΣΥΝΟΛΙΚΟ		ΔΗΜΟΣΙΑ		ΔΑΠΑΝΗ		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ				ΙΔΙΑ ΣΥΜ/ΧΗ		ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Τ.Ε.	ΕΠΙΣ 661 ΕΤΕ							
	Ποσό	%	Ποσό	%	ΚΟΙΝΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΔΑΠΑΝΗ	ΚΩΝΑΛΙΟ 551	ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΣ ΑΝΜΕΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Ποσό	%	Ποσό			%						
Μέτρα	2.232.17	3.23.45%	4*	6.7.3	0*	7	0	0	10*	11	13*	12	14*	15	16*	17	18*	19	20*		
01. Άρδευση	60936	100.0	43866	70.0	30466	50.0	13167	20.0	19291	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	13167	20.0	0	0.0	
02. Ενίσχυση για την μετατροπή	10000	100.0	7001	70.0	0	0.0	7001	70.0	2999	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
03. Περιφερειακές αγοράς (1)	12408	9304	76.0	7320	59.0	6364	50.0	1116	9.0	1964	16.0	0	0.0	0	0.0	3102	25.0	0	0.0	0	0.0
04. Προώθηση των προϊόντων	1084	1994	100.0	1100	70.1	0	0.0	1100	70.1	604	39.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
05. Γεωργικοί σύμβουλοι	2800	6600	100.0	6811	70.0	0	0.0	1648	70.0	706	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
06. Εφαρμοσμένη έρευνα	2260	6400	100.0	4822	70.0	0	0.0	4822	70.0	1328	36.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
07. Βασική έρευνα	6400	302	100.0	211	66.0	106	66.0	46	14.0	11	30.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
08. Επαγγελ. κατάρτ. σε ολιγοεπίρ.	3137	2137	100.0	2306	70.0	0	0.0	2306	70.0	641	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
09. Ορθολογική χρήση της ενέργει.	1220	1220	100.0	861	70.0	468	38.0	393	32.0	388	39.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
10. Υδατοκαμ/γεια στην Ελλάδα	2816	2616	100.0	1761	70.0	1268	69.0	602	30.0	61	2.0	800	27.4	0	0.0	201	14.4	0	0.0	0	0.0
11. Καταργία για αλιευτ. σκάφη	1400	1198	86.0	602	62.7	700	60.0	192	13.7	207	31.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
12. Αλιευτ. λιμένας/ιχθυοκαλά	131	131	100.0	82	70.2	0	0.0	82	70.2	39	29.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
13. Απόσυρση αλιευτ. σκαφών	220	220	100.0	151	70.0	127	58.2	34	14.8	69	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
14. Επαγγελ. κατάρτιση αλιέων	240	240	100.0	160	70.0	121	60.4	47	19.6	72	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
15. Εργαστ. ποιότητας ελ/χου προϊόν	200	624	75.0	302	62.4	0	0.0	304	62.4	131	27.8	0	0.0	0	0.0	140	28.0	0	0.0	0	0.0
16. Κοινωνικο-οικονομικοί σύμβ.	4738	4738	100.0	3216	70.0	0	0.0	3216	70.0	1421	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
17. Αξιοπ. ήτ. μαργ. εν. για αναδ.	2000	2000	100.0	1400	70.0	1100	65.0	300	15.0	600	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
18. Επαγγελμ. κατάρτ. στη γεωργ																					
ΣΥΝΟΛΟ	120328	118860	97.1	82866	66.7	46612	37.0	37022	30.0	23488	27.0	800	6.6	0	0.0	2440	2.0	13167	10.1		

(*) Ποσοστό επί του συνολικού κόστους (στήλη 2)

(1) Αυτό το μέτρο μπορεί ενδεχομένως να χρηματοδοτηθεί από την ΕΠΕ.

ΕΠΠΑ ΕΠΠΕ ΕΚΤ

ΑΛΙΕΙΑ

Σύνολο ανά τομέα, αλιεία.

	ΣΥΝΟΛΙΚΟ		ΔΗΜΟΣΙΑ		ΔΑΠΑΝΗ		ΕΒΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΑΝΕΞΙ		ΣΥΜ/ΧΗ		ΔΑΜΕΙΑ						
	Ποσό	ΕΣ	Ποσό	ΕΣ	Ποσό	ΕΣ	Ποσό	ΕΣ	Ποσό	ΕΣ	Ποσό	ΕΣ	Ποσό	ΕΣ					
Μέτρα	2-3+17	3-6+ ΕΣ	4*	5-7+8	9*	7	8*	9	10*	11	12*	13	14*	15	16*	17	18*	19	20*
181 Ιδιωτικά τουριστ. καταλύματα	23066	4818	20.0	3222	14.0	2306	19.0	924	4.0	1384	8.0	0	0.0	0	0.0	18464	80.0	11640	80.0
192 Απομακρ. αρχαιολογ. χώρων	3100	3100	100.0	3170	70.0	1660	59.0	420	20.0	930	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
199 Πρόσβαση τουρισμού	1356	1356	100.0	944	88.8	0	0.0	944	88.8	406	30.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
194 Ανάπτυξη πύλων (Ρεβ.μ. Χανιά)	12679	12673	100.0	8972	70.8	8337	66.0	2635	20.0	3901	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
198 Ανάπτυξη ντόπιος ακτής	3206	3206	100.0	2240	70.0	1800	56.0	640	20.0	980	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
198 Μαρίνα (Ανατ. Κρήτη) (1)	8200	8200	100.0	4940	70.0	3100	50.0	1240	20.0	1880	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
197 Επαγγελματική κατάρτιση	3190	3080	88.8	2188	68.8	1704	56.0	484	15.0	932	28.0	0	0.0	0	0.0	100	3.2	0	0.0
ΣΥΝΟΛΟ	82709	34128	64.0	23066	46.6	18888	31.5	7287	14.0	10173	19.3	0	0.0	0	0.0	18884	35.2	11640	21.0

(*) Ποσοστό επί του συνολικού κόστους (στήλη 2)
 (1) Αυτό το μέτρο μπορεί ενδεχομένως να χρηματοδοτηθεί από την ΕΠΕ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΑΝΕΞΙ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΑΝΕΞΙ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΑΝΕΞΙ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΑΝΕΞΙ
ΕΠΠΑ	ΕΠΠΕ	ΕΚΤ	ΑΔΕΙΑ
14886	28.3	0	0.0
1704	3.2	0	0.0

(σε χιλιάδες Ε.Ε.Υ)

Μέτρα	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΩΣΤΟΣ		ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ		ΕΚΤΕΛΕΣΗ		ΔΑΝΕΙΑ					
	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%				
															ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΡΩΛΟΓΟ	ΕΥΡΩΛΟΓΟ	ΕΥΡΩΛΟΓΟ
101 Ανοδινόμοση κεραιών	189	100.0	112	70.4	0	0.0	112	70.4	11	13.0	13	14.0	16	18.0	17	18.0	19	20.0
102 Κτηνιατρικό πρόγραμμα	1423	100.0	897	70.1	0	0.0	897	70.1	428	38.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
103 Γενετική βελτίωση	2486	100.0	1716	70.0	0	0.0	1716	70.0	796	38.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
104 Προμήθεια για μοσχ. και αγελ.	1221	100.0	928	70.0	0	0.0	928	70.0	306	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
108 Επαγγελματ. κατάρτιση	1180	100.0	800	70.1	683	60.7	223	19.4	344	39.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
109 Δασοκομία	3480	100.0	2493	70.0	1731	60.0	881	20.0	1038	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
107 Γεωργικές υποδομές	14230	100.0	8000	70.0	6891	40.0	4289	20.0	882	9.0	3418	24.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
106 Τουριστικά καταλύματα	3200	100.0	1686	70.0	1183	60.0	473	20.0	710	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
109 Αγροτικός εξηλεκτρισμός	4838	100.0	3173	70.0	1813	40.0	1300	30.0	1383	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
110 Ερευνα	3100	100.0	1470	70.0	0	0.0	1470	70.0	430	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
111 Εθνικός δρυμός	3000	100.0	2100	70.0	0	0.0	2100	70.0	800	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ΣΥΝΟΛΟ	38200	100.0	26310	70.0	11001	30.4	14230	30.0	7442	20.0	3418	9.4	0	0.0	0	0.0	2188	6.0

(*) Ποσοτό επί του συνολικού κόστους (στήλη 2)

(1) Η εκτίμηση των 567 χιλ. Ε.Ε.Υ αφορά την περίοδο 1986/87. Αυτό το μέτρο μπορεί ενδεχομένως να υλοποιηθεί σε μεταγενέστερα έτη.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: 5. Υποδομές

ΕΠΠΑ	ΕΠΤΕ	ΕΚΤ	ΑΝΕΙΑ
1000	4.0	828	21.6
0	0.2	0	0.0

1986-1992

	ΣΥΝΟΛΙΚΑ		ΔΗΜΟΣΙΑ				ΔΑΠΝΗ				ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΟΧΗ ΔΑΝΕΙΑ						
	Ποσό	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΙΝΩΤΙΚΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΚΟΝΔΥΛΙΟ	ΕΘΝΙΚΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΟΧΗ	ΙΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΤΗΣ ΕΤΕ	Ποσό	ΣΥΝΟΛΟ	ΙΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΤΗΣ ΕΤΕ		
	3-6-81	6*	7	8*	9	10*	11	12*	13	14*	15	16*	17	18*	19		
Μέτρα	2.351,7	2-8-81	10.736	70.0	4204	20.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	4204	20.0	
01. Οδοί κ' δίκτυα	21979	31470	10030	70.0	10736	60.0	4204	20.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	4204	20.0	
02. Λιμένες - αερολιμένες	9207	9207	1000.0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
03. Ανέγ. ιδρυμ. εκπαιδ. κατάρτ.	18700	19700	100.0	70.0	4080	60.0	1003	20.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1003	20.0	
04. Επαγγελματική κατάρτιση	1338	1238	100.0	70.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
05. Περιβάλλον (1)	5000	8000	100.0	70.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
06. Υδραυλ. - αποχέτευση	13000	13000	100.0	70.0	1763	15.0	4647	60.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
07. Υγεία - Πρόνοια	8287	5287	100.0	70.0	2702	70.0	2800	20.0	1301	10.0	0	0.0	0	0.0	2800	20.0	
08. Αθλητικό κέντρο	660	660	100.0	70.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
09. Ηλεκτροδότηση	21120	21120	100.0	70.0	10802	60.0	4230	20.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	4230	20.0	
10. Παιδική σταθμοί	3000	3000	100.0	70.0	0	0.0	3100	20.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	
	103883	103883	100.0	72790	70.0	47300	48.0	26400	26.4	23400	23.0	7741	7.4	0	0.0	10821	10.3

(*) Ποσοστό επί του συνολικού κόστους (στήλη 2)

	ΕΠΙΤΡΑ	ΕΠΤΠΕ	ΕΚΤ	ΑΛΙΕΙΑ
Σύνολο ανά ταμείο, αλιεία.	49707	44.9	0	0.0

(1) Αυτό το μέτρο μπορεί ενδεχομένως να δανειοδοτηθεί από την ΕΤΕ.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: 6. Εφαρμογή

1986-1988

097

σε χιλιάδες Ε

ΜΕΤΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ		ΔΗΡΟΣΙΑ		ΔΩΡΑΤΗ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ			
	Ποσό	%	Ποσό	%	ΚΡΑΤΙΚΟΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΑΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ		
	3-2+17	3-6+6Σ	3-7+8	8*	7	8*	8	9	10*	11	12*	13	14*	15	16*	
01. Μελέτες εφαρμογής	587	437 100.0	380	70.0	0	0.0	380	70.0	187	38.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
02. Μελέτες εκτίμησης	700	700 100.0	480	70.0	0	0.0	480	70.0	310	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
03. Οικονομική δραστηριότητα	1100	1100 100.0	770	70.0	0	0.0	770	70.0	380	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
04. Δημοσιότητα	803	803 100.0	362	70.0	0	0.0	362	70.0	181	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
05. Εφαρμογές	833	833 100.0	374	70.2	0	0.0	374	70.2	189	28.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0
06. Κατάρτιση	1608	1608 100.0	1080	70.0	0	0.0	1080	70.0	480	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ΣΥΝΟΛΟ	4883	4883 100.0	3428	70.0	0	0.0	3428	70.0	1667	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

(*) Ποσοστό επί του συνολικού κόστους (στήλη 2)

↑ Σύνολο ανά τομέιο, αλφεία. | ΕΠΑ | ΕΠΠΕ | ΕΚΤ | ΑΛΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β.-

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την εργασία αυτή το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει με σαφήνεια είναι ότι τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα αποτελούν ένα πολύ σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και πολύ περισσότερο της ελληνικής γεωργίας έτσι ώστε να την καταστήσουν μια σημαντική δύναμη και ανταγωνιστική μέσα στον Ευρωπαϊκό αλλά και γενικότερα στο παγκόσμιο χώρο. Κατ' αρχήν το ύψος της χρηματοδότησης διαμορφώθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα που μπορούν να συγκριθούν με βασικά κονδύλια του ελληνικού προϋπολογισμού.

Μια τέτοια χρυσή ευκαιρία ανάπτυξης της οικονομίας μας και ιδιαίτερα της γεωργίας δεν θα έπρεπε να την αφήσουμε να πάει χαμένη θα έπρεπε να είχαμε δώσει τον καλύτερο εαυτό μας για να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες του ΜΟΠ, αντίθετα όμως! Όπως είδαμε υπάρχει μια παραδεκτή καθυστέρηση στην τελική εκτέλεση του έργου του ΜΟΠ που όσο κι αν οφείλεται σε καθυστερήσεις του κεντρικού μηχανισμού της ΕΟΚ, δεν αφαιρεί από τους Έλληνες υπεύθυνους την κύρια ευθύνη. Δυστυχώς τουλάχιστον μέχρι σήμερα έχουν βασιλέψει και πάλι όλα τα κακά του ελληνικού κράτους ανοργανοσία, επιπολαιότητα στις κινήσεις, μη σωστός προγραμματισμός. Όλα αυτά έχουν επιφέρει μια καθυστέρηση στην απορρόφηση των ποσών του ΜΟΠ μια καθυστέρηση που τελικά θα είναι σε βάρος μας.

Πρέπει να το επισημάνουμε: τα ΜΟΠ αποτελούν μια χρυσή ευκαιρία ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας γενικότερα και της γεωργίας ειδικότερα.

Για να απορροφηθεί όμως ικανοποιητικά η προβλεπόμενη χρηματοδότηση και για να πραγματοποιηθούν οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΜΟΠ θα πρέπει να απαιτηθούν έντονες και πρωτότυπες προσπάθειες από την ελληνική πλευρά.

Πρέπει να υπάρξει συντονισμός των πρωτοβουλιών που αναπτύσσονται από τους φορείς και κινητοποίηση του ενδιαφερόμενου επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της χώρας μας. Κάτι τέτοιο είναι βάσιμο και εφικτό.

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

- 1) "Μια αφήγηση για την ΕΥΡΩΠΗ"
Εκδοση Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
- 2) "ΕΟΚ και η ένταξη της ΕΛΛΑΔΟΣ"
Εκδοση Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών
- 3) Δομές της Ελληνικής Γεωργίας:
Μια συγκριτική ανάλυση της οικονομικοκοινωνικής
φυσιογνωμίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
Καφέ-Γιδαράτου Ισαβέλλα
- 4) Κοινή Γεωργική Πολιτική για την Δεκαετία του 90
Εκδοση: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών
Κοινοτήτων
- 5) Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
Πως φτάσαμε;
Εκδοση: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών
Κοινοτήτων
- 6) "ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου"
Εκδοση στα ελληνικά. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
- 7) Στοιχεία ΜΟΠ Κρήτης

